

מעשה יג מהשבועה בעטלירס (קבצנים)

אספר לכם איך היו שמחים:

מעשה. פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד, ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו, ועשה משתה גדול (שקורין "באל"), ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד.

גהרי אפרסמון

מעשה יג מהשבועה בעטלירס (קבצנים)

אספר לכם איך היו שמחים; בכתב יד של ר' אברהם בר' נחמן ו"ל מביא את הנסח ששמע מאביו, ששמע ממוהרנ"ת ו"ל, שרבנו ו"ל אמר אז בזו הלשון: "איך וועל איך דערציילין ווי אזוי מען איז פון א מרה שחורה ארויס גיגאנגען" (אספר לכם איך יצאו ממרה שחורה). מעשה. פעם אחת היה מלך, זה סובב על מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, והיה לו בן יחיד, שזה סובב על כלל נשמות ישראל, שעליהם נאמר (דברים יד, א): "בנים אתם להגוי"ה אלקיכם", וכל בר ישראל הוא בן יחיד להקדוש-ברוך-הוא, והוא יכול לפעל אצלו יתברך מה שרוצה, ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו; כי כפיכחול הוא אין סוף ברוך הוא, ורוצה שכל בר ישראל, שהוא בן יחיד אליו יתברך, יקח את המלוכה בעודנו בחיים חיותו בזה העולם הגשמי והחמרי, ויזכה לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, עד שיהיה נכלל לגמרי בו יתברך, ועשה המלך משתה גדול (שקורין "באל"), ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל, הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד, זה סובב על ראש

וְהָיוּ שָׁם כָּל הַשָּׂרִי-מְלוּכָה וְכָל הַדְּפָסִים וְהַשָּׂרִים, וְהָיוּ שֹׂמְחִים מְאֹד עַל הַמְּשִׁתָּה. וְגַם הַמְּדִינָה הָיוּ נִהְנִים מִזֶּה שִׁמוּסֵר הַמְּלוּכָה לְבָנוּ בְּחַיָּיו, כִּי הוּא כָבוֹד גְּדוֹל לַמֶּלֶךְ, וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה שָׁם כָּל מִיָּנִי שִׂמְחָה, קִאֲפַעְלִישׁ וְקִאֲמַעְדִּישׁ (מִקְהֵלוֹת וְהַצָּנוֹת) וְכִיּוֹצֵא מִזֶּה כָּל מִיָּנִי שִׂמְחָה, הַכֹּל הָיָה שָׁם עַל הַמְּשִׁתָּה.

וְכִשְׁנַעֲשׂוּ שִׂמְחִים מְאֹד, עָמַד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְבָנוּ: הֵייתָ שְׂאֵנִי חוּזָה בְּפוֹכְבִּים, וְאֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה

נַחְרֵי אֲפִרְסִמוֹן

הַשָּׁנָה, שָׂאֵז הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מוֹסֵר אֶת הַמְּלוּכָה לְבָנוּ יַחֲדוֹ, שֶׁהֵם נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵז כָּלֵם מְזַכְּרִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ, וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּמְמַלְכִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל הַתְּפִלוֹת הֵן לְהַעֲלֵאת הַמְּלָכוֹת, וּמְמִילָא מוֹבֵן, שָׂאֵז נִתְּגַלָּה שְׁנִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי מְלָכִים, וְכַבֵּיכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹסֵר אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַדֵּיהֶם. וְהָיוּ שָׁם כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה, וְכָל הַדְּפָסִים וְהַשָּׂרִים, כִּי אֵז הוּא יוֹמָא דְדִינָא שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְנִמְצָאִים שָׁם כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁל כָּל אֶמְהָ וְאֶמְהָ, וְהָיוּ שֹׂמְחִים מְאֹד עַל הַמְּשִׁתָּה, כִּי אֵז כָּל אֶמְהָ שִׂמְחָה, עַל-יְדֵי הַשָּׂרִים שֶׁלָּה לְמַעֲלָה, וְגַם הַמְּדִינָה הָיוּ נִהְנִים מִזֶּה, שִׁמוּסֵר הַמְּלוּכָה לְבָנוּ בְּחַיָּיו, כִּי הוּא כָבוֹד גְּדוֹל לַמֶּלֶךְ, כִּי כָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים אֶת הָאֱמֶת, שֶׁהַמְּלוּכָה שִׁיכֶת לְנִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי הָאֱהוּבִים, וְלָכֵן הֵם גַּם-בֵּן שִׂמְחִים, שֶׁנִּמְסְרָה הַמְּלוּכָה בְּיָדָם. וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה שָׁם כָּל מִיָּנִי שִׂמְחָה: קִאֲפַעְלִישׁ (מִקְהֵלוֹת זִמְר) וְקִאֲמַעְדִּישׁ (מִשְׁחֵי הַצָּנוֹת) וְכִיּוֹצֵא מִזֶּה, כָּל מִיָּנִי שִׂמְחָה, הַכֹּל הָיָה שָׁם עַל הַמְּשִׁתָּה, כִּי אֵז בְּיוֹמָא דְדִינָא רַבָּא דְנִים אֶת כָּלֵם, וְאֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹצָאִים שִׂמְחִים עַל-יְדֵי הַשָּׂרִים שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּמְצָאִים לְמַעֲלָה שְׁפוּעֵלִים בְּשִׁבְלֵם מֵהַשָּׂרִים. וְלָכֵן יֵשׁ בְּיַנְיָהֶם שִׂמְחָה גְדוֹלָה. וְכִשְׁנַעֲשׂוּ שִׂמְחִים מְאֹד, עָמַד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְבָנוּ, שֶׁהֵם נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל: הֵייתָ שְׂאֵנִי חוּזָה בְּפוֹכְבִּים, כִּי כַבֵּיכּוֹל

עֲתִיד לִירֹד מִן הַמְּלוּכָה, בְּכֵן תִּרְאֶה שְׁלֹא יִהְיֶה לְךָ
 עֲצָבוֹת כְּשֶׁתֵּרֵד מִן הַמְּלוּכָה, רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה,
 וּכְשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה גַם אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה. גַּם כְּשִׂיִּהְיֶה
 לְךָ עֲצָבוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה עַל שְׂאִין
 אֶתָּה מְלֶךְ, כִּי אֵינְךָ רְאוּי לְמְלוּכָה, מֵאַחַר שְׂאֵינְךָ יָכוֹל
 לְהַחְזִיק עֲצָמְךָ בְּשִׂמְחָה כְּשֶׁאַתָּה יוֹרֵד מִן הַמְּלוּכָה, אֲבָל
 כְּשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, אֲזִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה יְתֵרָה מְאֹד.

גַּחְרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַלְּבִישׁ אֶת כָּל הַנְּהַגַת הַבְּרִיאָה תַּחַת הַמְּזֻלוֹת וְהַכּוֹכָבִים,
 וּבְקָמַת נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מֵהַמְּזֻלוֹת וְהַכּוֹכָבִים, כְּמֵאמְרָם ו'ל (שֶׁבַח
 קִנּוּ): אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל; עִם כָּל זֹאת אָמַר הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־
 בְּרוּךְ־הוּא, שְׁלִפִי טֹבֵעַ הַכּוֹכָבִים וְאֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה עֲתִיד לִירֹד מִן הַמְּלוּכָה,
 כִּי לִפִּי הַטֹּבֵעַ וְהַמְּקַרָּה וְהַמְּזַל יְכוּלִים לִפְלֹ, [כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו'ל
 (לְקוּטִי־מוֹהֲר'ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ): כְּשִׂישְׂרָאֵל הוֹלְכִים אַחַר הַטֹּבֵעַ וְהַמְּקַרָּה
 וְהַמְּזַל, אֲזִי הֵם נוֹפְלִים וּמְרַגְּיִשִׁים אֶת הַצֶּעַר וְהִיסוּרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם]; בְּכֵן
 תִּרְאֶה שְׁלֹא יִהְיֶה לְךָ עֲצָבוֹת כְּשֶׁתֵּרֵד מִן הַמְּלוּכָה רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, הֵינּוּ
 שְׁמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל: אִם תִּרְדּוּ
 מִהַמְּלוּכָה, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לִהְיוֹת דְּבוּק תָּמִיד בּוֹ יְתַבְּרָךְ, כִּי הֵהֲכַרְח לִפְלֹ
 מִהַדְּבָקוֹת, וְלָכֵן גַּם בְּעַת הִירִידָה אֲסוּר שְׂתִהְיֶה לְהֵאָדֵם עֲצָבוֹת, אֲלֹא לִהְיוֹת
 בְּשִׂמְחָה, כִּי בְּעַת הִירִידָה צְרִיכִים לְהַחְזִיק וּלְהַחְיֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַיָּמִים
 שְׁעָבְרוּ שְׂאֵז הָאִיר לוֹ, [כְּעֵינֵי שְׂאֵמֵר רַבְּנּוּ ו'ל (לְקוּטִי־מוֹהֲר'ן, חֶלֶק א', סִימָן רכב),
 צְרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ בְּשִׂמְחָה, וְאַפְלוֹ אִם
 לִפְעָמִים נוֹפֵל מִמְּדַרְגָּתוֹ, צְרִיךְ לְחַזֵּק עֲצָמוֹ בַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים, שְׂהֵי מְזִרִיחַ
 לוֹ אֵיזוֹ הָאָרֶז קָצַת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם]. וּכְשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה גַם אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה;
 כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה לְמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ כְּשֶׁבָּנּוּ הֵם
 שְׂמִחִים, גַּם כְּשִׂיִּהְיֶה לְךָ עֲצָבוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה עַל שְׂאִין
 אֶתָּה מְלֶךְ, כִּי אֵינְךָ רְאוּי לְמְלוּכָה, מֵאַחַר שְׂאֵינְךָ יָכוֹל לְהַחְזִיק עֲצָמְךָ

וְקַבַּל הַבֶּן־מִלֶּךָ אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה, וְעָשָׂה לוֹ שָׂרֵי
מְלוּכָה וְדַבָּסִים וְשָׂרִים וְחָיִל. וְזֶה הַבֶּן־מִלֶּךָ הִיָּה

נְחֵרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בְּשִׁמְחָה בְּשִׂאתָהּ יוֹרֵד מִן הַמְּלוּכָה, כִּי זֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן לְאָדָם, בְּשָׂעָה שְׁנוּפֵל
לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל, וְנִעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאֹר שְׂצָרִיף לְהַשִּׁיג בְּהַשְׂגוֹת אֱלֻקוֹת,
וְעִכְשׁוֹ כָּבוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, שְׂאֵף־עַל־פִּי־כֵן יַחְזִיק מִעֲמֵד וְלֹא יִשְׁבֵּר, אֲלֹא
יְהִיָּה בְּשִׁמְחָה, וַיַּחֲזִיָּה אֶת עֲצָמוֹ עִם מַה שֶּׁהָאִיר לוֹ מִקֶּדֶם, אֲבָל אִם אֵינוֹ יָכוֹל
לְהַחֲזִיק מִעֲמֵד בְּשָׂעָה שְׂכָבוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, וְהוּא נוֹפֵל בְּעֲצָבוֹת וְנַחֲלָשֶׁת
דַּעְתּוֹ, סִימָן שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׂיָכוֹל
לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מַה שְׂעוֹבֵר עָלָיו, וְיָכוֹל לְהַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַמְּצָבִים
שְׂבַעוֹלָם, וְלָכֵן אוֹמֵר מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל:
כְּשִׂיְהִיָּה זְמַן שְׂתֵרֵד מִהַמְּלוּכָה, הֵינּוּ שְׂיִכְבֶּה מִמֶּךָ כָּל הָאֹר, וְתִהְיֶה מְנַתֵּק
מִהַדְּבָקוֹת, עִם כָּל זֹאת עֲלִיף לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי זֶה הַנְּסִיּוֹן שְׂלֶךָ, וְאִם אֵתָה
לֹא תִהְיֶה בְּשִׁמְחָה, סִימָן שְׂאֵתָה לֹא רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ. אֲבָל כְּשִׂתְהִיָּה
בְּשִׁמְחָה, אֲזִי אֵהְיֶה בְּשִׁמְחָה יִתְרֶה מְאֹד, כִּי זֶה עֵקֶר שְׂמִחְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל,
כְּשִׁבֵּר יִשְׂרָאֵל מְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַמְּצָבִים, וְאִפְלוּ שְׂנַעֲלָמִים וְנִסְתָּרִים
מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ עֲזוֹבוֹ אוֹתוֹ, וְכִבֵּר לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ, עִם
כָּל זֹאת הוּא מְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שְׂיֵשׁ בוֹ, וְאֵינוֹ מְנִיחַ אֶת
הַעֲצָבוֹת שְׂתַכְּנֶס בוֹ. וְזוֹ הַשְּׂמִחָה הִכִּי גְדוֹלָה אֲצֻלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכִזָּה בֵּר יִשְׂרָאֵל
יּוֹתֵר גְּדוֹל מְכָל מְלָאכֵי מַעֲלָה, כִּי מִי שְׂנִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם הַמְּלֹא נִסְיוֹנוֹת
קָשִׁים וּמְרִים, הַמְּלֹא הַעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת וַיִּרְיֵדוֹת וַחֲשָׁכוֹת, וְאֵף־עַל־פִּי־כֵן
הוּא מְחֻזַּק מִעֲמֵד וְאֵינוֹ נִשְׁבֵּר, אֲלֹא הוּא מְשַׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל מַה
שְׂיָכוֹל, זֶה הַשְּׂמִחָה הִכִּי גְדוֹלָה אֲצֻלוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל. וְקַבַּל הַבֶּן מִלֶּךָ אֶת
הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה [פֹּה הַתְּחִילָה טְעוֹתוֹ, כִּי לֹא לוֹקָחִים וּמְכָל שְׂפֵן שְׂלֹא
מְנַהֲיָגִים אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה אֲלֹא בְּרַחֲמָנוֹת, כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם הוֹלֵף בְּתַקְּףָה
הַדִּין, הוּא גוֹרֵם שְׂיִתְקוּמָמוֹ עָלָיו אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה, כִּי הַמֶּלֶךְ צָרִיף לְלָכֵת עִם
אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה בְּרַחֲמָנוֹת וּבִהְבָּנָה, וְאִזּוֹ תִתְקַיֵּם מְלָכוּתוֹ, וְכִזָּה שְׂקַבַּל הַבֶּן מִלֶּךָ
אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה, בְּזֶה נִגְרָמוֹ לוֹ אַחֲר־כֶּךָ כָּל הַצָּרוֹת שְׂנִפֵּל לְמָקוֹם
שְׂנִפֵּל]; וְעָשָׂה לוֹ שָׂרֵי מְלוּכָה, וְדַבָּסִים, וְשָׂרִים, וְחָיִל, כִּי כֶּךָ מְתַנְהֵג כָּל

חכם והיה אוהב חכמה מאד, והיו אצלו חכמים גדולים, וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד, והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו: מי שהיה רוצה ממון היה נותן לו ממון ומי שהיה רוצה כבוד היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה. ומחמת שהיה חשוב

גהרי אפרסמון

מלך, שעושה לעצמו שרים ומנעצים, וכן אנשי חיל, שילחמו את מלחמתו, וזה הפן מלך היה חכם, כי זה טוב על כלל נשמות ישראל, שהם חכמים גדולים, כי שרש נשמות ישראל הוא מהחכמה העליונה, כמו שכתוב (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית", ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין לח.) על פסוק (משלי ט, א): "חכמות בנתה ביתה", זו מדתו של הקדוש-ברוך-הוא, שברא את כל העולם כלו בחכמה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), שכל הבריאה היתה רק בשביל ישראל, נמצא שכל החכמה אצלו, ומחמת זה היה בן המלך חכם מפלג, כי קבל את המלוכה מאביו מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא. והיה אוהב חכמה מאד, כי טבע של חכם שאוהב חכמה, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נה.): אין הקדוש-ברוך-הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר (דניאל ב') "יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה". והיו אצלו חכמים גדולים, כי טבע של חכם שהוא מסבב עם חכמים, וככל שתחמתו מרבה בן מסבב עם חכמים גדולים, ולכן וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד, כי טבע של חכם שרוצה ללמד יותר חכמה, כי אינו מסתפק בחכמה שיש בו, וכמאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ד'): איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט, ט): "מכל מלמדי השפילתי כי עדותיך שיחה לי"; ולכן כל מי שבא אצלו עם איזה חכמה, היה אצלו בחשיבות גדולה, והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו, מי שהיה רוצה ממון, היה נותן לו ממון, ומי שהיה רוצה כבוד, היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה; כי בזה העולם כל אחד רוצה משהו בשביל

אֲצִלוּ הַחֲכָמָה כָּל־כָּף, הָיוּ כָּלָם לֹקְחִין עֲצָמָן אֶל הַחֲכָמָה,
וְעָסְקוּ כָּל הַמְּדִינָה בְּחֲכָמוֹת, כִּי זֶה הָיָה רוּצָה מִמּוֹן, כְּדִי
שִׁיקֵבֵל מִמּוֹן עַל־יְדֵי זֶה, וְזֶה הָיָה רוּצָה חֲשִׁיבוֹת וְכָבוֹד.
וּמַחֲמַת שְׁפָלָם עָסְקוּ רַק בְּחֲכָמוֹת, עַל־כֵּן שָׁכְחוּ שֵׁם
בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה טַכְסִיסִי מִלְּחָמָה, כִּי הָיוּ כָּלָם עוֹסְקִין
בְּחֲכָמוֹת, עַד שֶׁהָיוּ כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים, עַד
שֶׁהִקְטַן שְׁבִאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הָיָה בְּמְדִינָה אַחֶרֶת חָכָם גְּדוֹל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מֵה שֶׁהוּא נוֹתֵן, וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁהֵבִיא לְהַמְלִיךְ חֲכָמָה, הֵיטָה לוֹ אִיזוֹ כְּוֹנָה, זֶה
רָצָה מִמּוֹן בְּעִבוֹר הַחֲכָמָה, וְזֶה רָצָה כְּבוֹד בְּעִבוֹר הַחֲכָמָה, כָּל אֶחָד רָצָה
מִשֶּׁהוּ בְּשִׁבִיל שֶׁהֵבִיא אִיזָה דְּבַר חֲכָמָה אֶל הַמְּלִיךְ, וְהַמְּלִיךְ הֵיטָה נוֹתֵן לְכָל
אֶחָד כְּפִי רְצוֹנוֹ, בְּעִבוֹר הַחֲכָמָה שֶׁהֵבִיא לוֹ. וּמַחֲמַת שֶׁהָיָה חָשׁוֹב אֲצִלוּ
הַחֲכָמָה כָּל־כָּף, הָיוּ כָּלָם לֹקְחִין עֲצָמָן אֶל הַחֲכָמָה, וְעָסְקוּ כָּל הַמְּדִינָה
בְּחֲכָמוֹת, כִּי זֶה הָיָה רוּצָה מִמּוֹן, כְּדִי שִׁיקֵבֵל מִמּוֹן עַל־יְדֵי־זֶה, וְזֶה הֵיטָה
רוּצָה חֲשִׁיבוֹת וְכָבוֹד, וּמַחֲמַת שְׁפָלָם עָסְקוּ רַק בְּחֲכָמוֹת, עַל־כֵּן שָׁכְחוּ שֵׁם
בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה טַכְסִיסִי מִלְּחָמָה, כִּי הָיוּ כָּלָם עוֹסְקִין בְּחֲכָמוֹת, כִּי בְּאֶמֶת גַּם
בְּגִשְׁמִיּוֹת אִף שֶׁחֲכָמָה הוּא דְּבָר גְּדוֹל מְאֹד, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְלַמֵּד
תַּכְסִיסִי מִלְּחָמָה, וְלִהְיוֹת מוֹכֵן אִם לְמַחֵר יְבוֹא הַשׁוֹנֵא לְכַבְּשׁוֹ, וְעַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה בְּאִין עֵרֶף כָּלֵל, בְּוַדַּאי חֲכָמָה אֱלֻקִית אִין לְמַעְלָה מִזֶּה, עִם כָּל
זֹאת צְרִיכִים לְלַמֵּד תַּכְסִיסִי מִלְּחָמָה נֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁלֹּא יִפְּלוּ בְּנוֹקְבָא
דְּתַהוּמָא רַבָּה, כִּי מִצַּד אֶחָד הַחֲכָמָה יֵשׁ בְּזֶה מַעְלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁהוּא חָכָם
בְּחֲכָמוֹת אֱלֻקוֹת, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי הוּא גַם מְסַפֵּן מְאֹד, כִּי אִם הוֹלֵךְ רַק
בְּחֲכָמוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹל הַיֵּצֵר הָרַע לְהַפִּילוֹ, וְכַמְּאֵמֵר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת
פְּרָק ג'): כֹּל שֶׁחֲכָמְתוֹ מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דוֹמֵה? לְאֵילָן שֶׁעֲנַפָּיו מְרַבִּין
וְשָׂרְשָׁיו מְעֻטִין, וְהַרְיוֹת בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו; וּמַחֲמַת שֶׁהַמְּלִיךְ
אֶהֱבֵב חֲכָמָה, וְכָל אֲנָשִׁי מְדִינָתוֹ לְקַחוּ אֶת עֲצָמָם אֶל חֲכָמוֹת, עַד שֶׁהָיוּ כָּל
בְּנֵי הַמְּדִינָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים, עַד שֶׁהִקְטַן שְׁבִאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הֵיטָה בְּמְדִינָה

מפלגים. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן-מלך הנ"ל לדעתם ונתפקר גם-כן. ושאר בני-המדינה לא נתפקרו, מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על-כן לא יכלו שאר בני-המדינה לכנס באותה החכמה ולא הזיק להם, אבל החכמים והבן-מלך נתפקרו כנ"ל.

נהרי אפרסמון

אחרת חכם גדול מפלגים, והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן מלך הנ"ל לדעתם, ונתפקר גם-כן, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב): כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יכול לפל בטעויות ומכשולים רבים, ולבוא לידי רעות גדולות, חס ושלום, ויש שקלוקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים שהטעו את העולם, והפל היה על-ידי חכמתם ושכלם, כי עקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות כלל, ולכן כל אנשי המדינה שהלכו עם החכמות נתפקרו, ומשכו גם את בן המלך שהוא עכשו המלך גם-כן בכפירות ואפיקורסות, רחמנא לישזבן. [אשר מפל זה יש ללמד איך שצריכים להתרחק מאנשים החכמים בעיניהם, שמנתקים את עצמם ממנו יתברך, פי בנגל יוכלו להפילו בחכמות של הבל, עד שיבוא לידי כפירה גמורה, רחמנא לישזבן]; ולכן רק הבן מלך נתפקר ביותר, ושאר בני המדינה לא נתפקרו מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על-כן לא יכלו שאר בני המדינה לכנס בחכמה, ולא הזיק להם, אבל החכמים והבן מלך נתפקרו כנ"ל; הינו שבנדאי כל אנשי המדינה שהלכו עם חכמות נפלו כל אחד לידי כפירות ואפיקורסות, אבל

וְהַבֶּן־מֶלֶךְ, מִחֲמַת שְׁהִיָּה בּוֹ טוֹב, כִּי נוֹלַד עִם טוֹב וְהָיָה
 לוֹ מַדּוֹת טוֹבוֹת וַיִּשְׁרֹת, הָיָה נִזְכָּר
 לַפְּעָמִים הֵיכָן הוּא בְּעוֹלָם, וַיֵּמָּה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ', וְהָיָה
 גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ עַל זֶה, עַל שֶׁנִּפְּל לְמַבּוֹכוֹת כִּאלֹו וְנִתְעָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כָּל אֱלוֹו שְׁהִיָּה לָהֶם יוֹתֵר חֲכָמָה עֲמָקָה, כְּגוֹן הַבֶּן הַמֶּלֶךְ וְהַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים,
 שְׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהַכְנִס בַּפְּנִים דְּקוֹת הַחֲכָמָה, וְלִכֵּן נִתְפַּקְרוּ בְּיוֹתֵר, כִּי כָּל אֱלוֹו
 שֶׁנִּכְנָסִים בְּיוֹתֵר בַּחֲקִירוֹת לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל בַּדְּבָרִים עֲמָקִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה
 מִשְׁכָּלָם, הֵם בָּאִים אַחֲר־כֶּף לִידֵי כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, עַד שְׁכוּפְרִים בְּכָל,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן. [וּמִחֲמַת שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹת מַמְקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, כִּי הֵם
 בְּבַחֲיִנַת בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְלִכֵּן כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּעַמְק הַחֲקִירוֹת, הֵם נִכְשָׁלִין בְּיוֹתֵר,
 כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (עֲבוּרָה זָרָה כו:): שְׂאֲנִי מִיְנוֹת דְּמִשְׁכָּא, דְּאֲתִי לְמִימְשָׁף בְּתַרְהִיּוּ;
 וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדִין לח:): אֲפִיקוֹרוֹס יִשְׂרָאֵל, כָּל שְׁכֵן דְּפַקֵּר
 טְפִי; וְלִכֵּן דִּיקָא בַר יִשְׂרָאֵל הוּא צְרִיף לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז
 בְּאֻמוֹנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּלְהַרְבּוֹת בְּמַעֲשֵׁים טוֹבִים, וּלְקַיֵּם מִצְוֹת
 מַעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא, וְלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמוֹת כְּדִי שְׁלֹא יִתְפַּקֵּר, רַחֲמָנָא
 לִישְׁבֹּן].

וְהַבֶּן מֶלֶךְ, אִף שֶׁנִּפְּל בְּכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת עַל־יְדֵי הַחֲכָמוֹת וְהַחֲקִירוֹת
 שְׁלוֹ, אִף מִחֲמַת שְׁהִיָּה בּוֹ טוֹב, כִּי נוֹלַד עִם טוֹב, וְהָיָה לוֹ מַדּוֹת טוֹבוֹת
 וַיִּשְׁרֹת, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בֶּן מֶלֶךְ, בְּנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוֹש־בְּרוּךְ־הוּא, נוֹלַד עִם טוֹב, כִּי נִשְׁמָתוֹ הִיא חֶלֶק אֱלֹקֵי מַמְעַל מַמְשׁ,
 וְלִכֵּן מִחֲמַת שֶׁבְּטַבְּעוֹ יֵשׁ לוֹ טוֹב, כִּי הוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵּךְ
 נְאֻמָּר (תְּהִלִּים קמ"ה, ט): "טוֹב הַיְוָיָה לְכָל", וְלִכֵּן הָיָה נִזְכָּר לַפְּעָמִים הֵיכָן הוּא
 בְּעוֹלָם, וַיֵּמָּה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ', וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ עַל זֶה עַל שֶׁנִּפְּל לְמַבּוֹכוֹת
 כִּאלֹו, וְנִתְעָה כְּל־כֶּף, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד, שׁוֹהַ כָּלֵל הַחֲרָטוֹת שִׁישׁ לְכָל בַּר
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עַל מַעֲשָׂיו הַמְּגַנִּים וְהַמְּזַהְמִים, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רע"ד), שִׁישׁ רְשָׁעִים הַעוֹבְדִים וַיִּגְעִים כָּל יְמֵיהֶם, כְּדִי

כַּל־כֶּד, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד, אֲבָל תִּכְרַף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל חֹזֵר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הַחֲכָמוֹת שֶׁל
אֲפִיקוֹרְסוֹת הַנ"ל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שְׂהָיָה נֹזֶכֶר

גַּחְרֵי אֲפִיקוֹרְסוֹן

לְעַקֵּר עֲצָמָן מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וּמִתּוֹרַתוֹ לְגַמְרֵי, עִם כָּל זֹאת הַנִּקְדָּה שֶׁל חַיִּוֹת
אֱלֹקוֹת מִבְּלִבְלַת אוֹתָם מְאֹד, וּמִכְנִיסָה בָהֶם הִרְהוּרֵי תְשׁוּבָה וְיִרְאָה מְאִימַת
הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְ[לִכְנֵן כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל אִף שֶׁנִּפְלַל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלַל וְכוּ', אִף
יַעַן שֶׁהוּא בֶּן הַמְּלָךְ וְנוֹלַד עִם טוֹב, אֲפִלוּ שֶׁמִּנְחָ בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵי, גִּכְנָסִים בּוֹ תְּמִיד מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה וְהִרְהוּרֵי תְשׁוּבָה,
וּמִתְאַנֵּחַ לְהִיכֵן נִפְלַ וְנִתְעָה כַּל־כֶּד] אֲבָל תִּכְרַף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם
הַשֶּׁכֶל, חֹזֵר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הַחֲכָמוֹת שֶׁל אֲפִיקוֹרְסוֹת הַנ"ל; כִּי בְּאֵמַת אִם
אָדָם הָיָה זוֹכֵה לִישֵׁב אֶת דַּעְתּוֹ בְּיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְהָיָה זוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֶת
כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל, הָיָה חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה, אִף מִחֲמַת רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, הוּא
חוֹזֵר תְּמִיד אֶל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל שְׁלוֹ, וְהוּא כִּכְלָב הַשָּׁב אֶל קִיאוֹ,
עַל־יַד־זֶה הוּא חוֹזֵר אֶל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּפְלַ
בָּהֶם, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שְׂהָיָה נֹזֶכֶר כַּנ"ל, וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ, כִּי
הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא שׁוֹלַח לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הִרְהוּרֵי
תְשׁוּבָה, וְקוֹרָא אֶת הָאָדָם שִׁיָּשׁוּב אֵלָיו, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן,
סִימָן נב): מִכָּל הַדְּבָרִים צוּעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שִׁיָּשׁוּב אֵלָיו, וְכֵן אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת פָּרָק ו'): בְּכָל יוֹם וְיוֹם בֵּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב
וּמִכְרֹזֹת וְאוֹמְרָת: אוּי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מְעַלְבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק
בַּתּוֹרָה נִקְרָא גִזּוּף; וְהַקְּשָׁה הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב זי"ע: מַה הִיא הַבֵּת קוֹל שִׁיוֹצֵאת
בְּכָל יוֹם, וְלָמָּה אֵין כָּל אֶחָד שׁוֹמֵעַ אֶת זֶה? וְתַרְץ, שֶׁהַבֵּת קוֹל שִׁיוֹצֵאת זֶה
הִרְהוּרֵי תְשׁוּבָה שֶׁנִּכְנָסִים בְּמַחַ מִחֲשָׁבוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ לְחֹזֵר
בְּתְשׁוּבָה שֶׁלָּמָּה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְלָלַמַּד תּוֹרָה, אִף לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵה לְשִׁמְעַ אֶת
זֶה, וְאֲפִלוּ אִם כָּבֵר שׁוֹמֵעַ אֶת זֶה, אֲזִי תִכְרַף־וּמִיד כִּשְׂמִשְׁתַּמֵּשׁ עִם חֲכָמָתוֹ
הַמְּדַמָּה, הַכֹּל נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ, וְכֵן הָיָה אֲצִל הַבֶּן מְלָךְ, אִף שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ הִרְהוּרֵי
תְשׁוּבָה, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ לְהִיכֵן נִפְלַ, אִף תִּכְרַף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל,

כַּנְ"ל וְהָיָה גִזְוֹנָה וּמִתְאַנְחָה, וְתִכְרַף כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם
הַשֶּׁכֶל חֲזַר וְנִתְחַזַּק אֲצֵלוֹ הָאִפִּיקוֹרְסוֹת כַּנְ"ל.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה בְּרִיחָהּ בְּאִיזָה מְדִינָה וּבְרַחוֹ פְּלָם,
וּבְדַרְדָּרָה בְּרִיחָתָם עָבְרוּ דְרָף אִיזָה יַעַר, וְאָבְדוּ שָׁם
זָכַר וּנְקֵבָה, אֶחָד אָבְד זָכַר וְאֶחָד אָבְד נְקֵבָה. וְעַדִּין הָיוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

חֲזַר וְנִתְחַזַּק אֲצֵלוֹ הָאִפִּיקוֹרְסוֹת כַּנְ"ל, כִּי הִכְלָל הוּא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם
מִשְׁתַּמֵּשׂ עִם חֲכָמָתוֹ הַמְדָּמָה, וְאִינוּ נִכְנָס בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין
מַעֲשָׂיו מְרַבִּים מִחֲכָמָתוֹ, לְבִסּוּף יִפֹּל בְּאִין סוּמָךְ, וְזֶה כָּלֵל, אֵלּוֹ שֶׁנִּתְרַחֲקוּ
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הִכַּל הָיָה מִחֲמַת חֲכָמָתָם הַמְדָּמָה, שֶׁרָצוּ לְהִבִּין
בְּשִׁכְלָם דְּבָרִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִשִּׁכְלָם, שְׂאֵי אֲפָשֶׁר לְהִבִּינֵם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סד), שְׂיֵשׁ חֲכָמוֹת עֲמָקוֹת, שְׂאֵי אֲפָשֶׁר
לְהִבִּינֵם, אֲשֶׁר מִשֵּׁם בָּאָה הַכְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, וְלָכֵן כָּל אֵלּוֹ אֲשֶׁר
מִשְׁתַּמְּשִׁים עִם שִׁכְלָם הַמְדָּמָה, וְנִכְנָסִים מִשִּׁכְלָם לְשִׁכְלָהּ וּמִחֲקִירָהּ לְחֲקִירָהּ,
וּמִקְשָׂא לְקְשָׂא, עַד שֶׁנוֹפְלִים בְּנַפְיָהּ שְׂאִין לָהּ תְּקוּמָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וַיְהִי הַיּוֹם וּמוּבָא בְּזוּהַר (בא לב:): וַיְהִי הַיּוֹם דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָאִים לְמִידָן עֲלָמָא; (הִינּוּ אֵיפָה שְׁכָתוּב: "וַיְהִי הַיּוֹם" סוֹכֵב עַל
רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׂאֵז דְּנִין אֶת הָאָדָם מֵה יִקְרָה אִתּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, וְכֵן מֵה יִקְרָה
בְּכָל הָעוֹלָם בְּשָׁנָה זֹה, דְּנִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה). וְהָיָה בְּרִיחָהּ בְּאִיזָה מְדִינָה, הִינּוּ
שֶׁהֲצָרְכוּ לְבָרַח מִחֲמַת אִיזוֹ מִלְחָמָה, וּבְרַחוֹ פְּלָם, וְכִמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנּוּ ז"ל
(סְפָרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת פֶּסֶד, חֶלֶק שְׁנִי, סִימָן ג'): מִי שֶׁבוֹרַח מִן הַצָּרָה הוּא פֶּקֶם; וּבְדַרְדָּרָה
בְּרִיחָתָם עָבְרוּ דְרָף אִיזָה יַעַר, וְאָבְדוּ שָׁם זָכַר וּנְקֵבָה, הִינּוּ אֶחָד אָבְד זָכַר
וְאֶחָד אָבְד נְקֵבָה, וְכֹאֲשֶׁר גִּלָּה הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע עַל גְּדֹל הַשְּׂגָתוֹ
הַפְּרָטִית שְׂיֵשׁ בְּזוּהַר הָעוֹלָם, שֶׁלְּפַעֲמִים צְרִיכִים לְהַפְגִּישׁ זָכַר וּנְקֵבָה לְהִשְׁתַּדָּף,
אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב, שֶׁתְּהִיָּה אִיזוֹ מִלְחָמָה, וְכֵן כָּלָם בּוֹרַחִים, וְעַד
שֶׁמוּצָאִים זֶה אֶת זֶה, וְלָכֵן כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם צְרִיכִים רַק לְחַפֵּשׂ אֶת

בָּנִים קְטָנִים, בְּנֵי אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ שָׁנִים, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל, וְצָעְקוּ וּבָכוּ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. בְּתוֹךְ כֵּן בָּא אֶצְלָם בַּעֲטָלִיר (קִבְצוֹן) אֶחָד עִם הַשִּׁקִּים שְׁלוֹ (שְׁקוּרִין "טַאֲרֵבֶעס"), שֵׁנוּשָׂא בָהֶם לֶחֶם, וְהִתְחִילוּ אֵלּוּ הַבָּנִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלִהְיוֹת פְּרוּכִים אַחֲרָיו, וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל וְאָכְלוּ. וְשָׂאל אוֹתָם: מֵהֵיכָן בָּאתֶם לִכְאֵן? הִשִּׁיבוּ לוֹ: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים, כִּי הָיוּ בָּנִים קְטָנִים כַּנִּ"ל. וְהִתְחִיל לִילֵךְ מֵהֶם וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ שְׂיִקַּח אוֹתָם עִמּוֹ, וְאָמַר לָהֶם: אֵת זֶה אֵינִי רוֹצֵה שְׂתִלְכוּ עִמִּי. בְּתוֹךְ כֵּן הִסְתַּכְּלוּ וְהִנֵּה

גַּהְרִי אַפְרָסְמוֹן

הטוב שיש בו, ואפלו אם, חס ושלום, יש בריחה, שצריכים לברח ולעקור ממקום מגוריו, שזה מאד מאד קשה לאדם, עם כל זאת אסור להתלונן, אלא לידע שכל מה שעושה הקדוש-ברוך-הוא, בנדיאי זה לטובה, כי הרע הוא כפסא לטוב, וכשיתגלה הטוב, אז גבין שכל הרע שחשב שהוא רע, מזה יצאה טובה גדולה. ודבר זה שיק על כל פרט ופרט מהחיים]. ועדין היו בנים קטנים, בני ארבע וחמש שנים; כי אז לא שיק ענין יחוד. ולא היה להם מה לאכל, וצעקו ובכו, כי לא היה להם מה לאכל, כי מי שנופל בעניויות ונדחקות, עד שמגיע למצב שאין לו מה לאכל, אין שום עצה אחרת, אלא לצעק ולבכות אליו ותברך, ולהתחנן ולבקש על נפשו, שיחוס וירחם עליו, כי רק זו העצה כשאדם צריך משהו, ובפרט לחם לאכל, עקר העצה רק לבקש ממנו ותברך, כי רק הוא ותברך יכול לעזור לאדם. בתוך כך בא אצלם בעטליר (קבצון) אחד עם השקים שלו (שקורין טארבעס), שנושא בהם לחם, והתחילו אלו הבנים להתקרב אליו, ולהיות פרוכים אחריו, ונתן להם לחם לאכל, ושאל אותם: מהיכן באתם לכאן? השיבו לו: אין אנו יודעים, כי היו בנים קטנים כנ"ל. והתחיל לילך מהם, ובקשו ממנו שיקח אותם עמו, ואמר להם: את זה איני רוצה שתלכו עמי, בתוך כך הסתכלו,

הוא עור, והיה אצלם פלא, מאחר שהוא עור, איך יודע לילך. (ובאמת הוא חרוש מה שהיה קשה להם זאת, כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים והיה פלא אצלם בנ"ל) וברכם (זה הבעטליר העור) שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים כי השם יתברך השגיח עליהם והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל.

נחרי אפרסמון

והנה הוא עור, והיה אצלם פלא, מאחר שהוא עור, איך יודע לילך. (ובאמת הוא חרוש מה שהיה קשה להם זאת, כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים, והיה פלא אצלם בנ"ל), וברכם (זה הבעטליר העור), שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים, כי השם יתברך השגיח עליהם, והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל; הילדים בכו להשם יתברך שיתן להם לאכל, והזמין להם צדיק נסתר שנראה כמו עני, עם התרמיל שלו שהיה בו לחם, ונתן להם לאכל. בתוך כך ראו הילדים שהוא עור, כי לא היתה לו שום הסתפלות בזה העולם כלל, כי מי שרק מסתפל על רוחניות חיות אלקות, ואינו רואה שום טבע מקרה ומזל, הוא נדמה כמו עור, כי אין לו הסתפלות בזה העולם, וזה היה פלא איך שהילדים שהיו עדין קטנים, כבר הרגישו שהוא עור, רק שהיו בנים חכמים, ולכן היה פלא אצלם איך הוא יכול ללכת, כי מי שעדין רחוק ממדרגה זו, שלא יהיה לפני עיניו חיוז דהאי עלמא, קשה לו להבין איך אחד שהוא נדמה כעור יכול ללכת, והילדים בקשו אותו שיקח אותם עמו, ואמר להם הקבצן העור: את זה איני רוצה שתלכו עמי, נפי אי אפשר להגיע בפעם אחת למדרגה זו, אלא צריכים להתנגע הרבה מאד עד שגם-פן זוכים להגיע למדרגה זו, ולכן לא רצה לקחת אותם, אלא שיעבדו בעצמם], רק ברכם שיהיו כמותו, וכן שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל, והלך לו. ואלו הבנים הבינו תכף-ומיד, שהשם יתברך השגיח עליהם, והזמין להם

אֲחֵר־כֶּף כָּלָה אֲצִלָּם הַלְחָם, וְשׁוּב הִתְחִילוּ לְצַעֵק בְּעִבּוּר
אֶכֶל. אֲחֵר־כֶּף נַעֲשֶׂה לִילָה וְלָנוּ שָׁם. בַּבֹּקֶר
גַּם־כֵּן לֹא הָיָה לָהֶם לֶאֱכֹל, וְהָיוּ צוֹעֲקִים וּבּוֹכִים, וְחֹזֵר

נחרי אפרסמון

קבצן עור שיתן להם לחם לאכל, [ובקאמת זה בעצמו חדוש, שהילדים הבינו שהשם יתברך שלח להם לכאן קבצן עור, שיתן להם לחם לאכל, והכל היה בהשגחת השם יתברך, וכן צריך כל בר ישראל לידע, שכל מה שיש לו ומה שמביאים לו, הכל הוא מהקדוש-ברוך-הוא המשיגת עליו בהשגחה פרטית, ואין לתלות שום דבר בטבע, מקרה ומזל]. אחר-כך פלה אצלם הלחם, כי כן עושה הקדוש-ברוך-הוא עם כל בר ישראל, שהנה יש לו לאכל, ואחר-כך נגמר אצלו האכל, וכונתו יתברך שייבוא האדם בכל פעם להתפלל ולבקש ולהתחנן על נפשו, וכמאמרם ז"ל (יומא עו.): שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? אמר להם: אמשל לכם משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקבל פני אביו, אלא פעם אחת בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקבל פני אביו כל יום, אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר, שמא לא ירד מן למחר, ונמצאו כלן מתים ברעב, נמצאו כלן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים; וכך היה עם הילדים שנפסק מהם האכל, ושוב התחילו לצעק בעבור אכל, כי אין שום עצה אחרת להשיג פרנסה, רק לצעק ולבקש אליו יתברך, אשר הוא זן ומפרנס לכל. אחר-כך נעשה לילה ולנו שם, וצריכים לדעת, שלא בכל פעם נענים בתפלה, ואף-על-פי-כן אסור להתיאש, אלא לחזר ולהתפלל, כמאמרם ז"ל (ברכות לב.): אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה — יחזר ויתפלל, שנאמר (תהלים כו, יד): "קוה אל הויה חזק ויאמץ לבך וקוה אל הויה", כי הרי הילדים שוב התחילו לצעק בעבור אכל, ועדין לא קבלו, כי נעשה לילה, ולכן לנו שם, בלי אכל, כי כך צריך כל בר ישראל להתחזק, לא להניח את עסק התפלה, ואפלו אם מתפלל ועדין אינו נענה, אל יתיאש עצמו מן הרחמים, וילך לישן בלי אכל. ולכן בבקר גם-כן לא היה להם לאכל, כי הלכו לישן בלי אכל. ולכן תכף שקמו

וּבֹא בַעֲטָלִיר שֶׁהָיָה חֲרָשׁ, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו, וְהִרְאָה
 לָהֶם בְּיָדוֹ וְאָמַר לָהֶם שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵעַ, וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן
 לָחֶם לֶאֱכֹל וְהִלֵּךְ מֵהֶם, וְרָצוּ גַם־כֵּן שִׁיקָחֵם עִמּוֹ וְלֹא רָצָה,
 וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שְׂיָהוּ כְּמוֹתוֹ, וְהִשְׁאִיר גַּם־כֵּן לָהֶם לָחֶם
 וְהִלֵּךְ לוֹ.

נְהַרִי אַפְרָסִמוֹן

לא התיאשו מן הרחמים, אלא והיו צועקים ובוכים לפניו יתברך, שיתן להם
 לחם לאכל, וחזר ובא בעטליר שהיה חרש, והתחילו לדבר אליו, ומסתמא
 בקשו ממנו לחם לאכל, והראה להם בידיו, ואמר להם שאינו שומע; כי
 רצו להראות להם מן השמים, שאסור לבטח בבן אדם, כמו שכתוב (תהלים
 קמו, ג): "אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה", כי אסור לבטח
 בבן אדם ולבקש ממנו אכל, ולכן רמו להם שהוא חרש שאינו שומע, כי
 כבר אמר הנביא (ירמיה יז, ה): "ארור הגבר אשר יבטח באדם, ושם בשר
 זרעו, ומן הנוי"ה יסור לבו", אלא מה יעשה האדם כשצריך לאכל, שיבקש
 ממנו יתברך, והוא יתברך יש לו כבר את שליחיו שימלא את משאלות
 האדם, ונתן להם גם־כן לחם לאכל, [וזה מוסר השכל לבני־אדם, שרצים
 אחר עשירים, כאלו רק הם הנותנים כסף וממון לקנות אכל, אשר באמת
 אין לה עוד שטות יותר גדולה מזו, אלא כף מנהג יראי השם הדבקים בו
 יתברך, שנגשים אל אחד, ומבקשים בקול ממנו יתברך, שיתן להם לאכל,
 וכשהוא זוכה, אזי הוא השליח ונותן, אבל כשאינו זוכה — אין הוא
 השליח, והולכים אל אחר, עד שזוכים להגיע אל בטול אמת אליו יתברך,
 ומבטלים את כל רצונותיו רק אליו יתברך, אזי זוכים שמביאים להם את
 האכל לביתם, וכמאמרם ז"ל על הפז (יומא עה): צדיקים ירד על פתח
 בתיהם, בינונים יצאו ולקטו, רשעים שטו ולקטו]; והלה מהם, להורות שאי
 אפשר לבטח בבן אדם ולחשב שהוא הישועה, כי הלה מהם, ורצו גם־כן
 שיקחם עמו, ולא רצה, כי (תהלים ס): "ושוא תשועת אדם", ואסור לבטח
 בבן אדם בשום פנים ואפן. וכל זה רמו להם החרש, וברכם גם־כן שיהיו
 כמותו, והשאיר גם־כן להם לחם, כי אדם צריך ללכת במדתו של

וְחָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְחָזְרוּ וַצַּעְקוּ כַּנְּל, וְחָזַר וּבָא
אֲצֵלָם בַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה כְּבַד־פָּה, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר
עִמּוֹ, וְהָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר,
וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ מָה הֵם מְדַבְּרִים, אֲךָ הֵם לֹא יָדְעוּ מָה הוּא
אוֹמֵר, כִּי הָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ כַּנְּל, וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֶּן
לָחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ לוֹ גַּם־כֶּן כַּנְּל, וּבִרְכָם גַּם־כֶּן שְׁיִהְיוּ
כְּמוֹתָיו וְהִלֵּךְ לוֹ, הַכֹּל כַּנְּזָכָר לְעִיל.

וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה צִוְאָרוֹ עִקָם וְהָיָה גַם־כֶּן כַּנְּל,

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא שֶׁהוּא רַחוּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קמה, ט): "וְרַחֲמָיו עַל כָּל
מַעֲשָׂיו", וְכַמֶּאֱמָרָם ז"ל (מכילתא בשלח): מָה הוּא רַחוּם וְחַנוּן אֲף אִתָּה רַחוּם
וְחַנוּן; וְלִכְן הַשְּׂאִיר לָהֶם לֶחֶם שְׁיִהְיֶה לָהֶם לֶאֱכֹל, אֲבָל אַחֲר־כֵּן וְהִלֵּךְ לוֹ;
וְכֹל זֶה לְרַמֵּז לְאָדָם, שֶׁאֲסוּר לְכַטֵּחַ בְּכֶן אָדָם, כִּי לְבִסּוּף הוּא יַעֲזֹב אוֹתָךְ
וְתִשָּׂאָר בְּלֹא כְלוּם. וְחָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְהַכֹּל כְּדִי שְׂאָדָם יִצְטָרֵךְ אֶת
הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, וְחָזְרוּ וַצַּעְקוּ כַּנְּל, כִּי אֵין עֲצָה אַחֲרַת לְהַשִּׁיג פְּרִנְסָה
וְלֶחֶם לֶאֱכֹל, אֲלֹא עַל־יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
שְׁיִחוּס וִירַחֵם עָלָיו, וְחָזַר וּבָא אֲצֵלָם בַּעֲטָלִיר, שְׁהִיָּה כְּבַד פָּה, וְהִתְחִילוּ
לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְהָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ, וְלֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר, וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ
מָה הֵם מְדַבְּרִים, אֲךָ הֵם לֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר, כִּי הָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ
כַּנְּל; וְהַכֹּל כְּדִי לְהַרְגִיל אֶת הָאָדָם, שֶׁיַּדַּע שֶׁאֲסוּר לְסַמֵּךְ עַל בֶּשֶׂר וְדָם, אִתָּה
מְדַבֵּר אֵלָיו, אֲבָל אִתָּה לֹא מִבֵּין אֶת לִשׁוֹנוֹ, כִּי הִרְבֵּה פְעָמִים אָדָם חוֹשֵׁב
שֶׁבִטְחוֹנוֹ וְעִתִּידוֹ תְלוּיִים בְּבֶשֶׂר וְדָם, וּבוֹטֵחַ בּוֹ, וּלְבִסּוּף הוּא אֵינּוּ מִבֵּין
אֲפִלוֹ אֶת לִשׁוֹנוֹ. וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֶּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ לוֹ גַּם־כֶּן כַּנְּל, הֵינּוּ
שֶׁלֹּא רָצָה לְקַחַת אוֹתָם עִמּוֹ רַק וּבִרְכָם גַּם־כֶּן שְׁיִהְיוּ כְּמוֹתָיו, וְהִלֵּךְ לוֹ הַכֹּל
כַּנְּל; שֶׁהַשְּׂאִיר לָהֶם לֶחֶם, אֲבָל לֹא רָצָה לְקַחַת אוֹתָם עִמּוֹ, וְזֶה לְמוֹד עֲמַק
לְכָל אָדָם עַל כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁלֹּא יִבְטַח בְּזוּלָתוֹ. וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה
צִוְאָרוֹ עִקָם, וְהָיָה גַם־כֶּן כַּנְּל, שֶׁהֵם בָּכוּ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם כְּבָר אֲכָל, עַד

וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר בַּעַל חֲטוּטָרוֹת (שְׁקוּרִין "הויקיר"), וְחָזַר
 וּבָא בַּעֲטָלִיר בְּלֹא יָדַיִם, וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם,
 וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם וּבִרְכָם שִׁיחִיו בְּמֹתוֹ, הַכֹּל
 בַּנְּזָפֵר לְעִיל.

אַחֲר־כֵּן חָזַר וּכְלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ לִישׁוּב,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שָׂבָא בַּעֲטָלִיר עִם צוּאָר עָקָם, וְרָצוּ שִׁיקַח אוֹתָם, וְהוּא לֹא רָצָה, וְנָתַן וְהִשְׁאִיר
 לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאַחֲר־כֵּן עוֹד פַּעַם כָּלָה אֲצֵלָם הַלֶּחֶם וּבָכוּ.

וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר בַּעַל חֲטוּטָרוֹת, (שְׁקוּרִין הויקיר) [גַּבְנָת], וְגַם־כֵּן הָיָה
 אוֹתוֹ דָּבָר, שֶׁנָּתַן לָהֶם לֶחֶם, וְהֵם רָצוּ שִׁיקַח, וְהוּא לֹא רָצָה, וְהִשְׁאִיר לָהֶם
 לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאַחֲר־כֵּן נִשְׁאַרוּ עוֹד פַּעַם בְּלִי לֶחֶם לֶאֱכֹל. וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר
 בְּלֹא יָדַיִם, וְהָיָה גַם־כֵּן אוֹתוֹ דָּבָר, שֶׁנִּגְמַר אֲצֵלָם הַלֶּחֶם, וְהוּא הִבִּיא לָהֶם
 לֶחֶם, וְרָצוּ שִׁיקַח וְלֹא רָצָה, וְהִשְׁאִיר לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאַחֲר־כֵּן עוֹד פַּעַם
 אֶזַל וְנִגְמַר אֲצֵלָם הַלֶּחֶם וּבָכוּ, וְחָזַר וּבָא בַּעֲטָלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם, וְהִבִּיא לָהֶם
 לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְרָצוּ שִׁיקַח אוֹתָם עִמָּהֶם וְלֹא רָצָה, וְכֵן הָיָה שְׁבַע פַּעַמִּים, שֶׁבָּאוּ
 שְׁבַעַה בַּעֲטָלִירִים (קַבְּצָנִים), וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם, וּבִרְכָם שִׁיחִיו בְּמֹתוֹ,
 הַכֹּל כַּנֶּל. [מוֹהַרְנ"ת ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 אָמְרוּ (עֲבוּדָה זָרָה ה:): לֹא קָאִי אִינִישׁ אֲדַעְתִּיה דְּרַבִּיָּה עַד אַרְבַּעִין שָׁנִין; רַק
 עֲכָשׁוּ שְׂאֵנִי מִקְרַב אֶל רַבְּנוּ ז"ל אַרְבַּעִים שָׁנָה, הִשְׁגַּתִּי שֶׁהִשְׁבַּעַה בַּעֲטָלִירִים
 (קַבְּצָנִים) הֵם אֲדָם אֶחָד, שְׁסוּבֵב עַל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת
 בְּזַה הָעוֹלָם, וְשׁוּם שְׁמִיעָה בְּזַה הָעוֹלָם, וְשׁוּם דְּבוּר בְּזַה הָעוֹלָם וְכוּ', וְכָל
 הַהִשְׁפָּעוֹת בְּאוֹת מַמְנוּ, וְכַמוּכָא (סַפְר־הַמְדוּת, אוֹת צ', סִימָן לֵג): בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק
 תִּלְמִידָיו מִתְּפַרְנְסִים]. אַחֲר־כֵּן חָזַר וּכְלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ
 לִישׁוּב, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַרְנ"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצח): כִּשְׁאֶחָד צוֹעֵק לְהִשָּׁם
 יִתְבַּרֵךְ, אוֹמְרִים לוֹ לְסַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יד, טו): "מִה תִּצְעַק אֵלַי, דְּבַר
 אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ"; כִּי הֵם בָּכוּ כָּל הַזְּמַן בְּעִבּוּר אֶכְל, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא

עד שבאו לאיזה דרך והלכו על אותו הדרך, עד שבאו לאיזה כפר, ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם, וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם כן, והיו מחזירים על הפתחים וראו שזה טוב לפניהם, ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד,

נחרי אפרסמון

הזמין להם בכל פעם בעטליר (קבצן) אחר, עד שהחליטו לילך לשוב, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא עה:): אלו הם מהצוועקין ואינם נעניין, דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחריתא; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בית, סימן ב'): מאן דביש ליה במתא דא ילף למתא אחריתא; ולכן החליטו ללכת, וכך צריך כל אחד להתנהג, כשלא טוב לו במקום זה, אזי ילך ממנו. עד שבאו לאיזה דרך, כי אורך הרבה זמן עד שמוצאים את הדרך האמתית ששייכת לשרש נשמתו, והלכו על אותו הדרך עד שבאו לאיזה כפר, ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם, וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם כן, רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן רמח): טוב הנה לאדם שיבחר לו איזה מקום, וישב שם יומם ולילה, ויעסק בתורה ובתפלה ובעבודת השם, וכשצריך לאכל ירוץ לתוך איזה בית, ויקח שם בחפזון איזו תתיכת לחם וכיוצא להעביר רעבונו, ואחר-כך יחזר לעבודתו; וכן עשו הרבה עובדי השם, שבטלו את עצמם לגמרי אליו יתברך, ועסקו בתורה ובתפלה, ושרו שירות ותשבחות להשם יתברך, ולא היה להם שום עסק בעסקי עולם הזה, וכשרעבו, נכנסו אל איזה בית, ואמרו שהם רעבים, ונתנו להם לאכל, וכך עשו שני הילדים שאבדו, והיו מחזירים על הפתחים, וראו שזה טוב לפניהם, ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד, וכמו שאמר החכם מפל אדם (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואילו האחד שיפל ואין שני להקימו", וזה דבר גדול מאד, לקנות לעצמו חבר טוב, שיתחזקו יחד בעבודת השם יתברך ובכל דבר, כמאמרם ז"ל (אבות דרבי נתן,

וַעֲשׂוּ לָהֶם שִׁקִּים (שְׁקוּרִין "טאַרפֿים") גְּדוּלוֹת, וְהָיוּ מַחְזִירִים
עַל הַפֶּתָחִים וְהִלְכוּ עַל כָּל הַשְּׂמֻחוֹת, עַל סְעוּדַת בְּרִית־
מִילָה וְעַל חֲתָנוּת, וְהִלְכוּ לָהֶם לְמָקוֹם אַחֵר, וְהִלְכוּ

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

פרק ח': וקנה לך חבר, ביצד? מלמד שיקנה האדם חבר לעצמו, שיאכל עמו, וישתה עמו, ויקרא עמו, וישנה עמו, וישן עמו, ויגלה לו כל סתרו, סתרי תורה וסתרי דרך ארץ, שכשיושבין ועוסקין בתורה, וטעה אחד מהם הלכה או ראש הפרק, או שיאמר על טמא טהור או על טהור טמא, ועל אסור מותר ועל מותר אסור, חברו מחזירו; ולכן הוא דבר גדול מאד, להתחבר עם חבר נאמן, כדי שיתחזקו אחד עם השני. ועשו להם שקים (שְׁקוּרִין טאַרפֿים) גדולות, הרב הקדוש בעל "דברי חיים" מצאנו ז"ע, היה עוסק כל ימיו באספת צדקות לעניים, וכן חנף את ילדיו הקדושים שילכו לאסוף צדקה לעניים, ואמר שיתפרו לעצמם שני כיסים גדולים, אחד לקבל בזיונות הרבה מנדיבים, ובאחד יכניסו את הצדקה שיקבלו מהם, והיו מחזרים על הפתחים, כי מי שאין לו, מותר לו לחזור על הפתחים, והלכו על כל השמחות, על סעדת ברית מילה, ועל חתנות, על דבר זה צריכים להקפיד מאד, כשבא איזה עני באיזו שמחה ומבקש צדקה, צריכים לעשות כל מיני מאמצים לתת לו בכבוד, כי למעלה בשמים מאד מקפידים על זה, ובפרט בעל השמחה, הוא צריך להזהר מאד מאד, לא להעליב ולא לגרש את העני, כי ידע שבנפשו הוא, כמובא בזהר (בהקדמה י'): תנינן, בכל סעדתא דחדוה, ההוא מקטרגא אזיל וחמי, אי ההוא בר נש אקדים טיבו למסכני ומסכני בביתא, ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא, ולא עאל תמן [למדנו שבכל סעדה של שמחה הולך המקטרג ומסתכל, אם הבעל שמחה מקדים ועושה טוב לעני, והעני נמצא בשמחה, אזי המקטרג פורש והולך לו], ואי לאו, עאל תמן וחמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני, ובלא טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה [ואם הוא לא מוצא עניים בשמחה שעושה, ואינו רואה שעושים טוב לעניים, כבר עולה למעלה ומקטרג, ומזה באות אחר-כך כל הרעות לאדם]. והלכו להם למקום אחר

לְעִירוֹת וְהָיוּ מִחֲזִירִים עַל הַפֶּתַחַיִם, וְהָלְכוּ עַל הַיְרִידִים
 וַיֵּשְׁבוּ בֵּין הַבְּעֻטְלִירֵשׁ (תַּקְבָּצָנִים) כְּדֶרֶךְ שְׂיוֹשְׁבֵי שָׁם עַל
 "הַפְּרִיזְבִּיס" (הַאֲצֻטְבָּאוֹת) עִם הַטְּעֵלִיר (הַצִּלְחוֹת), עַד שֶׁהָיוּ
 אֱלוֹ הַבָּנִים מִפְּרָסְמִים אֲצֵל כָּל הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, כִּי כָּל־
 הַכִּירוּ אוֹתָם וַיִּדְעוּ מֵהֶם שְׂאֵלוֹ הֵם הַבָּנִים שֶׁנֶּאֱבְרוּ בַּיַּעַר
 בְּנֹזֵבֵר לְעֵיל.

פַּעַם אַחַד הָיָה יְרִיד גְּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשָׁם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְהָלְכוּ לְעִירוֹת, וְהָיוּ מִחֲזִירִים עַל הַפֶּתַחַיִם וְהָלְכוּ עַל הַיְרִידִים, וַיֵּשְׁבוּ בֵּין
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ [תַּקְבָּצָנִים], כְּדֶרֶךְ שְׂיוֹשְׁבֵי שָׁם עַל "הַפְּרִיזְבִּיס" [אַצְטְבָּאוֹת אֲבָן] עִם
 הַטְּעֵלִיר [צִלְחַת לְאַסְפַּת מִטְּבְּעוֹת], עַד שֶׁהָיוּ אֱלוֹ הַבָּנִים מִפְּרָסְמִים אֲצֵל כָּל
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, כִּי כָּל־הַכִּירוּ אוֹתָם, וַיִּדְעוּ מֵהֶם שְׂאֵלוֹ הֵם הַבָּנִים שֶׁנֶּאֱבְרוּ
 בַּיַּעַר כְּנֹזֵבֵר, כְּדֶרֶךְ כָּל־עֲנִיִּים אֲמֵתִיִּים מִכִּירִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי, וְאוֹהֲבִים אַחַד
 אֶת הַשְּׁנִי, וּמִשְׁתַּדְּלִים לַעֲזֹר אַחַד לְהַשְּׁנִי, כִּי הֵם יוֹדְעִים מִצָּבֶם שֶׁל זוּלָתָם,
 וּמִרְגִּישִׁים אֶת כְּאֹבוֹ שֶׁל הַשְּׁנִי, לֹא־כֵן אֱלוֹ שְׂאִינִים עֲנִיִּים, אֲלֵא סֵתֵם הוֹלְכִים
 לְאַסֵּף צְדָקָה כְּדֵי לְהַתְּעַשֵּׂר, הֵם שׁוֹנְאִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי, וְזֶה הַסִּימָן הָאֲמֵתִי
 אִם הוּא בְּאֵמֶת עֲנֵי הַגּוֹן, אִם הוּא אוֹהֵב אֶת הַזּוּלָת, הֵינּוּ עֲנֵי שְׁנִי.

פַּעַם אַחַד הָיָה יְרִיד גְּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשָׁם הַבְּעֻטְלִירֵשׁ,
 כִּי שָׁם נִמְצְאוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, וּבְדֶרֶךְ כָּל־מִסְתוֹכְבִּים שָׁם הָעֲנִיִּים לְקַבֵּץ
 נְדָבוֹת. וּבְאֵמֶת הוּא דְבַר גְּדוֹל מְאֹד לְתֵת לְעֲנִיִּים בְּעֵת שֵׁשׁ יְרִיד, כִּי בְּזֶה
 שְׁעוֹזְרִים לְעֲנִיִּים אֲזוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִשְׁפִיעַ לְסוֹחְרִים שְׁפַע,
 וְאֵין לוֹמַר אֲזוֹ לְעֲנִיִּים: עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ עֲסוּקִים בְּקִנְיַת וּמְכִירַת סוֹחְרָה, וְלִכֵּן
 אֵין הַזְּמַן עֲכָשׁוּ לְתֵן צְדָקָה, אֲלֵא צְרִיכִים לִידַע שְׂאֵדְרָבָה, דִּיקָא עֲכָשׁוּ
 כְּשֶׁהוּא יוֹם הַשּׁוּק, יְרִיד, וְקוֹנִים וּמוֹכְרִים סוֹחְרָה, זֶה הַזְּמַן הַכִּי טוֹב לְהַרְבּוֹת
 בְּצְדָקָה, כִּי אֲזוֹ מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׂגָחָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ
 ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג): לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה אֵי אַפְשָׁר, אֲלֵא

הבעטלירש, ואלו הבנים הלכו גם-כן לשם, ובא על דעת הבעטלירש שישדכו את אלו שני הבנים, שישאו זה את זה, ותכף שדברו זאת קצת בעטלירש, הוטב הדבר מאד בעיני כלם וגמרו השדוד, אבל איך עושין להם חתנה. ונתיעצו, באשר שביום פלוני יהיה סעודה של יום-הולדת המלך (שקורין "מינינים"), וילכו לשם כל הבעטלירש, וממה שייבקשו לעצמן שם בשר ולחם, מזה

נהרי אפרסמון

על-ידי שישבר תאות ממון, ושכירתה היא על-ידי צדקה. ואלו הבנים הלכו גם-כן לשם; כי הרי הם גם-כן הסתוככו בעבור צדקה, ולכן הלכו אחר כל הבעטלירש, ובא על דעת הבעטלירש שישדכו את אלו שני הבנים, הינו שישאו זה את זה, רואים מזה את האהבה האמתית שיש בין העניים, שאף שהם מסתוככים בעבור צדקה, עם כל זאת בא בדעתם לשדך את הזוג, וזה מראה את טהר לבכם, ותכף שדברו זאת קצת בעטלירש, הוטב הדבר מאד בעיני כלם, וגמרו השדוד; כי באמת אין עוד חסד יותר גדול מלשדך שדוכים, אשר זו המצנה הכי גדולה, ואם בני אדם היו יודעים את גדל המצנה לעזר לשדך בני ובנות ישראל, היו עוסקים בזה תמיד, כי בזה מקרבים את הגאלה, וזו הצדקה הכי גדולה שיהיו לעשות עם בני ובנות ישראל. אבל איך עושין להם חתנה? כי הרי כלם היו עניים, ונתיעצו באשר שביום פלוני יהיה סעדה של יום הולדת המלך (שקורין "מינינים"), וילכו לשם כל הבעטלירש, וממה שייבקשו לעצמן שם, בשר ולחם, מזה יעשו חתנה; כי באמת רואים אנשים שהם מפקירים את עצמם ואת ממונם בשעה שהם צריכים לחתן את ילדיהם, והרבה לווים ונכנסים בחובות עצומים, ומבזבזים הון תועפות בעבור לחתן את ילדיהם, ולוקח להם כמה שנים לשלם את זה. ובאמת זו שטות גדולה מאד, כי מי אומר שצריכים להוציא כל-כף הרבה הוצאות על לא דבר? ! ורואים שהבעטלירש שהסכימו ביניהם לחתן את הזוג, אמרו שייבקשו בשר ולחם מהסעדה שתשאר מסעדת יום הולדת

יַעֲשׂוּ חֲתָנָה, וְכֵן הָיָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם עַל הַמִּינִינִים כָּל
הַבַּעֲטָלִירֵשׁ וּבִקְשׁוּ לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר וְגַם קִבְּצוּ מִה
שֶׁנִּשְׁתִּיר מִן הַסְּעוּדָה בָּשָׂר וְלֶחֶם (שְׁקוּרִין "קוֹלִיטֵשׁ"), וְהָלְכוּ
וַחֲפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל, שִׁיְהִיָּה מִחֲזִיק מֵאָה אֲנָשִׁים, וְכִסּוּ
אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל, וְנִכְנְסוּ לְשֵׁם כָּלֵם, וַעֲשׂוּ שֵׁם
חֲתָנָה לְאֱלוֹ הַבָּנִים הַנִּ"ל, וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לַחֲפָה, וְהָיוּ
שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד מְאֹד, וְגַם הִחֲתָן וְהַפֶּלֶה הָיוּ שְׂמֵחִים
מְאֹד.

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַמֶּלֶךְ, וַיִּמְזַה לְמַדִּים אִיךָ יְכוּלִים לְחַתֵּן זֹה בְּקִלּוֹת, עַל־יְדֵי שִׁיִּצְמָצְמוּ מְאֹד
אֶת הַהוֹצָאוֹת]. וְכֵן הָיָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם עַל הַמִּינִינִים כָּל הַבַּעֲטָלִירֵשׁ, וּבִקְשׁוּ
לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר, וְגַם קִבְּצוּ מִה שֶׁנִּשְׁתִּיר מִן הַסְּעוּדָה בָּשָׂר וְלֶחֶם (שְׁקוּרִין
'קוֹלִיטֵשׁ') [חֲלוֹת גְּדוֹלוֹת מִיְחָדוֹת לְשִׂמְחוֹת]. וְהָלְכוּ וַחֲפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל שִׁיְהִיָּה
מִחֲזִיק מֵאָה אֲנָשִׁים, וְזֶה גַם־כֵּן לַמּוֹד שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְקַרֵּא הַרְבֵּה מְסַבִּים, וְכֵן
לֹא מִכְרַח לְהִיּוֹת בְּאִיזָה מְקוֹם מְפָאָר, כִּי אֶפְלוּ בַחֲפִירַת בּוֹר יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת
חֲתָנָה. וְכִסּוּ אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל וְנִכְנְסוּ לְשֵׁם כָּלֵם, וַעֲשׂוּ שֵׁם חֲתָנָה
לְאֱלוֹ הַבָּנִים הַנִּ"ל, וְגַם זֶה לַמּוֹד עֲמַק, שְׂכַדִּי לְחַתֵּן זֹה, כְּדֹאֵי אֶפְלוּ בְּבוֹר
שְׂמֵכְסִים אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל, הָעֶקֶר לְחַתֵּן אֶת הַזֹּהַג, וְלֹא כְמוֹ שֶׁנִּזְהַג
עֲכָשׁוּ, שְׁעַד שֶׁאֵין כֶּסֶף לְחַתֵּן בְּאוֹלָם מְפָאָר, לֹא מִחֲתָנִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה
מִעֲגָנִים אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, וּבֵין כֶּף הֵם נִכְשָׁלִים בְּמָה שֶׁנִּכְשָׁלִים, וְאֵף אֶחָד
אֵינוֹ שֵׁם לֵב אֶל כְּאַבֶּם הַמֶּר שֶׁל בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לַחֲפָה,
וְהָיוּ שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד מְאֹד, וְגַם הִחֲתָן וְהַפֶּלֶה הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד; כִּי אֵין
עוֹד שְׂמֵחָה כְּשִׂמְחַת חֲתָן וְכִלְהָ, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכוֹת
ו:): כָּל הַמְּשַׂמַּח חֲתָן וְכִלְהָ זֹכֶה לְתוֹרָה, וְכֹאֲלוּ בְּנֵה אַחַת מִחֲרֻבוֹת יְרוּשָׁלַיִם;
וְאֵין עוֹד מִצְוָה כְּמִצְוֹת שְׂמֵחַת חֲתָן וְכִלְהָ, עַד שֶׁסִּפְרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּתוֹבוֹת יז:): אֲמָרוּ עָלָיו עַל רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֵילְעָאִי, שֶׁהִיָּה נוֹטֵל בַּד שֶׁל הַדָּס

וְהִתְחִילוּ לְזַכֵּר הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּהֵיוֹתָם בַּיַּעַר, וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים
 מְאֹד, אִיךָ לּוֹקְחִין לְכָאן אֶת הַבְּעֻטְלִיר הָרֵאשׁוֹן הָעוֹר,
 שֶׁהָבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר, וְתִכְּף וּמִיד, בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ
 מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר, עָנָה וְאָמַר: הִנְנִי,
 הִנֵּה בָאתִי אֲצַלְכֶם עַל הַחֲתָנָה, וְאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם מִתָּנָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּמְרַקֵּד לִפְנֵי הַכֹּלֵה, וְאוֹמֵר: כֹּלֵה נָאָה וְחֲסוּדָה; וְאָמְרוּ (שם): רַב שְׂמוּאֵל בַּר
 רַב יִצְחָק מְרַקֵּד אֶתְלַת, אָמַר רַבִּי זִינְרָא קָא מְכַסִּיף לִן סְבָא, כִּי נַח נִפְשִׁיָה,
 אִיפְסִיק עֲמוּדָא דְנוּרָא בֵּין דִּידֵיהּ לְכָלֵי עֲלָמָא, וּגְמִירֵי, דְלֹא אִפְסִיק עֲמוּדָא
 דְנוּרָא, אֶלָּא אִי לְחַד בְּדָרָא אִי לְתַרֵּי בְּדָרָא; וְהִתְחִילוּ הַזּוּג לְזַכֵּר הַחֲסָדִים
 שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהֵיוֹתָם בַּיַּעַר; כִּי זֶה הַמֵּדָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר, שֶׁאָדָם
 נִזְכָּר בְּכָל פַּעַם בְּחֲסָדִים וּבְרַחֲמִים הַגְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בַּעַת שֶׁהִיָּה בַּעַר. כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁאָדָם מִתְרַחֵב לוֹ, הוּא שׁוֹכַח אֶת הַחֲסָדִים
 הַגְּדוּלִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲךָ הַזּוּג הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כֵּן זָכְרוּ אֶת
 הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד
 אִיךָ לּוֹקְחִין לְכָאן אֶת הַבְּעֻטְלִיר הָרֵאשׁוֹן הָעוֹר, שֶׁהָבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר, כִּי
 כָּף צְרִיכִים לְחֵיוֹת תָּמִיד, לְהַפִּיר טוֹבָה לְמִי שֶׁעָשָׂה לוֹ טוֹבָה. וְתִכְּף-וּמִיד
 בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר, עָנָה וְאָמַר: הִנְנִי. הִנֵּה
 בָּאתִי אֲצַלְכֶם עַל הַחֲתָנָה; כִּי בְּאֵמַת אִם מִשְׁתּוֹקְקִים בְּהַשְׁתּוֹקְקוֹת גְּדוּלָה
 מְאֹד אַחֵר דָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, כְּגוֹן אַחֵר הַצְּדִיק אוֹ אַחֵר אֵיזָה דָּבָר טוֹב,
 תִּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁמִּשְׁתּוֹקְקִים כְּבָר מְגִיעִים אֶל זֶה. כִּי הַרְצוֹן הוּא דָּבָר גְּדוּל מְאֹד
 מְאֹד. וְהַזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל תִּקְוַת הַרְצוֹן, שֶׁאָדָם צְרִיךְ לְרַצוֹת
 לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עַצְמוֹ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדָשָׁה, וְיִרְצָה לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת
 גְּדוּלוֹת בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַם הַרְצוֹן הַחֲזוֹק וְהַטּוֹב שֶׁלוֹ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ
 לָזֶה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִפְסִיק מִלְרַצוֹת. וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ ז"ל לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמְנוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וּוִילָסְטוּ אֲבַעַר וְעֵלֵן", הִינּוּ שֶׁזֶה הַסִּימָן שֶׁאָדָם רוֹצֵה
 בְּאֵמַת לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּדָשָׁה, אִם הוּא לֹא מִפְסִיק לְהַשְׁתּוֹקֵק, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג

לְדַרְשָׁהּ, (שְׁקוֹרִין "דְּרָשָׁה־גִּישׁאָנְק"), שְׁתַּחֲוִי זְקָנִים כְּמוֹנִי, כִּי
 בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַכְשָׁו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת
 בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁהּ, שְׁתַּחֲוִי חַיִּים אַרְכִּים כְּמוֹנִי.
 וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׁאֲנִי עוֹר, אִין אֲנִי עוֹר כְּלָל, רַק שְׁפָל זְמַן
 הָעוֹלָם כְּלוֹ אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלִי בְּהַרְף־עֵינַי, (וְעַל־כֵּן הוּא נִדְמָה
 כְּעוֹר, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְּלוּת כְּלָל עַל הָעוֹלָם, מֵאַחַר שְׁפָל זְמַן הָעוֹלָם
 אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלוֹ בְּהַרְף־עֵינַי, עַל־כֵּן אִין שִׁיךְ אֲצְלוֹ הַסְּתַפְּלוּת וּרְאִיָּה בְּזֶה
 הָעוֹלָם כְּלָל), וְאֲנִי זָקֵן מְאֹד, וְעַדִּין אֲנִי יָצִיק לְגַמְרִי (הֵינּוּ
 "יוֹגֵג"), וְלֹא הִתְחַלַּתִּי עַדִּין לַחֲיוֹת כְּלָל, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵת הַקִּדְשָׁה שְׂרָצָה לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ. וְלִכֵּן כְּשֶׁהוּגַג כְּל־כֶּף הַשְּׁתוֹקֵקוֹ אַחַר
 הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר, וְזָכְרוּ אֵת הַחֹסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם, וְהִנֵּה הוּא בָּא אֵלֵיהֶם אֶל
 הַחֲתָנָה, וְאָמַר לָהֶם וְאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם מַתָּנָה לְדַרְשָׁהּ (שְׁקוֹרִין דְּרָשָׁה גִּישׁאָנְק),
 שְׁתַּחֲוִי זְקָנִים כְּמוֹנִי, כִּי בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַכְשָׁו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת
 בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁהּ, שְׁתַּחֲוִי חַיִּים אַרְכִּים כְּמוֹנִי, וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׁאֲנִי עוֹר?
 אִין אֲנִי עוֹר כְּלָל, רַק שְׁפָל זְמַן הָעוֹלָם כְּלוֹ, אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלִי בְּהַרְף־עֵינַי
 (וְעַל־כֵּן הוּא נִדְמָה כְּעוֹר, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְּלוּת כְּלָל עַל הָעוֹלָם, מֵאַחַר שְׁפָל זְמַן הָעוֹלָם
 אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלוֹ בְּהַרְף־עֵינַי, וְעַל־כֵּן אִין שִׁיךְ אֲצְלוֹ הַסְּתַפְּלוּת וּרְאִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל); כִּי
 בְּאֵמֶת הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר הִזָּה הִיָּה צְדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, שְׁלֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם
 הַסְּתַפְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי כְּלָל, אֶלָּא תְּמִיד הַסְּתַפְּל רַק עַל
 רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוֹת הַמַּמְלָא כָּל עַלְמִין וְסוֹבָב כָּל עַלְמִין, וְתַכְף־וּמִיד
 כְּשֶׁאֲדָם רַק מִסְּתַפֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִינוֹ רוֹאֵה לְפָנָי מְרָאָה עֵינָיו, רַק אֲמַתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה חַי חַיִּים אַרְכִּים, מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי אִינוֹ רוֹאֵה
 כְּבָר שׁוּם גִּשְׁמִיּוֹת, וְלִכֵּן נִדְמָה כְּעוֹר. וְאָמַר לָהֶם: וְאֲנִי זָקֵן מְאֹד, וְעַדִּין אֲנִי
 יָצִיק (צְעִיר מְאֹד) לְגַמְרִי (הֵינּוּ יוֹגֵג), וְלֹא הִתְחַלַּתִּי עַדִּין לַחֲיוֹת כְּלָל,
 וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי זָקֵן מְאֹד; כִּי בְּאֵמֶת מִי שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרִי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ

זָקֵן מְאֹד, וְלֹא אָנִי בְּעֵצְמִי אוֹמֵר זֹאת, רַק שְׂיִישׁ לִי
הַסִּכְמָה עַל זֶה מֵהַנְּשָׂר הַגְּדוֹל, וְאֶסְפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂה. (כָּל זֶה
הוּא דְבָרֵי הָעוֹר הַנִּ"ל).

**כִּי פַעַם אַחַת הָלְכוּ אַנְשִׁים בְּסַפִּינּוֹת הַרְבֵּה עַל הַיָּם וּבָא
רוּחַ-סַעֲרָה וְשָׁבַר אֶת הַסַּפִּינּוֹת וְהָאֲנָשִׁים נִצְלוּ וּבָאוּ
נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן**

הוא, אין אָצְלוּ שוֹם זָקְנָה כָּלֵל, כִּי כָּל מֵה שֶׁהוּא נִזְדַּקֵּן יוֹתֵר, הוּא נַעֲשֶׂה
יוֹתֵר צָעִיר, כִּי מִי שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, אָצְלוּ כְּבָר אֵין עֶבֶר
וְאֵין עֲתִיד, כִּי הוּא תָּמִיד נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אָצְלוּ יִתְבַּרֵּךְ נֹאמֵר (יִשְׁעִיָּה
מֵד, ו'): "אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹקִים"; כִּי אָצְלוּ יִתְבַּרֵּךְ אֵין
מְצִיאוֹת שֶׁל זְמַן כָּלֵל, וְלִכֵּן מִי שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כָּל מֵה שֶׁנִּזְדַּקֵּן יוֹתֵר נַעֲשֶׂה
צָעִיר יוֹתֵר, כִּי הָרִי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְאֶמֶר הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר: וְלֹא
אָנִי בְּעֵצְמִי אוֹמֵר זֹאת, רַק שְׂיִישׁ לִי הַסִּכְמָה עַל זֶה מֵהַנְּשָׂר הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא
כְּבִכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא בְּעֵצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים לֵב, יא): "כִּנְשָׂר יַעִיר
קִנּוּ", שְׁסוֹכֵב עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא. וְאֶסְפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂה (כָּל זֶה הוּא דְבָרֵי הָעוֹר
הַנִּ"ל); כִּי פַעַם אַחַת הָלְכוּ אַנְשִׁים בְּסַפִּינּוֹת הַרְבֵּה עַל הַיָּם; כִּי הִגּוּף נִקְרָא
סַפִּינָה שֶׁבּוֹ נִמְצְאוֹת הַנְּשָׂמָה, וְהוּא נִקְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבָא רוּחַ סַעֲרָה וְשָׁבַר
אֶת הַסַּפִּינּוֹת, שֶׁהֵם הִגּוּפִים, וְכַמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ יוֹ"ל (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, חֵלֶק א',
סִימָן לח) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סַעֲרָה עָשָׂה דְבָרוֹ", הָרוּחַ סַעֲרָה
שֶׁנִּגְרַמַּת לְאָדָם זֶה עַל-יַדֵּי פָגֶם הַדְּבוּר, שְׂאֵז הוּא מִבְּהֵל וּמִכְּלָבֵל מְאֹד,
וּמוֹכָא בַּזֵּהר (כִּי תִשָּׂא קִצְט): "יִזְנֶה דְנַחַת לְסַפִּינָה דָּא אִיהִי גִשְׁמַתָּא דְבַר נִשׁ
דְּנַחַתָּא לְהֵאֵי עֲלָמָא לְמַהְוֵי בְּגוּפָא דְבַר נִשׁ וְכוּ', בַּר נִשׁ אֲזִיל בְּהֵאֵי עֲלָמָא
כְּסַפִּינָה בְּגוּ יִמָּא רַבָּא דְחֻשְׁבִּיבַת לְאַתְבָּרָא כְּמַה דְּאֵתָּא אָמַר (יִזְנֶה א, ד): "וְהָאֲנִיָּה
חֻשְׁבָּה לְהַשְׁבֵּר"; וְהָאֲנָשִׁים נִצְלוּ וּבָאוּ אֶל מַגְדֵּל אַחַד, שֶׁזֶּה הַצַּדִּיק, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלֵי יח, י): "מַגְדֵּל עַז שֵׁם הַיְוִ"ה בּוֹ יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב", כִּי הַצַּדִּיק
הָאֵמֶת מְחֻזַּק וּמְעוֹדָד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנֵּס בָּהֶם עַז, עֲזוֹת דְּקַדְשָׁה

אֶל מַגְדָּל אֶחָד, וְעָלוּ אֶל הַמַּגְדָּל, וּמָצְאוּ שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים
 וּמִשְׁקָאוֹת וּמְלַבּוּשִׁים וְכָל מַה שְּׁצָרִיכִים, וְהָיָה שָׁם כָּל טוֹב
 וְכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם. עָנּוּ וְאָמְרוּ, שְׁכַל אֶחָד יִסְפֵּר
 מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה, מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מִזְכְּרוֹן הָרֵאשׁוֹן, הִינּוּ מַה
 שֶׁהוּא זוֹכֵר מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן. וְהָיוּ שָׁם זְקֵנִים
 וּנְעָרִים, וְהָיוּ מְכַבְּדִים אֶת הַזְּקֵן הַגָּדוֹל שֶׁבִּינֵיהֶם שִׁיסְפֵּר
 בְּתַחֲלָה. עָנָה וְאָמַר: מַה אֲסַפֵּר לָכֶם. אֲנִי זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ
 אֶת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף, וְלֹא יָדַע שׁוּם אֶחָד מַה הוּא אוֹמֵר,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְהַחֲזִיק מַעֲמַד, וְעָלוּ אֶל הַמַּגְדָּל, הִינּוּ אֶל הַצַּדִּיק, וּמָצְאוּ שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים
 וּמִשְׁקָאוֹת וּמְלַבּוּשִׁים, שָׁזָה סוֹבֵב עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
 כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כג), שְׁאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה — זֶה סוֹבֵב
 עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּמְלַבּוּשִׁים — זֶה סוֹבֵב עַל מַצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים; וְכָל
 מַה שְּׁצָרִיכִים לוֹ לְאָדָם יֵשׁ אֲצֵל הַצַּדִּיק. וְהָיָה שָׁם כָּל טוֹב וְכָל הַתַּעֲנוּגִים
 שֶׁבְּעוֹלָם; כִּי מִי שֶׁזוֹכֵה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא בְּסוּד מַגְדָּל,
 אִזּוֹ אֵף שֶׁגּוֹפּוֹ שֶׁהוּא הָאֲנִיָּה — נִשְׁבֵּר, עִם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי שְׁעוּלִים אֶל
 הַמַּגְדָּל שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, אֲצִלוֹ יְכוּלִים לְקַבֵּל כָּל טוֹב אֲמֵתִי וְנִצְחִי, תּוֹרָה
 וּתְפִלָּה וּמַצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלַחֲיוֹת חַיִּים טוֹבִים וְנְעִימִים. עָנּוּ וְאָמְרוּ
 כָּל אֵלוֹ שֶׁנִּכְנְסוּ בַּמַּגְדָּל, שְׁכַל אֶחָד יִסְפֵּר מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר
 מִזְכְּרוֹן הָרֵאשׁוֹן, הִינּוּ מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן, כִּי בְּאֲמֵת
 עֲנִין הַזְכְּרוֹן הוּא דָּבָר נִפְלֵא מְאֹד מְאֹד, לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵר מֵהַתְּחִלָּה מֵעַת
 שֶׁנּוֹלַד מַה שֶּׁהָיָה עִמוֹ, כִּי אִם מִי שֶׁזָּכַף אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה הַזְכְּרוֹן
 מְזַכֵּף אֲצִלוֹ בְּיוֹתֵר, וְזוֹכֵר יוֹתֵר מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִמוֹ מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן.
 וְהָיוּ שָׁם זְקֵנִים וּנְעָרִים, וְהָיוּ מְכַבְּדִים אֶת הַזְּקֵן הַגָּדוֹל שֶׁבִּינֵיהֶם שִׁיסְפֵּר
 בְּתַחֲלָה, הִינּוּ זֶה שֶׁהָיָה הַכִּי זָקֵן בַּמַּגְדָּל, כַּכְּדוֹ אוֹתוֹ שִׁיסְפֵּר אֵיזָה סִפּוֹר שֶׁהוּא
 זוֹכֵר מֵאִז שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם. עָנָה וְאָמַר הַזְּקֵן: מַה אֲסַפֵּר לָכֶם, "אֲנִי זוֹכֵר
 גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֶת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף", וְלֹא יָדַע שׁוּם אֶחָד מַה הוּא אוֹמֵר, אֵף

אָדָּה הָיוּ שָׁם חֲכָמִים וְאָמְרוּ: בְּוַדַּאי זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה
מָאָד; וּבְכַבְּדוּ אֶת הַשָּׁנִי שִׁיסְפֵּר.

עָנָה הַשָּׁנִי, שְׁלֹא הָיָה זְקֵן כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה
יְשָׁנָה?! (בלשון תמה) זֹאת הַמַּעֲשֵׂה אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן.
אָבֵל אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק. עָנּוּ וְאָמְרוּ שָׁם: זֹאת
הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹנָה, וְהָיָה פֶּלֶא אֲצִלָּם
שָׁזָה הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא יֵנִיק מִהָרֵאשׁוֹן, וְזֹכֵר מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה
יֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן; וּבְכַבְּדוּ אֶת הַשְּׁלִישִׁי שִׁיסְפֵּר.

עָנָה וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָיָה יֵנִיק יֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם
כְּשֶׁהִתְחִיל בְּנֵין הַפְּרִי, וְהִינּוּ כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם
הַפְּרִי. עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר. עָנָה
הַרְבִּיעִי, שֶׁהָיָה יֵנִיק עוֹד יֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהוֹלִיכוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָיוּ שָׁם חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: בְּוַדַּאי זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה מָאָד, כִּי הוּא עוֹד
זֹכֵר אֶת זֶה, וּבְכַבְּדוּ אֶת הַשָּׁנִי שִׁיסְפֵּר, עָנָה הַשָּׁנִי שְׁלֹא הָיָה זְקֵן כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן:
זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה?! (בלשון תמה), זֹאת הַמַּעֲשֵׂה אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן, אָבֵל
אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן "כְּשֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק", עָנּוּ וְאָמְרוּ שָׁם כֹּל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ בַּמַּגְדֵּל:
זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹנָה. וְהָיָה פֶּלֶא אֲצִלָּם שָׁזָה הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא
יֵנִיק מִהָרֵאשׁוֹן, וְזֹכֵר מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה יֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן; כִּי הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת
אַחֲרָתָּהּ, מִי שֶׁזָּקֵן יֹתֵר הוּא זֹכֵר יֹתֵר מֵהַשְּׁהִיָּה. וּבְכַבְּדוּ אֶת הַשְּׁלִישִׁי שִׁיסְפֵּר.
עָנָה וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָיָה יֵנִיק יֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהִתְחִיל בְּנֵין הַפְּרִי,
וְהִינּוּ כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַפְּרִי. עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר.
עָנָה הַרְבִּיעִי, שֶׁהָיָה יֵנִיק עוֹד יֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהוֹלִיכוּ הַגְּרָעִין לְנִטְעַע

הַגֵּרְעִין לְנֹטַע הַפְּרִי. עָנָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁהִיָּה יָנִיק עוֹד יוֹתֵר:
 אֲנִי זוֹכֵר גַּם הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם הָיוּ חוֹשְׁבִים וּמְמַצִּיאים אֶת
 הַגֵּרְעִין. עָנָה הַשֵּׁשִׁי וְכוּ', שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הַטַּעַם שֶׁל
 הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַטַּעַם בְּתוֹךְ הַפְּרִי. עָנָה הַשְּׁבִיעִי וְכוּ'
 וְאָמַר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הָרִיחַ שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס בְּפְרִי.
 עָנָה הַשְּׁמִינִי וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הַמְּרָאָה שֶׁל הַפְּרִי
 קֹדֶם שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל הַפְּרִי. וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַבַּעֲטָלִיר הָעוֹר, שֶׁמִּסְפָּר
 כָּל זֶה) הָיִיתִי אֲזַ תֵּינּוֹק לְגַמְרִי, וְהָיִיתִי גַם־בֶּן שָׁם, וְעָנִיתִי
 וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי זוֹכֵר כָּל אֱלֹהֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְאֲנִי זוֹכֵר
 לָאו כְּלוּם (אוֹן אִיךְ גִּידְעַנְךָ גָּאָר נִישְׁט). עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא
 מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכָּלָם!!! וְהָיָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל אֶצְלָם,
 שֶׁהִתִּינּוֹק זוֹכֵר יוֹתֵר מִכָּלָם.

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַפְּרִי. עָנָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁהִיָּה יָנִיק עוֹד יוֹתֵר: אֲנִי זוֹכֵר גַּם הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם הָיוּ
 חוֹשְׁבִים וּמְמַצִּיאים אֶת הַגֵּרְעִין. עָנָה הַשֵּׁשִׁי שֶׁהִיָּה עוֹד יוֹתֵר יָנִיק, שֶׁהוּא
 זוֹכֵר גַּם אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַטַּעַם בְּתוֹךְ הַפְּרִי. עָנָה הַשְּׁבִיעִי
 שֶׁהִיָּה עוֹד יוֹתֵר יָנִיק, וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הָרִיחַ שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס
 בְּפְרִי. עָנָה הַשְּׁמִינִי שֶׁהִיָּה עוֹד יוֹתֵר יָנִיק וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הַמְּרָאָה שֶׁל
 הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל הַפְּרִי, וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַבַּעֲטָלִיר הָעוֹר שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה) הָיִיתִי
 אֲזַ תֵּינּוֹק לְגַמְרִי, וְהָיִיתִי גַם־בֶּן שָׁם, וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי זוֹכֵר כָּל אֱלֹהֵי
 הַמַּעֲשִׂיּוֹת. וְאֲנִי זוֹכֵר לָאו כְּלוּם! (אוֹן אִיךְ גִּידְעַנְךָ גָּאָר נִישְׁט). עָנּוּ וְאָמְרוּ זֹאת
 הִיא מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכָּלָם! וְהָיָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל אֶצְלָם, שֶׁהִתִּינּוֹק זוֹכֵר
 יוֹתֵר מִכָּלָם. כִּי בְּאֵמַת אָמַר רַבֵּנוּ ו'ל' (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רו), שֶׁכָּל מִי
 שֶׁצָּעִיר יוֹתֵר, הוּא זוֹכֵר יוֹתֵר, כִּי הָרִי נִשְׁמַתוּ רַק עֲכָשׁוּ לֹא מִזְמַן יִרְדֶּה מֵעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן, מֵה שְׂאִין כֵּן מִי שִׁיּוֹתֵר גִּזְדָקָן, וְהוּא נִמְצָא יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, הָרִי

בַּתּוֹךְ-כֶּךָ בָּא נֶשֶׁר גָּדוֹל וְדָפַק עַל הַמַּגְדָּל, וְאָמַר לָהֶם:
 חֲדְלוּ עוֹד מִלְהִיזוֹת עֲנִיִּים; שׁוּבוּ אֶל הָאוֹצְרוֹת
 שְׁלָכֶם וְהִיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם. וְאָמַר לָהֶם
 שְׁיִצְאוּ מִן הַמַּגְדָּל בְּדֶרֶךְ זִקְנוֹתָם, שְׁכַל מִי שֶׁזָּמַן יוֹתֵר,
 יֵצֵא תַחֲלָה. וְהוֹצִיא כָּלֶם מִן הַמַּגְדָּל, וְהוֹצִיא תַחֲלָה אֶת
 הַתִּינּוֹק הַנַּ"ל, כִּי בְּאֵמֶת הוּא זָמַן יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְכֵן כָּל מִי

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הוא שוכח מהעבר. בתוך כֶּךָ בָּא נֶשֶׁר גָּדוֹל, שְׁנָה סוֹכֵב כְּכִיכּוֹל עַל
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים לב, יא): "כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ", וְדָפַק עַל
 הַמַּגְדָּל, שֶׁהוּא הַצְדִּיק, שֶׁשָּׁם יֵשְׁבוּ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּצְּלוּ בַּעַת שֶׁנִּשְׁכְּרָה הָאֲנִיָּה,
 שֶׁהֵם גּוֹפִס [כִּי בְּאֵמֶת מִי מִתְקַרֵּב אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת? רַק אִלוֹ שֶׁעֲבַר עֲלֵיהֶם
 אִיזָה מִשְׁבֵּר בַּחַיִּים, הִינּוּ שֶׁנִּשְׁבֵּר גּוֹפִס, כִּי אִי אֶפְשֵׁר לְהַשִּׁיג מִהַצְדִּיק הָאֵמֶת
 הַזֶּה עִם יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, וְהִתְקַרַח שְׂאֵלוֹ אֲשֶׁר זָכוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שֶׁעֲבַר עֲלֵיהֶם
 אִיזָה מִשְׁבֵּר בַּחַיִּים, עַד שֶׁנִּכְנָסוּ אֶל הַמַּגְדָּל שֶׁהוּא הַצְדִּיק, בְּסוּד (מִשְׁלֵי יח,
 י): "מַגְדָּל עוֹז שֵׁם הַיְוִ"ה בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב". וְאָמַר לָהֶם הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל
 עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת: חֲדְלוּ עוֹד מִלְהִיזוֹת עֲנִיִּים! שׁוּבוּ אֶל הָאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם,
 וְהִיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם; הִינּוּ שְׁכַל בֵּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ אוֹצְרוֹת
 וְאוֹצְרֵי אוֹצְרוֹת, וְכִמְאֵמָרָם ו"ל (מִכּוֹת כג): רְצָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא לְזַכּוֹת
 אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָּה הַרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת; כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ הַרְבֵּה נִקְדוּת
 טוֹבוֹת, וְכִמְאֵמָרָם ו"ל (בְּרֻכּוֹת נו). עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ג): "כְּפִלַח הַרְמוֹן
 רִקְתָּךְ", מֵאֵי יִרְקְתָּךְ? אֶפְלוֹ רִיקְנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹת כְּרַמּוֹן; אֵךְ בְּדֶרֶךְ
 כָּלֶל אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ אֶת הָאוֹצְרוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְאֵל אֵילוֹ מְדַרְגּוֹת הוּא יְכוֹל
 לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא מְעוֹרֵר אוֹתוֹ דֶּרֶךְ הַצְדִּיק הָאֵמֶת,
 וְאֹמֵר לוֹ: חֲדַל מִלְהִיזוֹת עֲנִי, הִתְחַל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת שְׁלָךְ; כִּי כָּל
 בֵּר יִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי, הוּא יְכוֹל לְזַכּוֹת לְכָל הַמְדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְאָמַר
 לָהֶם שְׁיִצְאוּ מִן הַמַּגְדָּל בְּדֶרֶךְ זִקְנוֹתָם, שְׁכַל מִי שֶׁזָּמַן יוֹתֵר יֵצֵא תַחֲלָה.
 וְהוֹצִיא כָּלֶם מִן הַמַּגְדָּל, וְהוֹצִיא תַחֲלָה אֶת הַתִּינּוֹק הַנַּ"ל; כִּי בְּאֵמֶת הוּא
 זָמַן יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְכֵן כָּל מִי שֶׁהָיָה יֵנִיק יוֹתֵר הוֹצִיא קִדְּם, וְהִזְקֵן הַגָּדוֹל הוֹצִיא

שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר הוֹצִיא קִדְמָה, וְהִזְקֵן הַגְּדוֹל הוֹצִיא
בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל מִי שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר הָיָה זָקֵן יוֹתֵר
כַּנְּ"ל, וְהִזְקֵן שְׁבָהֶם הָיָה יַנִּיק יוֹתֵר מִכָּלֶם.

וְאָמַר לָהֶם (הַנֶּגֶשׁ הַגְּדוֹל הַנּוֹכַח לְעִיל) אֲנִי אֶפְרַשׁ לָכֶם אֵת
הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁסִּפְרוּ כָּל הַנְּ"ל כִּי זֶה שֶׁסִּפֵּר שֶׁהוּא
זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֵת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר
גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֵת טַבּוּרוֹ (הֵינּוּ שֶׁגַּם אֵת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ
תִּקְּף בְּעַת הַהוֹלָדָה בְּעַת שֶׁחֲתָכוּ אֵת טַבּוּרוֹ, גַּם אֵת זֶה הוּא זוֹכֵר), וְהַשְּׁנִי,

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל מִי שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר, הָיָה זָקֵן יוֹתֵר כַּנְּ"ל. וְהִזְקֵן שְׁבָהֶם הָיָה
יַנִּיק יוֹתֵר מִכָּלֶם; כִּי אֵין זֶה תְּכִלִּית לְהַשְׁאֵר תְּמִיד בְּמַגְדֵּל, שֶׁהוּא סוּד הַצְּדִיק,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשִׁלֵי יח, י): "מַגְדֵּל עַד שֶׁשׁ הַנְּיָ"ה בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב"; כִּי
צְרִיכִים לָקִים גַּם בְּחִינַת "וְשׁוּב", הֵינּוּ כְּשֶׁאֲדָם נִמְצָא אֶצֶל הַצְּדִיק, אֲזִי הוּא
בְּמַדְרַגַת "רְצוּא", שֶׁהוּא בְּטֵל וּמִכְשָׁל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲבָל אֵין זֶה תְּכִלִּית, כִּי
הוּא צְרִיף גַּם לְחֹזֵר אֶל בֵּיתוֹ, וְלָקִים מְדַרְגַת "וְשׁוּב", אִף שֶׁיֵּצֵא מִן הַמַּגְדֵּל
שֶׁהוּא הַצְּדִיק, שְׁיֻכַּל לְהַחְזִיק מַעֲמָד, וְלִידַע אִיךָ לְעֵבֵר אֵת זֶה הָעוֹלָם, וְלָכֵן
אֶפְלוּ גְדוּלֵי מַבְחָרֵי הַצְּדִיקִים שְׁזוֹכְרִים מֵהַ שְׁנַעֲשָׂה אִתָּם קִדְמָה שְׁנוֹלְדוֹ,
שֶׁבּוֹדָאֵי זֶה מְדַרְגָה גְדוֹלָה מְאֹד, עִם כָּל זֹאת אֵין זֶה תְּכִלִּית לְהַשְׁאֵר שֵׁם, אֲלָא
צְרִיכִים לְצַאת בַּחוּץ, וְגַם אֵת הַחוּץ לַעֲשׂוֹת פְּנִים, עַל־יְדֵי שֶׁיִּגְלוּ אֵת אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְאָמַר לָהֶם (הַנֶּגֶשׁ הַגְּדוֹל הַנְּ"ל): אֲנִי אֶפְרַשׁ לָכֶם אֵת הַמַּעֲשִׂוֹת
שֶׁסִּפְרוּ כָּל הַנְּ"ל, כִּי זֶה שֶׁסִּפֵּר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֵת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף,
הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֵת טַבּוּרוֹ (הֵינּוּ שֶׁגַּם אֵת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ
תִּקְּף בְּעַת הַהוֹלָדָה, בְּעַת שֶׁחֲתָכוּ אֵת טַבּוּרוֹ, גַּם אֵת זֶה הוּא זוֹכֵר) כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ כַּמָּה
אֲמוֹרָאִים (עֵין יְרוּשְׁלַמִי כְּתוּבוֹת, פֶּרֶק ה', תֵּלְכָה ו'): שְׁמוּאֵל אָמַר חַפִּים אֲנִי לְחִיִּיתָא
דְּיַלְדִין לִי, [שֶׁהַתְּפָאָר שֶׁהוּא מְכִיר אֵת הַיּוֹלְדֵת שְׁלוֹ, כִּי הַבְּחִין בָּהּ בְּרַגְעַת
לִינְתָן]. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אָמַר: חַפִּים אֲנִי לְגִזְזוּרָה דְּגִזְרִין לִי [שֶׁהַתְּפָאָר

שְׁאֹמֵר שְׂזוּכָר בְּשָׁעָה שְׁהִיָּה הַנֵּר דּוֹלֵק, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר
גַּם בְּשִׁהְיָה בְּעֵבֹר, שְׁהִיָּה נֵר דּוֹלֵק עַל רֵאשׁוֹ, וְזֶה שְׁאֹמֵר
שְׂזוּכָר גַּם בְּעֵת שְׁהַתְּחִיל רִקּוּם הַפְּרִי, הֵינּוּ שְׂזוּכָר גַּם
בְּשִׁהְתְּחִיל לְהַתְּרַקֵּם הַגּוּף, דִּהְיִינוּ בְּעֵת יְצִירַת הַנֶּלֶד; וְזֶה
שְׂזוּכָר בְּעֵת שְׁהָיוּ מוֹלִיכִים הַגְּרָעִין לְנִטְעַי הַפְּרִי, הֵינּוּ
שְׂזוּכָר גַּם בְּשִׁנְמִשְׁכָּה הַטְּפָה בְּעֵת הַזְּוּוּג; וְזֶה שְׂזוּכָר אֶת
הַחֲכָמִים שְׁהָיוּ מִמְּצִיאִים אֶת הַגְּרָעִין, הֵינּוּ שְׂזוּכָר גַּם
בְּשִׁהְיָה הַטְּפָה עֲדִין בְּמִתָּח (כִּי הַמַּחֲזִין מִמְּצִיאִים אֶת הַטְּפָה) וְזֶה
שְׂזוּכָר אֶת הַטַּעַם, הֵינּוּ הַנֶּפֶשׁ, וְהַרִיחַ, הֵינּוּ הַרוּחַ,
וְהַמְּרָאָה, הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה, וְהַתִּינוּק אָמַר שְׂזוּכָר לְאוֹ כְּלוּם,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׂזוּכָר אֶת הַמּוֹהֵל שְׁמַל אוֹתוֹ]. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חֲכִים אֲנִי לְנִשְׂאֵי דְצַבְתִּין
עִם אִמָּא [שֶׁהַתְּפָאָר שְׂזוּכָר אֶת הַנְּשִׁים שְׁבָאוּ לְהִיּוֹת עִם אִמּוֹ בְּעֵת הַלֵּידָה],
הֵינּוּ שְׁהֵם הִזְדַּכְּכוּ כָּל-כָּף עַד שֶׁהִזְכְּרוֹן שְׁלָהֶם זוֹכֵר עוֹד מֵהַ שְׁקָרָה
תַּכְּף-וּמִיד שִׁיָּצְאוּ לְאוֹר הָעוֹלָם, וְהַשְּׁנִי שְׁאֹמֵר שְׂזוּכָר בְּשָׁעָה שְׁהִיָּה הַנֵּר
דּוֹלֵק, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם בְּשִׁהְיָה בְּעֵבֹר, שְׁהִיָּה נֵר דּוֹלֵק עַל רֵאשׁוֹ,
כְּמִאֲמָרָם ז"ל (נדה ל:): בְּשִׁהְתִּינוּק בְּמַעֲי אִמּוֹ, נֵר דְּלוּק לוֹ עַל רֵאשׁוֹ, וְצוּפָה
וּמְבִיט מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ; וְזֶה שְׁאֹמֵר שְׂזוּכָר גַּם בְּעֵת שְׁהַתְּחִיל רִקּוּם
הַפְּרִי, הֵינּוּ שְׂזוּכָר גַּם בְּשִׁהְתְּחִיל לְהַתְּרַקֵּם הַגּוּף, דִּהְיִינוּ בְּעֵת יְצִירַת הַנֶּלֶד,
שְׁמֵהַטְּפָה נוֹצְרַת הַנֶּלֶד, וְזֶה שְׂזוּכָר בְּעֵת שְׁהָיוּ מוֹלִיכִים הַגְּרָעִין לְנִטְעַי הַפְּרִי,
הֵינּוּ שְׂזוּכָר גַּם בְּשִׁנְמִשְׁכָּה הַטְּפָה בְּעֵת הַזְּוּוּג, כְּשִׁנְכִנְסָה בְּמַעֲי אִמּוֹ, וְזֶה
שְׂזוּכָר אֶת הַחֲכָמִים שְׁהָיוּ מִמְּצִיאִים אֶת הַגְּרָעִין, הֵינּוּ שְׂזוּכָר גַּם בְּשִׁהְיָה
הַטְּפָה עֲדִין בְּמִתָּח (כִּי הַמַּחֲזִין מִמְּצִיאִים אֶת הַטְּפָה), הֵינּוּ בְּשִׁהְיָה עֲדִין בְּמִתָּח הָאֵב,
וְזֶה שְׂזוּכָר אֶת הַטַּעַם, הֵינּוּ הַנֶּפֶשׁ שִׁירְדָה הַנֶּפֶשׁ בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַרִיחַ הֵינּוּ
הַרוּחַ שִׁירְדָה הַרוּחַ בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַמְּרָאָה הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה, שִׁירְדָה הַנְּשָׁמָה
בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַתִּינוּק אָמַר שְׂזוּכָר לְאוֹ כְּלוּם, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, וְזוֹכֵר

כי הוא למעלה מן הכל וזוכר אפלו מה שהוא קדם
מנפשו רוח-חַיִּינָה שמה, שהוא בחינת אין.

ואמר להם: חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים
שלכם שנשברו, שיחזרו ויבנו, עתה חזרו
אליהם. וברך אותם, ולי (הינו זה הבעטליר העור, שהיה תינוק אז,

גהרי אפרסמון

אפלו מה שהוא קדם מנפש, רוח, נשמה, שהוא בחינת "אין", פשהיו
נכללין לגמרי באין סוף ברוך הוא, קדם שנתבקם בנפש, רוח ונשמה, ונכנסו
בתוך הטפה, שנכנסה במעי אמו, עד שנוצר הולד ויצא לאויר העולם; כי
התינוק היה נכלל לגמרי בעצם עצמיות אין סוף ברוך הוא, ולכן הוא זוכר
עוד מה שהיה קדם, בעת שחשבו על ירידת הנפש, רוח, נשמה בתוך הטפה,
ואמר להם הנשר הגדול, חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם
שנשברו, שיחזרו ויבנו, כי השלמות היא שאדם יעבד את הקדוש-ברוך-הוא
בגופו הגשמי והחמרי דיקא, בעודו מלבש בלבוש עב וגס, וגם משם יפיר
את הבורא יתברך שמו, עתה חזרו אליהם, הינו שכלם יחזרו אל גופם,
וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה): כשאדם בטל ומבטל
לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, שם פלו טוב, ושם אינו מרגיש שום צער
ויסורים, אבל כשחוזר חזרה אל הגוף הגשמי, אז מתחיל להרגיש את יסוריו
וכאביו. ולכן מעלת האדם כשהוא עדין בגופו הגשמי והחמרי, והוא מפיר
את הקדוש-ברוך-הוא, זה עקר מעלתו. וברך אותם, כי אין עוד ברכה כמו
שאדם בעודו בחיים חיותו בגופו הגשמי והחמרי זוכה להפיר את
הקדוש-ברוך-הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב),
אשר צריכים לרחם מאד על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומכל השגה
שהנשמה משגת, כמו שכתוב (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם", הינו
שלא תעלים עיניך מלרחם על בשר גופך לזכך אותו, שגם ממנו ומתוכו
ירגיש אלקותו יתברך, כמו שכתוב (איוב יט, כו): "ומבשרי אחזה אלוה",
הינו על-ידי בשר הגוף יחזה אלוה, הינו השגות אלקות, כשאדם עדין נמצא
בגופו הגשמי, יראה יחזה השגות אלקות, ולי (הינו זה הבעטליר העור שהיה

שהוא מספר כל זה) אָמַר הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הַנִּלְ: אַתָּה בּוֹא עִמִּי, כִּי אַתָּה כְּמוֹתִי, כִּי אַתָּה זָקֵן מְאֹד וְעֵדִין אַתָּה יָנִיק מְאֹד, וְאֶף-עַל-פִּי־כֵן אַתָּה זָקֵן מְאֹד, וְגַם אֲנִי כֵּךְ, כִּי אֲנִי זָקֵן וְעֵדִין אֲנִי יָנִיק וְכוּ'. נִמְצָא שֵׁישׁ לִי הַסִּכְמָה מֵאוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל (שָׁאֲנִי חַי חַיִּים אֲרָכִים כַּנִּל) וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים אֲרָכִים שְׁלִי בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה וְחֻדוּהָ גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד:

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

תינוק אז, שהוא מספר כל זה) אָמַר הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הַנִּלְ: אַתָּה בּוֹא עִמִּי, כִּי אַתָּה כְּמוֹתִי, כִּי אַתָּה "זָקֵן מְאֹד, וְעֵדִין אַתָּה יָנִיק מְאֹד", וְעֵדִין לֹא הִתְחַלַּתְּ לַחַיּוֹת כָּלֵל, וְאֶף-עַל-פִּי־כֵן אַתָּה זָקֵן מְאֹד, וְגַם אֲנִי כֵּךְ, כִּי אֲנִי זָקֵן וְעֵדִין אֲנִי יָנִיק וְכוּ', וְיִמְרָחוּק תִּבְיִן וְתִשְׁכַּח, כִּי הוּא סוּד נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מִגְדַּלְת רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנִכְלָל בְּמַקּוֹם שְׁנִכְלָל, וְכִמוֹ שְׁאָמַר עַל עֲצֻמוֹ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רַעַח) עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כה, יא): "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאוֹתֵי", בְּחִינַת הַצְּדִיק, שְׁאִינוּ מְקַנְאִים שׁוֹם צְדִיק — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, רַק אוֹתוֹ לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵךְ. וּפַעַם אַחַת קָם רַבְּנוּ ז"ל, וְהִרְאָה עִם יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת עַל כַּתְּפָיו, וְאָמַר כָּל הַצְּדִיקִים לוֹקְחִים אֶת הַתּוֹרָה עַד כְּאֵן, וְאַחֲרֵי-כֵן הִגְבִּיֵה אֶת יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת לְמַעַלָּה מְרֵאשׁוֹ, וְאָמַר, אֲבָל אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת תּוֹרַתִי מִמְּקוֹם שְׁאֵף אֶחָד עֵדִין לֹא לָקַח, וְעַיִן (חַיִּי-מוֹהֲרָן, סִימָן שֵׁנֵג), וּמִכָּל זֶה תִּתְבּוֹנֵן מַעַלְת הַתִּינוּק שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצֻמוֹ, שֶׁהִתְפָּאֵר שְׁזוֹכֵר לֹא כְּלוּם, וְנִכְלָל בְּמַקּוֹם שְׁנִכְלָל]. נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי הַסִּכְמָה מֵאוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל (שָׁאֲנִי חַי חַיִּים אֲרָכִים כַּנִּל), וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים אֲרָכִים שְׁלִי בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה; כִּי הַצְּדִיק הוּא טוֹב עַיִן, וְרוֹצֵה לְהַכְנִיס אֶת הַשְּׂגוּתוֹ הַגְּבוּהוֹת בְּאֲנָשָׁיו, וְכִמוֹ שְׁאָמַר (שִׁיחוֹת-הַרְ"ן, סִימָן קסג): אִם תִּרְצוּ אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִכֶּם צְדִיקִים כְּמוֹנֵי בְּעֲצָמִי; וְכֵן אָמַר (חַיִּי-מוֹהֲרָן, סִימָן רל): אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אִישׁ כְּשֶׁר שְׁקוֹרֵין גּוֹטְעֵר יוֹד כְּמוֹנֵי מִמֶּשׁ; וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה וְחֻדוּהָ גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד.

ביום השני של שבעת ימי המשטה חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם, והיו בוכים ומתגעגעים: איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש שהחיה אותנו כנ"ל. בתוך שהיו מתגעגעים אחריו, והנה הוא בא

נהרי אפרסמון

כי אין עוד שמחה כשמחה זו שהצדיק מגביה קטנים ושפלים, ומביאם למדרגות עליונות וגבוהות עד מאד.

ביום השני של שבעת ימי המשטה, חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם, והיו בוכים ומתגעגעים איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש שהחיה אותנו כנ"ל? כי דיקא בשעת שמחה וחדוה מזכירים לעצמם את התסדים שעשה עמהם הקדוש-ברוך-הוא, אבל גם לזה צריכים זכות גדולה מאד, כי על-פי-ידי בני אדם כשעוברים עליהם משברים וגלים, צרות ויסורים, וחושבים כאלו כבר אף פעם לא יראו אור בחייהם, ואף פעם לא יושעו, ואינם רואים שום תקנה ותוחלת בחייהם, וכאשר הקדוש-ברוך-הוא עוזר להם לצאת ממצוקתם, אזי הם שוכחים לגמרי את הטוב שעשה עמהם הקדוש-ברוך-הוא בעת צרתם. ואת זה רואים בחוש, כי על-פי-ידי כשנתרחב לאדם, הוא שוכח את הטובות שעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (דברים לב, טו): "וישמן ישרון ויבצעט שמנת עבית כשית ויטש אלוה עשהו וינבל צור ישעתו"; ולכן זוהי הרבותא של הזוג שעכשו התחתנו, שהזכירו את עצמם בעת שמחתם דיקא איך שהיה פעם עמהם, ולא היה להם מה לאכל, וכא חרש ונתן להם לחם לאכל, ולכן היו מתגעגעים מאד לראות אותו ולהודות לו, שזו המדה היפה ביותר בעולם — מדת הכרת הטוב, תמיד לזכור את כל הטוב שעשו לו, ולתן לו תודה על החסד שגמל עמו. בתוך שהיו מתגעגעים אחריו, והנה הוא בא, כי כשמתגעגעים אחר הקדשה, אחר הצדיק, אחר הטוב, הנה הוא בא, כי העקר תלוי בגעגועים וההשתוקקות, שאדם מתגעגע ומשתוקק אחר

וְאָמַר: הַנְּנִי, וְנִפְלַעְלֵיהֶם וְנִשְׁקוּ אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: עַתָּה
 אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה שְׂתַחֲיוּ כְּמוֹנִי, שְׂתַחֲיוּ חַיִּים
 טוֹבִים כְּמוֹנִי, כִּי בַתְּחִלָּה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה וְעַתָּה אֲנִי
 נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדִרְשָׁה,
 וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂאֲנִי חֲרַשׁ, אֵין אֲנִי חֲרַשׁ כָּלָל. רַק שְׁפַל
 הָעוֹלָם כֵּלּוּ אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֻלּוֹם, שְׂאֲשֻׁמַע הַחֲסָרוֹן

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

הַדָּבָר שֶׁבִקְדָשָׁה, הֵינּוּ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אַחַר הַצַּדִּיק, וְאַחַר הַטוֹב, וְדִקְא
 עַל-יְדֵי הַשְׂתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי. וְאָמַר
 הַנְּנִי, וְנִפְלַעְלֵיהֶם, וְנִשְׁקוּ אוֹתָם, שְׂזֶה סוֹד הַתְּדַבְּקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא, שְׂעַל-יְדֵי
 תַקְיָה הַגְּעוּגוּעִים וְהַשְׂתוֹקְקוֹת זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְלְכָל מַה
 שְׂצָרִיכִים, וְאָמַר לָהֶם הַבְּעִטְלִיר הַחֲרַשׁ, עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה שְׂתַחֲיוּ
 כְּמוֹנִי, שְׂתַחֲיוּ חַיִּים טוֹבִים כְּמוֹנִי, כִּי בַתְּחִלָּה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַתָּה אֲנִי
 נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדִרְשָׁה כִּי כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ שׁוֹכַח
 אֶת הַטּוֹבוֹת שְׂעָשׂוּ לוֹ בַעַת שְׂהִיְתָה לוֹ צָרָה, וְהוּא מְכִיר בְּטוֹב, אֲזִי לְבִסּוּף
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם לוֹ שְׂהִיְתָה לוֹ הַטּוֹב בְּמִתְנָה גְּמוּרָה, כִּי זֶה נִסְיוֹן
 מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְאָדָם, שְׂנִמְצָא בְּעִנְיֹת וּבְדַחְקוֹת, קְטָנוֹת וִירִידוֹת שְׂעוֹבְרוֹת
 עָלָיו, וְהֵנָּה אָדָם מַחְזִקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ, מְשַׁמְחוֹ וּמוֹצִיאֹ מִצָּרָתוֹ, וְאֵז הוּא מִתְּנַסָּה
 בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד, לְזַכֵּר אֶת אִישׁ חֲסִדוֹ וּמִיטִיבוֹ, כִּי טָבַע רַע יֵשׁ בְּאָדָם —
 לְשַׁכַּח אֶת הַטּוֹבוֹת שְׂעָשׂוּ לוֹ וְלַהֲכַחִישׁוֹ, וּמְשַׁלֵּם רַעַה תַּחַת טוֹבָה, וְזוֹ הִיְתָה
 הַמְּעַלָּה שֶׁל הַזּוּג הַקְּדוּשׁ, שְׂבְּכָל יוֹם מְשַׁבְּעַת יְמֵי נְשׂוּאִין, הַזְּכִירוּ אֶת עֲצָמָם
 מַה שְׂעָבַר עֲלֵיהֶם, וּמִי שְׂעוֹר לָהֶם, וְהַשְׂתוֹקְקוֹ לְרֵאוֹתוֹ וְלַהוֹדוֹת לוֹ, וּכְשֶׁהֵיוּ
 לָהֶם גְּעוּגוּעִים חֲזָקִים, הֵנָּה הוּא בָּא, וְנִתֵּן לָהֶם בְּמִתְנָה אֶת מְדַרְגָּתוֹ, וְזֶה חֲזוֹר
 עַל עֲצָמוֹ כֹּל הַשְּׂבָעָה יָמִים. וְלִכֵּן כְּשֶׁהַבְּעִטְלִיר הַחֲרַשׁ בָּא וּבִרְךָ אוֹתָם שְׂהִיְתָיו
 כְּמוֹתוֹ, וְאָמַר לָהֶם: אַתֶּם סוֹבְרִים שְׂאֲנִי חֲרַשׁ? אֵין אֲנִי חֲרַשׁ כָּלָל! רַק שְׁפַל
 הָעוֹלָם כֵּלּוּ אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֻלּוֹם, שְׂאֲשֻׁמַע הַחֲסָרוֹן שְׂלָהֶם, כִּי הִיָּה נְכַלָּל
 לְגַמְרִי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׂשֵׁם כֵּלּוּ טוֹב, וְכֻלּוֹ חֲסִדִּים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים,

שְׁלָהֶם, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת בְּלֶם הֵם מִן חֶסְרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד צוּעֵק עַל חֶסְרוֹנוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַשְּׂמָחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
 בְּלֶם הֵם רַק מִחֲמַת הַחֶסְרוֹן שֶׁשָּׂמַח עַל הַחֶסְרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ
 וְנִתְמַלֵּא, וְאֶצְלֵי כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ אֵינֹו עוֹלָה לְכָלוֹם,
 שְׂיִכְנְסוּ בְּאֶזְנֵי הַחֶסְרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי אֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים,
 שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם חֶסְרוֹן, וַיֵּשׁ לִי הַסִּכְמָה עַל זֶה שְׂאֵנִי חֵי
 חַיִּים טוֹבִים מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת. וְחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ
 הָיוּ, שְׁהִיָּה אוֹכֵל לֶחֶם וְשׁוֹתָה מַיִם. (וּסְפָר לָהֶם).

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְלִכֵּן אֵינֹו שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת בְּלֶם הֵם
 מִן חֶסְרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּעֵק עַל חֶסְרוֹנוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַשְּׂמָחוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם בְּלֶם הֵם רַק מִחֲמַת הַחֶסְרוֹן, שֶׁשָּׂמַח עַל הַחֶסְרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ וְנִתְמַלֵּא,
 כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן לד), שְׂאֶחָד כָּל הַשְּׂמָחוֹת
 שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, עֲדִין נִשְׁאַרִים קִנְאָה וְצַעַר גְּדוֹל, כִּי כָּל אֶחָד מִקְּנָא בְּשֵׁנֵי,
 וְחוֹשֵׁב שֶׁלְּזוּלַת יֵשׁ יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנּוּ, אֲבָל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף שֶׁל הַסּוּף,
 אֲזִי כָּבֵר אֵינֹו מִקְּנָא בְּאֶף אֶחָד, מֵאַחַר שֶׁזוֹכֵר אֶת הַסּוּף הֵינֹו אֶת עֲלָמָא דְאַתִּי,
 שֶׁלְּשֵׁם יַחֲזוֹר. וְלִכֵּן אָמַר הַבַּעֲטָלִיר הַחֲרַשׁ, שֶׁהוּא אֵינֹו שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל
 הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם, כִּי הוּא נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא לְגַמְרֵי, אֲשֶׁר שֵׁם
 כָּלוּ טוֹב. וְלִכֵּן אָמַר לָהֶם, אֲשֶׁר וְאֶצְלֵי כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ אֵינֹו עוֹלָה לְכָלוֹם,
 שְׂיִכְנְסוּ בְּאֶזְנֵי הַחֶסְרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי אֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם חֶסְרוֹן,
 כִּי מֵאַחַר שְׂאֵנִי נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא בְּעֵצִים עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת
 אֲלִקוֹתוֹ יִתְבַרֵּךְ, וַיֵּשׁ לִי הַסִּכְמָה עַל זֶה שְׂאֵנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים, כִּי כָּל מִי
 שֶׁמִּתְפָּאֵר צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ כְּסוּי לְהַתְפָּאוֹתוֹ, הֵינֹו שִׁיסְכִּימוֹ עַל מָה שֶׁהוּא
 אוֹמֵר, כִּי סִתְּם לְהַתְפָּאֵר כְּשֶׁאֵין לוֹ כְּסוּי הוּא דוּמָה לְשׁוֹטָה, וְלִכֵּן אָמַר שִׁישׁ
 לוֹ הַסִּכְמָה שֶׁהוּא חֵי חַיִּים טוֹבִים, מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת פָּרָק ד'): אֵיזְהוּ עֲשִׂיר הַשְּׂמַח בְּחֶלְקוֹ; וְחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ הָיוּ,
 שְׁהִיָּה אוֹכֵל לֶחֶם וְשׁוֹתָה מַיִם, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ שִׁיסְתַּפֵּק בְּלֶחֶם

כִּי יֵשׁ מְדִינָה שְׂיֵשׁ בָּהּ עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, שְׂיֵשׁ לָהֶם
 אוֹצְרוֹת גְּדוֹלִים. פֶּעַם אַחַת נִתְקַבְּצוּ וְהִתְחִיל כָּל
 אֶחָד לְהִתְפָּאֵר עִם חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, אֵיךְ הוּא חֵי חַיִּים
 טוֹבִים, וְכֵן סִפֵּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִסֵּדֵר הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ,
 וְעֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים שֶׁהֵם טוֹבִים
 יוֹתֵר מִחַיִּים טוֹבִים שְׁלָכֶם. וְהָא רְאִיָּה, כִּי אִם אַתֶּם חַיִּים
 חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת מְדִינָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

ובמים, לא חסר לו שום דבר, כי הוא מחיה את עצמו בהם, וכעין שאמרו
 חכמינו הקדושים (אבות פרק ו'): כף היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל,
 ומים במשורה תשתה. ורבנו ז"ל פרש (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן מז) על
 הפסוק (דברים ח'): "ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם", כי לפעמים
 האדם אוכל לחם מחמת מסכנות, שאין לו אלא לחם לאכל, אבל מי שיש
 בו אמת, הוא אוכל לחם, מחמת שמרגיש בלחם כל הטעמים, בבחינת:
 "לא תחסר כל בה", שמרגיש בתוך הלחם כל הטעמים, ולכן לא מחמת
 עניות ודחקות אוכל לחם, אלא "לא תחסר כל בה" כל התענוגים מרגיש
 בלחם, מי שיש לו מדת האמת, ואז הוא חי חיים טובים, כי לא חסר לו
 כלום. (וספר להם), כי יש מדינה שיש בה עשירות גדול, שיש להם אוצרות
 גדולים. פעם אחת נתקבצו, והתחיל כל אחד להתפאר עם חיים טובים שלו,
 איך הוא חי חיים טובים, וכן ספר כל אחד ואחד מסדר החיים טובים שלו;
 כי כף דרכם של בני אדם להתפאר כל אחד על חברו שיש לו יותר ממנו,
 ובפרט דרכם של עשירים, שהם מתגאים בעשרם, וכל אחד מתגאה
 בעשירות שלו, כאלו לו יש עשירות יותר גדולה מכלם. ועניתי הינו
 הבעטליר החרש, ואמרתי להם: אני חי חיים טובים, שהם טובים יותר
 מחיים טובים שלכם, והא ראיָה, כי אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם
 תוכלו להושיע את מדינה פלונית, כי עקר העשירות הוא כשיכולים לעזר
 להזולת, שזו נקראת שלמות העשירות, ולא להתפאר שהוא חי חיים טובים

פְּלוֹנִית: הַיּוֹת שְׂיִישׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גֵּן, וְהָיָה בְּאוֹתוֹ
הַגֵּן פְּרוֹת, שֶׁהָיָה לָהֶם כָּל מִינֵי טַעֲמִים שֶׁבְּעוֹלָם. גַּם הָיָה
שָׁם כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. גַּם הָיוּ שָׁם כָּל מִינֵי מְרָאָה
כָּל הַגִּזְוִינִין וְכָל הַקְּוִיֵּיאֲטִין (הַפְּרָחִים) שֶׁבְּעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה
שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגֵּן.

נחרי אפרסמון

לְבַד, בְּשִׁעָה שְׂאִינוּ עוֹזֵר לְאַחֲרִים. וְלִכֵּן סֵפֶר הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ לְהַעֲשִׂירִים
שֶׁהִתְפָּאְרוּ שְׁחִיִּים חַיִּים טוֹבִים, הַיּוֹת שְׂיִישׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גֵּן, הַמְּדִינָה
הַזֹּאת הִיא הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא מְדִינַתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא מְדִינַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא גֵּן, וְזֶה
סוּד הַגֵּן סְדָרִים שְׂיִישׁ בַּתּוֹרָה, מ'בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים וְגו', עַד 'לְעִינֵי כָּל
יִשְׂרָאֵל, כִּי מִקְרָא הוּא בַּעֲשֵׂיָהּ, וְכָל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, הוּא סֵפֶר מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת הַתְּרִי"ג מִצְוֹת, אֲבָל בַּתּוֹךְ הַסֵּפֶר מְלַבֵּשׁ פְּרָד"ס, הֵינּוּ
פ'שֵׁט ר'מז ד'רש ס'וד, שֶׁהַכֹּל מְקַשֵּׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי כָּל מָה
שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הָעֲשֵׂיָהּ הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, מְקַשֵּׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
שֶׁזֶה סוּד הַגֵּן-עֵדֶן, כְּמֵאמָרָם ו'ל (בְּרִכּוֹת לד:): גֵּן לְחֹדֶד וְעֵדֶן לְחֹדֶד; הֵינּוּ
הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה עוֹלָם הָעֲשֵׂיָהּ מְדִינַתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא גֵּן, וּכְשֶׁמְשִׁיכִים רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת מִהָעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, זֶה נִקְרָא עֵדֶן, עֲדוּנָא דְנַחְלָא עֲלֵאָה,
וּכְשֶׁמְחַבְּרִים אוֹתָם יַחַד — נַעֲשֶׂה גֵן-עֵדֶן. וְלִכֵּן וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הַגֵּן פְּרוֹת שֶׁהָיָה
לָהֶם כָּל מִינֵי טַעֲמִים שֶׁבְּעוֹלָם, גַּם הָיָה שָׁם כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, גַּם
הָיוּ שָׁם כָּל מִינֵי מְרָאָה כָּל הַגִּזְוִינִין וְכָל "הַקְּוִיֵּיאֲטִין" (פְּרָחִים) שֶׁבְּעוֹלָם, הַכֹּל
הָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגֵּן, כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהֵגֵן שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, עוֹלָם הָעֲשֵׂיָהּ,
מְקַשֵּׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, עוֹלָם הַבָּא: יְצִירָה, בְּרִיאָה, אֲצִילוֹת, אֲזִי
מְרַגִּישִׁים כָּאֵן גֵּן-עֵדֶן מִשָּׁ, כִּי הַפְּרוֹת יֵשׁ בָּהֶם מְרָאָה טַעֵם וְרִיחַ, שֶׁזֶה
בְּעֲצֻמוֹ עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, שֶׁהֵם מְאִירִים בַּתּוֹךְ הָעֲשֵׂיָהּ, שֶׁהֵם
הַפְּרוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

וְהָיָה עַל הַגֶּן גִּנְנֵי אֶחָד (שְׁקוּרִין "אגראדניק"), וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתוֹ
הַמְדִינָה חַיִּים חַיִּים טוֹבִים עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַגֶּן,
וְנֶאֱבָד שָׁם הַגִּנְנֵי, וְכָל מֵה שֶׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגֶּן בְּוֹדָאֵי
מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, מֵאַחַר שֶׁאֵין שָׁם הַמְמַנָּה,
דְּהִינּוּ הַגִּנְנֵי, אֲבָל אַף־עַל־פִּיכֵן הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מִן
הַסְּפִיחִים שֶׁבְּגֶן, וּבָא עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ אַכְזָר, עַל אוֹתָהּ
הַמְדִינָה, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם דָּבָר, וְהִלֵּךְ וְקָלְקַל

גַּהְרֵי אַפְרִסְמוֹן

וְהָיָה עַל הַגֶּן גִּנְנֵי אֶחָד (שְׁקוּרִין אגראדניק) וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל
(לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה), שֵׁישׁ שְׂדֵה בְּחִינַת גֶּן, וְשֵׁם נִמְצָא בְּעַל הַשְּׂדֵה,
שֶׁהוּא הַגִּנְנֵי, וְעוֹסֵק עִם הַנְּשָׁמוֹת שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, עַל־יְדֵי הַמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים שְׁלֵהֶם, וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתוֹ הַמְדִינָה חַיִּים חַיִּים טוֹבִים עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַגֶּן,
כִּי מֵאַחַר שֵׁישׁ גִּנְנֵי שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה, שֶׁהוּא מְטַפֵּל בְּעַסְקֵי הַשְּׂדֵה, וְשׁוֹמֵר
עַל הָאֵילָנוֹת, שֶׁאֶחָד לֹא יִגַע בְּשֵׁנֵי, אֵךְ וְנֶאֱבָד שָׁם הַגִּנְנֵי, שֶׁנֶּעְלַם בְּעַל הַשְּׂדֵה
שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֱמֶת, הַמְטַפֵּל בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכְּן וְכָל מֵה שֶׁהָיָה שָׁם
בְּאוֹתוֹ הַגֶּן, בְּוֹדָאֵי מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, מֵאַחַר שֶׁאֵין שָׁם הַמְמַנָּה, דְּהִינּוּ
הַגִּנְנֵי, כִּי אִם אֵין בְּעַל הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֱמֶת הַגִּנְנֵי שׁוֹמֵר עַל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, אֲזוּ הַכֹּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל
(לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁהַצְּדִיק הָאֱמֶת הוּא בְּחִינַת רֹאשׁ בֵּית, וְכִשְׂאֵין
בְּבֵית רֹאשׁ הַמְטַפֵּל בְּעַסְקֵי הַבֵּית — הַכֹּל נִחְרַב, וְלִכְּן מֵאַחַר שֶׁנֶּאֱבָד וְנֶעְלַם
הַגִּנְנֵי שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֱמֶת, הַכֹּל מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, אֲבָל אַף־עַל־פִּי
כֵּן הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מִן הַסְּפִיחִים שֶׁבְּגֶן, הִינּוּ אֶפְלוּ שֶׁנֶּאֱבָד לְעַת עֵתָה הַגִּנְנֵי,
שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה, הַצְּדִיק הָאֱמֶת, עֲדִין הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מֵהַטּוֹב שֶׁהַשְּׂאִיר
הַצְּדִיק הָאֱמֶת, אֵךְ וּבָא עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ אַכְזָר עַל אוֹתָהּ הַמְדִינָה, שֶׁהוּא הַמְתַּנַּגֵּד
הַגְּדוֹל עַל הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא מִלֶּךְ זְקֵן וְכִסִּיל, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הַרַע הַאֲכֹזֵר
שֶׁמְתַנְהֵג בְּאֲכֹזְרִיּוֹת עִם כָּל אֶחָד, וְרוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ, אֵךְ וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
לָהֶם דָּבָר, כִּי מֵאַחַר שֶׁהַגִּנְנֵי הַצְּדִיק הָאֱמֶת בְּעַל הַשְּׂדֵה עֲדִין הַשְּׂאִיר הַשְּׂאֲרָה,

את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן, ולא שקלל את הגן, רק שהשאר שם באותה המדינה שלש פתות עבדים, וצוה עליהם שייעשו מה שפקד עליהם, ועלידי זה קלקלו את הטעם, שעלידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם, יהיה טעם נבלה. וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה. וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים כאלו יש עננים ועבים. (הכל עלידי מה שעשו שם באשר צוה עליהם מלך האכזר

גהרי אפרסמון

שגם מזה יכולים עדין להתקיים, אף המלך האכזר הלך וקלקל את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן, ולא שקלל את הגן, כי את הגן אין יכולים לקלקל, כי הוא עצם עצמיות אלקותו יתברך, כי גם עולם העשיה הוא מקשר ומחבר אל העולמות העליונים: אצילות, בריאה, יצירה, ולכן לא יכולים לקלקל את הגן, רק שהשאר שם המלך האכזר שהוא היצר הרע הסמ"ך-מ"ם באותה המדינה שלש פתות עבדים, וצוה עליהם שייעשו מה שפקד עליהם, ועלידי זה קלקלו את הטעם, שעלידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם יהיה טעם נבלה, הינו בעשיה מרגישים טעם נבלה, וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה, הינו ביצירה מרגישים ריח רע, ריח של חלבנה, כי ביצירה משם הריח, וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים, כאלו יש עננים ועבים; הינו בבריאה שם נחשף האור, ונדמה כאלו יש שמה עננין ועבים המכסין את האור, (הכל עלידי מה שעשו שם, באשר צוה עליהם מלך האכזר פנ"ל), שהוא הסמ"ך-מ"ם הרוצה לכלות הכל, כי הוא המלך האכזר, ושולח את שליחיו להעלים ולהסתיר את הגנני שהוא בעל השדה, שהוא הצדיק האמת, שהוא החן והיפי והפאר של כל העולם כלו, והשאר את שליחיו, כדי שיקלקל את המראה והטעם והריח של הגן הנפלא שיכולים להתענג שם בזיו שכינת

כַּנְ"ל), וְעַתָּה אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ
 לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם, וְאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם (כָּל זֶה דְבַרִּי הַחֲרַשׁ הַנַּ"ל) שְׂאֵם
 לֹא תוֹשִׁיעוּ אוֹתָם, יוּכְלוּ הַקְּלֻקּוּלִים הַנַּ"ל שֶׁל אוֹתוֹ
 הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן.

וְהִלְכוּ הָעֲשִׂירִים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְגַם אֲנִי
 הִלְכְּתִי עִמָּהֶם, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים הָיוּ חַיִּים
 גַּם־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם
 אוֹצְרוֹת כַּנְ"ל.

כְּשֶׁבָאוּ סְמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם
 הַטַּעַם וּשְׂאֵר הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָם
 שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם וְאִמְרָתִי לָהֶם: אִם עַתָּה, שְׁעֵדִין לֹא

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עָזוּ יִתְבַּרֵךְ. וְעַתָּה, אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ
 אוֹתָם, כִּי בַק אֵלֹהִים נִקְרָאִים חַיִּים טוֹבִים, מִי שְׂיִכּוֹל לַעְזוֹר לְהַזִּילָת, שְׂאֶחָד
 נֶאֱכָד אֶצְלוֹ הַטַּעַם אוֹ הַרִיחַ וְהַמְּרָאָה, וְהוּא יְכוּל לַעְזוֹר לוֹ, זֶה נִקְרָא חַיִּים
 טוֹבִים. וְאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם (כָּל זֶה דְבַרִּי הַחֲרַשׁ הַנַּ"ל), שְׂאֵם לֹא תוֹשִׁיעוּ אוֹתָם,
 יוּכְלוּ הַקְּלֻקּוּלִים הַנַּ"ל שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן, כִּי אִם אֵין
 מִתְקַנִּים לְאַחֲרֵים זֶה מַזִּיק גַּם לוֹ. וְהִלְכוּ הָעֲשִׂירִים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה,
 וְגַם אֲנִי (הִינּוּ הַבְּעֵטְלִיר הַחֲרַשׁ) הִלְכְּתִי עִמָּהֶם, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים הָיוּ חַיִּים
 גַּם־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם אוֹצְרוֹת כַּנְ"ל. כְּשֶׁבָאוּ
 סְמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם הַטַּעַם וּשְׂאֵר הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ
 בְּעַצְמָם שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם; וְזוֹ כָּבֵר מְדֻרְגָה גְדוֹלָה כְּשֶׁאֲדָם מְרַגֵּשׁ שֶׁנִּתְקַלְקַל
 אֶצְלוֹ הַטַּעַם וְהַרִיחַ וְהַמְּרָאָה, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן קמא), שְׂצָרִיכִים זְכוֹת גְּדוֹלָה שְׂיִרְגִּישׁ בְּאִמְתָּ כָּאֵב חֲטָאוֹ. וְאִמְרָתִי לָהֶם
 (הִינּוּ הַבְּעֵטְלִיר הַחֲרַשׁ): אִם עַתָּה, שְׁעֵדִין לֹא נִכְנָסְתֶם אֶצְלָם, כָּבֵר נִתְקַלְקַל

נכנסתם אצלם, כָּבֵר נִתְקַלְקַל אֶצְלָכֶם הַטַּעַם וְכוּ', וְאִיךָ
 יְהִיָּה אִם תִּכְנָסוּ לְשָׁם? וּמִכָּל־שֶׁכֶן אִיךָ תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ
 אוֹתָם?! וְלִקְחֹתִי לָחֶם שְׁלִי וּמִים שְׁלִי וְנָתַתִּי לָהֶם,
 וְהִרְגִישׁוּ בְּלָחֶם וּמִים שְׁלִי כָּל הַטַּעַמִּים (וְכָל הַרְיחוֹת וְכוּ')
 וְנִתְתַקַּן מֵה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם.

וּבְנֵי־הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, הֵינּוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם הַגֶּזֶן הַנַּ"ל,
 הִתְחִילוּ לְפַקַּח עַל תַּקוּן הַמְּדִינָה,
 שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם הַטַּעַם וְכוּ' בַּנַּ"ל, וְנִתְיָשְׁבוּ: הַיּוֹת שִׁישׁ
 מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, (הֵינּוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה הַנַּ"ל) וְנִרְאָה

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

אֶצְלָכֶם הַטַּעַם וְכוּ', וְאִיךָ יְהִיָּה אִם תִּכְנָסוּ לְשָׁם? וּמִכָּל שֶׁכֶן אִיךָ תּוּכְלוּ
 לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם?! כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מְזַכֶּה לְגַמְרִי, וְאֵין בּוֹ שׁוֹם שְׁמֵן
 רַע, וְהוּא נָקִי בַתְּכֵלִית הַנְּקִיּוֹת, אֵינּוּ יָכוֹל לְעֹזֵר לְהוֹדֵלָת, אֶלָּא אִם־כֵּן הוּא
 מְקַשֵּׁר אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו' (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 ח'), שֶׁהַצְּדִיק יוֹרֵד לְצַנּוֹר הַרְּשָׁע, וּמִכֵּנִיעַ שָׁם אֶת הַרְּעָע שְׁלוֹ וּמוֹצִיאֻ מִשָּׁם,
 וְכֵן מִי שֶׁמְקַשֵּׁר אֶל הַצְּדִיק, יֵשׁ לוֹ גַּם־כֵּן אֶת הַכַּחַס הַזֶּה. וְלִקְחֹתִי לָחֶם שְׁלִי
 וּמִים שְׁלִי, שְׂזֵה הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַצְּדִיק, וְנָתַתִּי לָהֶם, וְהִרְגִישׁוּ בְּלָחֶם
 וּמִים שְׁלִי כָּל הַטַּעַמִּים, (וְכָל הַרְיחוֹת וְכוּ') וְנִתְתַקַּן מֵה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם, כִּי
 בְּנֵדָאֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוֹת לָחֶם, כַּמּוֹ שְׁכָתוּב (מִשְׁלֵי ט, ה): "לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי",
 וְהַתְּפִלָּה שֶׁנִּקְרְאוֹת מִים, כַּמּוֹ שְׁכָתוּב (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי כַּמִּים לְבַרְךָ נִכַח פְּנֵי
 אֲדֹנָי", בְּנֵדָאֵי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וּמִי שֶׁרָק טוֹעַם אֶת דְּרָכֵי תוֹרָתוֹ וְדַרְכֵי
 תְּפִלָּתוֹ, כָּבֵר מִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרִי, וּבְנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, הֵינּוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם
 הַגֶּזֶן הַנַּ"ל, הִתְחִילוּ לְפַקַּח עַל תַּקוּן הַמְּדִינָה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם הַטַּעַם וְכוּ'
 בַּנַּ"ל, וְנִתְיָשְׁבוּ הַיּוֹת שִׁישׁ מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, (הֵינּוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה הַנַּ"ל),

לָהֶם שֶׁהִגַּנְנִי שְׁלָהֶם שְׁנֵאֲבָד (שְׁעֲלִידוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מְשַׁרְשׁ אַחַד עִם אוֹתָן בְּנֵי-הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שִׁישׁ לָהֶם גַּם-כֵּן חַיִּים טוֹבִים. עַל-כֵּן הִיְתָה עֲצָתָם לְשַׁלַּח אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם. וְכֵן עָשׂוּ, וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וְהִלְכוּ הַשְׁלוּחִים וּפְגָעוּ בָהֶם (הֵינּוּ שְׁהַשְׁלוּחִים פָּגְעוּ בְּבָנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצָמָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לִילֹךְ אֶצְלָם כַּנ"ל) וְשָׂאוּ אֶת הַשְׁלוּחִים: לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? הַשִּׁיבוּ: אָנוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שְׁיֹשִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעֲצָמָנוּ הֵם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה שֶׁל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְנִרְאָה לָהֶם שֶׁהִגַּנְנִי שְׁלָהֶם שְׁנֵאֲבָד (שְׁעֲלִידוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מְשַׁרְשׁ אַחַד עִם אוֹתָן בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שִׁישׁ לָהֶם גַּם-כֵּן חַיִּים טוֹבִים, עַל-כֵּן הִיְתָה עֲצָתָם לְשַׁלַּח אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם, וְכֵן עָשׂוּ וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת [כִּי בּוֹדָאֵי אֵלוֹ אֲנִשֵּׁי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שְׁמָצְאוּ אֶת הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ, וְהִתְפָּאְרוּ לְפָנָיו שֶׁהֵם חַיִּים טוֹבִים, בּוֹדָאֵי הָיָה לָהֶם אֵיזָה שְׂרָשׁ עִם הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ, כִּי הָרִי נִתְקַרְבוּ אֵלָיו, וְלִכֵּן הַחַיִּים טוֹבִים שֶׁהָחִיו אֶת עֲצָמָם בָּהֶם הָיָה בְּקִדְשָׁה, אֲלָא עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת חָשְׁבוּ שֶׁהֵם כָּבֹד הַגִּיעוּ לְאִיזוֹ תְּכֵלִית, אֲבָל בְּשַׁעָה שֶׁפָּגְשׂוּ אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ שְׁאִינוּ שׁוֹמְעֵי שׁוֹם קוֹלוֹת וְחִסְרוֹנוֹת מִהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, הוּא נִתֵּן לָהֶם מִהַלְחָם וְהַמִּים שָׁלוֹ, הֵינּוּ שֶׁהֵטְעִים אוֹתָם מִתּוֹרָתוֹ וְתַפְלָתוֹ וְנִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִין]. וְהִלְכוּ הַשְׁלוּחִים שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁנִּתְקַלְקַל שָׁמָּה הֵטְעָם הָרִיחַ וְהִמְרָאָה, וּפְגָעוּ בָהֶם (הֵינּוּ שְׁהַשְׁלוּחִים פָּגְעוּ בְּבָנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצָמָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לִילֹךְ אֶצְלָם כַּנ"ל), וְשָׂאוּ אֶת הַשְׁלוּחִים לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? הַשִּׁיבוּ: אָנוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שְׁיֹשִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעֲצָמָנוּ הֵם

עשירות, ואנו הולכים אצלכם. אמרתי אני להם (הינו החרש שמספר כל זה אמר להם) הלא אתם צריכים אלי, כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם פנ"ל. על-כן אתם תשארו כאן, ואני אלך עם השלוחים להושיע להם. והלכתי עמם ונכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי, שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה, (שקורין "ווערטיל"), ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני-אדם, עד שנעשה איזה קבוץ ואומרים איזה דברי הלצות (הינו "ווערטליך"), והם מחיכים ושוחקים, והייתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול-פה, וזה אומר דברי נבול-פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק, וזה

נהרי אפרסמון

בני אותה המדינה של עשירות, ואנו הולכים אצלכם, כדי לתקן אתכם. אמרתי אני להם (הינו החרש שמספר כל זה אמר להם): הלא אתם צריכים אלי, כי הרי גם אתם צריכים אותי שאתקן אתכם, כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם פנ"ל; כי עדין צריכים לתקן גם אתכם, על-כן אתם תשארו כאן, כי רק הצדיק האמת שהוא הבעטליר החרש, שכבר נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואינו שומע שום חסרונות מהבלי עולם הזה, רק הוא חי חיים טובים, חיים נצחיים, והוא יכול לעזור לכלם, ואני אומר הבעטליר החרש, אלך עם השלוחים להושיע להם, כי רק הוא יכול לעזור להם. והלכתי עמם כן מספר הבעטליר החרש, ונכנסתי במדינה באיזה עיר ובאתי, וראיתי שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה (שקורין "ווערטיל"), ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני אדם, עד שנעשה איזה קבוץ, ואומרים איזה דברי הלצות (הינו "ווערטליך"), והם מחיכים ושוחקים, והייתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול פה, וזה אומר דברי נבול פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה וכיוצא, כי הדבר הראשון שעוקר

יש לו הנאה וכיוצא. אחר־כֵּן הִלַּכְתִּי לְהִלֵּךְ לְעִיר אַחֶרֶת וְרֵאִיתִי שְׁשָׁנִי בְּנֵי־אָדָם מְרִיבִים זֶה עִם זֶה מִחֲמַת אֵיזָה מִשְׂאֵי־מִתָּן, וְהִלְכּוּ אֶל הַבֵּית־דִּין לְדִין, וּפָסַק לָהֶם הַבֵּית־דִּין זֶה זָכָאִי וְזֶה חַיֵּב, וַיֵּצְאוּ מִן הַבֵּית־דִּין. אַחֲר־כֵּן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ זֶה עִם זֶה וְאָמְרוּ שְׂאִינָם רוֹצִים זֶה הַבֵּית־דִּין, רַק הֵם רוֹצִים בֵּית־דִּין אַחֵר, וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין אַחֵר (כִּי מֵאַחַר שֶׁהֵם מְרָצִים עַל אוֹתוֹ הַבֵּית־דִּין שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם, יְכוּלִים לְדוֹן לַפְּנִיָּהֶם), וְדָנּוּ לַפְּנֵי אוֹתוֹ הַבֵּית־דִּין. אַחֲר־כֵּן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ אַחַד מֵאלוֹ עִם אַחֵר, וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין אַחֵר, וְכֵן הָיוּ מְרִיבִים וּמִתְקוּטְטִים שָׁם וּבָחֲרוּ לָהֶם

נְהָרֵי אַפְרִסְמוֹן

אֵת הָאָדָם מִהַקְדָּשָׁה זֶה נְבוּל פָּה, שְׁמַנְבֵּל פִּיּו, כִּי כָּבֵד אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נְבוּל פָּה, סִמָּן א'): מִי שְׁמַדְבֵּר נְבוּל פָּה, בְּיָדוּעַ שְׁלָבוּ חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת אָנּוּ; וְחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (שְׁכַת ל.ג.): בְּעוֹן נְבָלוֹת פָּה צְרוֹת רַבּוֹת וּגְזֵרוֹת קָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת וּבַחֲרֵי שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מֵתִים, יְתוּמִים וְאַלְמָנוֹת צוֹעֲקִין וְאֵינָן גַּעֲנִין; וְאָמְרוּ (שָׁם): כָּל הַמְּנַבֵּל פִּיּו, אֶפְלוּ חוֹתְמִים עָלָיו גְּזֵר דִּין שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה לְטוֹבָה, הוֹפְכִין עָלָיו לְרָעָה; וְאָמְרוּ (שָׁם): כָּל הַמְּנַבֵּל אֵת פִּיּו מִעֲמִיקִין לוֹ גִּיהֵנוֹם; וְאָמְרוּ (נִיקְרָא רַבָּה, פֶּרֶשָׁה כד, סִמָּן ז') עַל פְּסוּק (דְּבָרִים כג, טו): "וְהָיָה מִחֲנֶךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֲרוֹת דְּבָר", עֲרוֹת דְּבוּר זֶה נְבוּל הַפֶּה, אַחֲר־כֵּן הִלַּכְתִּי לְהִלֵּךְ לְעִיר אַחֶרֶת, וְרֵאִיתִי שְׁשָׁנִי בְּנֵי אָדָם מְרִיבִים זֶה עִם זֶה מִחֲמַת אֵיזָה מִשְׂאֵי וּמִתָּן, וְהִלְכּוּ אֶל הַבֵּית־דִּין לְדִין, וּפָסַק לָהֶם הַבֵּית־דִּין זֶה זָכָאִי וְזֶה חַיֵּב, וַיֵּצְאוּ מִן הַבֵּית־דִּין. אַחֲר־כֵּן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ זֶה עִם זֶה וְאָמְרוּ, שְׂאִינָם רוֹצִים זֶה הַבֵּית־דִּין, רַק הֵם רוֹצִים בֵּית־דִּין אַחֵר, וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין אַחֵר, (כִּי מֵאַחַר שֶׁהֵם מְרָצִים עַל אוֹתוֹ הַבֵּית־דִּין שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם, יְכוּלִים לְדוֹן לַפְּנִיָּהֶם), וְדָנּוּ לַפְּנֵי אוֹתוֹ הַבֵּית־דִּין. אַחֲר־כֵּן חָזְרוּ וְנִתְקוּטְטוּ אַחַד מֵאלוֹ עִם אַחֵר, וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין אַחֵר, וְכֵן הָיוּ מְרִיבִים

כמה בתי-דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי-דינים, והסתכלתי שזה מחמת שאין שם אמת, ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר-כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד, ואין בהם אמת.

אחר-כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה, עד שנעשה כהתר אצלם, ואמרתי להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה, כי זה המלך האכזר השאיר אצלם שלש כתות עבדים

גחרי אפרסמון

ומתקוטטים שם, ובחרו להם כמה בתי דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי דינים. והסתכלתי, שזה מחמת שאין שם אמת, ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר-כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד ואין בהם אמת, כמו שכתוב (דברים טז, יט): "לא תטה משפט, לא תכיר פנים ולא תקח שחד, כי השחד יעור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים". ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שופטים): כיון שהם נותנין עדין לבם אל השחד, נעשה עור בדין, ולא יכול לדון אותו באמת; ואמרו (בבא בתרא ט): כל דין שנוטל שחד, מביא חמה עזה לעולם, כי הלוקח שחד, כבר ממילא רחוק הוא מהאמת. אחר-כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה, עד שנעשה כהתר אצלם, כמאמרם ז"ל (יומא פו): כיון שעבר אדם עברה ושנה בה התרה לו, התרה לו סלקא דעתך? אלא אימא נעשית לו כהתר; ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה ט', סימן ח'): כל הנואף באשת חברו כופר בהקדוש-ברוך-הוא; ואמרו (פסיקתא רבתי): לא תנאף, אל תגרם לאף שיבוא לעולם; ואמרתי להם, הינו הבעטליר החרש, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה, כי זה המלך האכזר שהוא הסמ"ך-מ"ם היצר הרע, השאיר אצלם שלש כתות עבדים הנ"ל, שיהיו

הנ"ל, שיהיו הולכים ומקלקלים את המדינה, שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבולפה, והכניסו נבולפה בתוך המדינה, ועלידי נבולפה נתקלקל הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה. וכן הם הכניסו שחד במדינה, ועלידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, פי השחד יעור עיני חכמים (דברים טו, יט), וכן הם הכניסו נאוף במדינה, ועלידי זה נתקלקל הריח. (ועין במקום אחר בדברינו [לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן א', סעיף יב] שעלידי נאוף נפגם הריח)

גחרי אפרסמון

הולכים ומקלקלים את המדינה, שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבולפה, והכניסו נבולפה בתוך המדינה, ועלידי נבולפה נתקלקל הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה, פי כשאדם מדבר נבולפה, הרי זה מגלה את פנימיות מחשבתו שהוא מלא און, שקוץ וטנוף מעשיו הוא מגלה, ולכן אלו שמנבלים את פיהם, אין להם שום טעם בחייהם, וכן הם הכניסו שחד במדינה, ועלידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, פי (דברים טו, יט): "השחד יעור עיני חכמים"; ומשם נמשכות כל הצרות והרעות בעולם, וכמאמרם ז"ל (שבת קלט.): תניא, רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור, שצרות רבות באות עליו, צא ובדק בדיגי ישראל. שכל פרענות שבאה לעולם, לא באה אלא בשביל דיגי ישראל; שהם המחשיכין את עיני בני אדם שלא יסתכלו אליו יתברך, כי מאחר שהם מעותים את הדין, על ידי זה בני אדם כופרין בעקר, כי מי שנותן או לוקח שחד, כופר בו יתברך, רחמנא לישזבן, כי חושב שאין מי שרואהו. וכן הם הכניסו נאוף במדינה, ועלידי זה נתקלקל הריח (ועין במקום אחר בדברינו, [לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'], שעלידי נאוף נפגם הריח), כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מח): משבטלה הטהרה בטלה הריח; כי הנאוף תלוי באף, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה, פרשה י', סימן ב'): לא תנאף, לא תהנה האף ממך; ואמר רבנו ז"ל (שיחות ה"ן, סימן קפד),

על־כן תראו לתקן את המדינה משלש עברות אלו
 ולחפש אחרי האנשים הנ"ל ולגרשם. ואז כשתתקנו
 שלש עברות אלו, לא די שיתקן הטעם והמראה
 והריח, כִּי־אם גם הגנני שנאבד יוכל גם־כן להמצא.

ועשו כן, והתחילו לתקן את המדינה משלש עברות
 אלו, וחפשו אחרי האנשים הנ"ל והיו תופסים
 את איזה אדם ושואלין אותו: מהיכן באת לכאן? עד
 שנתבררו אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל וגרשו
 אותם, ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל. בתוך כך
 נעשה רעש, אפשר אף־על־פי־כן זה המשגע, שהולך
 ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו למשגע.

גחרי אפרסמון

כי בהחטם יכולים להפיר הנואף; ולכן על־ידי גאוף מקלקל את הריח,
 שמרגיש רק ריח חלבנה מפל דבר, על־כן תראו לתקן את המדינה משלש
 עברות אלו, ולחפש אחרי האנשים הנ"ל ולגרשם, ואז כשתתקנו שלש
 עברות אלו, לא די שיתקן הטעם והמראה והריח, כִּי אם גם הגנני שנאבד
 יוכל גם־כן להמצא, כי כל הסבה שמתרחקים מהגנני ואין רואין אותו, היא
 רק מחמת שמדברים גבול פה ולוקחין שחד ומשקעים בנאוף, אבל
 תכף־ומיד כשתתקנים את זה, אזי נתגלה הגנני שהוא הצדיק האמת, שהוא
 הבעל השדה ועשו כן, והתחילו לתקן את המדינה משלש עברות אלו,
 וחפשו אחרי האנשים הנ"ל, והיו תופסים את איזה אדם ושואלין אותו
 מהיכן באת לכאן? עד שנתבררו אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל,
 וגרשו אותם ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל, בתוך כך נעשה רעש, אפשר
 אף־על־פי־כן זה המשגע שהולך ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו

וּזְרָקִין אַחֲרָיו אֲבָנִים וּמַגְרָשִׁין אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן אוֹלֵי הוּא הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת, וְהִלְכוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לַפְּנֵיהֶם (הִינוּ לַפְּנֵי אֵלֹו שְׁיִשְׁבוּ וְתִקְנוּ אֶת הַמְּדִינָה. וְגַם הוּא, הִינוּ
 הַחֲרַשׁ שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, הִיָּה שָׁם), וְאִמַּרְתִּי: בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַגִּנְנִי
 בְּאֵמֶת. (נִמְצָא שְׁנַתְתַּקַּן עַל-יְדוֹ הַמְּדִינָה הַזֹּאת).

נִמְצָא שֵׁישׁ לִי הַסִּפְמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת

נַחְרֵי אֶפְרָסְמוֹן

לְמַשְׁע, וּזְרָקִין אַחֲרָיו אֲבָנִים וּמַגְרָשִׁין אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אֶף-עַל-פִּי-כֵּן אוֹלֵי הוּא
 הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת; כִּי כָּכָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת אֵמֶת, סִמָּן ל'): לְפִי
 הֶרְחִיק מִהָאֵמֶת, כֵּן מִחֲזִיק אֶת הַסּוּר מֵרַע לְשׁוֹטָה, וְעַל זֶה מִתְלוֹנֵן הַנְּבִיא
 (יִשְׁעִיָּה נט, טו): "וַתְּהִי הָאֵמֶת נִעְדָּרֶת וְסָר מֵרַע מִשְׁתּוֹלֵל"; וְהִלְכוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לַפְּנֵיהֶם (הִינוּ לַפְּנֵי אֵלֹו שְׁיִשְׁבוּ וְתִקְנוּ אֶת הַמְּדִינָה, וְגַם הוּא הִינוּ הַחֲרַשׁ שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה
 הִיָּה שָׁם), וְאִמַּרְתִּי בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת! כִּי קִדְּם שְׁתַּקְּנוּ אֶת הַטַּעַם
 וְהָרִית וְהִמְרָאָה הִחֲזִיקוּ אֶת הַגִּנְנִי, שֶׁהוּא הַבְּעַל הַשְּׂדֵה לְמַשְׁע, וַעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ
 צָחוּק, כְּמוֹ שְׂרוּאִין הַיּוֹם שְׁאֵלֹו הָאֲנָשִׁים הַשְּׁקוּעִים בְּנֹאוֹף, הֵם שׁוֹנְאִין אֶת
 הַצְּדִיק, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִמָּן קסג), הַנּוֹאֲפִין לְרַב
 הֵם מִתְּנַגְּדִים עַל הַצְּדִיקִים; וְכֵן הוּא (שָׁם, אוֹת מְרִיבָה, סִמָּן כ'): הַנּוֹאֲפִין לְרַב
 הֵם בְּעֵלֵי מְרִיבָה לְצְדִיקִים; וְלִכֵּן כָּל אֵלֹו הַנּוֹאֲפִין, שֶׁהֵם מְדַבְּרִים נְבוּל פָּה,
 וְאוֹמְרִים דְּבָרֵי לִיִּצְנוּת שְׁקוּרִין וְעַרְטָלִיף, הֵם חוֹלְקִין עַל הַצְּדִיק, וּמְרַחֲקִין
 בְּנֵי-אָדָם מֵהֶם, כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִמָּן קלד):
 הַלִּיִּצְנוּת אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת הָאָדָם לִילֵף לְצְדִיקִים, וְרוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל אֵלֹו
 הֶרַע-בְּנִים שְׁלוֹקְחִין שְׁחַד, הֵם אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַדְּבּוּק
 בּוֹ יְתַבְּרֵה, וְלִכֵּן כָּלֵל זֶה תַּקַּח בְּיָדְךָ, כֹּל מִי שְׁחוֹלֵק עַל הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַדְּבּוּק
 בּוֹ יְתַבְּרֵה, הוּא נּוֹאֵף וּמִקְבֵּל שְׁחַד, וּמְנַבֵּל אֶת פִּיו, וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ,
 כְּמוֹ שְׁמַתְרַחֲקִין מִנְּבִלָה סְרוּחָה (נִמְצָא, שְׁנַתְתַּקַּן עַל יְדוֹ הִינוּ עַל-יְדֵי
 הַבְּעַטְלִיר הַחֲרַשׁ הַמְּדִינָה הַזֹּאת), נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי הַסִּפְמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה

שְׁאֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים, כִּי אֲנִי תִקְנֵתִי אֶת הַמְּדִינָה הַנַּ"ל
 כַּנַּ"ל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים
 שְׁלִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְחֵדוּה רַבָּה מְאֹד. (וְכֵן כָּל
 הַבַּעֲטָלִירֵשׁ הַנַּ"ל כָּל־סָרְוּ וּבָאוּ עַל הַחֲתֻנָּה וְנִתְּנוּ בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה מֵה
 שְׁבַתְחָלָה בְּרָכוּ אוֹתָם שְׂיִהְיוּ כְּמוֹתָם, וְעַכְשָׁו נִתְּנוּ זֹאת בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה).
 הֲרֵאשׁוֹן נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים אֲרָפִים, וְהַשְׁנִי נָתַן לָהֶם
 בְּמִתְנָה חַיִּים טוֹבִים:

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

שֶׁל עֲשִׁירוֹת, שְׁאֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים, כִּי אֲנִי תִקְנֵתִי אֶת הַמְּדִינָה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל,
 וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלִי! כִּי הַבַּעֲטָלִיר הַחֲרַשׁ נִתֵּן
 לְהַזוּג מִתְּנָה גְּמוּרָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, שְׁהִיָּה נִרְאָה כְּחֲרַשׁ, אֲבָל בְּאַמַּת
 לֹא הִיָּה חֲרַשׁ, אֲלֵא לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְלִכֵּן הִיָּה גְדָמָה
 כְּחֲרַשׁ, כִּי הַבַּעֲטָלִיר הַזֶּה הִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְלֹא הִיָּתָה
 לוֹ שׁוּם שְׂיָכוֹת אֶל זֶה הָעוֹלָם, וּמִמִּילָא לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְעַל־יְדִי־זֶה חַי חַיִּים טוֹבִים, וְעַכְשָׁו נִתֵּן אֶת זֶה מִתְּנָה לְהַזוּג, וְנַעֲשֶׂה
 שָׁם שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְחֵדוּה רַבָּה מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד שְׂמִיחָה כְּשְׂמִיחָה זֹאת, שְׁאֵין
 הָאָדָם שׁוֹמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת הָעוֹלָם, וְדִיקָא אִז חַי חַיִּים טוֹבִים אֲמַתִּיִּים
 וְנִצְחִיִּים, מֵאַחַר שְׁאֵין לוֹ שׁוּם שְׂיָכוֹת אֶל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה כָּל־ל, (וְכֵן כָּל
 הַבַּעֲטָלִירֵשׁ הַנַּ"ל, כָּל־סָרְוּ וּבָאוּ עַל הַחֲתֻנָּה, וְנִתְּנוּ בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה מֵה שְׁבַתְחָלָה בְּרָכוּ
 אוֹתָם, שְׂיִהְיוּ כְּמוֹתָם, וְעַכְשָׁו נִתְּנוּ זֹאת בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה), כִּי הַצְּדִיקִים כְּשֶׁהֵם מְבָרְכִים
 בְּעֵין טוֹבָה, הֵם מְבָרְכִים, וְאַחַר־כֵּן נוֹתְנִים בְּמִתְנָה מֵה שְׂמִיחָה טוֹבִים, הֲרֵאשׁוֹן
 נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים אֲרָפִים, כִּי לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם,
 וְלִכֵּן נִכְלָל בְּיוֹם שְׁכָלוֹ אָרָף, מֵאַחַר שְׁהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא,
 וְהַשְׁנִי נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים טוֹבִים, כִּי לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם שְׂמִיעָה בְּזֶה
 הָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן חַי חַיִּים טוֹבִים,
 כִּי מֵאַחַר שְׁהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, [וְהַכָּל־ל, שְׁכָל צְדִיק עֶבֶד
 אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ וּמִדְּתוֹ, וְכֵן הַשִּׁיג אֶת הָאוֹר אֵין סוּף

ביום השלישי חזרו ונזפרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים, איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבד־פה. בתוך כך והנה הוא בא ויאמר הנני. ונפל עליהם ונשק אותם, ואמר להם גם־כן פנ"ל. בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, ואתם סבורים שאני כבד־פה. אין אני כבד־פה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם יתברך, אין בהם שלמות

נחרי אפרסמון

ברוך הוא, כי כל צדיק נכנס בשער אחר, כפי מדתו ויגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, כמובא בזהר (נשא כג.): כל צדיק ייעול כפום דרגא דילה ורזא דמלה, (ישעיה כו, ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו'"; כי יש שער של אהבה, ויש שער של תשובה וכו', עין שם. ובאיזה שער שהצדיק נכנס ואחז בו, בזה הוא מברך את הזולת, ואת זה הוא נותן לו במתנה].

ביום השלישי חזרו ונזפרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבד פה? בתוך כך והנה הוא בא, כי בכל פעם שמשתוקקים אחר דבר שבקדשה, הנה הקדשה באה אליו, כי העקר תלוי בהרצונות והכסופים שהאדם משתוקק אחר הקדשה. ויאמר הנני, כי הרצון החזק שיש לאדם אל הקדשה, זה מה שמביא את הקדשה אליו. ונפל עליהם, ונשק אותם, שזה התדבקות רוחא ברוחא, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יב); ואמר להם גם־כן פנ"ל: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני. כי בכל דבר שבקדשה קדם מברכים את האדם שיזכה לקדשה, ואחר־כך נותנים לו את זה במתנה גמורה. ואתם סבורים שאני כבד פה? אין אני כבד פה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם יתברך, אין בהם שלמות (ועל־כן הוא נראה ככבד פה, כי הוא ככבד פה מאלו הדבורים

(ועל־כן הוא נראה ככבד־פה, כי הוא ככבד־פה מאלו הדבורים של העולם, שאין בהם שלמות), אבל באמת אין אני כבד־פה כלל. אדרבא, אני מליץ ודברן נפלא מאד, ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים, עד שאין נמצא שום נכרא בעולם, שלא ירצה לשמע אותי, ובאלו

נחרי אפרסמון

של העולם שאין בהם שלמות); הינו שכל דבור שמדברים מעסקי עולם הזה, ואינם מקשרים את זה אל עולם הבא, אין בהם שלמות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן סו); כי כשמדבר עם מחשבה קשורה בו יתברך, אז יש בהדבור שלמות, אבל אם אין דבורו מקשר בעלמא דאתי, אין בזה שום שלמות, כי כל הדבורים שמדברים בלי קשור אליו יתברך, אין בהדבור הזה שום שלמות, וזה שנאמר אצל משה רבנו (שמות ד, י): "כי כבד פה וכבד לשון אנכי"; כי הוא היה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עם כל זאת מרב ענותנותו שהיתה בו, כמו שכתוב (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה"; ולכן אמר להקדוש־ברוך־הוא איך הוא יכול לדבר, כי כבד פה וכבד לשון אנכי, כי לא החזיק את עצמו שפכר הגיע למדרגה זו, שיהיה שלמות בדבורו [כי באמת הצדיקים הדבוקים בו יתברך, אפלו כשמדברים עם בני אדם שיחות חלין, גם אז מתשבתם דבוקה בו יתברך, כמובא בדברי רבנו ז"ל (שיחות־הר"ן, סימן קנח), שיש מדרגה כזו, שאפלו שמדברים עם בני־אדם, גם אז דבוקים בו יתברך. וכן הוא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן צא), שהצדיקים מלבישים את דבוריהם בשיחות חלין, כדי שבני אדם יוכלו לקבל את עצם גדל הארתם בלבושים. וכן הוא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ה'), שהצדיקים מלבישים את תפלתם בספורים, כדי שלא יוכלו המקטרגים לקטרג. ולכן בני אדם חושבים שהם כבדי פה, כי בקשי מדברים דבורים של הבלי עולם הזה]. אבל באמת אין אני כבד פה כלל, אדרבה אני מליץ ודברן נפלא מאד, ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים, עד שאין נמצא שום נכרא בעולם, שלא ירצה לשמע אותי; כי מאחר

החידות והשירים שאני יודע, יש בהם כל החכמות, ויש לי הספמה על זה מאותו האיש גדול, הנקרא איש-חסד-האמת. (דער גרוסיר מאן, דער אמתיר איש-חסד). בזה הלשון ספר רבנו זכרוננו לברכה. ויש בזה מעשה שלמה.

כי פעם אחת ישבו כל החכמים, וכל אחד התפאר בחכמתו. זה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכות אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית פסף, שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא כלי-מלחמה, וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות שלא מאלו הדברים שהם עושין מהם אלו

נחרי אפרסמון

שדבוריהם דבוקים באין סוף ברוך הוא, לכן יש בזה כל השלמות שבעולם, והם יוצאים עם כל מיני חן, מאחר שבתוך דבורם מלבשים שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא. ובאלו החידות והשירים שאני יודע, יש בהם כל החכמות, כי באמת זו חכמה עמקה מאד מאד, שאפלו כשמדברים עם בני אדם, מרב דבקותם והתפללותם באין סוף ברוך הוא, יכוננו אז לדבר עמו יתברך, ולשיר שירות ותשבחות לפניו יתברך. ויש לי הספמה על זה מאותו האיש גדול הנקרא 'איש חסד האמת' (דער גרוסיר מאן, דער אמתיר איש חסד), [בזה הלשון ספר רבנו, זכרוננו לברכה]. ויש בזה מעשה שלמה; כי פעם אחת ישבו כל החכמים יחד, וכל אחד התפאר בחכמתו שזכה להמציא בזה העולם, זה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכות אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית פסף שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא כלי מלחמה, וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות, שלא מאלו

הַמִּתְכַּוֵּת, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹת אַחֲרוֹת, כִּי יֵשׁ
כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהִמְצִיאוּ בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי חֻמּוֹת, כְּגוֹן
סְאֵלִיטְרֵעַ וּפִילֹוֹוִיר (חֲמָרֵי גָלֶם וְנֶפֶץ) וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְהָיָה כָּל
אֶחָד מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹתוֹ.

עֲנֵה שָׁם אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי חָכֵם יוֹתֵר מִכֶּם! כִּי אֲנִי חָכֵם
כְּמוֹ הַיּוֹם, וְלֹא הִבִּינוּ שָׁם מַה זֶה שְׂאוֹמֵר שֶׁהוּא

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

הַדְּבָרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂין מֵהֵם אֵלוֹ הַמִּתְכַּוֵּת, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹת אַחֲרוֹת,
כִּי יֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהִמְצִיאוּ בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי חֻמּוֹת, כְּגוֹן: סְאֵלִיטְרֵעַ (חֲמָר
גָּלֶם לַעֲשִׂית מַמְכּוֹת) וּפִילֹוֹוִיר (חֲמָר נֶפֶץ) וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה; וְהָיָה כָּל אֶחָד מִתְפָּאֵר
בְּחֻמּוֹתוֹ. כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ כָּל מִינֵי חֻמּוֹת עֲמֻקּוֹת, שְׂמֻזָּה בְּנוּ כָּל מִינֵי
דְּבָרִים יָפִים, שֵׁישׁ תּוֹעֵלֶת לְהָעוֹלָם מֵהֵם, כִּי לְפִי חֻמּוֹתֵם הִמְצִיאוּ כָּל אֶחָד
דְּבָרִים, שְׂבִנֵי־אָדָם יְכוּלִים לְהַנּוֹת מֵהֵם. (וּבְאֶמֶת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן,
סִימָן ה'), שְׂאֵלוֹ הַתְּחַבּוּלוֹת וְהַהֲמַצָּאוֹת שֶׁהִמְצִיאוּ הַפִּילוֹסוֹפִים בְּחֻמּוֹתֵם,
כְּגוֹן: כְּלֵי מִלְחָמָה גִּפְלָאִים וְשָׂאֵר כְּלִים הַעֲשׂוּיִים בְּתְחַבּוּלוֹת עַל־פִּי חֻמּוֹת,
וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה שָׂאֵר עֲנִינֵי חֲדוּשִׁים שְׂלֵהֵם, שֶׁהִמְצִיאוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחֻמְמֵיהֶם,
אָמַר שֶׁהַכֹּל מִלְמַעְלָה, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְבֹא עַל זֶה, רַק עַל־יְדֵי
שֶׁהִתְנוּצֵץ לָהֶם הַשֶּׁכֶל בְּזֹאת הַחֻמְמָה, שְׂבָא לְאוֹתוֹ הַחֻמְמָה הַתְּנוּצָצוֹת
מִלְמַעְלָה; כִּי כְּשֶׁהִגִּיעָה הָעֵת וְהַזְמַן שֶׁתִּתְגַּלֶּה אוֹתָהּ הַחֻמְמָה אוֹ הַתְּחַבּוּלָה
בְּעוֹלָם, עַל־כֵּן שְׁלַחוּ לָהֶם מִלְמַעְלָה בְּשִׁכְלָם זֹאת הַתְּחַבּוּלָה, כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלֶּה
בְּעוֹלָם, כִּי בְּיָדָי גַּם הַחֻמְמִים הַקְּדָמוֹנִים שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם, חֲקְרוּ גַם עַל זֹאת,
וּמִפְּנֵי מַה לֹא בָּאוּ הֵם עַל זֹאת הַתְּחַבּוּלָה וְהַהֲמַצָּאָה; רַק בְּאֶמֶת הַכֹּל
מִלְמַעְלָה, וּכְשֶׁבָּא הָעֵת שֶׁתִּתְגַּלֶּה זֹאת הַדְּבָר, אָזִי מִתְנוּצֵץ לוֹ הַשֶּׁכֶל, וְאָז בָּא
אוֹתוֹ הַחֻמְמָה עַל אוֹתָהּ הַתְּחַבּוּלָה, כִּי נִשְׁלַח לוֹ מִלְמַעְלָה מִמְקוֹם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ,
כִּי בְּיָדָי אֵינִם מִקְבָּלִים דְּרֹךְ הַקְּדָשָׁה, רַק דְּרֹךְ הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְזֶה פְּשוּט
וְכוּי, עֵינֵן שָׁם). עֲנֵה שָׁם אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי חָכֵם יוֹתֵר מִכֶּם, כִּי אֲנִי חָכֵם כְּמוֹ
הַיּוֹם, וְלֹא הִבִּינוּ שָׁם מַה זֶה שְׂאוֹמֵר, שֶׁהוּא חָכֵם כְּמוֹ הַיּוֹם. וְאָמַר לָהֶם, כִּי

חכם כמו היום. ואמר להם, כי כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם ולא יהיו מהם רק שעה אחת, אף-על-פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום, כי כל החכמות הנ"ל הם הרפבות (ועל-כן החכמה נלקחת מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו התרפבה). אף-על-פי-כן יכולים על-ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת, אבל אני חכם כמו יום שלם (כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל) עניתי ואמרתי אליו (הינו זה הכבדפה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל) כמו איזה יום? (הינו כמו איזה יום אתה חכם) ענה ואמר (החכם הנ"ל) זה (הינו זה הכבדפה) הוא

נחרי אפרסמון

כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם, ולא יהיו מהם רק שעה אחת, אף-על-פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום, כי כל החכמות הנ"ל הם הרפבות (ועל-כן החכמה נלקחת מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו התרפבה), אף-על-פי-כן יכולים על-ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת; (כי באמת כל דבר גשמי יכולים לצמצם ולהלביש בשעה אחת, כי כל החכמות שתלויות בגשמיות יכולים לצמצמן בשעה קלה, כי כל דבר של הבלי עולם הזה, אפלו שתהיה בו חכמה עמקה, אפשר להלבישו בשעה קלה, מה שאין כן דבר רוחני, זה נתארף מאד מאד, כל אחד כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם ותפורה זוכה שנתארף לו הזמן מאד, כי דבר שכבר אינו תלוי בזמן ובמקום, הינו דבר רוחני, זה מתארף מאד מאד; כי שעה קלה יכולה להיות כמו כמה שנים ברוחניות); אבל אני חכם כמו יום שלם (כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל); עניתי ואמרתי אליו (הינו זה הכבד פה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל) כמו איזה יום? (הינו כמו איזה יום אתה חכם). ענה ואמר (החכם הנ"ל): זה, (הינו זה הכבד פה) הוא

חכם ממני! מאחר ששואל כמו איזה יום, אבל כמו איזה יום שתוצו אני חכם. ועתה יקשה, מפני מה זה ששואל כמו איזה יום הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה? אך יש מעשה שלמה.

כי זה האישי-חסד-האמת הוא באמת איש גדול מאד, והוא (הינו זה הכבד-פה) הולך ומקבץ כל החסדים של

נחרי אפרסמון

חכם ממני, מאחר ששואל כמו איזה יום; כי באמת בכל יום ויום יש כל מיני שנויים, כי אין יום דומה לחברו, ואין שעה דומה לחברתה, עד שאין רגע דומה לחברו, כמובא (עץ חיים, היכל אדם קנמון, שער א', ענף ה'), וכן מובא באריכות גדולה ענין זה (לקוטי-הלכות, בשר פחלב, הלכה ד', אות א'), שיש בכל יום שנויים לאין קץ, ועל-כן צריך כל אדם להאמין, שבכל עת ושעה ורגע כל ימי חייו, יש בכחו להתחיל מעתה, ואסור להסתפל מיום ליום ומשעה לשעה, ואפלו מרגע לרגע, כי כל רגע ורגע משתנים פרצוף כל העולמות, ולכן כשזה החכם שאל: מאיזה יום אתה יותר חכם ממני, זו כבר ראיה שהוא חכם גדול מאד, כי הוא דבוק בחי החיים בו יתברך, ויודע את השמות והצורפים והיחודים והשעשועים שיוצאים מכל יום ומכל שעה ומכל רגע, ולכן הוא חכם גדול מאד. וענה על זה הבעטליר הכבד פה: אבל כמו איזה יום שתוצו אני חכם; כי הוא זכה להגיע כבר לתכלית השלמות, שאין שלמות אחריו, כי יכול לכלל את כל הימים ביחד, ולהמשיך בהם את האור אין סוף ברוך הוא. ועתה יקשה, מפני מה זה ששואל כמו איזה יום, הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה? [כי באמת זה דבר גפלא מאד, פלאי פלאים, איך שבכל יום ויום ובכל שעה ושעה ובכל רגע ורגע, יש בו חכמה עמקה מגלוי אלקותו יתברך]. אך יש מעשה שלמה; כי זה האישי חסד האמת, הוא באמת איש גדול מאד, והוא (הינו זה הכבד פה) הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, ומביא

אָמַת וּמְבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ-חֹסֵד-הָאֱמֶת, וְעָקַר
 הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן (כִּי הַזְּמַן בְּעֶצְמוֹ הוּא נִבְרָא) הוּא עַל-יְדֵי
 הַחֹסְדִים שֶׁל אֱמֶת, וְזֶה הַכְּבֹד-פֶּה הוּא הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל
 הַחֹסְדִים שֶׁל אֱמֶת, וּמְבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ-חֹסֵד-
 הָאֱמֶת כַּנִּל.

וַיֵּשׁ הָר, וְעַל הָהָר עוֹמֵד אָבֹן, וּמִן הָאָבֹן יוֹצֵא מַעֲיָן, וְכָל

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֹסֵד הָאֱמֶת, וְעָקַר הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן (כִּי הַזְּמַן בְּעֶצְמוֹ הוּא נִבְרָא)
 הוּא עַל-יְדֵי הַחֹסְדִים שֶׁל אֱמֶת, וְזֶה הַכְּבֹד פֶּה הוּא הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל הַחֹסְדִים
 שֶׁל אֱמֶת, כִּי כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַמֵּם אֶת עֶצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין
 תְּכֵלִית, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), וּמְרַמֵּז לְאָדָם
 רְמוּזִים אֵיךְ לְהִתְקַרֵב אֵלָיו, שְׁנֵיהֶם הַיְחוּדִים שְׂיוּצָאִים מִכָּל יוֹם וַיּוֹם, וּמְבִיא
 אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֹסֵד הָאֱמֶת כַּנִּל [עֵינִי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת מְלַמְּדִים, הַלְכָה
 ד', אוֹת יג, כִּי עָקַר הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה וְחֹסֵד, וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ
 תְּכַמְיֵנו הַקְּדוֹשִׁים (סֵפֶה מ:ט): אֵין הַצְּדָקָה מִשְׁתַּלְמֶת אֶלָּא לְפִי הַחֹסֵד שְׂבֵה,
 שְׂנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ י, יב): "וְרָעוּ לָכֶם לְצְדָקָה, קִצְרוּ לְפִי חֹסֵד"; עַל-כֵּן עַל-יְדֵי
 הַצְּדָקָה נִתְּהוּהָ הַזְּמַן, עֵינִי שָׁם].

וַיֵּשׁ הָר, שְׁנֵיהֶם סוֹכְבֵי עַל הָר סִינַי, שְׁשָׁם קָבְלוּ עִם יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה,
 וְעַל הָהָר עוֹמֵד אָבֹן, שְׁהֵם הַלְכוֹת, כַּמּוּ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת לא, יח): "וַיִּתֵּן אֶל
 מֹשֶׁה כָּכֵלְתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהָר סִינַי שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת לַחַת אָבֹן כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע
 אֱלֹקִים"; וְדָרְשׁוּ תְּכַמְיֵנו הַקְּדוֹשִׁים (עֲרוּבִין נד): לַחַת אָבֹן, אִם אָדָם מְשִׁים
 עֶצְמוֹ אֶת לְחֵיָו כַּאֲבֹן זֶה שְׂאִינָה נִמְחִית, תְּלַמּוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ; וּמִן הָאָבֹן
 יוֹצֵא מַעֲיָן; כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁנִכְלָלָת בְּשְׁנֵי לַוּחוֹת הַבְּרִית, כַּמְאָמְרִים ז"ל
 (בְּרִכוֹת ה): מֵאֵי דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כד, יב): "וְאֶתְּנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאָבֹן וְהַתּוֹרָה
 וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כְּתוּבָתִי לְהוֹרְתֶם"; 'לַוּחוֹת' אֵלּוֹ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, 'תּוֹרָה' זֶה
 מִקְרָא, 'וְהַמִּצְוָה' זֶה מִשְׁנָה, 'אֲשֶׁר כְּתוּבָתִי' אֵלּוֹ נְבִיאִים וְכְתוּבִים, 'לְהוֹרְתֶם'
 זֶה תְּלַמּוּד, מִלְּמַד שְׁכָלֶם נִתְּנוּ לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי; וְהַתּוֹרָה הוּא כַּמְעָן נוֹכַע, שְׂאֵין

דָּבָר יֵשׁ לוֹ לֵב, וְגַם הָעוֹלָם בְּכֻלּוֹ יֵשׁ לוֹ לֵב, וְזֶה הַלֵּב

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

לֵה סוּף, כְּמֵאמָרָם ו"ל (במדבר רבה, פרשה יג, סימן טו): שְׁבָעִים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, לָמָּה? כָּשֶׁם שֶׁיֵּינן חֲשׁוֹנוֹ שְׁבָעִים, כִּף יֵשׁ שְׁבָעִים פָּנִים בַּתּוֹרָה, לָמָּה נֹאמַר בְּקִעְרָה הָאֶחָת? כִּנְגֻד הַתּוֹרָה הַצְּרִיכָה לְהִיּוֹת אֶחָת, כְּמָה דְתִימָא (במדבר טו, טז): תּוֹרָה אֶחָת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם, לָמָּה נֹאמַר בְּמִזְרָק אֶחָד? שְׁדַבְרֵי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְדַבְרֵי תּוֹרָה שְׁבַע־לִפֶּה כָּלֶם נִתְּנוּ מְרוּעָה אֶחָד, כָּלֶם אֵל אֶחָד אֶמְרָן לַמֶּשֶׁה מִסִּינִי; וְכֵן דָּבָר יֵשׁ לוֹ לֵב, כְּמֵאמָרָם ו"ל (מדרש תהלים, פרק יט): הַשָּׁמַיִם יֵשׁ לוֹ לֵב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁנֹאמַר (דברים ד, יא): "וְהִקְהֵר בְּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם"; וְכֵן יֵשׁ לֵב לַיִם, שְׁנֹאמַר (שמות טו, ח): "קָפְאוּ תְהַמַּת בְּלֵב יָם"; וְגַם הָעוֹלָם בְּכֻלּוֹ יֵשׁ לוֹ לֵב, כִּי בְּכֹל פֶּרֶט מִפְּרִטֵי הָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ לֵב, כְּמֵאמָרָם ו"ל (קהלת רבה, פרשה א, סימן לו) עַל הַפְּסוּק (קהלת א, טז): "דַּבְּרָתִי אֲנִי עִם לְבִי"; הַלֵּב רוּאָה, שְׁנֹאמַר (שם): "וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה", הַלֵּב שׁוֹמֵעַ, שְׁנֹאמַר (מלכים א' ג, ט): "וְנִתְּתָ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ", הַלֵּב מְדַבֵּר, שְׁנֹאמַר (קהלת א, טז): "דַּבְּרָתִי אֲנִי עִם לְבִי", הַלֵּב הוֹלֵךְ, שְׁנֹאמַר (מלכים ב' ה, כו): "לֹא לְבִי הֵלֵךְ", הַלֵּב נוֹפֵל, שְׁנֹאמַר (שמואל א' יו, לב): "אֵל יִפֹּל לֵב אָדָם עָלָיו", הַלֵּב עוֹמֵד, שְׁנֹאמַר (יחזקאל כב, יד): "הֵינְעַמְד לְבָבְךָ", הַלֵּב שְׂמַח, שְׁנֹאמַר (תהלים טז, ט): "לִכֵּן שְׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי"; הַלֵּב צוֹעֵק, שְׁנֹאמַר (איכה ב, יח): "צַעַק לְבָם אֵל ה'", הַלֵּב מִתְנַחֵם, שְׁנֹאמַר (ישעיה מ, ב): "דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם", הַלֵּב מְצַטְעֵר, שְׁנֹאמַר (דברים טו, י): "וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ", הַלֵּב מִתְחַזֵּק, שְׁנֹאמַר (שמות ט, יב): "וַיִּחַזַּק הַיְיָ אֶת לֵב פִּרְעֹה", הַלֵּב מִתְרַפֵּף, שְׁנֹאמַר (דברים כ, ג): "אֵל יִרַף לְבַבְכֶם", הַלֵּב מִתְעַצֵּב, שְׁנֹאמַר (בראשית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ"; הַלֵּב מִתְפַּחַד, שְׁנֹאמַר (דברים כח, טז): "מִפֶּחַד לְבָבְךָ", הַלֵּב מִשְׁתַּפֵּר, שְׁנֹאמַר (תהלים נא, יט): "לֵב גִּשְׁבֵּר וְנִדְפָה", הַלֵּב מִתְנַאֵה, שְׁנֹאמַר (דברים ח, יד): "וְרָם לְבָבְךָ", הַלֵּב מְסָרֵב, שְׁנֹאמַר (ירמיה ה, כג): "וְלָעַם הַזֶּה הָיָה לֵב סוֹרֵר וּמוֹרָה", הַלֵּב מִתְבַּדֵּה, שְׁנֹאמַר (מלכים א' יב, לג): "בַּחֲדָשׁ אֲשֶׁר בָּדָא מְלִבוֹ", הַלֵּב מְהַרְהֵר, שְׁנֹאמַר (דברים כט, יח): "כִּי בִשְׂרֻוֹת לְבִי אֵלֶיךָ", הַלֵּב מְרַחֵשׁ, שְׁנֹאמַר (תהלים מה, ב): "רַחֵשׁ לְבִי דָבָר טוֹב", הַלֵּב מִחְשָׁב, שְׁנֹאמַר (משלי יט, כא): "רַבּוֹת מִחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ", הַלֵּב מִתְאַוֶּה,

שְׁנֵאָמֶר (תהלים כא, ג): "תַּאֲנוֹת לְבוֹ נִתְתָּה לּוֹ", הֶלֶב סוּטָה, שְׁנֵאָמֶר (משלי ז, כה): "אֵל יִשְׁטֹ אֶל דְּרָכֶיהָ לְבָד", הֶלֶב זוֹנָה, שְׁנֵאָמֶר (במדבר טו, לט): "וְלֹא תתורו אַחֲרַי לְבַכְכֶּם" וְגו', הֶלֶב נִסְעָד, שְׁנֵאָמֶר (בראשית יח, ה): "וְסַעְדוּ לְבַכְכֶּם", הֶלֶב נִגְנֵב, שְׁנֵאָמֶר (שם לא, כ): "וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לְבָן", הֶלֶב נִכְנַע, שְׁנֵאָמֶר (ויקרא כו, מא): "אוֹ אֲזוּ יִכְנַע לְבַכְכֶּם", הֶלֶב מִשְׁתַּדֵּל, שְׁנֵאָמֶר (בראשית לה, ג): "וַיִּדְבֹר עַל לֵב הַנְּעֻרָה", הֶלֶב תּוֹעָה, שְׁנֵאָמֶר (ישעיהו כא, ד): "תִּפְעָה לְבַבִּי", הֶלֶב חֲרָד, שְׁנֵאָמֶר (שמואל-א' ד, ג): "כִּי הָיָה לְבוֹ חֲרָד", הֶלֶב נְעוֹר, שְׁנֵאָמֶר (שיר השירים ה, ב): "אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר", הֶלֶב אוֹהֵב, שְׁנֵאָמֶר (דברים ו, ה): "וְאַהֲבַת אֶת הוֹיָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ". הֶלֶב שׁוֹנֵא, שְׁנֵאָמֶר (ויקרא יט, יז): "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ", הֶלֶב מְקַנָּא, שְׁנֵאָמֶר (משלי כג, יז): "אֵל יִקְנֵא לְבָד" וְגו', הֶלֶב נִחְקֵר, שְׁנֵאָמֶר (ירמיהו יז, י): "אֲנִי ה' חֲקֵר לֵב" וְגו', הֶלֶב נִקְרַע, שְׁנֵאָמֶר (יואל ב, ג): "וְקִרְעוּ לְבַכְכֶּם וְאֵל בְּגִדֵיכֶם", הֶלֶב הוֹגָה, שְׁנֵאָמֶר (תהלים מט, ד): "וְהִגִּיתָ לִבִּי תְבוֹנוֹת", הֶלֶב הוּא כָּאֵשׁ, שְׁנֵאָמֶר (ירמיהו כ, ט): "וְהָיָה בְּלִבִּי כָּאֵשׁ", הֶלֶב הוּא כָּאֶבֶן, שְׁנֵאָמֶר (יחזקאל לו, כו): "וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן", הֶלֶב שָׁב בְּתִשׁוּבָה, שְׁנֵאָמֶר (מלכים-ב' כג, כה): "אֲשֶׁר שָׁב אֶל הוֹיָה בְּכָל לְבָבוֹ". הֶלֶב חֵם, שְׁנֵאָמֶר (דברים יט, ו): "כִּי יִחַם לְבָבוֹ", הֶלֶב מַת, שְׁנֵאָמֶר (שמואל-א' כה, לו): "וַיִּמַּת לְבוֹ בְּקִרְבּוֹ", הֶלֶב נִמַּס, שְׁנֵאָמֶר (יהושע ז, ה): "וַיִּמַּס לְבַב הָעָם", הֶלֶב מְקַבֵּל דְּבָרִים, שְׁנֵאָמֶר (דברים ו, ו): "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ", הֶלֶב מְקַבֵּל יְרָאָה, שְׁנֵאָמֶר (ירמיהו לב, מ): "וְאֵת יְרָאֲתִי אֶתֵּן בְּלִבְכֶם", הֶלֶב מוֹדָה, שְׁנֵאָמֶר (תהלים קיא, א): "אוֹדָה ה' בְּכָל לֵבִב", הֶלֶב חוֹמֵד, שְׁנֵאָמֶר (משלי ו, כה): "אֵל תִּחְמַד יִפְיָה בְּלִבְבְּךָ", הֶלֶב מִתְקַשֶּׁה, שְׁנֵאָמֶר (משלי כח, יד): "וּמִקְשָׁה לְבוֹ", הֶלֶב מִיֵּטִיב, שְׁנֵאָמֶר (שופטים טז, כה): "וַיְהִי כְּטוֹב לְבָס", הֶלֶב עוֹשֶׂה מְרָמָה, שְׁנֵאָמֶר (משלי יב, כ): "מְרָמָה בְּלֵב חֲרָשֵׁי רָע", הֶלֶב מִתּוֹכּוֹ מְדַבֵּר, שְׁנֵאָמֶר (שמואל-א' א, ג): "וַחֲנָה הִיא מְדַבֵּרַת עַל לְבָהּ", הֶלֶב אוֹהֵב שִׁחַד, שְׁנֵאָמֶר (ירמיהו כב, יז): "כִּי אֵין עֵינַיִךְ וְלִבְךָ" וְגו', הֶלֶב כּוֹתֵב דְּבָרִים, שְׁנֵאָמֶר (משלי ג, ג): "כִּתְבֶם עַל לוֹחַ לְבָד", הֶלֶב חוֹרֵשׁ, שְׁנֵאָמֶר (שם ו, יד): "תִּתְהַפְּכוֹת בְּלִבּוֹ חֲרָשׁ רָע", הֶלֶב מְקַבֵּל מְצוּוֹת, שְׁנֵאָמֶר (שם י, ח): "חֲכֶם לֵב יִקַּח מְצוּוֹת", הֶלֶב עוֹשֶׂה זְדוּן, שְׁנֵאָמֶר (עובדיה א, ג): "זְדוּן לְבָד הַשִּׁיאָד", הֶלֶב עוֹשֶׂה סְדָרִים, שְׁנֵאָמֶר (משלי טז, א): "לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב", הֶלֶב מִתְגַּדֵּל, שְׁנֵאָמֶר (דברי-הַיָּמִים-ב' כה, יט): "וַיִּשְׂאָד לְבָד", הוּא "דְּבַרְתִּי אֲנִי עִם לְבִי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הַגְּדַלְתִּי" וְגו'; וְזֶה

שֶׁל הָעוֹלָם הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם פָּנִים וְיָדַיִם וְרַגְלָיִם וְכוּ',
 אֲבָל הַצִּפְרָן שֶׁל הָרָגֶל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא
 מְלַבֵּב (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֹו: "הַאֲרִצִּיקֵעֵר") יוֹתֵר מְלַבֵּב שֶׁל אַחֵר. וְזֶה
 הֶהָר עִם הָאֶבֶן וְהַמַּעֲיָן הַנ"ל עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם
 וְזֶה הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה
 הֵלֵב הַנ"ל עוֹמֵד בְּנֶגֶד הַמַּעֲיָן הַנ"ל וְכוּסֵף וּמִשְׁתוֹקֵק
 תָּמִיד מְאֹד מְאֹד לְבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן בְּהַשְׁתוֹקֵקוֹת

 גַּהְרֵי אֲפִרְסֵמוֹן

הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם פָּנִים וְיָדַיִם וְרַגְלָיִם וְכוּ'; כִּי כָּל פֶּרֶט
 מִפֶּרֶטִי הַבְּרִיאָה כְּלוּל מְלַבֵּב כַּנ"ל, אֲבָל הַצִּפְרָן שֶׁל הָרָגֶל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל
 הָעוֹלָם הוּא מְלַבֵּב (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֹו: "הַאֲרִצִּיקֵעֵר") יוֹתֵר מְלַבֵּב שֶׁל אַחֵר, הֵינּוּ
 שֶׁהַפְּחוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת צִפְרָן לְבוֹ, יוֹתֵר מְלַבֵּב מְלַבֵּב שֶׁל כָּל הָאֲמוֹת
 הָעוֹלָם, וְכַעֲיָן שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים נְבִיא, פֶּרֶשֶׁה ז', סִימָן י'): אָמַר
 לְפָנָיו, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְמוֹת מִשָּׁה וּמִאָּה כִּיּוֹצֵא בּוֹ, וְלֹא תִנּוֹק צִפְרָנוֹ שֶׁל
 אַחַד מֵהֶם; כִּי מִשָּׁה רַבְּנוֹ הִחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ לֹלֵא כְּלוֹם, כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר
 יב, ג): "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"; וְלִכֵּן מָסַר
 אֶת עֲצָמוֹ לְמִיתָה, הֶעָקֵר שֶׁלֹּא תִנּוֹק צִפְרָן אַחַת שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הַצִּפְרָן
 שֶׁל הָרָגֶל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם, הֵינּוּ אֶפְלוֹ הַפְּחוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, יוֹתֵר
 מְלַבֵּב מְלַבֵּב שֶׁל אַחֵר, כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּגִיָּהֶם שֶׁל הַקְּדוֹשֵׁי־בְרוּךְ־הוּא, וְזֶה
 הֶהָר עִם הָאֶבֶן וְהַמַּעֲיָן הַנ"ל, הֵינּוּ הַר סִינַי וְהַלּוּחוֹת וְהַמַּעֲיָן שֶׁל תּוֹרָה עוֹמֵד
 בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם,
 כִּי כֵּן בָּרָא הַקְּדוֹשׁ־בְרוּךְ־הוּא אֶת הַבְּרִיאָה, שֶׁיִּקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כְּמֵאֲמָרָם
 ז"ל (תְּנַחֲמוּא בְּרֵאשִׁית): מְלַמֵּד שֶׁהַתְּנָה הַקְּדוֹשׁ־בְרוּךְ־הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 וְאָמַר לָהֶם: אִם יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה סְפָרִים — מוֹטָב,
 וְאִם לֹא — אֲנִי מַחְזִיר אֶתְכֶם לְתוֹהוֹ וְכוּהוֹ; וְזֶה הֵלֵב הַנ"ל עוֹמֵד בְּנֶגֶד
 הַמַּעֲיָן הַנ"ל, וְכוּסֵף וּמִשְׁתוֹקֵק תָּמִיד מְאֹד מְאֹד לְבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן

גדול מאד מאד, וצוּעַק מְאֹד לְכוּא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן, וְגַם
 זֶה הַמַּעֲיָן מִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו. וְזֶה הַלֵּב יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חֲלִישוֹת:
 אַחַת, כִּי הַחֲמָה רוֹדֶפֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ (מַחֲמַת שֶׁהוּא
 מִשְׁתוֹקֵק וְרוֹצֵחַ לִילֵךְ וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַמַּעֲיָן), וְחֲלִישוֹת הַשְּׁנֵיָה יֵשׁ
 לוֹ לְהֵלֵב מִן גְּדֹל הַהִשְׁתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע
 וְכוֹסֵף תָּמִיד וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ אֶל אוֹתוֹ
 הַמַּעֲיָן וְצוּעַק וְכוּ' כַּנִּל, כִּי הוּא עוֹמֵד תָּמִיד כְּנֶגֶד
 הַמַּעֲיָן הַנִּל וְצוּעַק: "נָא גִיווּאֲלֵךְ" (אֵהָה) וּמִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּהִשְׁתוֹקְקוֹת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, וְצוּעַק מְאֹד לְכוּא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן, וְגַם זֶה
 הַמַּעֲיָן מִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו; הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה מִשְׁתוֹקֶקֶת אֶל הָאָדָם, וְלֵב הָאָדָם
 מִשְׁתוֹקֵק אֶל הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא עֶקֶר הַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, כִּי בְּשִׁבִילָהּ
 בָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַתּוֹרָה טְבוּעָה בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, כִּי
 הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִדוּמָם, צוּמַת, חַי, מְדַבֵּר, וְלֵב הָאָדָם מִשְׁתוֹקֵק לְהַשִּׁיג אֶת
 פְּנִימִיּוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָה בָּהּ. וְזֶה הַלֵּב, יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חֲלִישוֹת:
 אַחַת — כִּי הַחֲמָה רוֹדֶפֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ (מַחֲמַת שֶׁהוּא מִשְׁתוֹקֵק וְרוֹצֵחַ לִילֵךְ
 וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַמַּעֲיָן); הֵינּוּ חֵם הַיֵּצֵר רוֹדֵף וְשׁוֹרֵף אוֹתוֹ, כִּי כָּל מִי שֶׁרוֹצֵחַ
 לְהַפְּנֵס בְּעִבּוּרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁנִּדְמָה לְאֵשׁ, רוֹדֵף וְשׁוֹרֵף אוֹתוֹ,
 שֶׁיִּבְרַח מִהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאת אֵשׁ. וְזֶה גוֹרֵם לוֹ חֲלִישוֹת גְּדוּלָה, כִּי אֵשׁ הַיֵּצֵר
 מִתְגַּבֵּרֶת מְאֹד מְאֹד עַל הָאָדָם, וְהוּא רוֹצֵחַ לְכִלּוֹת אוֹתָהּ לְגַמְרֵי. וְחֲלִישוֹת
 הַשְּׁנֵיָה יֵשׁ לוֹ לְהֵלֵב מִן גְּדֹל הַהִשְׁתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים, שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע וְכוֹסֵף
 תָּמִיד וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן וְצוּעַק וְכוּ' כַּנִּל, כִּי
 הוּא עוֹמֵד תָּמִיד כְּנֶגֶד הַמַּעֲיָן הַנִּל, וְצוּעַק: "נָא גִיווּאֲלֵךְ", (בְּטוּי צַעֲקָה בְּאִיִּדִישׁ
 כְּמוֹ "אֵהָה"), וּמִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו מְאֹד כַּנִּל; הֵינּוּ מֵרֵב הַשְׁתוֹקְקוֹת וְכוֹסוּפִין
 וְגַעְגוּעִין שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ לְגִשְׁתׁ אֶל הַמַּעֲיָן, זֶה מְחַלֵּשׁ אוֹתוֹ
 מְאֹד, [וְכַמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהָר'ן, חֶלֶק א', סִימָן עח); כִּי כְּשֶׁאִישׁ

מאד כנ"ל, ובשצריד לנזח קצת שיהיה לו אריכת-הרוח
 קצת (שקורין "אפ-סאפין"), אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו
 עליו ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו נוחה קצת, וגם אז
 בשעת נוחה הוא מסתכל גם-כן כנגד המעין ומתגעגע
 אליו. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל-כך מפני מה
 אינו הולך אל המעין? אך כשרוצה לילך ולהתקרב אל
 החר, אזי אינו רואה השפוע ואינו יכול להסתכל על

נחרי אפרסמון

הישראל בוער בלבו להשם יתברך, יש באפשרי להיות אוקיד כל גופא, כי
 מרב ההשתוקקות, האדם יכול להשרף וצריך צמצום, וכן הוא (לקוטי-מנהר"ן,
 חלק א', סימן עו); כי נפשו של אדם שוקקת תמיד לעבודת השם יתברך, אך
 שהוא בלא זמן ושכל, והוא תמיד בבחינת צמאון וכו', עין שם]. ובשצריד
 לנזח קצת, שיהיה לו אריכת הרוח קצת (שקורין 'אפ סאפין') [נשימת רוחה],
 אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו, ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו נוחה
 קצת. [הצפור זה הצדיק, בסוד (תהלים פד, ג): "נכספה וגם כלתה נפשי
 לחצרות הנו"ה, לבי ובשרי ירננו אל אל חי, גם צפור מצאה בית ודרור קן
 לה" וגו'; הינו פשיש לאדם כסופין עד כלות הנפש אל הקדוש-ברוך-הוא,
 וכמעט שתצא נפשו מרב כסופין וכלות הנפש אחריו יתברך, אזי הצפור
 שהוא הצדיק, מוצא בשבילו בית להסתתר שם]; וגם אז בשעת נוחה, הוא
 מסתכל גם-כן כנגד המעין ומתגעגע אליו, כי בר ישראל אי אפשר לו לחיות
 בלי התורה, ותמיד משתוקק וכוסף להגיע אל החר שבו האבן, שמשם יוצא
 המעין, בסוד (יואל ד, יח): "ומעין מבית הנו"ה יצא, והשקה את נחל
 השטים", אפלו אלו שנפלו בשטות, שאלו עברות, חס ושלום, אף-על-פי-
 כן גם משם הנשמה משתוקקת אחר התורה, שהיא חיותן של ישראל. אך
 מאחר שהוא מתגעגע אליו כל-כך, מפני מה אינו הולך אל המעין? אך
 כשרוצה לילך ולהתקרב אל החר, אזי אינו רואה השפוע, ואינו יכול

המעין, ואם לא יסתכל על המעין אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן המעין, וכשעומד בנגד החר אזי הוא רואה ראש השפוע של החר ששם עומד המעין, אבל תכף כשילך ויתקרב אל החר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע (זה מובן בחוש) ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו חס ושלום, וכשזה הלב היה מסתלק חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם בלו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובדאי אין קיום בלא לב, ועל־כן אינו יכול לילך אל המעין, רק עומד בנגדו ומתגעגע וצועק בנ"ל.

נחרי אפרסמון

להסתכל על המעין, כי כף ברא הקדוש-ברוך-הוא את הבריאה, שהאדם יעמד מנגד, כי אם יבוא סמוך, כבר לא יראה שום דבר, וככל שאדם עומד רחוק, אז הוא רואה את הקדשה באור אלקי, וכמו שכתוב (ירמיה לא, ב): "מרחוק הני"ה נראה לי, ואהבת עולם אהבתיך, על-כן משכתיך חסד"; כי דיקא כשאדם עומד מרחוק, אז נתגלה אליו הקדוש-ברוך-הוא, ומתעוררת בו התשוקה אהבת עולם, ונמשך עליו חסד, וזה שנאמר בחר סיני (שמות כ, טו): "וירא העם וינעו וינעמו וינעמדו מרחק"; כי מרב הקולות והלפידים והאור פחדו לגשת, כי ככל שאדם יותר רחוק, הוא רואה את האור, ולכן היה צריך לעמד מרחוק, כי אם היה מתקרב, לא היה רואה כלום, כמו כל דבר שהוא על ראש החר, כל זמן שהוא רחוק, הוא רואה את זה, אבל ככל שהוא מתקרב, כבר אינו רואה שום דבר. ואם לא יסתכל על המעין, אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן המעין, ששם התורה, שהיא חיות של בר ישראל, וכשעומד בנגד החר, אזי הוא רואה ראש השפוע של החר, ששם עומד המעין, אבל תכף כשילך ויתקרב אל החר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע, (זה מובן בחוש), ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו, חס ושלום, וכשזה הלב היה מסתלק, חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם בלו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובדאי אין קיום בלא לב,

וְזֶה הַמַּעֲיָן אֵין לוֹ זְמַן, כִּי זֶה הַמַּעֲיָן אֵינוֹ בְּתוֹךְ הַזְמַן
 כְּלָל, אֲךָ עֵקֶר הַזְמַן שֶׁל הַמַּעֲיָן הוּא רַק מֵה שֶׁהֵלֵב
 נוֹתֵן לוֹ בְּמִתְנָה יוֹם אֶחָד, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַיּוֹם לְהִיּוֹת נִגְמָר
 וְנִפְסָק, וְאֵזִי כְּשִׁיגְמַר הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה זְמַן לְהַמַּעֲיָן וְיִסְתַּלַּק
 חֵם וְשָׁלוֹם, וְאֵזִי יִסְתַּלַּק הֵלֵב חֵם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל וְיִתְבַּטֵּל כָּל
 הָעוֹלָם חֵם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל, וְאֵזִי סְמוּךְ לְגַמְרַי הַיּוֹם, אֵזִי

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהֵלֵב מְקַבֵּל חַיּוֹת מֵהַתּוֹרָה, וְעַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר (יִרְמְיָהּ לֵג, כה): "אִם לֹא כָרִיתִי
 יוֹמָם וְלַיְלָה, חַקּוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי", וְעַל-כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לִילֵךְ אֶל
 הַמַּעֲיָן, רַק עוֹמֵד כְּנִגְדּוֹ, וּמִתְעַנֵּעַ וְצוֹעֵק כִּנְ"ל, שְׂדָכָר זֶה סוֹכֵב עַל כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּפִנְיֵי חַיּוֹת לְבָבוֹ הוּא מִשְׁתוֹקֵק מְאֹד לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְאֵל הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אֲךָ מֵאֲחֵר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְעֹמֵד בְּרַחוּק מְקוֹם, וְלֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל
 לְעֹמֵד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבְּרַת עָלָיו חַלִּישוֹת, וְהוּא נִחְלָשׁ וְנִתְרַחַק
 לְגַמְרֵי. וְזֶה הַמַּעֲיָן אֵין לוֹ זְמַן, כִּי זֶה הַמַּעֲיָן אֵינוֹ בְּתוֹךְ הַזְמַן כְּלָל, כִּי הַתּוֹרָה
 הִיא לְמַעַל מֵהַמְּקוֹם וְלְמַעַל מֵהַזְמַן, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָהּ
 מִתְלַבֶּשֶׁת בְּשׁוֹם זְמַן, וְלָכֵן לֹא שָׁיךְ לְהִגִּיד, שֶׁבְזְמַן הַזֶּה אֲנִי לֹא יָכוֹל לְלַמֵּד
 תּוֹרָה, וּבְזְמַן הַזֶּה אֲנִי כֹן יָכוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה, מֵאֲחֵר שֶׁמַּעֲיָן הַתּוֹרָה אֵינוֹ בְּשׁוֹם
 זְמַן כְּלָל, אֲךָ עֵקֶר הַזְמַן שֶׁל הַמַּעֲיָן, הוּא רַק מֵה שֶׁהֵלֵב נוֹתֵן לוֹ בְּמִתְנָה יוֹם
 אֶחָד, כִּי הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא בְּרָא כָּל יוֹם, וְכָל יוֹם יֵשׁ לוֹ אֵת הַשְּׁפַע שְׁלוֹ,
 וְהַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִחְזִיר לְאָדָם חַיּוֹת בְּיוֹם זֶה דִּיקָא, כִּי בְּכָל יוֹם
 הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִחְזִיר לְהָאָדָם אֵת נִשְׁמָתוֹ, וְהֵלֵב מִתְחִיל לְחַיּוֹת מִחֲדָשׁ
 בְּכָל יוֹם, וְהוּא בְּעֲצֻמוֹ נוֹתֵן אֵת הַחַיּוֹת לְהַיּוֹם, וְזֶה שֶׁהַתּוֹרָה מְסַיֶּמֶת, בְּאוֹת
 ל' וּמִתְחַלֶּת בְּאוֹת ב', לְהוֹרוֹת שֶׁעֵקֶר חַיּוֹת הָאָדָם הִיא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא ל"ב,
 הֵינּוּ לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם וְלְבוֹ שֶׁל הַבְּרִיאָה, וְהֵלֵב נוֹתֵן מִתְנָה לְהַמַּעֲיָן, כִּי זֶה
 תְּלוּי בְּזֶה, כִּי הַבְּרִיאָה אֵי אֶפְשָׁר לָהּ לְהִתְקַיֵּם בְּלִי הַתּוֹרָה, וְלְבוֹ שֶׁל הָאָדָם
 חוֹמֵד לְהַתּוֹרָה, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַיּוֹם לְהִיּוֹת נִגְמַר וְנִפְסָק, וְאֵזִי כְּשִׁיגְמַר הַיּוֹם, לֹא
 יִהְיֶה זְמַן לְהַמַּעֲיָן וְיִסְתַּלַּק, חֵם וְשָׁלוֹם, וְאֵזִי יִסְתַּלַּק הֵלֵב, חֵם וְשָׁלוֹם, כִּנְ"ל,
 וְיִתְבַּטֵּל כָּל הָעוֹלָם, חֵם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל, וְאֵזִי סְמוּךְ לְגַמְרַי הַיּוֹם, אֵזִי מִתְחִילִים

מתחילים לטל רשות זה מזה, (שקורין "גיזעגנין") (להפרד) ומתחילין לומר חרות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים זה לזה (באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד).

וזה האיש-חסד-האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש-חסד-האמת הוא נותן במתנה יום אחר

נחרי אפרסמון

לטל רשות זה מזה (שקורין 'גיזעגנין') [אחולים וברכות פרדה], ומתחילין לומר חרות ושירים (שקורין 'לידער') נפלאים זה לזה (באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד), הינו בעת גמר היום זפי הראות וזפי השמיעה רואים ושומעים איך שהלב והמעין מתפרדים, כי באמת כל יום ויום הוא בריאה חדשה, ואם בני-אדם היו יודעים שאין להם רק היום הזה, היו שומרים מאד מאד על היום, ולא היו מבטלים את הזמן היקר בהבל וריק. ולכן גלה לנו רבנו ז"ל סוד נפלא (לקויט-מוהר"ן, חלק א', סימן ערב) על הפסוק (תהלים צה, ז): "היום אם בקלו תשמעו"; אם אתם רוצים לשמע בקולו יתברך, עליכם לדעת שאין לכם רק היום הזה. וזה הנה מקל מאד מאד להאדם, שיזכה להרבות בכל יום ויום מצוות ומעשים טובים, ולעשות צדקה וחסד עם הזולת. והעולה על הפל להתמיד בלמוד התורה הקדושה, כי כל יום ויום הוא מתנה מיחדת שהקדוש-ברוך-הוא נותן להאדם, ואשרי מי שזוכה למלא את היום, ולכן בעת שמתפרדים בסוף היום הלב מהמעין, והמעין מהלב, אז יש ביניהם השתוקקות גדולה, וכמעט שיוצא החיות מהלב, כי הרי מי יודע אם יחזירו לו עוד יום בזה העולם, וזה שמוכא בזהר (ניחי רכ): זכאי חסיד, בכל יומא ויומא מסתכלי בלביהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא, ועבדין תיאבותא שלימתא קמי מאריהון, ולא יצטרכון למלה אחרא, זכאה חולקהון בעלמא דין וכעלמא דאתי.

וזה האיש חסד האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה, וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש חסד האמת הוא נותן במתנה

לְהֵלֵב הַנֶּ"ל וְהֵלֵב נוֹתֵן הַיּוֹם לְהַמְעִין, וְאֲזִי שׁוֹב יֵשׁ זְמַן
 לְהַמְעִין. וּכְשֶׁזָּזָה הַיּוֹם הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, אֲזִי
 הוּא הוֹלֵךְ גַּם־כֵּן בְּחִירוֹת וְשִׁירִים נִפְלְאִים מְאֹד (שֵׁשׁ בָּהֶם
 כָּל הַחֲכָמוֹת) וַיֵּשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַיָּמִים, כִּי יֵשׁ יוֹם רֵאשׁוֹן
 בְּשָׁבוֹעַ וַיּוֹם שְׁנִי וְכוּ', וְכֵן יֵשׁ רֵאשִׁי־חֲדָשִׁים וַיָּמִים־
 טוֹבִים.

וְכָל הַזְּמַן שֵׁשׁ לְהֵאִיש־חֶסֶד־שֶׁל־אֲמַת, הַכֹּל עַל יְדֵי (הַיְנוּ
 הַכְּבֻדָּה שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה) כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ וּמִקְבֵּץ כָּל

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יוֹם אֶחָד לְהֵלֵב הַנֶּ"ל, וְהֵלֵב נוֹתֵן הַיּוֹם לְהַמְעִין, וְאֲזִי שׁוֹב יֵשׁ זְמַן לְהַמְעִין,
 וּכְשֶׁזָּזָה הַיּוֹם הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, אֲזִי הוּא הוֹלֵךְ גַּם־כֵּן בְּחִירוֹת
 וְשִׁירִים נִפְלְאִים מְאֹד (שֵׁשׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת), וַיֵּשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַיָּמִים, כִּי יֵשׁ
 יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוֹעַ וַיּוֹם שְׁנִי וְכוּ', וְכֵן יֵשׁ רֵאשִׁי חֲדָשִׁים וַיָּמִים טוֹבִים; כִּי
 (תְּהִלִּים פט, ב): "חֲסֵדִי הַגּוֹיָה עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדוֹר וָדוֹר אֲמוֹנְתָךְ בָּפִי, כִּי
 אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, שָׁמַיִם תִּכַּן אֲמוֹנְתָךְ בָּהֶם"; הַיְנוּ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה
 עוֹמְדָת עַל חֶסֶד, וְזוֹ שָׂרָה שִׁיר נִפְלְאָ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, מְדוֹר דוֹר, וְזֶה שִׁיר
 הָאֲמוֹנָה, לְהַתְדִיר בְּבְרִיאָה אֲמוֹנָתוֹ וְחֲסֵדוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִכֵּן יֵשׁ בְּכָל דוֹר וָדוֹר
 אִישׁ חֶסֶד שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, שֶׁמִּקְבֵּץ אֶת כָּל הַחֲסֵדִים, שֶׁבְּגִי אָדָם עוֹשִׂים, וְהוּא
 עוֹלָה לְמַעְלָה לְלַמֵּד זְכוֹת עַל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שִׁיזְכוּ לְהַתְחַזֵּק, וּלְהַמְשִׁיךְ
 לְעֲשׂוֹת חֲסֵדִים, אֲשֶׁר עַל זֶה עוֹמְדָת כָּל הַבְּרִיאָה, וּבְכָל יוֹם מִשְׁתַּנֵּה הַחֶסֶד
 כְּפִי הַיּוֹם, כִּי הַחֶסֶד שֶׁל יָמֵי הַחַל זֶה חֶסֶד אֶחָד, וְהַחֶסֶד שֶׁל שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים
 טוֹבִים זֶה חֶסֶד שְׁנִי, וְכֵן יֵשׁ הַפְּרָשִׁים שֶׁל חֶסֶד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְכֵן בֵּין שַׁבָּת
 לְשַׁבָּת וּבֵין כָּל חַג וְחַג, וּבֵין כָּל רֵאשׁ חֲדָשׁ וְרֵאשׁ חֲדָשׁ, כִּי הַחֶסֶד מִשְׁתַּנֵּה
 בְּכָל פַּעַם בְּאֶפְן אַחֵר. וְכָל הַזְּמַן שֵׁשׁ לְהֵאִישׁ חֶסֶד שֶׁל אֲמַת, הַכֹּל עַל יְדֵי
 (הַיְנוּ הַכְּבֻדָּה שֶׁהִיא, שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה), כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ וּמִקְבֵּץ כָּל הַחֲסֵדִים שֶׁל אֲמַת, אֲשֶׁר

החסדים של אמת אשר מהם התהוות הזמן פנ"ל. (ועל-פן הוא חכם יותר, אפלו מהחכם הנ"ל, שהוא חכם כמו איזה יום שירצה, כי כל עקר הזמן והימים כלם נתהוים על-ידו, הינו על-ידי הכבד-פה, שהוא מקבץ החסדים של אמת אשר משם הזמן, ומביא אותם אל האישי-חסד האמת, והוא נותן יום ללב, והלב נותן להמעין, אשר על-ידי זה נתקיים כל העולם כלו. נמצא שעקר התהוות הזמן עם החידות ושירים, שיש בהם כל החכמות, הכל על-ידי הכבד-פה).

נמצא שיש לי הסכמה מזה האישי-חסד-האמת, שאני יכול לומר חידות ושירים שיש בהם כל

החכמות (כי כל הזמן עם החידות והשירים נתהוים על-ידו פנ"ל) ועתה אני נותן לכם במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה מאד ("הילוא גיטאן"):

נהרי אפרסמון

מהם התהוות הזמן פנ"ל (ועל-פן הוא חכם יותר אפלו מהחכם הנ"ל, שהוא חכם כמו איזה יום שירצה, כי כל עקר הזמן והימים כלם נתהוים על ידו, הינו על-ידי הכבד פה, שהוא מקבץ החסדים של אמת אשר משם הזמן, ומביא אותם אל האישי חסד האמת, והוא נותן יום ללב, והלב נותן להמעין, אשר על-ידי זה נתקיים כל העולם כלו. נמצא, שעקר התהוות הזמן עם החידות ושירים שיש בהם כל החכמות, הכל על-ידי הכבד פה); כי לבסוף הכל בא אל ראש כל הצדיקים, שהוא בחינת משה רבנו, שעליו נאמר (שמות ה, י): "כי כבד פה וכבד לשון אנכי", כי אפלו שאר הצדיקים צריכים להגיע אליו, נמצא, שיש לי הסכמה מזה האישי חסד האמת שאני יכול לומר חידות ושירים, שיש בהם כל החכמות (כי כל הזמן עם החידות והשירים נתהוים על ידו פנ"ל), ועתה אני נותן לכם במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני, ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה מאד (הילוא גיטאן) [בטוי שמחה]; כי אין עוד שמחה בעולם כמו שמחה זו, שאדם מרגיש את אמתת מציאותו יתברך, ושומע

בְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְלָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, בִּבְקָר
 חֲזָרוּ הַזּוּג בַּנֶּ"ל וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים וְכוּ' אַחֲרֵי
 הַבְּעֻטְלִיר שֶׁהָיָה צוֹאָרוֹ עָקָם. בְּתוֹךְ כֶּף וְהֵנָּה הוּא בָּא
 וְאָמַר הֲנִי וְכוּ'. בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי,
 עֵתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵת הַחֲדוּת וְאֵת הַשִּׁירִים שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם, שְׁעוּלָה נַחַת רוּחַ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מְכַל בַּר יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי הַמַּצּוֹת וְהַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלוֹ, וְזֶה הָאִישׁ חֲסֵד
 הָאֲמֵת, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל יוֹר, הַהֲכָרַח לָהֶם לְקַבֵּל אֵת כַּחַם מִהַצְּדִיק
 הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה מְאֹד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה רַבְּנוֹ, רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים,
 אֲשֶׁר נִרְאָה כְּכַבֵּד פָּה, אָבֵל בְּאֲמַת כָּל הַעֲשִׂירוֹת וְהַחֲדוּת בָּאִים מִמֶּנּוּ.
 כְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם זֶה בְּרִיאָה חֲדָשָׁה, וּבְכָל
 יוֹם וְיוֹם יֵשׁ אֵת הַשְּׂמֵחָה שְׁלוֹ, וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי):
 אִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמַח הַיּוֹם שָׂמַח לְמָחָר, [וְלָכֵן
 מְדַגֵּישׁ רַבְּנוּ וַ"ל כָּאֵן: כְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם], וְלָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, כִּי
 כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ג') עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית
 א, לא): "וְהֵנָּה טוֹב מְאֹד" וְהֵנָּה טוֹב שְׂנָה, וְכִי יֵשׁ שְׂנָה טוֹבָה מְאֹד, אֲתָמָּהּ א?
 לֹא-כֵן תִּנְיָנוּן: יֵין וְשְׂנָה לְרָשָׁעִים, הַנָּאָה לָהֶם וְהַנָּאָה לְעוֹלָם, אֲתָמָּהּ א? אֶלֶּא
 יֵשׁ אָדָם יֵשׁן קִמְצָה, הוּא עוֹמֵד וְיִגַּע בְּתוֹרָה הַרְבֵּה; נִמְצָא, שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם
 אַחַר עֲבוּדָה שֶׁעָבַד וְיִגַּע בְּתוֹרָה וְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, עָלָיו לְלַכֵּת לִישׁוֹן, כְּדִי
 לְצַבֵּר כַּחַח חֲדָשׁ עַל יוֹם הַבָּא. בִּבְקָר חֲזָרוּ הַזּוּג בַּנֶּ"ל, וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים וְכוּ';
 כִּי תִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר מִהַשְּׂנָה, אָמַר רַבְּנוּ וַ"ל (לְקוּטִימוּהַר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן נד): צְרִיף לְהַזְכִּיר אֵת עֲצָמוֹ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וְלְהַתְחִיל לְהַשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו
 יִתְבַּרֵּךְ, וְלְהַתְגַּעְגַּע אַחַר הַצְּדִיק, וְלָכֵן הַזּוּג הַתְּגַעְגַּעוּ אַחֲרֵי הַבְּעֻטְלִיר שֶׁהָיָה
 צוֹאָרוֹ עָקָם, שְׁעוֹר לָהֶם בַּעַת שֶׁהָיוּ בְּצָרָה. בְּתוֹךְ כֶּף וְהֵנָּה הוּא בָּא, כִּי בְּרַגַּע
 שֶׁשָּׂמַח לְשׂוֹקֵים אַחֲרֵי הַצְּדִיק — הַצְּדִיק בָּא, וְאָמַר הֲנִי וְכוּ', בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי
 אֶתְכֶם שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי, עֵתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי; כִּי
 קִדְּם הַצְּדִיק מְבָרֵךְ בְּעֵין יָפָה, וְאַחֲרֵי־כֶּף הוּא נוֹתֵן בְּמִתְנָה אֵת מַה שֶּׁבְּרַךְ,

וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂיִישׁ לִי צְנֹאֵר עֲקָם, אֵינן צְנֹאֲרֵי עֲקָם כָּלָל.
 אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר שְׂוָה מְאֹד; צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד, רַק
 שְׂיִישׁ הַבְּלִי-עוֹלָם, וְאַנִּי אֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל
 וְרוּחַ, (שְׁקוּרִין "דוּד") בְּהַבְּלִי-עוֹלָם (וּמַחֲמַת זֶה נִדְמָה שְׁצֹאֲרוֹ עֲקָם,
 כִּי הוּא מְעַקֵּם צְנֹאֲרוֹ מִהַבְּלִי-עוֹלָם וְאֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל וְרוּחַ
 בְּהַבְּלִי-עוֹלָם), אֲבָל בְּאַמַּת יֵשׁ לִי צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד; צְנֹאֵר

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְאָמַר לָהֶם: וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂיִישׁ לִי צְנֹאֵר עֲקָם? אֵינן צְנֹאֲרֵי עֲקָם כָּלָל,
 אֲדַרְבָּה, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר שְׂוָה מְאֹד, צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד [אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ סִפְרוּ בְּשַׁעַה
 שְׁאָמַר רַבְּנֵנוּ וְ"ל דְּבוּרִים אֵלוֹ, לְטַף אֶת צְנֹאֲרוֹ, וְהַדְּגִישׁ וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן:
 "אֲדַרְבָּה, אֵיךְ הָאֵב זֵייעַר אֶ גְּלִיכְעֵן הַאֲלֹדִז וְזֵיעַר אֶ שְׂיִינְעֵם הַאֲלֹדִז"
 (אֲדַרְבָּה, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר יֵשׁ, צְנֹאֵר מְאֹד יָפָה). וְהֵבִינוּ אֵיךְ שְׁרַבְנוּ וְ"ל מְדַבֵּר
 מְעַצְמוֹ, כִּי בְּאַמַּת כָּל הַבְּעֻטְלִירִס זֶה בְּעֻטְלִיר אֶחָד, שְׁסוֹבֵב עַל רַבְּנוּ וְ"ל
 בְּעַצְמוֹ, וְדוּ"ק], רַק שְׂיִישׁ הַבְּלִי עוֹלָם, וְאַנִּי אֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל
 וְרוּחַ (שְׁקוּרִין "דוּד"), [נְשִׁיפַת אֲוִיר הַחוּצָה] בְּהַבְּלִי עוֹלָם (וּמַחֲמַת זֶה נִדְמָה שְׁצֹאֲרוֹ
 עֲקָם, כִּי הוּא מְעַקֵּם צְנֹאֲרוֹ מִהַבְּלִי עוֹלָם, וְאֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל וְרוּחַ בְּהַבְּלִי עוֹלָם);
 כִּי גְדוּלֵי מַבְחָרֵי הַצְּדִיקִים כָּל-כֶּף דְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, עַד שֶׁהֵם
 נִכְלָלִים בְּעַצֵּם עַצְמֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינן לָהֶם שׁוֹם שְׂיִכּוֹת אֶל הַבְּלִי
 עוֹלָם הַזֶּה, וְהֵם לֹא רוֹצִים לְהַנִּיחַ אֶפְלוֹ הַבֵּל פֶּה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הֵם כָּל-כֶּף
 דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהֵם לֹא רוֹצִים שׁוֹם שְׂיִכּוֹת כָּלָל אֶל כָּל דְּבַר שְׂשִׁיף
 לְזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הֵם נִרְאִים כְּאֵלוֹ יֵשׁ לָהֶם צְנֹאֵר עֲקָם, כִּי הֵם מְעַקְמִים
 אֶת הַצְּנֹאֵר שְׂבוֹ נוֹשְׁפִים אֲוִיר, וְהֵם נוֹשְׁפִים אֱלֻקוֹת, וְכַעֲיֵן שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י"ד, סִימָן ט'): עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאָדָם
 נוֹשֵׁם, צְרִיף לְקַלֵּס לְבוֹרָא, מֵאֵי טַעְמָא (תְּהֵלִים קג): "כָּל הַנְּשִׁמָּה תְּהִלֵּל יְהוָה",
 [הֵינִי אֵל תִּקְרֵי כָּל הַנְּשִׁמָּה, אֶלֶּא] כָּל הַנְּשִׁמָּה תְּהִלֵּל יְהוָה; וְכֵן אָמְרוּ (דְּבָרִים
 רַבָּה, פְּרָשָׁה ב', סִימָן לו'): עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאָדָם מְעַלָּה חֵיב לְקַלֵּס אֶת
 יוֹצְרוֹ, מִנֵּיִן? שְׁנֹאֲמַר (תְּהֵלִים קג): "כָּל הַנְּשִׁמָּה תְּהִלֵּל יְהוָה"; אֲבָל בְּאַמַּת יֵשׁ לִי

נפלא מאד, כי יש לי קול נפלא מאד, וכל מיני הקולות
שבעולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם
בקולי, כי יש לי צנאר וקול נפלא מאד. ויש לי הספמה
על זה מאותה המדינה.

כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה, (שקורין
"מאזיקא"), וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בנים
קטנים, ואין שם קטן שלא יוכל לנגן על איזה פלי-שיר,
והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת

נחרי אפרסמון

צנאר יפה מאד, צנאר נפלא מאד, כי יש לי קול נפלא מאד וכל מיני הקולות
שבעולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי, כי יש לי
צנאר וקול נפלא מאד; כי באמת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד,
יש לו דבורים לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את כל הנשמות שבעולם, אפלו
אלו הירודים והנפולים, שנדמה להם כאלו אבד מנוס ותקוה מהם, גם להם
יש לו דבורים נפלאים לקרבם אליו יתברך, והוא מדבר תמיד מהתכלית
הנצחית, איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות
גמור הוא, ומחמת שבני אדם אינם רגילים לדבורים אלו, על-כן נדמה שיש
לו צנאר עקם, כי אין להם השגה בדבורים אלו, כי כל-כך נפלו בעיניהם,
עד שנדמה להם שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה, יש לו צנאר עקם,
אבל באמת מי שרק מטה אננו לדבוריו, שומע שיש לו קול נורא ונפלא
מאד, ויכול לקרב את כלם אליו יתברך, ויש לי הספמה על זה שיש לי
צנאר וקול נפלא מאד מאותה המדינה, כי יש מדינה שהם בקיאים מאד
בחכמת הנגינה (שקורין 'מאזיקא'), וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו
בנים קטנים לומדים את החכמה הזו, ואין שם קטן שלא יוכל לנגן על איזה
פלי שיר, והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת באותו

באותו החכמה של נגינה, והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש (המקהלות), הם חכמים מפלגים מאוד מאוד באותו החכמה.

פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי-שיר פלוני, וזה התפאר שיודע לנגן

נחרי אפרסמון

החכמה של נגינה, מאחר שהם לומדים את החכמה עוד מימי קטנותם. והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש [מקהלות זמר], הם חכמים מפלגים מאוד מאוד באותו החכמה; כי אם הקטנים הם חכמים גדולים בתכמת הנגינה יותר ממדינה אחרת, על אחת כמה וכמה שהחכמים המפלגים והמלך בעצמו שבאותו המדינה, הם מפלגים מאוד מאוד בתכמת הנגינה, שהיא חכמה מאוד עמקה, כי עם נגינה יכולים להעלות ולהגביה את כלם, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן נד), שעל-ידי נגינה יכולים לברר הרוח טובה, רוח נבואה מעצבות רוח, וכן אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רעג), שהנגון הוא דבר גדול וגבה מאוד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם אל השם יתברך. פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, זה סובב על גדולי מבחרי הצדיקים, שמקרבם את המון-עם אל הקדוש-ברוך-הוא, ומחזירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך. והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו; כי קול הקריאה שהם קוראים את אנשיהם לחזור אליו יתברך, זה נקרא קול הנגינה, כמוכא (לקוטי-הלכות, אפטרופוס, הלכה ג', אות ה'); כי לקול הכשרים יש כח גדול מאוד להמשיך את לב המון עם אליו יתברך, ולהפך, גם לקולם הטמא של הרשעים האפיקורסים, יש כח להרחיק את המון-עם ממנו יתברך, רחמנא לצלן, ולכן החכמים של אותה המדינה, שיצעו חכמת הנגינה דקדשה, לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי שיר פלוני, הינו יש לו כח מסים לקרב נשמות ישראל באפן זה, וזה התפאר שיודע

על כלי-שיר פלונני, וזה התפאר בכלי-שיר פלונני, וזה
 היה מתפאר שיודע לנגן על כמה כלי-שיר, וזה התפאר
 שיודע לנגן על כל כלי-שיר, וזה התפאר שיכול לעשות
 בקולו כמו כלי שיר פלונני, וזה התפאר שיכול לעשות
 בקולו כמו כלי שיר פלונני, וזה התפאר שיכול לעשות
 בקולו כמו כמה כלי-שיר, וזה התפאר שיכול לעשות
 בקולו כמו תוף ממש, (שקורין "פויק"), כאלו מפין בתוף, וזה
 התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני-שרפה,
 (שקורין "אורמאטיס"). ואני הייתי גם-כן שם. עניתי אני

נחרי אפרסמון

לנגן על כלי שיר פלונני, שיכול לקרב נשמות ישראל באפן אחר, וזה
 התפאר בכלי שיר פלונני, איך מקרבים נשמות ישראל, וזה היה מתפאר
 שיודע לנגן על כמה כלי שיר, כי יש לו כמה וכמה דרכים איך לקרב
 נשמות ישראל אליו? תברך, וזה התפאר שיודע לנגן על כל כלי שיר, שיש
 לו את כל הדרכים איך לקרב את נשמות ישראל אליו? תברך, וזה התפאר
 שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונני, לקרב את נשמות ישראל אליו
 תברך, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונני, שיכול
 לחקות את דרך זה, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כמה כלי שיר,
 שיכול לחקות כמה דרכים, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תוף
 ממש, (שקורין "פויק"), כאלו מפין בתוף, הינו שיש לו כח בקולו להכניע את
 הקלפה לילי"ת שעולה ת"ף, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין
 בקני שרפה, (שקורין "אורמאטיס") [תותחנים], שיכול לבטל בפעם אחת המון
 קלפות, [כי כל אלו שהתפארו שיכלו לעשות עם קולם כל מיני נגינה,
 וכן יכולים לחקות כל מיני כלי נגינה, זה סובב על צדיקים קדושים, שכל
 אחד יש בכחו לקרב את נשמות ישראל אליו? תברך, ולרדת אל המקום
 שנמצאים שם, ולקרבים אליו? תברך]. ואני הינו הבעטליר עם הצנאר

וְאָמַרְתִּי לָהֶם: קוֹלִי טוֹב יוֹתֵר מִקּוֹלוֹת שְׁלָכֶם, וְהָא רְאִיָּה:
כִּי אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּקוֹל נְגִינָה, אִם־כֵּן הוֹשִׁיעוּ
אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי מְדִינוֹת.

וְאֵלֹהֵי הַשְּׁתֵּי מְדִינוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פָּרָסָאוֹת,
וּבְאֵלֹהֵי שְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֵין יְכוּלִים
לִישֹׁן, כִּי כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לַיְלָה, אֲזִי מִתְחִילִים הַכֹּל לְהִיּוֹת
מִיִּלְלִים בְּקוֹל יִלְלָה, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף. אִם הִיָּה מִנַּח שָׁם

גַּהֲרֵי אַפְרָסָמוֹן

הַעֵקֶם הֵייתִי גַם־כֵּן שָׁם, עֲנִיתִי אָנִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: קוֹלִי טוֹב יוֹתֵר מִקּוֹלוֹת
שְׁלָכֶם! כִּי הַצְדִּיק הָאֵמֶת הוּא מִתְפָּאֵר בְּקוֹלוֹ יוֹתֵר מִכָּלֶם, כִּי הוּא יְכוּל לְקַרֵּב
אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָלֵל הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת
ו"ל (לקוטי־הלכות, השַׁמַּת הַבְּקָר, הַלְכָה ד', אוֹת יח), שְׁכַל הַשֶּׁבִטִים, שֶׁהֵם כָּלֵל
הַצְדִּיקִים עוֹסְקִים גַם־כֵּן לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים לְקִשֵׁר קִשְׁרִים וְצִמְצוּמִים, כְּדִי
לְהַמְשִׁיךְ עַל יָדָם הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת, בְּסוּד (בְּרֵאשִׁית לו, ז): "וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מֵאֲלֹמִים
אֲלֹמִים בְּתוֹךְ הַשְּׁדָה", אֲבָל הַצִּמְצוּמִים וְהַכְּלִים שֶׁל יוֹסֵף הַצְדִּיק שֶׁהוּא מִפְּלֵג
מִכָּל הַצְדִּיקִים, עָלָה עַל כָּלֶם, בְּסוּד (שם): "וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם נִצְבָה",
שֶׁהַחֲדוּשִׁים שֶׁלוֹ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיֵה וּלְהַקִּים אֶת כָּל הַנְּפִילִים, וְלֹא רַק
זֶה, אֲלֹא (שם): "וְהִנֵּה חֲסַבְנָה אֲלַמְתִּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶין לְאֲלַמְתִּי", שֶׁכָּלֶם צְרִיכִים
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת עַל־יְדֵי הַצִּמְצוּמִים הַנְּפִלָאִים שֶׁעָשָׂה בְּחֻמְתּוֹ
הַעֲמָקָה, עַל־יְדֵי שֶׁעִסַּק לְקַרֵּב נַפְשׁוֹת, וְלִכֵּן גַם הֵם צְרִיכִים אֶת הַהַקְדָּמוֹת שֶׁלוֹ.
וְהָא רְאִיָּה, כִּי אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּקוֹל נְגִינָה, וְאַתֶּם מִתְפָּאֲרִים בְּכַחְכְּמֶם,
אִם־כֵּן הוֹשִׁיעוּ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי מְדִינוֹת. וְאֵלֹהֵי הַשְּׁתֵּי מְדִינוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה
אֶלֶף פָּרָסָאוֹת, הֵינּוּ יֵשׁ שְׁתֵּי מְדִינוֹת, וְהָאֵחָת רְחוּקָה מִזוּלְתָהּ אֶלֶף פָּרָסָאוֹת,
וּבְאֵלֹהֵי הַמְּדִינוֹת, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֵין יְכוּלִין לִישֹׁן, כִּי כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לַיְלָה,
אֲזִי מִתְחִילִים הַכֹּל לְהִיּוֹת מִיִּלְלִים בְּקוֹל יִלְלָה, אֲנָשִׁים, נָשִׁים וְטָף, אִם הִיָּה
מִנַּח שָׁם אֲבָן הִיָּה נְמוֹחַ מְרַב הַקּוֹל הַצְּעָקוֹת וְהִילָלוֹת וְהַבְּכִיּוֹת

אָבֵן הָיָה נְמוֹת, כִּי בְלִילָה הֵם שׁוֹמְעִים קוֹל יִלְלָה מְאֹד, וּמַחְמַת זֶה כָּלָם מִיִּלְלִים, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ', (וְכֵן מִתְנַהֵג בְּשֵׁתֵי הַמְּדִינָה) כִּי בַמְּדִינָה זֹו שׁוֹמְעִים הַקּוֹל יִלְלָה וּמִיִּלְלִים הַכֹּל בְּנ"ל, וְכֵן בַּמְּדִינָה אַחֲרַת גַּם-בֶּן בֶּן, וּשְׁתֵּי הַמְּדִינָה הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פְּרָסָאוֹת, וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּנִגְיָנָה אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁשׁוֹמְעִים שָׁם, כִּי בְלִילָה הֵם שׁוֹמְעִים קוֹל יִלְלָה מְאֹד, וּמַחְמַת זֶה כָּלָם מִיִּלְלִים — אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ' (וְכֵן מִתְנַהֵג בְּשֵׁתֵי הַמְּדִינָה), כִּי בַמְּדִינָה זֹו שׁוֹמְעִים הַקּוֹל יִלְלָה, וּמִיִּלְלִים הַכֹּל בְּנ"ל, וְכֵן בַּמְּדִינָה אַחֲרַת גַּם-בֶּן בֶּן, וּשְׁתֵּי הַמְּדִינָה הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פְּרָסָאוֹת, וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּנִגְיָנָה, אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי הַמְּדִינָה, [כִּי סוּד הָאֶלֶף פְּרָסָאוֹת יוּכַן עַל-פִּי דְבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֲרוּבֵי תַחֲוּמִין, הַלְכָה ו', אוֹת ז'), שֶׁהִיא סוּד אֶלֶף אַמָּה מְגַרֵשׁ, שְׁזֶה סוּד חָלַל הַפְּנוּי, שֶׁשָּׁם אֵין רוֹאִים כְּלוּם, כִּי כְּבִיכּוֹל פְּנוּי מְאַלְקוֹתוֹ שָׁם, כִּי הַכֹּל נֶעְלַם וְנִסְתָּר, וְאֶלֶף אַמָּה שְׁדוֹת וְכַרְמִים זֶה הַטּוֹב שֶׁנִּמְצָא בְּכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּזֶּה זֹרְעִים שְׁדוֹת וְנוֹטְעִים כַּרְמִים, בְּסוּד (תַּהֲלִים קז, לו): "וַיִּזְרְעוּ שְׁדוֹת וַיִּטְעוּ כַרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה"; כִּי הַטּוֹב שֶׁבִישְׂרָאֵל שֶׁמְגַלִּים הַצְּדִיקִים עוֹשִׂים פְּרוֹת בְּשֶׁדָה הַעֲלִינָה, שֶׁשָּׁם כָּל עֲבוֹדָתָהּ לְזוֹרְעָה וְלִנוֹטְעָה, וּשְׁתֵּי הַמְּדִינָה סוֹכְבֵי עַל עוֹלָם הִזֶּה וְעַל עוֹלָם הַבָּא, עֲלָמָא תַתָּא וְעֲלָמָא עֲלָא, וְכִשְׁבָּא הַלִּילָה, אֲזִי מֵר יְבָכִיּוֹן, שְׁזֶה סוּד מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנִיגָה ה'): בְּתֵי גִנְאֵי, בְּתֵי בְרָאֵי, שֶׁסוֹכְבֵי עַל בְּכִית חֲרַבֵּן בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ וְגִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה כב, יב): "וַיִּקְרָא אֲדֹנָי אֱלֹקִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבַכִּי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וְלַחֲגֹר שֶׁק"; וְאָמְרוּ (שָׁם): שְׁאֲנִי חֲרַבֵּן בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ, דְּאֶפְלוּ מִלְאֲכֵי שְׁלוֹם בְּכוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (ישַׁעְיָהוּ לג, ז): "הֵן אֶרְאֶלְס צַעְקוֹ חֲצָה, מִלְאֲכֵי שְׁלוֹם מֵר יְבָכִיּוֹן", כִּי כִשְׁבָּא הַלִּילָה כָּלָם בּוֹכִים, הֵינּוּ שְׁתֵּי הַמְּדִינָה עֲלָמָא תַתָּא עֲלָמָא עֲלָא, בְּתֵי גִנְאֵי בְּתֵי בְרָאֵי, וּמִי שֶׁהוּא מִזְכִּי הַשְּׁמִיעָה אֵינוֹ יְכוֹל לְסַבֵּל

אוֹתָן שְׁתֵּי הַמְּדִינֹת אוֹ שְׁתּוּכְלוּ לְכוֹן לַעֲשׂוֹת אֶת קוֹלָם
 (הֵינּוּ שֶׁהֵם יִכְנֹנוּ לְהוֹצִיא קוֹל מְכוֹן כְּמוֹ קוֹל הַיִּלְלָה הַנִּשְׁמָע שָׁם) וְאָמְרוּ
 לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַגִּ'ל אָמְרוּ לְזֶה שְׁצוּאָרוֹ עָקָם) הַתּוֹלִיף אוֹתָנוּ
 לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן! אֲנִי מוֹלִיף אֶתְכֶם לְשֵׁם. וְנִתְעוֹרְרוּ כָּלֵם
 לִילֵף לְשֵׁם.

גְּהָרִי אֶפְרָסִמוֹן

את קול הבכיה שיש שם, והבכיה בלילה בא מסוד חלל הפנוי, ששם אין
 מבינים שום דבר, למה היה צריך להיות חרבן, כי הקשיות הללו באות
 מחלל הפנוי, וצריכים רק לבכות, ולהפך ביום יש שם שמחה כל-כך חזקה,
 שזה נעשה מהטוב של כל בר ישראל, וזה סוד (תהלים ל, ו): "בערב ילין
 בכי ולבקר רנה"; כי בלילה אז הוא זמן הבכיה על חרבן בית-המקדש, ועל
 צרות וגלות ישראל, שזה הכל בא מסוד חלל הפנוי, שאי אפשר להבין על
 מה ולמה זה בא, ולהפך ביום השמחה היא כל-כך גדולה, שאין לתאר ואין
 לשער כלל, מכל הנקדות טובות והמצוות שעושים נשמות ישראל את רצונו
 יתברך, ודו"ק; ולכן אמר להם הבעטליר עם הצואר העקם: אם אתם
 חכמים כל-כך בנגינה, אראה אם תוכלו להושיע את אותן שתי המדינות,
 או שתוכלו לכוון לעשות את קולם (הינו שהם יכנונו להוציא קול מכוון כמו קול היללה
 הנשמע שם) הינו אפלו אלו שאינם יכולים להצטרף אל הבכיות והיללות של
 שתי המדינות, עולם העליון ועולם התחתון, שבוכים ומבכים שמים וארץ
 על החרבן ועל הגלות, על-כל-פנים שיוכלו לכוון לעשות את קולם, הינו
 לכל הפחות שיוכלו לחקות את קול היללה הנשמע שם. ואמרו לו (הינו
 החכמים הג'ל אמרו לזה שצוארו עקם): התוליה אותנו לשם? ואמר: הן, אני
 מוליה אתכם לשם; כי באמת הצדיק רוצה שכל מי שמתקרב אליו, שגם-כן
 יזכה לעסק בתקון העולם, ומאחר שכל החכמים שהם מפלגים בחכמת
 הנגינה, רצו לילף למקום שהוא כדי לתקנם, אזי זה שצוארו עקם, שאין לו
 שום הבל בזה העולם, היה כבר מוכן לקבל אותם שילכו עמו. ונתעוררו
 כלם לילף לשם; כי הצדיק האמת מכניס התעוררות בכלם, שרוצים לעזר

וְהִלְכוּ וּבָאוּ לְשֵׁם (הֵינּוּ לְאַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל) כְּשֶׁבָאוּ
 לְשֵׁם, כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלֵּילָה הָיָה כַּנֵּ"ל, שֶׁהָיוּ כָּלֶם מִיְלָלִים
 מְאֹד כַּנֵּ"ל, וְגַם הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל גַּם־כֵּן הָיוּ מִיְלָלִים
 (וּמִמִּילָא רָאוּ בּוֹדְאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן הַמְּדִינֹת) וְאָמַר
 לָהֶם (הֵינּוּ זֶה שְׂצוּאָרוֹ עָקֶם אָמַר אֶל הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל) עַל־כָּל־פָּנִים
 תֹּאמְרוּ לִי מִהֵיכָן בָּא זֹאת, שְׁנִשְׁמַע קוֹל יְלָלָה הַנֵּ"ל כַּנֵּ"ל.
 אָמְרוּ לוֹ: וְאֵתָה יוֹדֵעַ? הַשִּׁיב: אֲנִי יוֹדֵעַ בּוֹדְאֵי!

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְהַזְלוֹת שְׂיִלְכוּ עִמּוֹ. וְהִלְכוּ וּבָאוּ לְשֵׁם (הֵינּוּ לְאַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל) כְּשֶׁבָאוּ
 לְשֵׁם, כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלֵּילָה הָיָה כַּנֵּ"ל, שֶׁהָיוּ כָּלֶם מִיְלָלִים מְאֹד כַּנֵּ"ל, וְגַם
 הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל, גַּם־כֵּן הָיוּ מִיְלָלִים (וּמִמִּילָא רָאוּ בּוֹדְאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת
 אוֹתָן הַמְּדִינֹת), כִּי הֵם גַּם־כֵּן מִיְלָלִים וּבוֹכִים, וְלִכֵּן אֵינָם יְכוּלִים לְעֹזֵר לָהֶם,
 כִּי מְשִׁי"ח אוֹתוֹת יִשְׁמ"ח, כִּי זֶה יִהְיֶה עָקֶר הַתְּקוּן שְׁלוֹ, שְׂיִכְנִיס שְׂמִיחָה
 בְּעוֹלָם, וְעַל־יְדִי־זֶה יִתְיַחֲדוּ יַחַד שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְיִהְיֶה הַיַּחֲוֵד הַשְּׁלָם בֵּין בִּינָה
 שְׁהִיא בֵּיתָא עֲלָאָה, לְבִין מַלְכוּת שְׁהִיא בֵּיתָא תַּתָּאָה, שְׂכָלֶם יוּכְלוּ לְהַתְּבוּנָן
 בְּמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי אִזּוֹ יִהְיֶה הַתְּקוּן הַשְּׁלָם, וְלִכֵּן תִּשְׁרַח הַשְּׂמִיחָה הַשְּׁלָמָה
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵאַחַר שֶׁהֵם עֹדִין מִיְלָלִים וּבוֹכִים, זֶה סִימָן שְׂאִינָם יְכוּלִים
 לְתַקְּנָם. וְאָמַר לָהֶם (הֵינּוּ זֶה שְׂצוּאָרוֹ עָקֶם, אָמַר אֶל הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל): עַל־כָּל־פָּנִים
 תֹּאמְרוּ לִי מִהֵיכָן בָּא זֹאת שְׁנִשְׁמַע קוֹל יְלָלָה הַנֵּ"ל כַּנֵּ"ל; כִּי הוּא רָאָה שֶׁהֵם
 כָּבְדוּ לֹא יְכוּלִים לְעֹזֵר וּלְתַקְּן, מֵאַחַר שֶׁגַּם הֵם מִיְלָלִים וּבוֹכִים, אִזּוֹי רָצָה
 עַל־כָּל־פָּנִים לְבַדֵּק אוֹתָם עַד הֵיכָן מִגִּיעַ הַיַּדַּע שְׁלָהֶם [כִּי רַבְנוּ ו"ל אָמַר
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא): יֵשׁ מְנַהֲיָגִים שְׁנִקְרָאִים רַבִּי, שְׂלַמוּדָם מֵאֱלוֹ
 הַמּוֹתָרוֹת, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֶפְלוּ לְהִנְהִיג אֶת עַצְמָם, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂאִינָם
 יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵימָם, וְהֵם נוֹטְלִים גְּדֻלָּה לְעַצְמָם לְהִנְהִיג הָעוֹלָם, צְרִיךְ
 לְרֹאוֹת שְׂלֹא לְהַסְמִיךְ אוֹתָם, שְׂלֹא לְתַן לָהֶם תְּקִיף וְעֹז, שְׂלֹא יִהְיוּ מְכַנְּיָם בְּשֵׁם
 רַבִּין. אָמְרוּ לוֹ: וְאֵתָה יוֹדֵעַ? וְכֵאֵן רוֹאִים אֵיךְ שֶׁהֵם הָיוּ רְחוּקִים בְּתַכְלִית

כִּי יֵשׁ שְׁנֵי צַפְרִים: אֶחָד זָכַר וְאֶחָת נִקְבָּה, וְהֵם רַק זֹוג
 אֶחָד בְּעוֹלָם, וְנֶאֱבְדָה הַנִּקְבָּה וְהוּא הוֹלֵךְ וּמְחַפֵּשׂ
 אוֹתָהּ, וְהִיא מְחַפֶּשֶׁת אוֹתוֹ, וְהִיוּ מְחַפְּשִׁים הַרְבֵּה זֶה אֶת
 זֶה עַד שֶׁנִּתְעוּ וְרָאוּ שְׂאִין יְכוּלִים לִמְצֹא אֶחָד אֶת הַחֵבֵר?

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

הרחוק, מאחר שהעזו בעזות מצח לשאל אותו: "ואתה יודע"? הרי הוא
 גלה להם שיש דבר כזה, והם אפילו לא ידעו, ולכן למה העזו לשאל אותו
 שאלה כזו: "ואתה יודע"? אין זאת אלא סימן על מהותם, שאינם יכולים
 להנהיג את עצמם, ומכל שכן איך יכולים להנהיג את אחרים. [ולכן
 כשצדיק גדול מגלה נוראות נפלאות, שלא נשמעו מעולם דברים כאלו,
 צריכים להתנהג עמו בדרך ארץ גדול, ולא לשאל: "ואתה יודע"? כי זו
 עזות מצח, כי אם לא היה מגלה דבר זה, לא היו אפילו יודעים שיש דבר
 כזה, ועל-כן המשפיל על דבר אמת כבר מבין בדעתו ובחכמתו מי הוא
 מפרסם של שקר, שאינו יודע מחייו]. השיב: אני יודע בודאי; כי הצדיק
 האמת מדבר בבטחון עצמי גדול, והוא אינו מפחד להגיד את האמת כמות
 שהיא, כי יש שתי צפרים, אחד זכר ואחת נקבה, שזה סוד קדשא בריך הוא
 ושכינתא, והם רק זוג אחד בעולם; כי אתה אחד ושמה אחד, ומי פעמך
 ישאל גוי אחד בארץ, שזה היחוד השלם בין הקדוש-ברוך-הוא לבין
 נשמות ישראל, ונאבדה הנקבה, שזה פלל הגלות של נשמות ישראל, שהם
 בכלליות השכינה, נוקבא דזעיר אנפין שהלכה בגולה, והוא הולך ומחפש
 אותה, כביכול הקדוש-ברוך-הוא מחפש אחרי נשמות ישראל ומקונן
 עליהם, כמאמרם ו"ל (ברכות ג): מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם
 לבנים שגלו מעל שלחן אביהם; והיא הינו נשמות ישראל, מחפשת אותו
 הינו מחפשים את הקדוש-ברוך-הוא, והיו מחפשים הרבה זה את זה עד
 שנתעו, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רז): כשאדם נתעה
 ונאבד ומחפש לחזור, יש הרבה פעמים שהוא כבר אינו שומע את הקול,
 אזי הוא נתעה עוד יותר, אף שהיה יכול בקלות לחזור, אבל מאחר שכבר
 אינו שומע את הקול, אזי הוא נתרחק יותר, וכביכול הקדוש-ברוך-הוא

וּנְשָׂאָרוּ עוֹמְדִים וְעָשׂוּ לָהֶם קָנִים: זֶה הַצָּפוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סְמוּדָה לְמַדִּינָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנִּלְ, וְלֹא סְמוּדָה מִמֶּשׁ, רַק שְׁבַעֲרָף קוֹל הַצָּפוֹר הוּא סְמוּדָה, כִּי יְכוּלִים לְשָׁמֵעַ הַקוֹל שֶׁל הַצָּפוֹר בְּאוֹתוֹ הַמְּדִינָה מִמְּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עֲשֵׂתָהּ לָהּ גַם־כֵּן קֵן סְמוּדָה לְמַדִּינָה הַשְּׁנֵיָה (הִינּוּ גַם־כֵּן כַּנִּל) שֶׁהוּא סְמוּדָה מִחַמַּת שִׁיכּוּלִים לְשָׁמֵעַ שָׁם הַקוֹל כַּנִּל, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֲזִי אֵלּוּ הַזּוּג צִפְרִים מִתְחִילִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לֵילֵל בְּקוֹל יִלְלָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד מֵיִלֵּל עַל זוּגוֹ כַּנִּל, וְזֶהוּ הַקוֹל יִלְלָה שֶׁנִּשְׁמָע בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְּדִינֹת (אֲשֶׁר מִחַמַּת אוֹתוֹ הַקוֹל יִלְלָה כָּלֵם מֵיִלְלִים מְאֹד, וְאֵינָם יְכוּלִים לִישׁוֹן) אֵךְ לֹא רָצוּ

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

קוֹרָא לְאָדָם לְשׁוּב אֵלָיו, אֵךְ הָאָדָם אֵינּוּ זוֹכֵה לְשָׁמֵעַ אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְרֹאֵי שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ וְנִשְׂאָרוּ עוֹמְדִים, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֵיכָה רַבָּה, פְּרָשָׁה ה', סִימָן כו): אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (אֵיכָה ה, כא): "הַשִּׁיבֵנו הַנְּ"ה אֵלֶיךָ", אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (מִלְאֲכֵי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם"; וְעָשׂוּ לָהֶם קָנִים, זֶה הַצָּפוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סְמוּדָה לְמַדִּינָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנִּלְ, וְלֹא סְמוּדָה מִמֶּשׁ, רַק שְׁבַעֲרָף קוֹל הַצָּפוֹר הוּא סְמוּדָה, כִּי יְכוּלִים לְשָׁמֵעַ הַקוֹל שֶׁל הַצָּפוֹר בְּאוֹתוֹ הַמְּדִינָה מִמְּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עֲשֵׂתָהּ לָהּ גַם־כֵּן קֵן סְמוּדָה לְמַדִּינָה הַשְּׁנֵיָה (הִינּוּ גַם־כֵּן כַּנִּל) שֶׁהוּא סְמוּדָה מִחַמַּת שִׁיכּוּלִים לְשָׁמֵעַ שָׁם הַקוֹל כַּנִּל; הִינּוּ כִּי בִינָה שֶׁהִיא בֵּיתָא עֲלָא, שְׁכִינְתָא עֲלָא, יוֹשְׁבַת בְּמְקוֹם אֶחָד, וְכֵן מִלְכוּת, שֶׁהִיא בֵּיתָא תַּפְאָה, שְׁכִינְתָא תַּפְאָה, יוֹשְׁבַת בְּמְקוֹם אֶחָד, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֲזִי אֵלּוּ הַזּוּג צִפְרִים מִתְחִילִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לֵילֵל בְּקוֹל יִלְלָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד מֵיִלֵּל עַל זוּגוֹ כַּנִּל, וְזֶהוּ הַקוֹל יִלְלָה שֶׁנִּשְׁמָע בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְּדִינֹת (אֲשֶׁר מִחַמַּת אוֹתוֹ הַקוֹל יִלְלָה כָּלֵם מֵיִלְלִים מְאֹד, וְאֵינָם יְכוּלִים

לְהֶאֱמִין זֹאת, וְאָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹלִיד אֹתָנוּ לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן.
 (אֲנִי יָכוֹל לְהוֹלִיד אֶתְכֶם לְשֵׁם) אֵךְ אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא לְשֵׁם,
 כִּי כִשְׁתִּתְקַרְבוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַיִּלְלָה,
 מֵאַחַר שְׁגָם כָּאֵן אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְסַבֵּל וְאַתֶּם מְכַרְחִים
 גַּם־כֵּן לַיִּלֵּל כַּנְּ"ל, כִּשְׁתִּתְגִיעוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל כָּלֵל.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לישן); וְכֹל זֶה נַעֲשֶׂה בְּעַת נִקְדַּת חַצוֹת, שְׁאֵז הוּא עַת רְצוֹן גָּדוֹל מְאֹד,
 וְהַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, כְּבִיכּוֹל, בּוֹכָה עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיחָזְרוּ אֵלָיו, וְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל בּוֹכִים שִׁיּוּכְלוּ לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. אֵךְ לֹא רְצוֹ לְהֶאֱמִין זֹאת, כִּי בְּרַגַע
 שֶׁהֵם פְּגָמוּ בְּאַמוּנַת חַכְמִים, וְשָׁאֲלוּ: "וְאַתָּה יוֹדֵעַ?" מִמִּילָא מְזַה נִשְׁתַּלְשַׁל
 שְׂאִינִם רוֹצִים לְהֶאֱמִין שֶׁהַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא רוֹצֵה לָשׁוּב אֵלָינוּ, וְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל רוֹצִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, [כִּי זֶה כָּלֵל הַמְפָרְסְמִים שֶׁל שְׁקַר, שֶׁהֵם
 מוֹלִיכִים שׁוֹלֵל אֶת הַמוֹן עִם, עַד שְׂאִינִם רוֹצִים לְהֶאֱמִין שֶׁהַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא
 חַפֵּץ בָּנוּ, וְכֵן אֵינִם מִתְעַנְיָנִים בְּצָרוֹת יִשְׂרָאֵל וּבִמְצוּקוֹתֵיהֶם הַקְּשׁוֹת מְאֹד].
 וְאָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹלִיד אֹתָנוּ לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן (אֲנִי יָכוֹל לְהוֹלִיד אֶתְכֶם לְשֵׁם); כִּי
 הַצְדִּיק הָאֱמֵת הוּא הַרְחֵמָן הָאֱמֵתִי וְהַמְנַהֵג הָאֱמֵתִי, וְהוּא תָּמִיד עוֹסֵק בְּקִרְוֵב
 אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, וְכְבִיכּוֹל אֶת הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא
 אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שְׂמַאִיר בְּהֵם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְלִכֵּן
 אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹלִיכֶם בְּמִקּוֹם זֶה, אֵךְ הַזֵּהִירֶם וְאָמַר לָהֶם: אֵין
 אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא לְשֵׁם, כִּי כִשְׁתִּתְקַרְבוּ לְשֵׁם, לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת קוֹל
 הַיִּלְלָה, מֵאַחַר שְׁגָם כָּאֵן אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְסַבֵּל, וְאַתֶּם מְכַרְחִים גַּם־כֵּן לַיִּלֵּל
 כַּנְּ"ל, כִּשְׁתִּתְגִיעוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל כָּלֵל. כִּי גָדֹל הַצַּעַר וְהִיסוּרִים
 שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים, וְאֲשֶׁר צוֹעְקִים וּבּוֹכִים עַל מֵר גּוֹרְלָם, זֶה שׁוֹמֵעַ
 רַק הַצְדִּיק הָאֱמֵת, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזוֹר לָהֶם, וּמִי שֶׁרְחוּק מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 הוּא אֵינוֹ מִבִּין אֶת מַעֲלָתָם, וּמִמִּילָא לֹא שָׁם לֵב אֶל כְּאַבֶּם הַגָּדוֹל וְזַעֲקָתָם
 הַמְרָה, וְלִכֵּן אָמַר זֶה שֶׁהִיָּה לוֹ צָוָאר עָקָם, שֶׁהוּא הַצְדִּיק שְׂאִין לוֹ שׁוֹם דוּף
 וְהֵבֵל בְּזֶה הָעוֹלָם: אֵיךְ תוּכְלוּ לַעֲזוֹר לָהֶם, כִּי כִשְׁאַתֶּם רַק מִתְקַרְבִּים וְאַתֶּם

וּבַיּוֹם (אִי אֶפְשָׁר לְכוּא לְשֵׁם, כִּי בַיּוֹם) אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל הַשְּׂמֵחָה
 שֵׁישׁ שֵׁם, כִּי בַיּוֹם מִתְקַבְּצִים שֵׁם צִפְרִים אֵצֶל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָת מִהַזּוּג הַנַּ"ל, וְהֵם מְנַחֲמִים וּמְשַׂמְּחִים אֶת
 כָּל אֶחָד וְאֶחָת מִהַזּוּג הַנַּ"ל בְּשִׂמְחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד,
 וְאוֹמְרִים לָהֶם דְּבָרֵי תִנְחוּמִין, שְׁעֵדִין אֶפְשָׁר שְׂתַמְצְאוּ
 זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁבַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל אֶת גְּדֻלַּת הַשְּׂמֵחָה

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מִתְחִילִים לְשַׁמֵּעַ אֶת קוֹל וְעֵקֶתָם, אַתֶּם כָּבֵר לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת קוֹלָם הַמָּר,
 וּבַיּוֹם (אִי אֶפְשָׁר לְכוּא לְשֵׁם, כִּי בַיּוֹם) אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל הַשְּׂמֵחָה שֵׁישׁ שֵׁם, כִּי
 בַיּוֹם מִתְקַבְּצִים שֵׁם צִפְרִים אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָת מִהַזּוּג הַנַּ"ל, וְהֵם מְנַחֲמִים
 וּמְשַׂמְּחִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָת מִהַזּוּג הַנַּ"ל בְּשִׂמְחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד,
 וְאוֹמְרִים לָהֶם דְּבָרֵי תִנְחוּמִין, שְׁעֵדִין אֶפְשָׁר שְׂתַמְצְאוּ זֶה אֶת זֶה; כִּי בַיּוֹם,
 אֲזִי נִשְׁמַע רַעַשׁ הַשָּׁמַשׁ בְּקוֹל גְּדוֹל מְאֹד, כְּמֵאמְרָם וַ"ל (יִזְמֵא כ:): קוֹל גְּלִגְלַת
 חֲמָה הוֹלֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ; וּמָה גַם שְׁכַל הַצִּפְרִים מִתְעוֹפְפִים
 וּמְצַפְּצְפִים, וְשָׂרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא, וְזִכֵּי הַשְּׂמִיעָה
 שׁוֹמְעִים אִיךָ שֶׁהֵם מְנַחֲמִים אֶת בְּנֵי הַזּוּג, שֶׁהֵם קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנָתִיהָ,
 וְאוֹמְרִים לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁעוּד יַחְזוּוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יַחְזוּ
 אֵלֵיהֶם, שְׁזֵה סוּד (מְשָׁלִי כו, ח): "כְּצִפּוֹר נוֹדְדָת מִן קִנְיָה". וּמוּבָא בְּתַקּוּנֵים
 (הַקְדָּמָה) עַל פְּסוּק זֶה: וְלִית צִפּוֹר אֶלָּא שְׁכִינְתָא דְאִיהִי מִתְתַּרְכָּא מֵאַתְרָהָא;
 וּמְבָאָר בְּיוֹתֵר בְּזֵהָר (רַעֲיָא מְהִימְנָא, כִּי תַצֵּא רַעַת): "כְּצִפּוֹר נוֹדְדָת מִן קִנְיָה", דָּא
 נִשְׁמָתָא דְשְׁכִינְתָא לֹא זְזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ דְּאִתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת טו, ג): "הַיְוִי"ה
 אִישׁ מְלַחְמָה", נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ דְאִיהוּ גַע וְנָד מֵאַתְרֵיהּ דְאִיהוּ עַלמָא דְאִתֵּי
 בֵּינָה, וְנָד אֲבַתְרָהּ בְּעַלְמָא דִּין עַד דְתִשְׁלִים יוֹמִין דְאִתְחִיבַת לְמִיזַל לְבָר
 מֵאַתְרָהָא. וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ עַד דִּיחְזוּר לָהּ לְאַתְרָהָא וְאִמֵּי דְלֹא יַחְזוּר אִיהוּ
 לְאַתְרֵיהּ עַד דִּיחְזוּר לָהּ לְאַתְרָהָא; שְׁכַל הַצִּפְרִים מִתְקַבְּצִים יַחַד כְּתוּת כְּתוּת,
 וּמְנַחֲמִים אֶת הַנִּשְׁמָה שְׁלִבְסוּף הִיא תַחְזוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יַחְזוּר
 אֵלֵיהֶם, וּמָזָה נַעֲשֶׂה קוֹל הַשְּׂמֵחָה, שְׁלֹא יְכוּלִים לְשַׁמֵּעַ אֶת רַעַשׁ הַשְּׂמֵחָה.
 וְלִכֵּן בַּיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל אֶת גְּדֻלַּת הַשְּׂמֵחָה שֵׁישׁ שֵׁם, וְקוֹל הַצִּפְרִים

שֵׁשׁ שָׁם. וְקוֹל הַצִּפְרִים שֶׁמִּשְׁמָחִים אוֹתָם אֵינוֹ נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, רַק כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְשָׁם, אָבֵל קוֹל הַזּוּג הַנִּ"ל שֶׁמִּלְלִים בְּלִילָה, הוּא נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, וְאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם מִחֲמַת זֶה כַּנִּ"ל.

גְּהִי אֶפְרָסִמוֹן

שֶׁמִּשְׁמָחִים אוֹתָם, אֵינוֹ נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, כִּי מִחֲמַת רַעַשׁ הַשָּׁמֶשׁ בַּיּוֹם, אֲזִי הַקּוֹל אֵינוֹ הוֹלֵךְ רְחוֹק, רַק כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְשָׁם, אֲזִי יְכוּלִים לְשָׁמֵעַ אֶת הַשְּׂמִחָה שֶׁהַצִּפְרִים מִשְׁמָחִים אֶת הַזּוּג, כְּבִיכּוֹל, אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהַצִּפְרִים הֵם בְּסוּד הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם מְחֻזְקִים וּמְעוֹדְדִים וּמִשְׁמָחִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְבַל יִתְיָאֲשׁוּ, וְעוֹד יִזְכּוּ לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ יָחִיד אֵלֵיהֶם. וְאֶת הַקּוֹל הַזֶּה אֵי אֶפְשָׁר לְשָׁמֵעַ מִרְחוֹק, וְלָכֵן מִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל הַמַּחֲלָקֶת עַל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד וְעַל תַּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשְּׂמִחָה שֶׁהַצַּדִּיק הָאֵמֶת וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים מְכַנְיָסִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמְכַנְיָסִים בָּהֶם תִּקְוָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַשְּׂמִחָה, שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל שֵׁשׁ כָּל מִינֵי מִפְרָסְמִים שֶׁל שָׁקָר, שִׁקְרָנִים, רִמְאִים, צִבּוּעִים, שִׁרְיָץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, שֶׁהֵם מְטַעִים בְּנֵי-אָדָם, וְלֹא יוֹצֵאת מֵהֶם שׁוֹם תּוֹעֵלֶת, וְדִיקָא קוֹלָם כֵּן שׁוֹמְעִים בְּעוֹלָם, כִּי כָּל עֵקֶר מֵהַשְּׂמִי"ךְ-מ"ם מִפְרָסְמִים הוּא — לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר וּלְכַסּוֹת אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁיְכוּלִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ]. אָבֵל קוֹל הַזּוּג הַנִּ"ל, שֶׁהִיא זַעֲקַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂרוּצִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּבוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל שְׁנִתְרַחְקוּ כַּל-כָּף, וְכֵן כְּבִיכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צוֹעֵק עַל שְׁנִתְרַחְקוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׂרָשָׁם, וְלָכֵן הַקּוֹל שֶׁמִּלְלִים בְּלִילָה, הוּא נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, וְאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם מִחֲמַת זֶה כַּנִּ"ל; כִּי אֶפְלוּ לֵב אָבוֹן, הָיָה נְמוּחַ בְּשָׁמְעוֹ אֶת גְּדֵל הַבְּכִיּוֹת וְהִלְלוֹת שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בּוֹכִים וּמִלְלִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן כְּבִיכּוֹל

אָמְרוּ לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַנִּי"ל אָמְרוּ לָזֶה שְׁצַנְאוּ אֶרֶץ עֵקָם) וְאַתָּה יָכוֹל
 לְתַקֵּן זֹאת? הַשֵּׁיב: אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן, כִּי אֲנִי יָכוֹל
 לַעֲשׂוֹת וּלְכַוֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (הֵינּוּ שָׁפֵל מִיַּי קוֹלוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלוֹ וּלְכַוֵּן מִמֶּשׁ כְּמוֹ אֵיזָה קוֹל שִׁיהִיָה), גַּם
 אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת, הֵינּוּ כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹל,
 שֶׁבְּכָאן בְּמָקוֹם שֶׁאֲנִי מוֹצִיא הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל
 בְּלָל, רַק בְּרַחוּק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל, וְעַל־כֵּן אֲנִי יָכוֹל

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְחַזֵּר אֶל נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַנִּי"ל
 אָמְרוּ לָזֶה שְׁצַנְאוּ אֶרֶץ עֵקָם): וְאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן זֹאת? כִּי עֵצָם הַשְּׂאֵלָה שְׁשׂוֹאֲלִים
 אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שְׁצַנְאוּ אֶרֶץ עֵקָם, שְׂאִין לוֹ שׁוֹם דְּבוּר וְקוֹל בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה
 כְּבָר מְרָאָה עַל פְּנֵים אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אִם הוּא הִיָּה יָכוֹל לְסַפֵּר אֶת זֶה,
 בּוֹדָאֵי הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת זֶה, וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְּשֵׁל כָּל אֵלוֹ הַפְּגוּמִים שֶׁמְרַחֲקִים
 אֶת בְּנֵי-אָדָם מֵהַצְּדִיק הָאֵמֶת וּמִתְלַמְּדֵי הַקְדוּשִׁים, שִׁיְכוּלִים לְתַקֵּן אֶת זֶה,
 הַשֵּׁיב (הַבְּעַטְלִיר שִׁישׁ לוֹ צִנְאוּ אֶרֶץ עֵקָם): אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת זֹאת, הֵינּוּ לְקַרְב
 אֶת נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַאֲרִי אֶת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ אֶל נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 כִּי אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְכַוֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (הֵינּוּ שָׁפֵל מִיַּי קוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
 הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלוֹ, וּלְכַוֵּן מִמֶּשׁ כְּמוֹ אֵיזָה קוֹל שִׁיהִיָה); וְלָכֵן עַל-יְדֵי הַקּוֹלוֹת
 שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא, הוּא יָכוֹל לְקַרְב אֶת כָּלֵם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי לְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד יֵשׁ קוֹל אַחַר לְקַרְבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת יוֹדֵעַ לְהִלָּךְ נֶגֶד
 רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְיוֹדֵעַ לְכַוֵּן עִם קוֹלוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, גַּם אֲנִי יָכוֹל
 לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת, הֵינּוּ כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹל שֶׁבְּכָאן, בְּמָקוֹם שֶׁאֲנִי מוֹצִיא
 הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל בְּלָל, רַק בְּרַחוּק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל; כִּי גִדֵּל
 פֶּתַח הַצְּדִיק, שֶׁאֵפְלוֹ שִׁיוֹשֵׁב בְּחִדְרוֹ, וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, נִשְׁמָע דְּבוּרוֹ בְּכָל
 הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ יו"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן יז), שֶׁזֶה סוֹד
 (אֶסְתֵּר ו', ב): "וַיִּמְצָא כְּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מְרַדְּכִי", כִּי מְרַדְּכִי הוּא אִישׁ יְהוּדִי

לְהַשְׁלִיף אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם
הַצְּפוּרָה, וְכֵן לְהַשְׁלִיף קוֹל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם
הַצְּפוּרָה, וְלְהַמְשִׁיכֶם יַחַד עַל־יְדֵי זֶה (וְעַל־יְדֵי זֶה יִתְמַקֵּן כָּל
הַנִּלְ).
הַנִּלְ).

נְהַרֵי אַפְרִסְמוֹן

שְׁכוּפֵר בְּעִבּוּדָה זָרָה, וּכְשֶׁהוּא מְדַבֵּר דְּבוּרֵי אַמוּנָה, הַדְּבוּר הוֹלֵךְ מִסוּף
הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, עַד שֶׁנִּכְתַּב בְּתוֹךְ סְפָרֵיהֶם, וּמְרָאָה לָהֶם הַפֶּה אַמוּנָתָם
הַמְדֻמָּה, כִּי כַח הַצְּדִיק בְּקוֹלוֹ גְּדוֹל מְאֹד, [וַיִּמָּה שָׁאֵמֵר: "בְּמָקוֹם שָׁאֵנִי מוֹצִיא
הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל כָּלֵל, רַק בְּרַחוּק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל"; כִּי כֵן
טְבָעֵי הַדְּבָרִים, שָׁאֵלוּ שֶׁהֵם יוֹתֵר מְדֵי קְרוֹבִים אֶל הַצְּדִיק אֵינָם שׁוֹמְעִים אֶת
קוֹלוֹ כָּלֵל, כִּי מְרַב אֹרֹו הַמְּאִיר מְאֹד, הֵם לֹא רוֹאִים כָּלוּם, כִּי הָאֹר מְסַנֵּר
אוֹתָם. וְלָכֵן כָּל אֵלוֹ שֶׁהֵם מְקַרְבִּים יוֹתֵר מְדֵי אֶל הַצְּדִיק, דִּיְקָא הֵם מְזוֹלְזָלִים
בּוֹ. מַה שָׁאֵין כֵּן אֵלוֹ שְׁעוֹמְדִים מְרַחֵק, הֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל, וְהֵם
מִתְפַּעְלִים מְאֹד מִדְּבוּרֵי הַצְּדִיק]; וְעַל־כֵּן אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיף אֶת הַקּוֹל שֶׁל
הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם הַצְּפוּרָה, וְכֵן לְהַשְׁלִיף קוֹל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ
לְמָקוֹם הַצְּפוּרָה, וְלְהַמְשִׁיכֶם יַחַד עַל־יְדֵי זֶה (וְעַל־יְדֵי זֶה יִתְמַקֵּן כָּל הַנִּלְ), הִינּוּ
לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן לְהַמְשִׁיף אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ אֶל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וּכְעִין שָׁאֵמְרוּ תְּכַמִּינּוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ אֵיכָה ה', סִימָן כו): "הַשִּׁיבֵנו
הַנְּי"ה אֵלֶיךָ", אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (אֵיכָה ה', כֵּא):
"הַשִּׁיבֵנו הַנְּי"ה אֵלֶיךָ", אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (מְלָאכִי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי
וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם", אִמְרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁלָנוּ הִיא שְׁלֵךְ הִיא, (תְּהִלִּים
פֶּה, ה): "שׁוּבוּנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂעָנוּ וְהַפֵּר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ"; וְזֶה עֵקֶר עִבּוּדַת הַצְּדִיק,
שְׁנִדְמָה שֵׁישׁ לוֹ צְנָאָר עָקָם, שְׂיָכוֹל לְהַבִּיא אֶת קוֹל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רו),
שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא קוֹרָא לְאָדָם לְשׁוּב אֵלָיו, אִךְ הָאָדָם אֵינּוּ זוֹכֶה לְשִׁמְעַ,
וְהַצְּדִיק הוּא הַמְּשִׁיף אֶת קוֹלוֹ יִתְבַּרֵךְ אֶל הָאָדָם, וְכֵן הַצְּדִיק מְעוֹרֵר אֶת
הָאָדָם שֶׁהוּא יִצְעַק וְיִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְקוֹלוֹ יִהְיֶה נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל אֶצְלוֹ

אך מי יאמין זאת. והוליד אותם לתוך איזה יער, ושמעו כמו אחד שפותח את הדלת וחוזר וסוגרו ונועלו בבריח, (שקורין "קלאמקא"), ונשמע קול ההכאה של הקלאמקא. ומורה בקני-שרפה, (שקורין "ביקס"), ושולח את הפלב לחטף (את הדבר שהיה מורה) והפלב היה

גהרי אפרסמון

יתברר. אך מי יאמין זאת? כי על זה צריכים אמונת חכמים — להאמין שיש בכח הצדיק האמת להמשיך את קול הקדוש-ברוך-הוא אל האדם, וכן לעורר את בני אדם שיצצקו ויבקשו ויתפללו וידברו וישיחו את כל אשר עם לבכם אליו יתברר, והוליד אותם לתוך איזה יער, כי יער הוא סוד הדינים, כמוכא [עין קהלות יעקב (ערך יער), אשר מנצפ"ף עולה כמספר יע"ר], הינו שהבעטליר עם הצנאר העקם הוליד אותם אל מקום הדינים, ושמעו כמו אחד שפותח את הדלת, וחוזר וסוגרו ונועלו בבריח (שקורין קלאמקא), ונשמע קול ההכאה של הקלאמקא, ששמעו שהנה נפתח פתח, ואחר-כך נסגר בבריח, שמרמו — שכשאדם חוטא, נפתח פתח התשובה לחזר אליו יתברר, ואחר-כך בשביל הבחירה והנסיחון נסגר לפניו, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן קנב), שנפתח הפתח, ואחר-כך נסגר הפתח, והכל בשביל הבחירה, כי אם אדם מוסר את נפשו, אזי נפתח חזרה הפתח, אם יתעקש לחזר בתשובה שלמה. וכן אמרו חכמינו הקדושים (חגיגה טו.): יצתה בת קול ואמרה (ירמיה ג, יד): "שובו בנים שובבים" חוץ מאחר, אמר הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפק ליתנהי בהאי עלמא. נפק אחר לתרבות רעה וכו'; הינו ששמע שנסגר לפניו הפתח, ולכן יצא לתרבות רעה, רחמנא לצלן, וכן הוא אצל כל בר ישראל, ברגע שנדמה לו שנפתח הפתח, ורוצה לחזר בתשובה, ואחר-כך שומע שנסגר הפתח כאלו סוגרים ממנו דרכי התשובה. ומורה בקני שרפה (שקורין ביקס), שהוא מרמו על פגם הברית, שרחמנא לישזבן מרב תבערת היצר יורה פחץ וכו', ושולח את הפלב לחטף (את הדבר שהיה מורה), כי על-ידי פגם הברית בא

מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג, (בלשון אשכנזי: "גיגראזניט אין שנייא"). וכל זה שמעו אלו החכמים והסתכלו ולא ראו דבר. גם לא שמעו ממנו (הינו מן זה שצוארו עקם) שום קול כלל. (רק שזה שצוארו עקם היה משליך קולות כאלו ועל־כן שמעו אלו הקולות וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכונם מפוש, וגם להשליך קולות, ועל־כן יוכל לתקן את כל הנ"ל. ולא ספר יותר בזה הענין, ומוכן שדלג בכאן) נמצא שיש לי הסכמה מאותו

גתרי אפרסמון

אליו הכלב, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ'): מי שפוגם בברית, שישמר את עצמו מכלב, כי הכלב שולט במי שפגם בברית. והכלב היה מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג (בלשון אשכנזי גיגראזניט אין שנייא), כי מי שפגם בברית, רחמנא לישזבן, נענש בגיהנום של שלג, ובשביל זה נקרא כלב בשם שגל, כמובא (ראש השנה ד.), כי היא באה על תאות המשגל, [שג"ל אותיות של"ג, ושניהם מתאחזים במי שמשקע בתאות המשגל"ל]. וכל זה שמעו אלו החכמים, והסתכלו ולא ראו דבר, גם לא שמעו ממנו (הינו מן זה שצוארו עקם) שום קול כלל (רק שזה שצוארו עקם היה משליך קולות כאלו, ועל־כן שמעו אלו הקולות, וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכונם מפוש, וגם להשליך קולות, ועל־כן יוכל לתקן את כל הנ"ל, כי זה כח הצדיק האמת, שנדמה שיש לו צואר עקם, שאפלו כשאדם חטא בפגם הברית, רחמנא לצלן, רחמנא לישזבן, ונדמה לו כאלו סגרו ממנו דרכי התשובה, ואומרים לו, שעל פגם הברית אין שום תשובה כלל, וכן שומע איה שהכלב בא ורץ אחריו, ומתגלגל בתוך השלג, שזה ענשו של מי שפוגם בברית, שנענש בגיהנום של שלג, אף־על־פי־כן גדל כח הצדיק האמת, שהוא הבעטליר שיש לו צואר עקם, שיכול להמשיך את הקול של הקדוש־ברוך־הוא אליו, עד שגם אפלו מי שפגם כל־כך בפגם הברית בתבערת היצר, יכול לחזר בתשובה שלמה אליו ותברך, כמובא בדבריו ו"ל (שיחות־הר"ן, סימן עא), שגם על פגם הברית מועילה תשובה. ולא ספר יותר בזה הענין, ומוכן שדלג בכאן) כי

הַמְדִינָה, שְׁקוּלֵי נַפְלָא מְאֹד, וְאֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 קוּלוֹת שְׁבַעוּלָם כַּנ"ל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמִתְנָה
 גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה, שֶׁתְּהִיּוּ כַּמוֹנֵי. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֹחָה גְדוּלָּה
 וְחֲדוּדָה רַבָּה מְאֹד:

נְהַרֵי אַפְרִסְמוֹן

בו טמיר וגנוז סוד נורא ונפלא מאד, איך שעל הכל מועילה תשובה, אפלו
 מי שפגם ביותר בפגם הברית, שהזהר אומר, שאין לו תשובה, ורבונו ז"ל
 מגלה נוראות נפלאות, וממשיך את קולו יתברך גם אל אלו שפגמו בברית,
 ומחזירם בתשובה שלמה, שזה סוד (תהלים לד, יז): "פני הוי"ה בעשי רע
 להכרית מארץ זכרם", כי החטא הזה נקרא ר"ע, כמו שכתוב (בראשית לח,
 ז): "ויהי ער ר"ע בעיני הוי"ה", אף-על-פי-כן הצדיק האמת ממשיך את
 קולו יתברך, שהוא פניו, באלו שעושים ר"ע, שהוא חטא פגם הברית,
 ועל-ידי-זה "להכרית מארץ זכרם", שונכרת ונתבטל אפלו זכר מחטאם, וזה
 להכרית מארץ זכרם, ראשי תבות: מ'וציא ז'רע ל'בטלה, שהצדיק האמת
 שנדמה שיש לו צואר עקם, יכול להמשיך גם אל אלו הרחוקים שונכשלו
 בפגם הברית את קולו יתברך, ויחזרו בתשובה אליו יתברך, וגם הם יתחילו
 לצעק ולזעק ולהתחנן על נפשם לפניו יתברך. נמצא, שיש לי הספמה
 מאותו המדינה, שקולי נפלא מאד, ואני יכול לעשות כל מיני קולות
 שבעולם כנ"ל; הינו שיכול להמשיך את קולו יתברך אל אלו שפגמו
 בברית, ויכולים לשמע גם הם, שיש להם תקנה ותוחלת לחזור בתשובה
 שלמה, וכן מעורר את נשמות ישראל, שגם הם יתחילו לדבר ולצעק ולזעק
 על נפשם, ולחזור בתשובה שלמה, כי הוא יכול להמשיך את הקול של
 הצפור, כבכול קולו יתברך אל הצפור, שהיא פגסת ישראל, וכן יכול
 להמשיך את קולם אליו יתברך. ועתה אני נוטן לכם זאת במתנה גמורה
 לדרשה שתהיו כמוני, ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד; כי אין
 עוד שמחה יותר גדולה מזו, כשזוכים לשמע שיכולים לתקן הכל, אפלו
 שנפל במקום שנפל, ולכן כלם צריכים להגיע אל הצדיק האמת, שנדמה
 שיש לו צואר עקם, ודיקא הוא יכול לתקן את כלם.

ביום החמישי גם-כן היו שמחים, וזכרו הזוג את
הבעטליר שהיה לו חטוּטְרַת, (שקורין
"הוקיר"), והיו מתגעגעים מאד איך לוקחים בכאן את
אותו הבעטליר ההוקיר, כי אם היה הוא בכאן, היתה
השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא ואמר: הנני. הנה
באתי על החתנה. ונפל עליהם וחיבק ונשק אותם, ואמר
להם: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני
נותן לכם במתנה לדרשה, שתהיו כמוני, ואין אני

נחרי אפרסמון

ביום החמישי גם-כן היו שמחים, וזכרו הזוג את הבעטליר שהיה לו
חטוּטְרַת (שקורין הוקיר) והיו מתגעגעים מאד, איך לוקחים בכאן את אותו
הבעטליר ההוקיר, ורואים מזה את גדל התשוקה שהיתה להזוג, שאף שכבר
קבלו מתנות וברכות מהבעטלירס שהיו צדיקים גדולים במעלה נוראה
ונפלאה מאד, אף-על-פי-כן בכל יום יום רצו מחדש לקבל עוד מתנות
וברכות משאר הצדיקים. וזו מעלת האדם שאינו מסתפק במה שיש לו
ברוחניות, אלא רוצה תמיד לעלות מעלה מעלה, ואפלו שכבר זכה למה
שזכה, עם כל זאת רוצה להתעלות יותר ויותר, וכך צריך כל בר ישראל
להתנהג, לא להרפות את רצונו וכסופיו וחפצו להתעלות בכל פעם יותר
ויותר. ולכן הזוג הקדוש אמרו: איך לוקחים בכאן את הבעטליר שהיתה
לו חטוּטְרַת, כי אם היה הוא בכאן היתה השמחה גדולה מאד; כי כל-כך
השתוקקו להתעלות יותר ויותר, עד שכל מה שזכו עד עכשו, לא היה
מספיק להם, ולכן אמרו: אם היה הוא בכאן, והיה מברך אותם, ונותן להם
מתנות וברכות, היתה השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא, ואמר הנני! הנה
באתי על החתנה ונפל עליהם, וחיבק ונשק אותם, ואמר להם: בתחלה ברכתי
אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, כי
ברגע שמשתוקקים וכוספים כל-כך אל הקדשה, לבסוף זוכים להגיע לזה,

בעל־חטוֹטְרוֹת (הינו "הוקיר") כָּלֵל, רַק אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי
 כְּתָפִים כְּאֵלוֹ, (שְׁקוּרִין "פְּלִיִּיצִים"), שְׁהֵם בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק
 אֶת הַמְרֵבָה, וַיֵּשׁ לִי הַסְּכָמָה עַל זֶה.

כִּי פַעַם אַחַת הָיָה שִׁיחָה וְסִפּוּר, שְׁהָיוּ אֲנָשִׁים מִפְּאָרִים
 עֲצָמָם בְּבַחֲינָה זוֹ, שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר
 שְׁיֵשׁ לוֹ בְּחִינָה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה, וּמֵאֶחָד

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

וְלִכֵּן צָרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז בְּרָצוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים
 עֲזִים לְצֵאת מֵהַחֶשֶׁךְ וְהִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁנַפֵּל לָשֶׁם, וְלְהַתְעַלּוֹת בְּכָל פַּעַם
 מִעֲלָה מִעֲלָה, כִּי אֶסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן, וְאִם אָדָם הָיָה חֹזֵק וְאִמִּין
 בְּדַעְתּוֹ לְהַשִּׁיג אֶת כָּל הַקְּדָשׁוֹת וְהַהֲשָׁגוֹת שְׁבַעוֹלָם, וְלֹא הָיָה עוֹזֵב אֶת
 הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין שְׁלוֹ, אִזּוּ הָיָה מַגִּיעַ לְמַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת עַד מְאֹד, כְּמוֹ הַזּוּג
 הַקְּדוֹשׁ, שְׁבְכָל יוֹם הָיוּ כּוֹסְפִים לְהַגִּיעַ לְמַעְלָה יְתֵרָה, וְזֶה שִׁנְךָ לְכָל אֶחָד,
 אִם רַק לֹא יַעֲזֹב אֶת הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין שְׁלוֹ, אֲפִלּוֹ שְׁבִין כֶּף וּבֵין כֶּף עוֹבֵר
 עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת לֹא יַעֲזֹב אֶת הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים שְׁלוֹ, לְהַגִּיעַ
 אֶל מֵה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהַגִּיעַ, וְאִזּוּ לְבִסּוֹף יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ. וְאָמַר לָהֶם הַבַּעֲטָלִיר:
 וְאִין אֲנִי בַעַל חֲטוֹטְרוֹת (הֵינוּ הוֹקִיר) כָּלֵל, רַק אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי כְּתָפִים כְּאֵלוֹ
 (שְׁקוּרִין פְּלִיִּיצִים), שְׁהֵם בְּחִינַת "מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה", שְׁזֶה מֵה שְׁנֹאֲמַר
 אֲצֵל בְּנִימִין (דְּבָרִים לֵג, יב): "יְדִיד הַנּוֹי"ה יִשְׁכֵּן לְבִטַּח עָלָיו חֶפֶף עָלָיו כָּל
 הַיּוֹם וּבֵין כְּתָפָיו שְׁכֵן", שְׁזִכָּה שֶׁהַשְּׂכִינָה שָׂרְתָה בֵּין כְּתָפָיו, וְשֶׁם נִכְנָה
 בֵּית־הַמְּקַדָּשׁ, שֶׁהוּא הַמְּקוֹם הַמְּקַדָּשׁ בְּיִתְרָה בְּעוֹלָם, שְׁשֵׁם הוּא לְמַעְלָה
 מֵהַמְּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן. וַיֵּשׁ לִי הַסְּכָמָה עַל זֶה, שְׁאֲנִי מַעוֹט הַמַּחְזִיק אֶת
 הַמְרֵבָה, כִּי פַעַם אַחַת הָיָה שִׁיחָה וְסִפּוּר, שְׁהָיוּ אֲנָשִׁים מִפְּאָרִים עֲצָמָם
 בְּבַחֲינָה זוֹ, שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר, שְׁיֵשׁ לוֹ בְּחִינָה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט
 מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה, כִּי בְּאֵמַת זוֹ מְדַרְגָּה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁהָאָדָם מְסֻתָּב
 בְּזֶה הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, הַמְּלֵא הַעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת, הַמְּלֵא כְּסוּיִים,
 וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מוֹעֵט פְּחוֹת שְׁבַפְחוֹתִים, טָפָה סְרוּחָה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן

מֵהֶם הָיוּ מְחִיכִים וְשׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְהַשָּׂאָר, שֶׁהִתְפָּאֲרוּ
בְּבַחֲיָנָה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט מְחִזִּיק אֶת הַמְּרָבָה, נִתְקַבְּלוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוא זוכה להחזיק מרבה, וזו מדרגה של כל צדיק וצדיק, אשר נולד מטפה סרוחה, והוא בבחינת מועט, ואף-על-פי-כן זכה על-ידי גדל וגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, עד שנעשה מחזיק את המרבה. ויש בזה הרבה מדרגות, שזה כלל ההתקרבות, שכל אחד מתפאר שהוא בחינת מועט המחזיק את המרבה, כי מהו האדם? רק חתיכת בשר ודם, ואף-על-פי-כן זכה למרבה; זה למד כל-כך הרבה תורה, וקנה לעצמו ידיעות בכל חלקי התורה הקדושה, וזה יגע וטרח בתפלות ובקשות ותחנונות והתבודדות, ומיחד יחודים קדושים, עד שזוכה להשגות אלקות, שאי אפשר לתאר ולשער כלל, כי כל צדיק וצדיק כפי בחינת עבודתו וגיעתו וטרחתו בתורה ובתפלה ובחינוכים, זוכה להיות מועט המחזיק את המרבה, הינו שהוא בעצמו מועט, חתיכת בשר ודם, ואף-על-פי-כן זכה להשגות אלקות לאין ערוך כלל. וכמו שהתפאר פעם רבנו ז"ל ואמר: "ממני יכולים לראות גדלת הבורא יתברך, כי מה אני? רק בשר ודם, וזכיתי להשיג כל-כך את גדלת הבורא יתברך שמו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל, ועם כל זאת עדין לא הגעתי להבין ולהשכיל את גדלתו יתברך; רואים מזה, כשאדם שהוא בבחינת מועט, יגע וטרח בעבודת השם יתברך, אזי זוכה למדרגת מחזיק מרבה. וזה שהתפארו כל אחד מהצדיקים באפן אחר, אשר הוא זכה לבחינת 'מועט המחזיק את המרבה', וגם בזה יש הרבה חלוקי מדרגות והשגות, שכל אחד התפאר בהתפארות אחרת. ומאחד מהם היו מחיכים ושוחקים ממנו, כי הוא התפאר בדבר שטות, שהוא מועט המחזיק את המרבה, והשאר שהתפארו בבחינה זו של 'מועט מחזיק את המרבה', נתקבלו דבריהם, כי כל אחד התפאר על איזו דרגה אחרת שזכה להגיע לזה, כל אחד כפי בחינתו וכפי גיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, כי בודאי כל צדיק וצדיק זוכה להגיע לדרגות עליונות כפי טרחתו שטורח בעבודת השם יתברך, כל אחד כפי שרש נשמתו שמוסר את נפשו בעבורו

וּבְרִיָּהֶם, אֲבָל בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה שֵׁישׁ לִי
 הוּא גְדוֹל מִכָּלֶם, כִּי אֶחָד מֵהֵנִ"ל הִתְּפָאֵר שֶׁהִמַּח שְׁלוֹ הוּא
 בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה, כִּי הוּא נוֹשֵׂא בְּמַח שְׁלוֹ
 אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים עִם כָּל הַהֲצַטְרָכוֹת שְׁלָהֶם (וְכָל
 הַתְּנַהּגוֹת שְׁלָהֶם) וְכָל הַהֲוִיּוֹת וְהַתְּנוּעוֹת שְׁלָהֶם, הַכֹּל כֹּאֲשֶׁר
 לְכָל הוּא הוּא נוֹשֵׂא בְּמַחוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה, כִּי מַחוֹ נוֹשֵׂא כָּל־כֶּף אֲנָשִׁים עִם וְכוּ' כִּנ"ל.
 וְשִׁחְקוֹ מִמְּנוֹ וְאָמְרוּ, כִּי הָאֲנָשִׁים אֵינָם כְּלוּם וְהוּא אֵינּוֹ
 כְּלוּם, וְנִבְעֵנָה אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי רָאִיתִי מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה כֹּזֵה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בְּחִינַת 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה' שֵׁישׁ לִי, הוּא גְדוֹל מִכָּלֶם,
 כֶּף הִתְּפָאֵר הַבְּעַטְלִיר שֶׁהָיָה לוֹ חֲטוּטְרוֹת, כִּי הוּא הַצַּדִּיק, רֹאשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים,
 שֶׁזָּכָה לְמָה שֶׁאָף אֶחָד לֹא זָכָה, כִּי אֶחָד מֵהֵנִ"ל הִתְּפָאֵר, שֶׁהִמַּח שְׁלוֹ הוּא
 בְּחִינַת 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה', כִּי הוּא נוֹשֵׂא בְּמַח שְׁלוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת
 אֲנָשִׁים עִם כָּל הַהֲצַטְרָכוֹת שְׁלָהֶם, (וְכָל הַתְּנַהּגוֹת שְׁלָהֶם), וְכָל הַהֲוִיּוֹת וְהַתְּנוּעוֹת
 שְׁלָהֶם, הַכֹּל כֹּאֲשֶׁר לְכָל הוּא הוּא נוֹשֵׂא בְּמַחוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה', כִּי מַחוֹ נוֹשֵׂא כָּל־כֶּף אֲנָשִׁים עִם וְכוּ' כִּנ"ל, וְשִׁחְקוֹ מִמְּנוֹ וְאָמְרוּ,
 כִּי הָאֲנָשִׁים אֵינָם כְּלוּם, וְהוּא אֵינּוֹ כְּלוּם; כִּי בְּאֵמַת עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם —
 לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׁלֵא תִהְיֶה לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְלוּת
 בְּזֵה הָעוֹלָם, אֲלֵא יִהְיֶה בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא
 יִתְפָּאֵר בְּשׁוּם הַתְּפָאֵרוֹת שֶׁל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, אֲלֵא בְּמָה שֶׁזָּכָה לְהַשִּׁיג
 בַּתּוֹרָה וּבְהַשְׁגוֹת אֶלְקוּת, וְזֵה שֶׁצִּחְקוֹ מִמְּנוֹ כָּלֶם, מִפְּנֵי שֶׁהִתְּפָאֵר שֵׁישׁ לוֹ
 מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה, הֵינּוּ שֵׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים, שׁוֹ
 הַתְּפָאֵרוֹת שֶׁל הַכֹּל, כִּי לְמַעַלָּה אֵין זֶה חֲשִׁיבוֹת כָּלֶל, וְלִכֵּן עַל זֶה שֶׁהִתְּפָאֵר
 שֵׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים, וְהוּא צָרִיךְ לְהַחְזִיק אוֹתָם וְהַצַּטְרָכוֹתָם

כִּי פַעַם אַחַת רָאִיתִי הָרָה שֶׁהִיא מְנַח עָלָיו הַרְבֵּה זָבֵל
 וְטִנוּף, וְהָיָה חֲדוּשׁ אֲצִלִּי מֵהֵיכָן בָּא עַל הָרָה הַזֹּה
 כָּל־כֶּף זָבֵל וְטִנוּף. וְהָיָה שֵׁם אָדָם אֶחָד אֲצֵל אוֹתוֹ הָהָר
 וְאָמַר: כָּל זֶה מִמְּנִי, כִּי אוֹתוֹ הָאָדָם הִיא יוֹשֵׁב שֵׁם אֲצֵל
 אוֹתוֹ הָהָר, וְהִשְׁלִיךְ שֵׁם תָּמִיד עַל אוֹתוֹ הָהָר זָבֵל וּפְרֹשׁ
 שְׁלוֹ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה שְׁלוֹ, וְטִנַּף שֵׁם, עַד שֶׁעֲלִידוֹ
 נִתְרַבֶּה הַזָּבֵל וְהַטִּנוּף שֵׁם עַל אוֹתוֹ הָהָר. נִמְצָא שְׁוֵה
 הָאִישׁ הוּא מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרֻבָּה, כִּי עֲלִידוֹ נִתְרַבֶּה
 הַזָּבֵל כָּל־כֶּף. (כֵּן הוּא בְּחִינַת מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרֻבָּה שֶׁל הָאִישׁ
 הַנִּזְכָּר, שֶׁהִתְפָּאֵר בְּמַחוֹ שֶׁמִּחֲזִיק בָּמָה אֲנָשִׁים כַּנִּזְכָּר).

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

בְּרֵאשׁוֹ. נִעְנָה אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי רָאִיתִי מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרֻבָּה כְּזֶה, הִינוּ
 שְׁנַיִם אֲנִי רָאִיתִי אֶחָד שֶׁהִתְפָּאֵר בְּדִיּוּק בְּדוּמָה לְזֶה, שֶׁאָדָם הִתְפָּאֵר שִׁישׁ לוֹ
 אֲלָפִים וְרַבְבוֹת אֲנָשִׁים, כִּי פַעַם אַחַת רָאִיתִי הָרָה שֶׁהִיא מְנַח עָלָיו הַרְבֵּה זָבֵל
 וְטִנוּף, וְהָיָה חֲדוּשׁ אֲצִלִּי — מֵהֵיכָן בָּא עַל הָרָה הַזֹּה כָּל־כֶּף זָבֵל וְטִנוּף? !
 וְהָיָה שֵׁם אָדָם אֶחָד אֲצֵל אוֹתוֹ הָהָר וְאָמַר: כָּל זֶה מִמְּנִי, כִּי אוֹתוֹ הָאָדָם
 הִיא יוֹשֵׁב שֵׁם אֲצֵל אוֹתוֹ הָהָר, וְהִשְׁלִיךְ שֵׁם תָּמִיד עַל אוֹתוֹ הָהָר זָבֵל וּפְרֹשׁ
 שְׁלוֹ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה שְׁלוֹ, וְטִנַּף שֵׁם, עַד שֶׁעֲלִידוֹ נִתְרַבֶּה הַזָּבֵל וְהַטִּנוּף שֵׁם
 עַל אוֹתוֹ הָהָר. נִמְצָא, שְׁוֵה הָאִישׁ הוּא מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרֻבָּה, כִּי עַל יְדוֹ
 נִתְרַבֶּה הַזָּבֵל כָּל־כֶּף (כֵּן הוּא בְּחִינַת מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרֻבָּה שֶׁל הָאִישׁ הַנִּזְכָּר, שֶׁהִתְפָּאֵר
 בְּמַחוֹ שֶׁמִּחֲזִיק בָּמָה אֲנָשִׁים כַּנִּזְכָּר); כִּי לְמַעַלָּה בְּשָׂמַיִם אֵין שׁוּם תְּשִׁיבוֹת בְּזֶה שִׁישׁ
 לְאָדָם אֲלָפִים וְרַבְבוֹת אֲנָשִׁים, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּרֵאשׁוֹ אֶת כָּל
 הַצְּטֻרְכוּתָם, כִּי הַכָּבוֹד שֶׁל הֶבֶל הוּא צְחוּק מִכְּאִיב לְמַעַלָּה, וְלֹא כְּמוֹ שְׂרוּאִים
 הַיּוֹם, שֶׁמִּי שִׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וְרַבְבוֹת אֲנָשִׁים, עוֹשִׂים מִמֶּנּוּ מְצִיאוֹת, כְּאֵלוֹ מִי
 יוֹדֵעַ מַה הוּא, אֲשֶׁר אֵינוֹ אֵלָּא כְּמוֹ זֶה שֶׁיֹּשֵׁב עַל הָהָר, וּמֵלֵא אֶת כָּלוֹ עִם
 טִנוּף, וְהִתְפָּאֵר, שֶׁכָּל הַטִּנוּף זֶה מִמְּנִי, כִּי אִם לֹא מִחֲדִירִים בְּבִנְי אָדָם אֲמוֹנָה

וְאַחַד הַתְּפָאָר שֵׁישׁ לוֹ בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה, כִּי יֵשׁ (לו) חֲתִיכַת מְדִינָה שְׁהִיא
 מוֹצִיאָה פְּרוֹת הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁמַּחֲשִׁבִין אֶת הַפְּרוֹת
 שֶׁהוֹצִיאָה הַמְּדִינָה, רוֹאִין שֶׁהַמְּדִינָה אֵינָה מַחְזֶקֶת מְקוֹם
 כָּל־כֶּף כָּמוֹ הַפְּרוֹת, כִּי אֵין בָּהּ מְקוֹם כָּל־כֶּף לְהַחְזִיק
 כָּל־כֶּף פְּרוֹת, נִמְצָא שְׁהִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה. וְהוּטְבוּ דְבָרָיו, כִּי בְּאֵמַת בְּוֵדָאי הוּא בְּחִינַת
 מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין מְקַרְבִּים אוֹתָם אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמְּצוּוֹת,
 הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי מֵה יִתְרוֹן בְּכֹל עֲמֵלוֹ אֲשֶׁר יַעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
 וְאֶפְלוּ שְׁיִהְיוּ לוֹ אֲלָפִים וְרַבּוֹת אֲנָשִׁים, אִם אֵינוֹ מְקַרְבֵם אֶל לְמוּד הַתּוֹרָה
 וְקִיּוּם מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, הֵרִי הוּא דוֹמָה לְזֶה שֶׁהַתְּפָאָר שַׁעֲשֵׂה הֵר מְלֵא טְנוּף
 וְזָבֵל. וְאַחַד הַתְּפָאָר, שֵׁישׁ לוֹ בְּחִינַת 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה', כִּי יֵשׁ (לו)
 חֲתִיכַת מְדִינָה, שְׁהִיא מוֹצִיאָה פְּרוֹת הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁמַּחֲשִׁבִין אֶת הַפְּרוֹת
 שֶׁהוֹצִיאָה הַמְּדִינָה, רוֹאִין שֶׁהַמְּדִינָה אֵינָה מַחְזֶקֶת מְקוֹם כָּל־כֶּף כָּמוֹ הַפְּרוֹת,
 כִּי אֵין בָּהּ מְקוֹם כָּל־כֶּף לְהַחְזִיק כָּל־כֶּף פְּרוֹת. נִמְצָא, שְׁהִיא בְּחִינַת 'מוֹעֵט
 מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה' וְהוּטְבוּ דְבָרָיו, כִּי בְּאֵמַת בְּוֵדָאי הוּא בְּחִינַת 'מוֹעֵט
 מַחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה'; זֶה סוֹכֵב עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (פְּתוּבוֹת קִיב.): אָמַר רַב חֲסִדָּא, מֵאֵי דְכְּתִיב (יְרֵמְיָה ג, יט): "וְאֵתָן לָךְ אֶרֶץ חֲמֻדָּה
 גַּחֲלַת צְבִי" ? לְמָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלָה לְצְבִי? לֹאמַר לָךְ, מֵה צְבִי זֶה אֵין
 עוֹרוֹ מַחְזִיק בְּשֵׁרוֹ, אֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה מַחְזֶקֶת פְּרוֹתֶיהָ; כִּי הַתְּפָאָר
 שֶׁשֵּׁיג גְּדֻלַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא קִטְנָה מְכַל הָאֲרָצוֹת, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הִיא
 מוֹצִיאָה כָּל־כֶּף הַרְבֵּה פְּרוֹת; וְאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּינְקָרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה יג,
 סִימָן ב'): מִדְּהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא כָּל הָאֲרָצוֹת, וְלֹא מְצָא אֶרֶץ שְׁרָאוּיָה לְגַתָּן
 לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וְכֵן אֲמְרוּ (בְּמִדְבַר רַבָּה, פְּרָשָׁה כג, סִימָן ז'): אָמַר לוֹ

וְאֶחָד אָמַר שְׂיֵשׁ (לו) פְּרִדְס נַפְלָא מְאֹד, שְׂיֵשׁ שָׁם פְּרוּת וְכוּ', וְנוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוּת, כִּי הוּא פְּרִדְס נָאָה מְאֹד, וּבְקִיץ נוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוּת לְטִיֵּל שָׁם, וּבְאֶמֶת אֵין בְּהַפְרִדְס מְקוֹם כָּל-כָּף שְׂיִחְזִיק כָּל-כָּף אֲנָשִׁים, וְעַל-כֵּן הוּא מוּעֵט מִחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהוֹטְבוּ דְבָרָיו גַּם-כֵּן.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, הֵן הָאָרֶץ חֲבִיבָה עָלַי, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים יא, יב): "אָרֶץ אֲשֶׁר הַנְּיָ"ה אֱלֹהֶיךָ דְרַשׁ אֶתָּה תְּמִיד"; וַיִּשְׂרָאֵל חֲבִיבִין עָלַי, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים ז, ח): "כִּי מֵאַהֲבַת הַנְּיָ"ה אֶתְּכֶם" אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָנִי אֲכַנִּיס אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן חֲבִיבִין עָלַי לְאָרֶץ שְׁחֲבִיבָה עָלַי, שְׁנֹאֲמַר (בְּמִדְבָר לז, ב): "כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנָעַן"; נִמְצָא, שְׁאָרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מוּעֵט הַמִּחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהַתְּפָאָר שְׁזָכָה לְהַשִּׁיג גְּדֻלַּת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֶחָד אָמַר, שְׂיֵשׁ (לו) פְּרִדְס נַפְלָא מְאֹד, שְׂיֵשׁ שָׁם פְּרוּת וְכוּ', וְנוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוּת, כִּי הוּא פְּרִדְס נָאָה מְאֹד, וּבְקִיץ נוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוּת לְטִיֵּל שָׁם, וּבְאֶמֶת אֵין בְּהַפְרִדְס מְקוֹם כָּל-כָּף שְׂיִחְזִיק כָּל-כָּף אֲנָשִׁים, וְעַל-כֵּן הוּא מוּעֵט מִחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהוֹטְבוּ דְבָרָיו גַּם-כֵּן; זֶה סוֹכֵב עַל לְמוֹד תּוֹרָה, כִּי עַל הַתּוֹרָה אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן א'), שְׂאִין לָהּ שׁוֹם צְמָצוּם וּגְבוּל, שְׁנֹאֲמַר (אִיּוֹב יא, ט): "אֲרַכָּה מֵאָרֶץ מִדְּהָ וּרְחֻבָהּ מִנִּי יָם"; וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה מא, סִימָן ו'): מָה עָשָׂה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְשַׁהֲשָׁלִים מ' יוֹם, נִתֵּן לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה מִתְּנָה, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לא, יח): "וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה", וְכִי כָּל הַתּוֹרָה לְמַד מֹשֶׁה, כְּתִיב בַּתּוֹרָה (אִיּוֹב יא, ט): "אֲרַכָּה מֵאָרֶץ מִדְּהָ וּרְחֻבָהּ מִנִּי יָם", וְלֹאֲרַבְעִים יוֹם לְמִדְּהָ מֹשֶׁה, אֶלָּא כָּלֵלִים לְמִדְּהוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, הָיִי (שְׁמוֹת לא, יח): "כִּכְלַתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ"; כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִפְּרִדְס, וְאָמַר הָאָרִיז"ל, שְׁבָכָל פְּסוּק מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ, וּבְכָל מִימְרָא מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים יֵשׁ שְׂשִׁים רַבּוּא פְּשָׁטִים, וְשְׂשִׁים רַבּוּא רְמִזִּים, וְשְׂשִׁים רַבּוּא דְרָשׁוֹת, וְשְׂשִׁים רַבּוּא סוּדוֹת, וְכָל אֶחָד מְשִׁיג כְּפִי כַחוֹ

ואחד אמר שהדבור שלו הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה, פי הוא בעל-סוד (שקורין "סעקרעטיר" [מזכיר]) אצל מלך גדול, ובאין אצלו כמה וכמה בני-אדם: זה בא עם שבחים להמלך, וזה בא עם בקשות, וכיוצא בזה, ובודאי אי אפשר להמלך לשמע את כלם, ואני יכול לקבץ את כל דבריהם בתוך איזה דבורים מועטים ולספר לפני המלך אלו הדבורים מועטים, ויהיה כלול בהם כל השבחים והבקשות שלהם וכל דבריהם כלם בתוך איזה דבורים מועטים שלי. נמצא שהדבור שלי הוא מועט מחזיק את המרבה.

גהרי אפרסמון

ובחינתו, זה בפשט, וזה ברמז, וזה בדרש, וזה בסוד. ולכן התפאר אחד, שיש לו פרד"ס, שמרמז על כל חלקי התורה, שנוסעים לשם כמה וכמה בני-אדם ושררות, שהם כלל תלמידי חכמים ואנשי מעשה שנוכנסים בתוך התורה, כי הוא פרד"ס נאה מאד, ובקיץ שהוא חג השבועות, שאז נתנה התורה, באים שם כל-כף הרבה בני אדם ושררות לטיל בכל חלקי התורה הקדושה, אשר באמת אין בהפרד"ס מקום כל-כף שיחזיק כל-כף אנשים, כי התורה (איוב יא, יח): "ארכה מארץ מדה ורחבה מני גם"; כי על כל פרט ופרט יש בו ששים רבוא פשטים, ורמזים, ודרשות, וסודות, ואין מספיק שישגו את כל זה. נמצא, שזכה לבחינת מועט מחזיק המרבה.

ואחד אמר, שהדבור שלו הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה, פי הוא בעל סוד (שקורין סעקרעטיר) [מזכיר] אצל מלך גדול, ובאין אצלו כמה וכמה בני-אדם, זה בא עם שבחים להמלך, וזה בא עם בקשות וכיוצא בזה, ובודאי אי אפשר להמלך לשמע את כלם, ואני יכול לקבץ את כל דבריהם בתוך איזה דבורים מועטים, ולספר לפני המלך אלו הדבורים מועטים, ויהיה כלול בהם כל השבחים והבקשות שלהם וכל דבריהם כלם, בתוך

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהַשְּׂתִיקָה שְׁלוֹ הִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מִחֲזִיק
 אֶת הַמְּרֵבָה, כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה, וּבְעָלֵי
 לְשׁוֹן־הָרַע שְׂמֵלְשִׁינִים עָלָיו הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מֵה
 שְׂמֵלְשִׁינִים וְדוֹבְרִים וּמְקַטְרָגִים עָלָיו בְּלְשׁוֹן־הָרַע הַרְבֵּה,
 הוּא בְּשִׂתְיָקְתּוֹ מְתָרִץ הַכֹּל עַל־יָדֵי מֵה שֶׁהוּא שׂוֹתֵק לְבַד
 (כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזָה שְׂתִיקָה, וְהוּא תְרוּץ עַל הַכֹּל) נִמְצָא
 שֶׁשְׂתִּיקְתּוֹ הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרֵבָה.

נְחָרֵי אֶפְרָסִמוֹן

אֵיזָה דְבוּרִים מוֹעֵטִים שְׁלִי, נִמְצָא, שֶׁהַדְּבוּר שְׁלִי הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה; הֵינּוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, שְׂיִמְעֵט בְּדְבוּרָיו, כְּמֵאמָרָם ו'ל' (אָבוֹת פְּרָק
 ג'): סִיג לְחֻכְמָה שְׂתִיקָה, וְיָכוֹל לְדַבֵּר דְבוּרִים מוֹעֵטִים, שְׂפָהֶם יִהְיֶה כְּלוּל
 הַרְבֵּה מְאֹד, וְזֶה עֵקֶר הַחֻכְמָה, שְׂאָדָם יִמְעֵט בְּדְבוּר, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן יִפְעַל
 בְּדְבוּרוֹ כֹּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, וְכֵאמָר הַחֻכָּם: "אִם הַדְּבוּר כָּסֵף — הַשְּׂתִיקָה
 זָהָב"; כִּי לְפַעְמִים עַל־יָדֵי רַבּוּי הַדְּבוּר, לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל אוֹתוֹ, וְאָמַר
 הַחֻכָּם: "מִי שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּשִׂיחָתוֹ יִקְוֶצוּ בְּנֵי אָדָם בְּדְבָרָיו"; וְכֵמוֹ שֶׁהוּא עִם
 בְּשֵׁר וְנָדָם, שְׂכָל מֵה שְׂיִמְעֵט בְּדְבוּרוֹ וְיִקְצַר בְּאִמְרָיו, בְּאִין עֲרֵךְ כָּלֵל הוּא
 לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (קִהְלַת ה, א): "אֵל תִּבְהַל עַל פִּיךָ וְלִבְךָ
 אֵל יִמְהַר לְהוֹצִיא דְבַר לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ,
 עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֵטִים", כִּי עֵקֶר הַחֻכְמָה לְהַלְבִּישׁ אֶת כָּל עֲנִינָיו בְּכֻמָּה
 דְבוּרִים, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת מוֹעֵט הַמִּחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה — שְׂמַדְבֵּר מְעֵט, וּבְזֶה כְּלוּל
 כְּבֹר הַרְבֵּה. וְאֶחָד אָמַר, שֶׁהַשְּׂתִיקָה שְׁלוֹ הִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה, כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה וּבְעָלֵי לְשׁוֹן־הָרַע, שְׂמֵלְשִׁינִים עָלָיו
 הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מֵה שְׂמֵלְשִׁינִים וְדוֹבְרִים וּמְקַטְרָגִים עָלָיו בְּלְשׁוֹן־הָרַע הַרְבֵּה,
 הוּא בְּשִׂתְיָקְתּוֹ מְתָרִץ הַכֹּל, עַל־יָדֵי מֵה שֶׁהוּא שׂוֹתֵק לְבַד (כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזָה
 שְׂתִיקָה, וְהוּא תְרוּץ עַל הַכֹּל); נִמְצָא, שֶׁשְׂתִּיקְתּוֹ הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרֵבָה;
 כִּי אִין עוֹד דְּבַר שְׂיָכוֹל לְגַרֵם הַצְּלָחָה לְאָדָם כְּמוֹ הַשְּׂתִיקָה, וּבְכַרְט בְּשַׁעַה
 שְׂמַחְרָפִים וּמְבִזִּים אוֹתוֹ, שְׂבֹזָה הוּא רוֹאֶה מִפְּלֹתָם, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר הַחֻכָּם:

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי
 יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא סִגְי־נְהוּר (עור), וְהוּא (הֵינּוּ הָעָנִי)
 גְּדוּל מְאֹד, וְהוּא (הֵינּוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר וְסִפֵּר זֹאת) קָטָן לְגַמְרִי,
 וּמוֹלִיף אוֹתוֹ, הֵינּוּ שְׂזָה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיף
 אֶת הָעָנִי הַסִּגְי־נְהוּר, שֶׁהוּא גְּדוּל מְאֹד. נִמְצָא שֶׁהוּא
 מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הַסִּגְי־נְהוּר הָיָה יָכוֹל
 לְהַחֲלִיק וְהָיָה יָכוֹל לִפְלֹל וְהוּא מַחְזִיק אוֹתוֹ עַל־יְדֵי
 שְׁמוּלִיכוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הוּא
 קָטָן וּמַחְזִיק אֶת הַסִּגְי־נְהוּר הַגְּדוּל כַּנִּל. וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

"הַשְּׂתִיקָה תְּשׁוּבַת הַכֶּסֶל", וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'),
 שֶׁקָּרָה הַתְּשׁוּבָה הוּא — יִשְׁמַע בְּזִיוּנוֹ, וַיִּדַּם וַיִּשְׁתַּק; כִּי בְּרַגַע שֶׁעוֹצֵר
 בְּדַבְּרוֹ, הוּא עוֹלָה עַד עוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רלד), בְּסוּד (מְנַחוֹת כט:): שְׂתַק, כִּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה! הֵינּוּ
 כְּדֵי לְעֲלוֹת אֶל הַמַּחְשָׁבָה צָרִיף לְשִׁתַּק; וְלִכֵּן בְּשַׁעַה שְׁמַדְבְּרִים עָלָיו, אֵין
 עֲצָה אַחֲרַת לְהַנְצִיל מִהַמְדַּבְּרִים, אֶלָּא עַל־יְדֵי הַשְּׂתִיקָה, וּבְזֶה שֶׁהוּא שׁוֹתֵק,
 וְאֵינוֹ עוֹנֶה לְמַחְרָפּוֹ וְלַמְבִּזּוֹ — זוֹ מַפְלֵתֶם, וְאָמַר הַחֶכֶם: "מְמוּפְתֵי
 הַחֶכְמִים — מַעוֹט הַדְּבָרִים, וּמְמוּפְתֵי הַסְּכָלִים — רַב הַדְּבָרִים"; כִּי בְּזֶה
 שְׂאָדָם שׁוֹתֵק לְמַחְרָפּוֹ וְלַמְבִּזּוֹ, בְּזֶה רוֹאֶה אֶת מַפְלֵתֶם שֶׁל אֱלוֹ הַקָּמִים עָלָיו.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא
 סִגְי נְהוּר (עור), וְהוּא (הֵינּוּ הָעָנִי) גְּדוּל מְאֹד, וְהוּא (הֵינּוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר וְסִפֵּר זֹאת)
 קָטָן לְגַמְרִי, וּמוֹלִיף אוֹתוֹ, הֵינּוּ שְׂזָה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיף אֶת
 הָעָנִי הַסִּגְי נְהוּר, שֶׁהוּא גְּדוּל מְאֹד. נִמְצָא, שֶׁהוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה,
 כִּי הַסִּגְי נְהוּר הָיָה יָכוֹל לְהַחֲלִיק, וְהָיָה יָכוֹל לִפְלֹל, וְהוּא מַחְזִיק אוֹתוֹ עַל־יְדֵי
 שְׁמוּלִיכוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הוּא קָטָן וּמַחְזִיק אֶת
 הַסִּגְי נְהוּר הַגְּדוּל כַּנִּל; זֶה מְרַמֵּז עַל צְדִיק גְּדוּל, שְׂאֵין לוֹ שׁוּם הַסְּתַכְּלוֹת

ההוקיר שמספר כל זה, הייתי גם-כן שם ואמרת) האמת הוא שיש
 לכם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ואני יודע כל מה
 שפונתם בדבריכם (תינו שהוא יודע פונת כל הנ"ל, שהתפארו
 בבחינת מועט מחזיק את המרבה שלהם), וזה האחרון שהתפאר

נחרי אפרסמון

בזה העולם, ולכן נדמה פסגי נהור [עור], והוא עני, הינו שקורא את עצמו
 כן, כמו דוד המלך, שקרא את עצמו עני, כמוכא בזהר (ויצא קנו): מאן
 עני? דא דוד מלכא. דכתיב ביה (תהלים פו, א): "פי עני ואביון אני"; וכן
 אמרו (זהר בלק קצה): דוד חמא דכל פוין וכל תרעי שמיא פלהו זמינין
 לאפתחא למספנא, ולית בכל צלותין דעלמא דקדשא בריה הוא אצית מיד
 בצלותא דמספנא. פוין דחמי האי עבד גרמיה, עניא ומספנא פשט לבושא
 דמלכותא, ותיב בארעא כמספנא, אמר תפלה, דכתיב (תהלים פו, א): "תפלה
 לדוד הטה הנו"ה אונך ענגי"; ואחד קטן מוליך אותו, נמצא, שהוא מועט
 המחזיק את המרבה, הינו פי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן קא),
 שדוד המלך חבר את ספרו ספר התהלים ברוח-הקדש כל-כף גדול, עד
 שכל אחד יכול למצא את עצמו בו, ולכן אפלו אדם קטן במעלה או רחוק
 לגמרי בתכלית הרחוק, כשהוא אומר ספר תהלים, דוד המלך מתלבש בו,
 וכאלו שהוא מוליך את דוד המלך, הינו שהקטן במעלה מוליך את הגדול
 שהוא סגי נהור, וקורא את עצמו עני, פי אפלו הכי רחוק, שכבר עשה מה
 שעשה וכו', ונפל בתכלית הירידה והנפילה וכו', והוא קטן במעלה מאד,
 עם כל זאת כשזוכה לומר תהלים שחבר דוד המלך, שלא היתה לו
 הסתכלות בזה העולם, וקרא את עצמו עני, אזי נתלבש בו רוח-הקדש של
 דוד המלך, נמצא, שהקטן מוליך את הגדול, וזה מועט המחזיק את המרבה.
 ואני (הינו זה ההוקיר שמספר כל זה, הייתי גם-כן שם, ואמרת): האמת הוא, שיש
 לכם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ואני יודע כל מה שפונתם בדבריכם
 (הינו שהוא יודע פונת כל הנ"ל, שהתפארו בבחינת מועט מחזיק את המרבה שלהם); פי
 הצדיק האמת הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הוא כלול מכל הצדיקים,
 ולכן הוא יכול לגלות את מדרגת והשגת כל צדיק וצדיק, שזה כל אלו

שהוא מוליך את הפגי-נהור הגדול, הוא גדול מכלכם,
אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל, כי זה שהתפאר

גהרי אפרסמון

שהתפארו, שזכו למועט מחזיק את המרבה, שכל אחד היה צדיק גדול עד
מאד, והתפאר במדרגת מועט מחזיק את המרבה שזכה, הינו אף שהוא רק
מועט נולד מטפה סרוחה, אף-על-פי-כן הוא מחזיק את המרבה, שזכה
להשיג השגת אלקות במדרגה עליונה מאד, כל אחד ואחד כפי יגיעתו
וטרחתו בעבודת השם יתברך. וזה האחרון שהתפאר שהוא מוליך את הפגי
נהור הגדול, הוא גדול מכלכם; כי באמת האדם שמקטין את עצמו ביותר,
ומבטל את עצמו לגמרי אל עצם עצמיות אלקותו יתברך, מדרגתו גדולה
מאד, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים על דוד המלך (מגלה יא.) על הפסוק
(שמואל א' יז, יד): "ודוד הוא הקטן", הוא בקטנותו מתחלתו עד סופו, כשם
שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין
עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה; וכן אמרו (ספרי האזינו) על הפסוק
(שמואל א' יז, יד): "ודוד הוא הקטן", וכי אין אנו יודעים שדוד הוא הקטן?
אלא להודיעך צדקו של דוד, ודוד היה רועה את צאן אביו, ואף-על-פי
שנעשה מלך על ישראל, הוא דוד בקטנו; וכן אמר דוד המלך על עצמו
(תהלים כב, ז): "ואנכי תולעת ולא איש, חרפת אדם ובוזי עם"; וכן נאמר
אצל אברהם (בראשית יח, כז): "אנכי עפר ואפר"; ומשה רבנו עלה על כלם,
עד שהעידה עליו התורה הקדושה (במדבר יב, ג): "והאיש ענו מאד
מכל האדם אשר על פני האדמה", והתפאר על עצמו ואמר (שמות טז, ח):
"ונחננו מה, לא עלינו תלנתיכם, כי על הויה"; ודרשו על זה חכמינו
הקדושים (מדרש אגדה): ובשביל שאמר משה "ונחננו מה", זכה שאמר לו
הקדוש-ברוך-הוא: אתה אומר כי כבוד פה וכבוד לשון אנכי, חייך אני נותן
לך פתחון פה ומענה לשון יותר מכל באי עולם, שכל חדרי תורה וכל גוני
חכמה שיש לי בפרוס לא יראו אלא על ידך, שגאמר (שמות ד, טו): "ואנכי
אהיה עם פיה והוריתי", שכל אלו הצדיקים הקדושים הקטינו את עצמם
לגמרי, ובטלו את עצמם אל עצם עצמיות אלקותו יתברך כל ימי חייהם.
ולכן זכו כל אחד למה שזכה. אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל, כי

שהוא מוליד את הסגיי-נהור הגדול, פונתו שהוא מוליד את גלגל-הירח, שהוא בחינת סגיי-נהור, כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה פלום, והוא (הינו זה שהתפאר בזה) מוליד את הירח, אף-על-פי שהוא קטן וגלגל-הירח גדול מאד, והוא קיום כל העולם, כי העולם צריך את הירח. נמצא שהוא בחינת מועט מחזיק את המרבה באמת. אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי הוא למעלה מכלם בכלל.

גהרי אפרסמון

זה שמספר את כל הספור הזה, הוא ראש כל הצדיקים, וזכה למה שאף אחד לא זכה מעולם, ולכן היה יכול לומר מה שכל אחד התפאר, ובפרט זה שהתפאר שהוא מוליד את הסגיי נהור הגדול, פונתו שהוא מוליד את גלגל הירח, שהוא בחינת סגיי נהור, כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה פלום, והוא (הינו זה שהתפאר בזה) מוליד את הירח, אף-על-פי שהוא קטן, וגלגל הירח גדול מאד, והוא קיום כל העולם, כי העולם צריך את הירח, נמצא, שהוא בחינת מועט מחזיק את המרבה באמת; כי אלו הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה מאד, זכו לגלוי האמונה הקדושה, שהוא סוד המלכות הלבנה דלית לה מגרמה פלום, והם נקראים על שמה, כמאמרם ו"ל (חלין ס): ליקרו צדיקי בשמיה יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן; והם, על-ידי תקף בטולם לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, מוליכים את גלגל הירח שהיא הלבנה המלכות, דלית לה מגרמה פלום, שהיא האמונה הקדושה שמגלים את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם פלו, ועל-כן אף שהם קטנים בעיניהם, אף-על-פי-כן הם אשר מוליכים ומפרסמים את האמונה הקדושה לכל באי עולם, שידעו שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את הבריאה כלה; אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי, אמר בעל החטוטרת, הוא למעלה מכלם בכלל, שזה מה שהתפאר רבנו ז"ל, וקם ואחו בנדיו הקדושות את כתפיו

וְהָא רֵאִיָּה, כִּי פֵעַם אַחַת הָיוּ כַּת אַחַת שְׁהָיוּ חוֹקְרִים,
 בְּאֲשֶׁר שָׁפַל חִיָּה יֵשׁ לָהּ צֵל מִיַּחַד, שְׁבֹזָה הַצֵּל דִּיקָא
 הִיא רוֹצָה לָנוּחַ שָׁם, וְכֵן יֵשׁ צֵל מִיַּחַד לְכָל חִיָּה וְחִיָּה, כִּי
 כָּל חִיָּה וְחִיָּה בּוֹחֶרֶת לָהּ אֵיזָה צֵל, וּבְאוֹתוֹ הַצֵּל דִּיקָא הִיא
 רוֹצָה לְשָׁכֵן שָׁם כְּפִי הַצֵּל הַמֵּיַחַד לָהּ, וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף
 וְעוֹף עֲנָף מִיַּחַד, שְׁבֹאֹתוֹ הָעֲנָף דִּיקָא הוּא רוֹצָה לְשָׁכֵן.
 וְעַל־כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוּלִים לְמַצָּא אֵילָן כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּצֵלוֹ
 יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיּוֹת, שָׁפַל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֲרִים וַיִּתְרַצּוּ
 לְשָׁכֵן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְעַל עֲנָפָיו (שֶׁל אוֹתוֹ הָאֵילָן) יִשְׁכְּנוּ
 כָּל צְפָרֵי שְׁמַיָּא. וְחָקְרוּ שְׁנַמְצָא אֵילָן כְּזֶה, וְרָצּוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְאָמַר: כָּל הַצְּדִיקִים הִגִּיעוּ עַד כָּאן, וְאַחַר־כֵּן הִגְבִּיחַ אֶת יָדָיו לְמַעְלָה, וְאָמַר:
 אֲבָל אֲנִי זְכִיתִי לְהִגִּיעַ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, שְׁאֵף אֶחָד לֹא זָכָה לְהִגִּיעַ לְשָׁם,
 [שָׁפַל זֶה מְרָמֵז עַל פְּרָצוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת, שָׁפַל צְדִיק וְצְדִיק זָכָה לְהִגִּיעַ לְאִיזוֹ
 בְּחִינָה וּמְדַרְגָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אֲבָל הוּא זָכָה לְעֵלוֹת עַד יַחֲדָה דִּיחֲדָה,
 שֶׁהוּא רִישָׁא דְעַתִּיק, וְכוּ']; וְהָא רֵאִיָּה, כִּי פֵעַם אַחַת הָיוּ כַּת אַחַת שְׁהָיוּ
 חוֹקְרִים, בְּאֲשֶׁר שָׁפַל חִיָּה יֵשׁ לָהּ צֵל מִיַּחַד, שְׁבֹזָה הַצֵּל דִּיקָא הִיא רוֹצָה
 לָנוּחַ שָׁם, וְכֵן יֵשׁ צֵל מִיַּחַד לְכָל חִיָּה וְחִיָּה, כִּי כָּל חִיָּה וְחִיָּה בּוֹחֶרֶת לָהּ
 אֵיזָה צֵל, וּבְאוֹתוֹ הַצֵּל דִּיקָא הִיא רוֹצָה לְשָׁכֵן שָׁם, כְּפִי הַצֵּל הַמֵּיַחַד לָהּ,
 וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף וְעוֹף עֲנָף מִיַּחַד, שְׁבֹאֹתוֹ הָעֲנָף דִּיקָא הוּא רוֹצָה לְשָׁכֵן,
 וְעַל־כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוּלִים לְמַצָּא אֵילָן כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּצֵלוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיּוֹת,
 שָׁפַל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֲרִים, וַיִּתְרַצּוּ לְשָׁכֵן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן. וְעַל עֲנָפָיו (שֶׁל
 אוֹתוֹ הָאֵילָן) יִשְׁכְּנוּ כָּל צְפָרֵי שְׁמַיָּא. וְחָקְרוּ שְׁנַמְצָא אֵילָן כְּזֶה, כִּי בּוֹדָאֵי נְמַצָּא
 בְּאֵיזָה שֶׁהוּא מְקוֹם הַשְּׂגָה כְּזוֹ, שְׁיִתְרַצּוּ כֻלָּם לְהִיּוֹת בְּיַחַד, שְׁזֶה סוּד עוֹלָם
 הַתְּקוּן, אֲשֶׁר עַל זֶה נֶאֱמַר (ישעיה יא, ו): "וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי

לִילֵךְ לְשֵׁם אֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי הֶעֱנַג הַמִּפְלֵא שְׁיִישׁ שָׁם
 אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן אֵין לְשַׁעַר, כִּי יֵשׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל
 הַחַיּוֹת, וְשָׁם אֵין שׁוֹם הַזֶּק מִשׁוֹם חַיָּה, וְכָל הַחַיּוֹת וְכוּ'
 מְעַרְבִים שָׁם, וְכֻלָּם מְשַׁחֲקִים שָׁם, וּבּוֹדָאֵי הוּא תַעֲנוּג
 מִפְּלֵג מְאֹד לְהִיּוֹת שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן. וְחֻקְרוּ לְאִיזָה
 צַד צְרִיכִים לִילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְנִפְּל מַחֲלָקַת
 בֵּינֵיהֶם עַל זֶה, וְלֹא הָיָה מְכַרְיַע בֵּינֵיהֶם, כִּי זֶה אָמַר
 שְׁצַרְיכִים לִילֵךְ לְצַד פְּלוֹנֵי לְמִזְרָח, וְזֶה אָמַר לְמַעְרָב, וְזֶה

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִרְבֵּץ, וְעָגַל וּכְפִיר וּמְרִיא יַחְדָּו וְנָעַר קֶטֶן נֶהֱג בָּם, וּפְרָה וְדָב תַרְעִינָה יַחְדָּו
 יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן וְאַרְיָה כְּבָקָר יֹאכֵל תְּבֹן, וְשַׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חֵר פֶּתֶן וְעַל מְאוֹרַת
 צִפְעוֹנֵי גָמוֹל יְדוּ הֶדָה, לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדוֹשִׁי, כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ
 דְּעָה אֶת הַיָּיִט, כַּמֵּיִם לֵים מְכַסִּים; וְרָצוּ לִילֵךְ לְשֵׁם אֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי
 הֶעֱנַג הַמִּפְלֵא שְׁיִישׁ שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן — אֵין לְשַׁעַר וּלְתַאֲר כָּלֵל אֶת
 גִּדְּל הָעַרְבוֹת וְהַמְתִּיקוֹת וְהַנְעַם שְׁיִישׁ שָׁם, כִּי יֵשׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל הַחַיּוֹת,
 וְשָׁם אֵין שׁוֹם הַזֶּק מִשׁוֹם חַיָּה, כִּי שָׁם מְאִיר הַדַּעַת הָעֲלִיוֹנָה, אֲשֶׁר אֵין
 בְּלַעֲדָיו יַתְּבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוֹר הוּא, וְזוֹ הַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית, עֵץ
 הַחַיִּים אֲשֶׁר כָּלֵם כְּלוּלִים שָׁם, בְּסוֹד (דְּנִיָּאל ד, ט): "וּמְזוֹן לְכֻלָּא בֵּה תַחַתוּהִי
 תַטְּלֵל חַיּוֹת בְּרָא וּבְעַנְפוֹהִי יְדוּרָן צְפָרִי שְׁמָיָא וּמַנָּה יַתְזִין כָּל בְּשָׂרָא", וְכָל
 הַחַיּוֹת וְכוּ' מְעַרְבִים שָׁם, וְכֻלָּם מְשַׁחֲקִים שָׁם יַחַד, וְאֵינָם מְזִיקִים זֶה לְזֶה
 מִרַב הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת וְהַדַּעַת שְׁיִישׁ שָׁם, וּבּוֹדָאֵי הוּא תַעֲנוּג מִפְּלֵג מְאֹד לְהִיּוֹת
 שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי אֵין עוֹד תַעֲנוּג בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ מְקוֹם שְׁכֻלָּם
 יְכוּלִים לְהִיּוֹת יַחַד, וְלֹא יִזְיקוּ זֶה אֶת זֶה, וְחֻקְרוּ לְאִיזָה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ
 לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְנִפְּל מַחֲלָקַת בֵּינֵיהֶם עַל זֶה, וְלֹא הָיָה מְכַרְיַע בֵּינֵיהֶם,
 כִּי זֶה אָמַר שְׁצַרְיכִים לִילֵךְ לְצַד פְּלוֹנֵי לְמִזְרָח, וְזֶה אָמַר לְמַעְרָב, וְזֶה אָמַר
 לְכָאן וְזֶה לְכָאן וְכוּ', עַד שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים לְהַכְרִיעַ לְאִיזָה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ

אָמַר לְכָאן וְזֶה אָמַר לְכָאן וְכוּ', עַד שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים
לְהַכְרִיעַ לְאַיִזָּה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן.

וּבֵּא חָכָם אֶחָד וְאָמַר לָהֶם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים בְּאַיִזָּה צַד
לִילֵךְ אֶל הָאֵילָן? חֲקְרוּ מִתְחִלָּה מִי וּמִי הָאֲנָשִׁים
שִׁיְכוּלִים לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן! כִּי אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן לֹא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי זוֹ הַמְּחֻלְקֶת שֵׁשׁ בֵּין הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם, שֶׁכָּל
אֶחָד מוֹשֵׁף לְצַד אֶחָד, כִּי בְּאֵמֶת כָּלֵם רוֹצִים לְמַצֵּא אֶת הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה אִיפֹּה
יְכוּלִים לְהַגִּיעַ אֶל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁשֵּׁם כָּלֵם יְכוּלִים לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוּלָּה,
וַיְהִיו נִכְלָלִים זֶה בְּזֶה, כִּי כָּל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם, כָּלֵם אָהוּבִים, וְכָלֵם
בְּרוּרִים, וְכָל כְּנֻסֵיהֶם הֵיא לְשֵׁם שְׁמַיִם, אֲבָל מוּבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל
(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, סֵפֶר תּוֹרָה, הַלְכָה ג', אוֹת ב') מִחֻמַּת שְׁבִיבַת הַלְחַת נִתְהַנֶּה שְׁכֻחָה,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבְּתָה מְחֻלְקַת בְּיִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁאִין הַלְכָה בְּרוּרָה וּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה
בְּמָקוֹם אֶחָד (שֶׁבַת קִלְט.), וּמִשֵּׁם נִשְׁתַּלְשְׁלָה הַמְּחֻלְקַת הַגְּמוּרָה שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם,
וּבֵין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ, וּבֵין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וּבַפֶּרֶט בְּעֵתִים הַלְלוּ שְׁנֵתְרַבָּה
הַמְּחֻלְקַת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּכְמֵאמֶרֶם וְ"ל (סוֹטָה מ"ט): בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא
חֲצָפָא יִסְגָּא וְכוּ', אוֹיְבֵי אִישׁ אֲנָשִׁי בֵיתוֹ וְכוּ', וְקִטְגוֹרְזָא בֵּין הַתְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים וְכוּ', וְאֶחָד מְדַבֵּר עַל הַשָּׁנִי, שְׁזֶה פָּגַם הַדַּעַת בְּסוּד פְּהַרְעֵ, שֶׁהוּא
הָאוֹתִיּוֹת פְּרַע'ה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּלְבַּל הַדַּעַת, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(מְכִילְתָא בֵּא): מִגִּיד שֶׁהִיא פְּרַעַה מְחֻזָּר וְשׂוֹאֵל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: הֵיכָן מִשֵּׁה
שְׂרוּי, הֵיכָן אֶהְרֹן שְׂרוּי. וּבֵּא חָכָם אֶחָד, וְאָמַר לָהֶם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים
בְּאַיִזָּה צַד לִילֵךְ אֶל הָאֵילָן, חֲקְרוּ מִתְחִלָּה מִי וּמִי הָאֲנָשִׁים שִׁיְכוּלִים לָבוֹא
אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן; כִּי רוֹאִים טְבָעֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם רַבִּים בִּינֵיהֶם, וַיֵּשׁ חֲלוּקֵי
דַּעוֹת וּפְכוּחִים לְאַיִזָּה צַד הוֹלְכִים אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, שְׁמִי שְׁמַגִּיעַ
שֵׁם, נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֵילָנָא דְחַיִּי זֶה עֵץ הַחַיִּים, שְׁעַל
יְדוֹ זוֹכִים לְהַכְלִיל בְּחַיִּי הַחַיִּים, וְלִכֵּן מִתְנַכְּחִים כָּל אֶחָד בְּדֶרֶךְ שְׁלוֹ, וְכָל אֶחָד

כָּל אָדָם יְכוּל לָבוֹא אֶצְלוֹ, כִּי־אִם מִי שְׂיִישׁ לוֹ הַמְדוּת שֶׁל
הָאֵילָן, כִּי זֶה הָאֵילָן יֵשׁ לוֹ שְׁלֵשָׁה שְׂרָשִׁיִּים: שְׂרֵשׁ אֶחָד
הוּא אַמוּנָה, וְהַשְּׁנַי הוּא יְרָאָה, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא עֲנִיוּת,

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אומר שהדרך שלו היא אמתית, והדרך של הזולת היא רחוקה מהאמת, וזה
כל המחלקת והופוחים שיש בעולם, אף שכלם פונתם לשמים, אבל כל
אחד נוטה לדרך אחרת, ורוצה להוכיח להזולת שרק הדרך שלו היא דרך
אמתית, ועל זה בא החכם האמת ואומר להם: למה אתם חוקרים באיזה
צד צריכים לילך אל האילן, חקרו יותר מי באמת ראוי ללכת אל האילן
הזה, שהוא עץ החיים, כי אל אותו האילן לאו כל אדם יכול לבוא אצלו,
כי אם מי שיש לו המדות של האילן, כי בכל דבר צריכים אתערוותא
דלתתא, כי אי אפשר להגיע אל שום קדשה בלי התעוררות מלמטה, שאדם
צריך לקנות לעצמו מדות טובות, אשר לזה אי אפשר להגיע, אלא על-ידי
יגיעות וטרחות רבות מאד, כי עד שזוכים להפגס להקדשה ולהכלל בחי
החיים, להתחזק את עצמו בעצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, שכל זה הוא
אתערוותא דלעילא, על זה צריכים הרבה יגיעה וטרח, ולקנות את המדות
של האילן שהוא עץ החיים, שהם הכלים לקבל בהם הארת האין סוף ברוך
הוא, כי זה האילן יש לו שלשה שרשים, שזה סוד מה שאמרו חכמינו
הקדושים (אבות פרק א'): על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל
העבודה ועל גמילות חסדים; שהם פגוד אבות העולם: אברהם, יצחק,
יעקב, שהם מסרו את נפשם בעבירו ותברך, ולכן זכו להתאחד בעץ החיים,
שהוא אילנא דחיי, ונכללו בעצם עצמיות אלקותו ותברך, שרש אחד הוא
אמונה, כי היסוד הראשון להפגס אל עצם עצמיות חיות אלקותו ותברך,
צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו ותברך, ולבקש תמיד ממנו ותברך,
שיזכה לאמונה, שזה יסוד היסודות, וכמו שאמר רבנו ז"ל: אף שאמונה
היא המדרגה הכי נמוכה, כי אמונה היא בסוד מלכות, אבל על-ידי אמונה
יכולים להגיע לכל המדרגות שבעולם, כי אמונה היא סוף כל דרגין, ועל
ידה באים אל ראש כל דרגין, וזה נגד אברהם, שהיה ראש למאמינים.
והשני הוא יראה, והיסוד השני הוא יראה, לרעד ולפחד תמיד ממנו ותברך,

וְאֵמֶת הוּא גוֹף הָאֵילָן, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים, וְעַל־כֵּן אֵי
אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאֵילָן, בִּיָּאָם מִי שֵׁישׁ בּוֹ מִדּוֹת הַלָּלוּ

גַּחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

כִּי אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְדַעַת, שְׂמִסְתַּכְלִים עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְכָל מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
אוּ מְדַבֵּר אוּ חוֹשֵׁב, אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא שָׁם וּמִסְתַּכַּל עָלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה
יִזְכֶּה לִירְאָה, לִירָא וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה נִגְדֵי יִצְחָק, שֶׁהִיָּה בְּחִינַת יִרְאָה,
פַּחַד יִצְחָק, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא עֲנִוּוֹת, וְהַמְּדָה הַשְּׁלִישִׁית הִיא עֲנָוָה, כִּי אִם אָדָם
חִזַּק בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְרַגֵּשׁ תָּמִיד שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא וְאִין
בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְיֵשׁ לוֹ יִרְאָה, וּמִתְפַּחַד מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרֵךְ, כִּי הוּא מְרַגֵּשׁ תָּמִיד, שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וּמִסְתַּכַּל
עָלָיו, עַל־יְדֵי־זֶה נּוֹפֶלֶת עָלָיו עֲנָוָה, וְזֶה נִגְדֵי יַעֲקֹב, שֶׁאָמַר: "קִטְנָתִי מִכָּל
הַחֲסָדִים", כִּי הִחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ לְלֹא כְּלוּם, בְּחִינַת יַעֲקֹב, וְאֵמֶת הוּא גוֹף
הָאֵילָן, שֶׁזֶה כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הָאֵילָן הַקְּדוֹשׁ,
וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נא), שֶׁאֵמֶת הוּא רַק
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמִיָּה י' י'): "וַהֲוִי"ָה אֱלֻקִּים אֵמֶת הוּא
אֱלֻקִּים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם"; וּמִי שֶׁאוֹחֵז יוֹתֵר בְּאֵמֶת, נִכְלָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
כִּי רַק הוּא יִתְבַּרֵךְ עֲצָם הָאֵמֶת, שֶׁזֶה עֵץ הַחַיִּים, שְׂמִי שְׂטוּעִים מִמֶּנּוּ, אֲזִי וְחַי
לְעוֹלָם, כִּי הוּא נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים, עֲצָם הָאֵמֶת, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(שֶׁבַת נה.): חוֹתָמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵמֶת; וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים, הֵינּוּ
הַשְּׁלִשָּׁה עֲנָפִים הָעֲקָרִיִּים, שֶׁהֵם: אִמּוּנָה, יִרְאָה, וְעֲנָוָה, יוֹצְאִים מֵאֵמֶת, כִּי
אִם אָדָם רוֹצֵה לְדַעַת אִם הוּא אוֹחֵז בְּמִדַּת הָאֵמֶת, וְאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ,
הוּא צָרִיךְ לְבַדֵּק אֶת עֲצָמוֹ אִם יֵשׁ לוֹ אֶת הַשְּׁלִשָּׁה עֲנָפִים: אִמּוּנָה, יִרְאָה
וְעֲנָוָה, כִּי בְּלִי זֶה אָדָם מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וְהוּא רְחוּק מִהָאֵמֶת כְּרַחוּק
מִזֶּרֶח מִמַּעַרְב, וְעַל־כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאֵילָן, כִּי אִם מִי שֵׁישׁ בּוֹ מִדּוֹת
הַלָּלוּ הַנִּזְכָּרִים, כִּי בְּלִי הַמִּדּוֹת הָאֵלוּ, שֶׁהֵן: אִמּוּנָה, יִרְאָה וְעֲנָוָה, אֵי אֶפְשָׁר
בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן לְהַגִּיעַ אֶל הָאֵמֶת, וְזֶה הַנְּסִיּוֹן הַכִּי גְדוֹל שֶׁל הָאָדָם, אִם
הוּא רוֹצֵה לְנִסּוֹת אֶת עֲצָמוֹ אִם כִּבֵּר אוֹחֵז בְּאֵמֶת, שֶׁיִּנְסֶה אֶת עֲצָמוֹ אִם הוּא
חִזַּק בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּרְגֵּשׁ תָּמִיד אֶת אֵמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,

הנ"ל. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה, שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו, כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם, כִּי־אם קצתם שהיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות, ועל־כֵּן נתעכבו כלם, עד שיהיו יגעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם־כֵּן המדות הנ"ל, כְּדִי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וכן עשו, ויגעו

נחרי אפרסמון

ויירא ויפחד רק ממנו יתברך, ועל־ידי־זה תפל בו ענוה ושפלות, וירגיש עצמו ללא כלום, ואז סימן שאוּחוּז באמת, אבל לפני זה הוא מטעה את עצמו מאד, ולכן אי אפשר להגיע אל אמת, רק כשיש לו את השלשה שרשים, שהם: אמונה, יראה וענוה. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו, כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם כי אם קצתם, שהיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות, ועל־כֵּן נתעכבו כלם, עד שיהיו יגעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם־כֵּן המדות הנ"ל, כְּדִי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וזה דבר נפלא מאד באהבת חברים שמתקשרים יחד, שלא יעזבו זה את זה, עד שכלם יתעלו יחד, ויוכלו לקנות לעצמם את המדות של האילן, כְּדִי שיוכלו להכלל באין סוף ברוך הוא; כי באמת אצלו יתברך חשוב מאד רבים העושים את המצוה יותר מיחיד העושה את המצוה, ובכפרט רואים את גדל המסירות נפש שהיתה לאלו שפן זכו כְּבִר להגיע למדרגת המדות שיש להאילן, והם כְּבִר היו יכולים ללכת אל האילן, עם כל זאת מחלו על הכל, וּחְפוּ לשאר אנשי הכת, וזה מראה את גדל המעלה של התקשרות אמתית בין החברים, שלא ילכו לבד אלא ביחד, ואם יש בעולם חבורה כזו, שאחד דואג להשני, כְּדִאי להסתופף ולהתחבר אל חבורה כזו. וכן עשו, ויגעו

וּטְרַחוּ, עַד שֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמִּדּוֹת הַנ"ל, וְאַזִּי, כְּשֶׁבָּאוּ
כָּלָם לְאֵלוֹ הַמִּדּוֹת הַנ"ל, אָזִי בָּאוּ כָּלָם עַל דַּעַת אַחַת
וְהִסְכִּימוּ כָּלָם עַל דֶּרֶךְ אֶחָד לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ אֵל הָאֵילָן
הַנ"ל, וְהִלְכוּ כָּלָם.

וְהִלְכוּ אֵיזָה זְמַן, עַד שֶׁהָיוּ רוֹאִים (מֵרְחוֹק) אֶת הָאֵילָן.
וְהִסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ, וְהִנֵּה אֵין הָאֵילָן עוֹמֵד בְּמָקוֹם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּטְרַחוּ עַד שֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמִּדּוֹת הַנ"ל, וְאַזִּי כְּשֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמִּדּוֹת
הַנ"ל, אָזִי בָּאוּ כָּלָם עַל דַּעַת אַחַת, וְהִסְכִּימוּ כָּלָם עַל דֶּרֶךְ אַחַת, לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ
דֶּרֶךְ אֵל הָאֵילָן הַנ"ל, וְהִלְכוּ כָּלָם; כִּי תִכְּף־וּמִיד כְּשֶׁאַדָּם זוֹכֵה לְהִגִּיעַ אֶל
הַמִּדּוֹת שֶׁל הָאֵילָן, שֶׁהֵם: אֲמוּנָה, יִרְאָה וְעֲנָוָה, מִתְבַּטְּלִים אַחַד נֶגְדַּד הַשָּׁנִי,
וּבָאִים אֶל דַּעַת אַחַת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין לְאָדָם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵין לוֹ יִרְאָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי מִמִּילָא הוּא מְלֵא גְאוּנָה,
וְהוּא רְחוֹק מֵעֲנָוָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת הַמַּחְלֻקוֹת וְאֵי הַהֲבָנוֹת בֵּין אַנְשִׁים,
וּמִשָּׁם נִמְשָׁף שֶׁכַּל אַחַד מוֹשֵׁף לְדֶרֶךְ אַחֲרָת, אֲבָל תִּכְּף־וּמִיד כְּשֶׁיִּגְעוּ וּטְרַחוּ
כָּלָם לְהִגִּיעַ לְהַמִּדּוֹת שֶׁל הָאֵילָן, שֶׁהֵם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְלִירָא וְלִפְחֹד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאוּ אֵל בְּטוּל אֲמֵת, שֶׁהוּא בְּטוּל
וּמְבֹטֵל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, וְהוּא עָנוּ גְדוֹל, וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְהִתְנַשֵּׂא עַל זוּלָתוֹ,
תִּכְּף־וּמִיד מִתְאַחֲדִים יַחַד, וּמִסְכִּימִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אַחַת. וְהִלְכוּ אֵיזָה זְמַן,
עַד שֶׁהָיוּ רוֹאִים (מֵרְחוֹק) אֶת הָאֵילָן, כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁכָּבַר זָכוּ לְהִגִּיעַ אֶל מִדּוֹת
הָאֵילָן, צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁזֶה לֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, עַד שְׂרוּאִים מֵרְחוֹק אֶת הָאֵילָן,
שֶׁהוּא אֵילָנָא דְחַיֵּי עֵץ הַחַיִּים, שְׁמִי שְׁמִיגִיעַ לְשֵׁם זוֹכֵה לְהַפְלִיל בְּחַי הַחַיִּים,
וְלִכֵּן אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, אֶפְלוּ שֶׁהוּא יִגַּע וְטוֹרַחַת הַרְבֵּה זְמַן
לְהִגִּיעַ לְאֲמוּנָה וְלִירְאָה וְלְעֲנָוָה, וּכְבָר מַחְלִיטִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אַחַד, צְרִיכִים
לְדַעַת שֶׁעַם כָּל זֹאת עֲדִין לֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, וְאֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, כִּי סוּף כָּל סוּף
אִם אָדָם חֲזַק, יִגִּיעַ אֶל יְעוּדוֹ. וְהִסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ, וְהִנֵּה אֵין הָאֵילָן עוֹמֵד בְּמָקוֹם

כָּלֵל, כִּי אֵין לְאֵילָן מְקוֹם כָּלֵל, וּמֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם,
אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְבֹא אֵלָיו.

וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַהוֹקִיר) הָיִיתִי גַם־כֵּן שָׁם עִמָּהֶם, וְאָמַרְתִּי
לָהֶם: אֲנִי יָכוֹל לְהִבְיֹא אֶתְכֶם אֶל הָאֵילָן, כִּי זֶה
הָאֵילָן אֵין לוֹ מְקוֹם כָּלֵל, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם לְגַמְרִי,
וּבַחֲנִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה הוּא עֲדִין בַּמְּקוֹם, כִּי

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

כָּלֵל, כִּי אֵין לְאֵילָן מְקוֹם כָּלֵל, וּמֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם, אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְבֹא
אֵלָיו? כִּי בְּאֵמַת הָאֵילָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וּלְמַעְלָה מִהַזְּמַן,
כִּי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּעֵץ הַחַיִּים, עָלָיו נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, כב): "פֶּן יִשְׁלַח
יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, וְאָכַל וַחַי לְעֹלָם"; כִּי הַזּוּכָה כָּבֵר לְהַגִּיעַ לְאֵילָנָא
דְּחַיִּי עֵץ הַחַיִּים, אִזּוֹ הוּא כָּבֵר נִכְלָל לְגַמְרִי בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבֵר אֵינוֹ
רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר, וְאֵין לוֹ מַחְלָקַת עִם אֶף אֶחָד, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁם אָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה טו): גַּמְרֵא
דְּלְמַעְלָה לֹא הוּי לֹא יִשְׂיבָה וְלֹא תַחְרוּת וְלֹא עֶרְף וְלֹא עִפּוּי; וְאָמְרוּ (בְּרֵכּוֹת
יז): הָעוֹלָם הֵבֵא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׂתִיָּה, וְלֹא פְרִיָּה וּרְבִיָּה, וְלֹא מִשָּׂא
וּמִתֵּן, וְלֹא קִנְיָה וְלֹא שְׂנְאָה וְלֹא תַחְרוּת, אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבֵין וְעֵטְרוֹתֵיהֶם
בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וְנִהְנִים מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, שְׂנֵאָמַר (שְׁמוֹת כד, יא): "וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ"; וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַהוֹקִיר), הָיִיתִי גַם־כֵּן שָׁם עִמָּהֶם וְאָמַרְתִּי
לָהֶם: אֲנִי יָכוֹל לְהִבְיֹא אֶתְכֶם אֶל הָאֵילָן, כִּי זֶה הָאֵילָן אֵין לוֹ מְקוֹם כָּלֵל,
כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם לְגַמְרִי, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמַת שְׂנֵרָאָה שֵׁישׁ לוֹ הוֹקִיר
(הֵינּוּ גַבְנַת), וְאֵינוֹ חֲשׂוֹב בְּעֵינָי בְּנֵי אָדָם כָּלֵל, דִּיקָא הוּא נִכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא בְּטַל וּמְבַטֵּל אֶל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד
שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹלִיף וּלְהִבְיֹא אֶת כָּל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֵלָיו, שְׂגָם הוּא יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ
אֶל הָאֵילָן הַקְּדוּשׁ, אֵילָנָא דְּחַיִּי עֵץ הַחַיִּים, שְׂמִי שְׂטוּעָם מְזָה, הוּא חַי
לְעוֹלָם, וְהוּא עוֹלָה מִהַמְּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם, מֵאַחַר שֶׁהוּא כָּבֵר נִדְבָק
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּבַחֲנִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה הוּא עֲדִין בַּמְּקוֹם כִּי

על־כָּל־פָּנִים יש לוּ מָקוֹם מוּעָט, רק שֶׁהוּא מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, אֲבָל עֲדִין יש לוּ מָקוֹם מוּעָט עַל־כָּל־פָּנִים. וּבְחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה שִׁישׁ לִי (הִינּוּ לְבַעַל הַחַטּוּטָרוֹת) הִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, שְׁמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין מָקוֹם כָּלָל. עַל־כֵּן אֲנִי יְכוּל לִשְׂא אֶת כָּלְכֶם אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם לְגַמְרִי. (כִּי זֶה בְּעַל הַחַטּוּטָרוֹת הוּא כְּמוֹ בְּחִינַת מְמוּצָע בֵּין הַמָּקוֹם וּבֵין לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי כִּי יש לוּ בְּחִינָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם מִמֶּשׁ, שְׁמִשָּׁם וְהִלָּאָה אֵין נִמְצָא תַּבַּת מָקוֹם כָּלָל, כִּי מִשָּׁם וּלְמַעְלָה הִיא בְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, וְעַל־כֵּן הוּא יְכוּל לִשְׂא אוֹתָם מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם, וְהִבּוֹן).
וְלִקְחֹתִי אוֹתָם, וְנִשְׂאֹתִי אוֹתָם לְשָׁם, אֶל הָאֵילָן הַנִּלְ.

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

עַל־כָּל־פָּנִים יש לוּ מָקוֹם מוּעָט, רק שֶׁהוּא מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, אֲבָל עֲדִין יש לוּ מָקוֹם מוּעָט עַל־כָּל־פָּנִים, הִינּוּ שֶׁהַצַּדִּיק הֶאֱמַת אוֹמֵר לְמִקְרָבָיו, אִף שְׁכָל אֶחָד כָּבֵר זָכָה עַל יְדוֹ לְמָה שֶׁזָּכָה, וְהוּא מִתְפָּאֵר שֶׁזָּכָה לְמוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, עִם כָּל זֹאת עֲדִין הוּא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי מֵאַחַר שִׁישׁ לָנוּ מָקוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, אִף שְׁמִתְפָּאֵר שֶׁכָּבֵר זָכָה לְמוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, הִינּוּ שֶׁאֵינוֹ נִמְצָא הַרְבֵּה בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, עִם כָּל זֹאת עֲדִין יש לוּ קֶשֶׁר אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְלָכֵן קֶשֶׁה לוֹ לְהִתְעַלּוֹת עֲדִין, וּלְנַתֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִהַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם. וּבְחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה שִׁישׁ לִי (הִינּוּ לְבַעַל הַחַטּוּטָרוֹת), הִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, שְׁמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין מָקוֹם כָּלָל, עַל־כֵּן אֲנִי יְכוּל לִשְׂא אֶת כָּלְכֶם אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם לְגַמְרִי (כִּי זֶה בְּעַל הַחַטּוּטָרוֹת, הוּא כְּמוֹ בְּחִינַת מְמוּצָע בֵּין הַמָּקוֹם וּבֵין לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, כִּי יש לוּ בְּחִינָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם מִמֶּשׁ, שְׁמִשָּׁם וְהִלָּאָה אֵין נִמְצָא תַּבַּת מָקוֹם כָּלָל, כִּי מִשָּׁם וּלְמַעְלָה הִיא בְּחִינַת

נִמְצָא שֵׁישׁ לִי הַסְּכָמָה מִהַנִּ"ל, שֵׁישׁ לִי בַּחֲיִנָּה עֲלִיוֹנָה
שֶׁל מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה. (בְּשִׁבִיל זֶה הָיָה נִדְמָה
כְּבַעַל־חַטוּטְרוֹת, כִּי הוּא נוֹשֵׂא עָלָיו הַרְבֵּה, כִּי הוּא בַּחֲיִנַת מוֹעֵט מַחְזִיק
אֶת הַמְּרֻבָּה כַּנִּ"ל), וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה, שְׁתַּהֲיוּ
כְּמוֹנֵי. וְנַעֲשֵׂה שֵׁם שְׂמֻחָה גְּדוּלָּה וְחֲדוּדָה רַבָּה מְאֹד:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

למעלה מן המקום לגמרי, ועל-כן הוא יכול לשא אותם מתוך המקום, לבחינת למעלה מן המקום, והבן). כי הצדיק האמת זכה וטהר את עצמו כל-כף, עד שהגוף שלו כל-כף מעבד, שאין בו שום ריח מהבלי עולם הזה, ואין לו שיכות כלל אל גשמיות וחרמיות עולם הזה, ולכן הוא הגיע כבר אל סוף המקום, שמשם עולים רק מעלה מעלה, ולכן דיקא הוא יכול להעלות את כל אלו המקרבים אליו מהמקום אל למעלה מהמקום. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הוא יכול להגביה אפלו את הקטנים במעלה, כי הוא יכול להוריד את אמתת מציאותו יתברך, אור אלקי משכל עליון אל שכל תחתון, מעילא לעלול, ולקחתי אותם, ונשאתי אותם לשם אל האילן הנ"ל; כי מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק, הוא יכול להעלות אפלו את הכי הרחוקים אל האין סוף ברוך הוא, ושיהיו נכללים בעצם עצמיות אלקותו יתברך, שזה אילן החיים. נמצא, שיש לי הסכמה מהנ"ל, שיש לי בחינה עליונה של מועט מחזיק את המרבה (בשביל זה היה נדמה כבעל חטוטרות, כי הוא נושא עליו הרבה, כי הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה כנ"ל); וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קע), שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, יש לו צרות מכל העולם כלו, כי כלם חולקים ומדברים עליו, ועל-ידי-זה נכנע גופו, ומאירה אצלו הצורה, ועל-ידי-זה הוא יכול לשא את כל האנשים. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה שתהיו כמוני, ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד; כי אין עוד שמחה כזו, כמו כשמקבלים מתנה יקרה ונוראה ונפלאה כזו מהצדיק האמת, שיוכל להעלות ולהגביה את כל אלו שמקרבים אליו, שגם הם יגיעו אל האילן הקדוש, אילנא דחיי עץ החיים, וחי לעולם.

ביום הששי היו גם־כן שמחים, והיו מתגעגעים איך
 לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידים.
 והנה הוא בא ואמר: הנני הנה באתי אצלכם על
 החתנה, ואמר להם גם־כן כנ"ל, ונשק אותם ואמר להם:

נהרי אפרסמון

ביום הששי היו גם־כן שמחים, אף שפבר עברו כמה ימים, בכל זאת
 עדין היו גם־כן שמחים, כי כך צריך להיות אצל כל בר ישראל, להמשיך
 את השמחה מיום ליום בכל דבר, ובכל פעם להתחיל את השמחה מחדש,
 כאלו עדין לא היה שמח. וזו השלמות, שאפלו שפבר עברו כמה ימים
 מהחתנה, אף־על־פי־כן עדין המשיכו את השמחה. וזה שיש לקל בר
 ישראל, אפלו שפבר עבר יום שמחתו, יום כלולות לבבו, עדין הוא צריך
 להיות בשמחה, ועל־ידי שמחה נתרחת לו הדעת, וירצה להפלל בו יתברך.
 והיו מתגעגעים איך לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידים? אף שפבר זכו
 עד עכשו למה שזכו, שפכל יום בא עליהם צדיק אחר, ובכרם שיהיו כמותו,
 ונתן להם במתנה מדרגותיו והשגותיו, אף־על־פי־כן מרב שמחה שהיתה
 להם, התגעגעו לעוד צדיק, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א',
 סימן ל'), אשר אין לאדם לומר: די לי אם אהיה מקרב אצל איש נכבד וירא
 השם, אף שאינו מפלג במעלה, כי הלואי שאהיה מקדם כמהו, אל יאמר
 כן, כי אדרבה, כפי מה שידע איניש בנפשיה גדל פחיתותו וגדל רחוקו
 שנתרחק מאד מהשם יתברך, כל אחד ואחד כפי מה שידע בנפשו, וככל
 שאדם יודע בעצמו שהוא מרחק ביותר, צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד
 מאד, הגדול במעלה ביותר, הינו שתמיד יבקש ויחפש לזכות להתקרב
 להרבי הגדול מאד מאד, ולכן היו מתגעגעים בכל יום אל הבעטליר האחר,
 כי תמיד רצו להתעלות מעלה מעלה, והשתוקקו בכל פעם אחר הצדיק
 הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, ואף שפבר זכו למה שזכו בכל יום
 ויום, שבאו אליהם בכל פעם צדיקים גדולים, ונתנו להם ממדרגתם במתנה
 גמורה, עם כל זאת היו מתגעגעים בכל פעם לצדיק יותר גדול. והנה הוא
 בא, ואמר: הנני! הנה באתי אצלכם על החתנה, ואמר להם גם־כן כנ"ל;

(אתם סבורים שאני בעל־מום בידי) אין אני בעל־מום כלל על ידי, רק באמת יש לי כח בידי, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לענין אחר. ויש לי הסכמה על זה מן המבצר, (שקורין "שלאס"), של מים (פון דעם וואשיריקן שלאס).

גהרי אפרסמון

פי תכף כשמשתוקקים אחר הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הנה הוא כבר בא, ואמר להם: מקדם ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועכשו אני נותן לכם במתנה גמורה שתהיו כמוני. ונשק אותם, שזה סוד הדבקות, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקיטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יב), שהנשיקין היא תכלית הדבקות והיחוד, שמכניס רוחא ברוחא זה בזה. ואמר להם: (אתם סבורים שאני בעל מום בידי), אין אני בעל מום כלל על ידי, רק באמת יש לי כח בידי, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לענין אחר; כי מחמת התפללותו לגמרי בעצם עצמיות אלקותו יתברך, אין רואין את ידיו כלל, עד שחושבין שהוא בעל מום, ואינו יכול להשתמש עם הידים, ובאמת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, עוסק לחזק ולאמץ בידי הקדושות את כל הירודים והנפולים והמשלכים בתאוותיהם ובמדוותיהם הרעות, כמו שכתוב (ישעיה לה, ג): "חזקו ידים רפות וברכפים כשלות אמצו, אמרו לגמרי לב חזקו אל תיראו, הנה אלהיכם"; ויש לי הסכמה על זה מן המבצר (שקורין "שלאס") של מים (פון דעם וואשיריקן שלאס); כי כל העולם הזה הוא כמו מבצר של מים, כי באמת מראש הבריאה היה הכל מים במים, כמאמרם (בראשית רבה, פרשה ה', סימן ב'): כל העולם כלו מים במים, וכן אמרו (שמות רבה, פרשה טו, סימן ז'): מתחלה היה העולם מים במים, והיה האלהים מבקש לכוונן עולמים, ולא היו הרשעים מניחין, מה כתיב בדורו של אנוש (בראשית ד, כו): "אז הוחל לקרא בשם ה'", עלו המים והציפום, שנאמר (איוב ט, ט): "עשה עש כסיל וכימה וגו', וכן דור המבול היו רשעים, מה כתיב בהם (שם כג): "האומרים לאל סור ממנו", עלו המים ולא הניחו לתן עליהם את היסוד, שנאמר (שם): "ונגהר יוצק יסודם", וכתיב

כִּי פַעַם אַחַת יִשְׁבְּנוּ יַחַד אִיזָה אֲנָשִׁים, וְהָיָה כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִתְּפָאֵר בְּכַח שְׁבִידָיו. זֶה הַתְּפָאֵר שְׁיִישׁ לוֹ
 גְּבוּרָה זֹו בִּידָיו, וְזֶה הַתְּפָאֵר שְׁיִישׁ לוֹ גְּבוּרָה פְּלוֹנִית
 בִּידָיו, וְכֵן כָּל אֶחָד הַתְּפָאֵר בְּגְבוּרָה שְׁיִישׁ לוֹ בִּידָיו. הִינּוּ
 כִּי אֶחָד הָיָה מִתְּפָאֵר שְׁיִישׁ לוֹ כַּח וּגְבוּרָה כְּזוֹ בִּידָיו,
 שֶׁשְׁשֶׁהוּא מוֹרָה חָץ הוּא יְכוּל לַחְזֹר וּלְמַשְׁכָּה אֵלָיו, כִּי
 יֵשׁ לוֹ כַּח כְּזֶה בִּידָיו, שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁהוֹרָה כְּבָר הַחֵץ,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

(בראשית ז, יא): "ביום הנה נבקעו כל מעינות תהום רבה", פיון שבאו האבות
 וזכו, אמר הקדוש-ברוך-הוא: על אלו אני מכוון העולם, שנאמר (שמואל-א'
 ב, ח): "כי להנני"ה מצקי ארץ וישת עליהם תבל"; ואפלו עכשו שרואים
 בריאה שלמה, עולם ומלואו, כלה עומדת על מים, שזה סוד מבצר של מים
 (דער ואשיריקן שלאס), כי הכל לכל אלקות גמור הוא, שנקרא מים, כמו
 שכתוב (ישעיה יא, ט): "מלאה הארץ דעה את הנו"ה פמים לים מכסים"; כי
 פעם אחת ישבנו יחד איזה אנשים, והיה כל אחד ואחד מתפאר בכח
 שבִּידָיו, כי הצדיקים יושבים יחד, וכל אחד מתפאר במדרגתו שזכה, ולא,
 חס ושלום, כדי להתגאות, אלא להתחזק יחד, כי באמת הצדיק דבוק לגמרי
 באין סוף ברוך הוא, והוא בטל ומבטל אל עצם עצמיות אלקותו יתברך,
 והוא בעיני עצמו כלא כלום, כי עקר גדלת הצדיקים שהם בטלים לגמרי,
 עד שאין להם שום חיות כלל, וכדי להחיות את עצמם, צריכים בכל פעם
 להתפאר במדרגתם, כדי שתפגס בהם איזו חיות, ודבר זה אי אפשר להסביר
 לבני אדם שהם רחוקים מזה, כי הצדיקים האמתיים, הם בעיני עצמם כלא
 ממש, וכמעט שיתבטלו מהמציאות, וכדי להחיות את עצמם, הם מתפארים
 במדרגתם, כדי שתפגס בהם איזו חיות, וגם אחר-כך הם בעיניהם שפלים
 מאד. זה התפאר שיש לו גבורה זו בִּידָיו, וזה התפאר שיש לו גבורה פלונית
 בִּידָיו, וכן כל אחד התפאר בגבורה שיש לו בִּידָיו, הינו כי אחד היה מתפאר
 שיש לו כח וגבורה כזו בִּידָיו, שששהוא מורה חץ, הוא יכול לחזור ולמשכה

עדין יכול להחזירה, לחזר ולמשכה אליו. ושאלתי אותו:

נהרי אפרסמון

אליו, פי יש לו כח כזה בידי, שאף-על-פי שהורה כבר החץ, עדין יכול להחזירה, לחזר ולמשכה אליו, הינו שפגם הברית נקרא בחינת יורה חצים, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (תגינה טו): כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת; ולכן אם אדם פגם בברית — הוצאת זרע לבטלה, שזה ענין יורה כחץ, ומאחר שאדם מוציא לבטלה, בורא קלפות ומשחיתים, פי על-ידי החטא הזה, האדם גורם רעה לעצמו, וגורם רעה לכל העולם כולו, פי הוא מרבה במשחיתים, והצדיק הזה התפאר, שיש לו כח כזה, אף שאדם בא אליו ומתודה שחטא בפגם הזה, וכבר החצים יצאו החוצה, הוא עדין יכול להחזירם, שזו מדרגה נוראה ונפלאה מאד, שיכולים לתקן את החטא המגנה הזה. ואצל הקדוש-ברוך-הוא כתיב (דברים לב, מא): "אם שנותי ברק חרבי, ותאחז במשפט ידי", ופרש רש"י: בשר נדם זורק חץ, ואינו יכול להחזירה, אבל הקדוש-ברוך-הוא זורק חץ ומחזירה; וזה רמז עמק עמק מאד על החטא הזה, כי כשאדם יורה חצים, חס ושלום, לבטלה, הינו פוגם בברית, אי אפשר להחזירו כבר, שזה אשר מובא (שיחות-הר"ן, סימן עא), שאמר רבנו ז"ל מה שכתוב בזהר (וישב קפח. ויחי ריט:), שעל פגם הברית בפרט מאן דאושיד זרעא בריקניא וכו', אין מועיל תשובה וכו', עין שם. אף אחד אינו מבין את הזהר, ואני אומר שיש תשובה גם על זה, ועקר התשובה, שמכרח לעבור עוד פעם במקומות אלו ולהתנסות שם, ואם לא פוגמים בחטא הזה שוב, יכולים לתקן את הכל. והנה הצדיק האמת, אשר נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, הוא עושה תשובה בעבור כלל נשמות ישראל, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סו), ועל-ידי-זה יש לו כח אלקי להוציא את החצים, אפלו לאחר שגזר, מאחר שנכלל לגמרי בעצם עצמיות אלקותו יתברך, שרק הוא יתברך יכול להחזיר את החצים אפלו לאחר שגזר. ושאלתי אותו הינו הבעטליר בלא ידיים, שזה הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, [שזה סוכב על רבנו ז"ל בעצמו], שאל את הצדיק שהתפאר שהוא יכול להחזיר את החץ אפלו לאחר שגזר, הינו שהוא יכול לתקן ענין פגם הברית: איזה חץ אתה יכול להחזיר? פי יש

איזה חין אתה יכול להחזיר. פי יש עשרה מיני חצים; פי יש עשרה מיני סמים, הינו פי כשרוצין לירות חין, מושחין אותה באיזה סם. ויש עשרה מיני סמים, שכשמושחין אותה בסם זה, היא מזקת כף, וכשמושחין בסם שני היא מזקת יותר. וכן יש עשרה מיני סמים, שכל אחד גרוע יותר (הינו שמזיק יותר) וזהו בעצמו עשרה מיני חצים, פי החצים הן מין אחד, רק מחמת שנוי הסמים שמושחין את החץ בהם, שהם עשרה מינים כנ"ל, על-כן נקראים עשרה מיני חצים,

גהרי אפרסמון

עשרה מיני חצים, הינו שיש עשרה מיני פגמי הברית, רחמנא לצלן, כנגד עשרה כתרין דמסאבותא שמתלבשים בהם, ומי שחוטא, רחמנא לצלן, נכנס בו סם של עצבות ודכאון ויאוש, ובוזה פלה האדם לגמרי, פי תכף-ומיד כשנופל ביאוש, ונדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, זה הסם הכי כבד. פי יש עשרה מיני סמים, הינו פי כשרוצין לירות חין, מושחין אותה באיזה סם, וכשאדם מקבל בתוכו את החץ הזה, על-ידי-זה הוא נופל ונתבטל לגמרי מרב עצבות ויאוש שמסבכים אותו, וזו נפילתו. ויש עשרה מיני סמים, שכשמושחין אותה בסם זה, היא מזקת כף, וכשמושחין בסם שני, היא מזקת יותר, וכן יש עשרה מיני סמים, שכל אחד גרוע יותר (הינו שמזיק יותר), וזהו בעצמו עשרה מיני חצים, פי החצים הן מין אחד, רק מחמת שנוי הסמים, שמושחין את החץ בהם, שהם עשרה מינים כנ"ל, על-כן נקראים עשרה מיני חצים, הינו שהפגמים בפגם הברית, פוגמים את הנפש עד מאד, פי כל חטא ועון עושה פתם גדול על הנשמה, אבל אינו דומה חטא אחד לחטא שני, פי ככל שהחטא חמור יותר, כך הוא נדמה אל חין שנונה, והוא משוח עם סם יותר מסכן, וזה כלל הירידות והנפילות שעוברים על בני אדם, והכל כפי הסם שהוא המרירות והדכאון שמסבב את החוטא, עד שיש בני-אדם שכבר כל-כך חטאו, והחין הינו החטא

וְעַל־כֵּן שָׁאַל אוֹתוֹ אֵיזָה מִיִּן חַץ אֶתָּה יָכוֹל לְהַחְזִיר. גַּם
שָׁאַל אוֹתוֹ אִם קָדָם שֶׁהִגִּיעַ חַץ לְאוֹתוֹ שְׁזַרְקָה לוֹ הוּא
יָכוֹל לְהַחְזִירָה, וְאִם גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעָה חַץ עֲדִין יָכוֹל
לְהַחְזִירָה. וְעַל זֶה הֵשִׁיב: אֶפְלוּ כִּשְׁהִגִּיעַ חַץ עֲדִין אֲנִי
יָכוֹל לְהַחְזִירָה. אֲךָ אֵיזָה מִיִּן חַץ הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר וְכוּ'
כַּנְּ"ל, הֵשִׁיב: מִיִּן חַץ פְּלוּנִי הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר. אֲמַרְתִּי
לוֹ (הֵינּוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַים, שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, אָמַר לָזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעִנְיָן
חַץ כַּנְּ"ל), אִם כֵּן, אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־
מְלָכָה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אֶתָּה יָכוֹל לְחַזֵּר וְלִמְשֹׁךְ כִּי־אִם מִיִּן
חַץ אַחֵר, עַל־כֵּן אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מְלָכָה.

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁחָטָאוּ, מְשֻׁחַ עִם סַם תְּזַק כְּזֶה, שְׁמַכְנִים עֲצָבוֹת וְדָכָאוֹן וְיֵאוּשׁ עִמָּךְ בְּתוֹךְ
הָאָדָם, עַד שֶׁמִּתְאַשׁ מִכָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְקָשָׁה וְכָבֵד לוֹ לְצִאת מִזֶּה. וְעַל־כֵּן
שָׁאַל אוֹתוֹ הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא יָדַים, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה
וְנִפְלְאָה: אֵיזָה מִיִּן חַץ אֶתָּה יָכוֹל לְהַחְזִיר? הֵינּוּ אֵיזָה חֲטָא אֶתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן,
גַּם שָׁאַל אוֹתוֹ, אִם קָדָם שֶׁהִגִּיעַ חַץ לְאוֹתוֹ שְׁזַרְקָה לוֹ הוּא יָכוֹל לְהַחְזִירָה,
הֵינּוּ קָדָם שְׁנַכְנַס הַסַּם שֶׁמְשֻׁחַ חַץ בְּתוֹךְ הָאָדָם, הוּא יָכוֹל לְהַחְזִירָה, וְאִם
גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעַ חַץ עֲדִין יָכוֹל לְהַחְזִירָה, כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה חֲלוּקֵי יְרִידוֹת
וְנִפְּלוֹת וּפְגָמִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְלָכֵן שָׁאַל אוֹתוֹ: אֵילוּ נִפְּלוֹת
וּפְגָמִים הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן, וְעַל זֶה הֵשִׁיב: אֶפְלוּ כִּשְׁהִגִּיעַ חַץ, עֲדִין אֲנִי יָכוֹל
לְהַחְזִירָה, אֲךָ אֵיזָה מִיִּן חַץ הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר וְכוּ' כַּנְּ"ל, הֵשִׁיב: מִיִּן חַץ
פְּלוּנִי הוּא, אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזִיר, הֵינּוּ רַק עֲבָרָה מְסִימָת הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן. אֲמַרְתִּי
לוֹ (הֵינּוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַים שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, אָמַר לָזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעִנְיָן חַץ כַּנְּ"ל): אִם־כֵּן
אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מְלָכָה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אֶתָּה יָכוֹל לְחַזֵּר וְלִמְשֹׁךְ,
כִּי אִם מִיִּן חַץ אַחֵר, עַל־כֵּן אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מְלָכָה, שְׁזֶה
מְרַמֵּז עַל הַנְּשֻׁמָה, שֶׁהִיא בַת מְלָךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר

אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידָיו, שְׂאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ. (פרוש, שְׁבוּעָה בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל, כְּזָה הוּא נוֹתֵן, כִּי קִבְּלָתוֹ הִיא נְתִינָה) וּמִמֵּילָא הוּא בֵּעַל-צְדָקָה. וְשֶׂאֱלָתִי אוֹתוֹ; אֵיזָה צְדָקָה הוּא נוֹתֵן. (כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה). הַשֵּׁיב שֶׁהוּא נוֹתֵן

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

נְתָנָה כַּח לְהַסְמִיךְ-מ"ם, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, לִירוֹת וּלְהַכְנִס חַצִּים בְּאָדָם, שֶׁהֵם כָּלֵל הַחַטָּאִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְלֹא כָּל צַדִּיק יִכּוֹל לְתַקֵּן כָּל מֵינֵי חַטָּאִים שְׂאָדָם פֶּגֶם בְּפֶגֶם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְזֶה הַצַּדִּיק שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא רַק יִכּוֹל לְהוֹצִיא חַץ אֶחָד, הוּא יִכּוֹל לְתַקֵּן פֶּגֶם אֶחָד מִפְּגָמֵי הָאָדָם, וְעַל זֶה הַשֵּׁיב לוֹ הַבְּעַטְלִיר בְּלֹא יָדִים לְזֶה הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד: אִם כֵּן, אֵינן אִתָּהּ יִכּוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, שְׁזָה נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַסְמִיךְ-מ"ם מְתַגְבֵּר וּמְתַפְּשֵׁט עֲצֻמוֹ עַל כָּלֵל נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְכַשִּׁילֵם בְּכָל מֵינֵי חַטָּאִים וְעוֹוֹנוֹת שְׁבַעְעוֹלָם, וְעַקֵּר גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁהוּא יִכּוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל מֵינֵי פְּגָמִים שְׁבַעְעוֹלָם, וְזוֹ מַעֲלָתוֹ הַגָּדוֹלָה. אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר, שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידָיו, שְׂאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ (פְּרוּשׁ שְׁבוּעָה בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל, כְּזָה הוּא נוֹתֵן, כִּי קִבְּלָתוֹ הִיא נְתִינָה) וּמִמֵּילָא הוּא בֵּעַל צְדָקָה. כִּי מְבֹאֵר בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע'), כִּי הַצַּדִּיק הוּא יְסוּד עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מִשְׁלֵי י, כה): "וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם", וְכָל הַדְּבָרִים עוֹמְדִים עָלָיו, וְיֵשׁ לוֹ כַּח הַמוֹשֵׁף לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַדְּבָרִים אֵלָיו, כִּי הוּא בְּבַחֲיַנֵּת עֶפֶר, וְזֶה הַצַּדִּיק מִמְשִׁיךְ כָּל הַשְּׁפָעוֹת לְעוֹלָם, עַל-כֵּן אִם נוֹתְנִים צְדָקָה לְזֶה הַצַּדִּיק, הוּא מִתְבָּרֵךְ מִיָּד, כִּי הוּא בְּחִינַת זְרִיעָה עַל הָעֶפֶר שֶׁמְצַמַּח כְּפָל כְּפָלִים, וְלִכְּן מִי שְׁנוֹתֵן צְדָקָה לְצַדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶפֶר, בְּטֵל וּמְבֹטֵל לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תִּכְף-וּמִיד מִתְבָּרֵךְ וּמִקְבֵּל חֲזָרָה כְּפָל כְּפָלִים. וְשֶׂאֱלָתִי אוֹתוֹ הַבְּעַטְלִיר בְּלֹא יָדִים: אֵיזָה צְדָקָה אִתָּהּ נוֹתֵן (כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה)? הֵינּוּ כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה: אֶחָד עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּמִמוֹנוֹ, וְאֶחָד עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּגוֹפוֹ, אֶחָד עוֹזֵר רַק לְעַנְיִים, וְאֶחָד עוֹזֵר גַּם לְעֹשִׁירִים, וְאֶחָד

מעשר. אמרתי לו: אם בן, אין אתה יכול לרפאות את
הבת-מלכה, כי אין אתה יכול כלל לבוא למקומה, כי
אין אתה יכול לפגם פיאם בחומה אחת (במקום שהיא
יושבת שם) ועל-כן אינך יכול לבוא למקומה.

אחד התפאר שיש לו כח כזה בידיו, כי יש ממנים
בעולם, וכל אחד צריך חכמה, ויש לו כח בידיו,
שעל-ידי ידיו הוא יכול לתן להם חכמה, על-ידי שמסמיה

נחרי אפרסמון

נותן רק להחיים, ואחד נותן רק להמתים, שאינו מצפה לשום גמול, אחד
מפזר את כל ממונו, ואינו משאיר לעצמו שום דבר, ואחד נותן חמש, ואחד
נותן מעשר, השיב, שהוא נותן מעשר, הינו מפל מה שיש לו הוא נותן
מעשר, אמרתי לו הבעטליר בלא ידים: אם-כן, אין אתה יכול לרפאות את
הבת מלכה, כי אין אתה יכול כלל לבוא למקומה, כי מי שרוצה להציל את
הבת מלכה, ולהוציאה ממקום שנפלה לשם, שזה מרמו על נשמות ישראל,
הוא מכרח לפזר את כל הונו בעבור זה, ולא יסתפל על כסף כלל, ואז דיקא
יוכל להוציא את הבת מלכה, כי מי שחוגר מתניו להציל את נשמות ישראל,
הוא צריך להפקיר את עצמו לגמרי בעבורם, ולא יסתפל על ממונו כלל,
אלא יפזר את כל ממונו כדי להצילה, כי אין אתה יכול לפגם פיאם בחומה
אחת (במקום שהיא יושבת שם), ועל-כן אינך יכול לבוא למקומה, כי ברגע
שאדם חוגר מתניו להציל את נשמות ישראל, הוא מכרח להפקיר את עצמו
לגמרי, ולא להסתפל על ממונו כלל, ואז דיקא יוכל להפגס לתוך כל
החומות המפרידים בינו לבינה, ויוכל להוציאה משם. אחד התפאר שיש
לו כח כזה בידיו, כי יש ממנים בעולם, וכל אחד צריך חכמה, ויש לו כח
בידיו, שעל-ידי ידיו הוא יכול לתן להם חכמה, על-ידי שמסמיה אותם
בידיו, כמו שכתוב (דברים לה, ט): "ויהושע בן-נון מלא רוח חכמה, כי סמך
משה את ידיו עליו", וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

אותם בידיו. שאלתי אותו: איזה חכמה אתה יכול לתן בידך? כי יש עשרה קבין חכמה. השיב: חכמה פלוגנית! אמרתי לו: אם כן, אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה, כי אין אתה יכול לידע הדפק שלה, כי אינך יכול לידע כייאם דפק אחד, כי יש עשרה מיני דפיקין. (ואתה אינך יכול לידע כייאם דפק אחד, מאחר שאינו יכול לתן בידיו רק חכמה אחת).

נחרי אפרסמון

(סא), שהרב נותן סמיכה לתלמידיו בידיו דיקא, על ידי שמאיר בו חכמתו, והוא יכול לכתב ספרים, כי הסמיכה שסומך הרב את תלמידיו והכתב הם דבר אחד, כמו שכתוב (במדבר יא, כו): "ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים", שעל ידי שנסמכו ממנו, אז קבלו ממנו הרוח חכמה, כי הכתב והחכמה הם דבר אחד, כמו שכתוב (דברי הימים א' כח, יט): "הכל בכתב מיד הוי"ה עלי השכיל", שעל ידי השכל שמקבל מיד הוי"ה, שזה סוד הסמיכה, על ידי זה הוא מביא את רוח החכמה בכתב. שאלתי אותו הבעטליר בלא ידים: איזה חכמה אתה יכול לתן בידך? כי יש עשרה קבין חכמה, השיב: חכמה פלוגנית. אמרתי לו: אם כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה, כי אין אתה יכול לידע הדפק שלה, כי אינך יכול לידע כי אם דפק אחד, כי יש עשרה מיני דפיקין (ואתה אינך יכול לידע, כי אם דפק אחד, מאחר שאינו יכול לתן בידיו רק חכמה אחת); הינו כי מי שרוצה לרפאות את הבת מלכה, הוא צריך שיהיה לו כח בידיו לכתב כל מיני ספרים שבעולם, כדי שיוכל להגיע אל כל אחד ואחד, שזה (במדבר כו, טז): "פקד הוי"ה אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה"; ודרשו חכמינו הקדושים (תנחומא פנחס), שאמר משה להקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג, שיהיה סובל כל אחד ואחד כפי דעתו, כי אין דעת אחד שנה לחברו. ולכן צריכים לחבר לכל אחד ספר השיקף לו, ולהוציאו מהחשך והנפילות והירידות שנפל לשם, כל אחד כפי

אֶחָד הַתּפָּאָר שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידִיו, כְּשֵׁישׁ רוּחַ סְעָרָה
 הוּא יְכוּל לְעַכְבּוֹ בִּידִיו וְלַעֲשׂוֹת בִּידִיו לְרוּחַ
 מִשְׁקָל, שְׂיִהְיֶה הָרוּחַ בְּמִשְׁקָל כְּרֵאוּי. שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ: אֵיזָה
 רוּחַ אַתָּה יְכוּל לְאַחֵז בִּידֶיךָ, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי רוּחוֹת.
 הַשִּׁיב: רוּחַ פְּלוֹנִי. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם כֵּן, אֵינְךָ יְכוּל
 לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מַלְכָּה, כִּי אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ
 כִּי־אִם נִגּוֹן אַחַד, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הַיָּא
 הַרְפוּאָה שְׁלָהּ, וְאַתָּה אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן כִּי־אִם נִגּוֹן אַחַד

גַּהְרִי אַפְרָסִמוֹן

בְּחִינָתוֹ, וְזֶה הָעֲשָׂרָה מֵינֵי חֻכְמוֹת שֵׁישׁ בְּעוֹלָם, וּמִי שִׁיּוֹדֵעַ אֶת זֶה, הוּא יְכוּל
 לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה. אֶחָד הַתּפָּאָר שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידִיו, כְּשֵׁישׁ רוּחַ
 סְעָרָה הוּא יְכוּל לְעַכְבּוֹ בִּידִיו, וְלַעֲשׂוֹת בִּידִיו לְרוּחַ מִשְׁקָל, שְׂיִהְיֶה הָרוּחַ
 בְּמִשְׁקָל כְּרֵאוּי, כִּי מְבָאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוֹ ז"ל (לְקוּטִימוֹהֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לח),
 שֶׁהַדְּבוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר שְׂאֵינּוֹ צָרִיךְ, עַל־יְדִי־זֶה גּוֹרֵם לְעֲצָמוֹ רוּחַ סְעָרָה
 בְּמַחֲוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְבָרוֹ", וְרוֹאִים בְּחֻוֹשׁ,
 שְׁכָל אֱלוֹ שֶׁמְדַבְּרִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹלָה עַל רוּחָם, עַל־יְדִי־זֶה נַעֲשֶׂה לָהֶם
 רוּחַ סְעָרָה בְּמַחֲסֵם, שְׁנַתְּבַלְבְּלִין לְגַמְרֵי, שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ הַבַּעַטְלִיר בְּלֵא יָדִים:
 אֵיזָה רוּחַ אַתָּה יְכוּל לְאַחֵז בִּידֶיךָ? כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי רוּחוֹת, הֵינּוּ עַל הָאָדָם
 עוֹבְרִים כָּל מֵינֵי רוּחַ סְעָרָה שְׂבָאִים מִכָּל מֵינֵי עוֹנוֹת כְּגוֹן פְּגָם הַדְּבוּר, פְּגָם
 הַפֶּעֶס, פְּגָם הָעֵינַיִם, אוֹ פְּגָם הַבְּרִית וְכַדוּמָה, שְׁכָל אֱלוֹ הָעוֹנוֹת גּוֹרְמִים
 לְאָדָם לְרוּחַ סְעָרָה שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּמַחֲוֹ. הַשִּׁיב: רוּחַ פְּלוֹנִי, הֵינּוּ רַק רוּחַ
 סְעָרָה אֶחָד הוּא יְכוּל לְתַקֵּן, אָמַרְתִּי לוֹ הַבַּעַטְלִיר בְּלֵא יָדִים: אִם־כֵּן, אֵינְךָ
 יְכוּל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, כִּי אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ כִּי אִם נִגּוֹן
 אַחַד, כִּי יֵשׁ יו"ד [עֲשָׂרָה] מֵינֵי נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הַיָּא הַרְפוּאָה שְׁלָהּ, וְאַתָּה
 אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן, כִּי אִם נִגּוֹן אֶחָד מֵהָעֲשָׂרָה הַנ"ל, כִּי עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם
 עוֹבְרוֹת יְרִירוֹת וּנְפִילוֹת אַחֲרוֹת, שְׂבָאוֹת מַחֲטָאִים וְעוֹנוֹת אַחֲרִים, וְהֵן

מִהַעֲשָׂרָה הַנ"ל. עָנוּ וְאָמְרוּ הֵם: מִהוּ הַיְכָלֶת שְׁלֶדָּה?
הַשִּׁיב: אֲנִי יָכוֹל מַה שְּׂאִין אֶתֶם יְכוּלִים, הִינּוּ כָּל הַתְּשֻׁעָה
חֻלְקִים הַנ"ל (מִפֶּל הַנְּזָפֵר לְעִיל) שְׂאִין אֶתֶם יְכוּלִים אֲנִי יָכוֹל
הַכֵּל.

כִּי יֵשׁ מַעֲשֵׂה, כִּי פַעַם אַחַת חָשַׁק מְלֶךְ אֶחָד בְּבַת-מֶלֶכָה
וְהַשְׂתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹת לְתַפְסָה, עַד אֲשֶׁר עָלְתָה בְּיָדוֹ
וְתַפְסָה. פַּעַם אַחַת חָלַם לוֹ לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עֹמְדָה

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

גורמות לו רוח סערה במחו. ויש עשרה מיני נגינה, שהם כנגד עשרה מיני
רוח סערה, שבאים לאדם במחו ומבלבלין אותו, ומכניסים בו עצבות
ומרירות ודכאון, ושוברים אותו לגמרי, והתקון הוא על-ידי עשרה מיני
נגינה, שהם נגד עשרה מיני פתרא דמסאבותא, ענו ואמרו הם הינו כל אלו
שהתפארו שיש להם רק כח אחד בינדם, אמרו להבעטליר בלא ידים: מהו
היכלת שלך בזה שאתה מתפאר עצמך עלינו כל-כף? השיב הבעטליר בלא
ידים: אני יכול מה שאין אתם יכולים, הינו כל התשעה חלקים הנ"ל (מפל
הנ"ל), שאין אתם יכולים, אני יכול הכל, כי הצדיק האמת היחיד בדור
ראש כל הצדיקים, הוא יכול מה שצדיקים אחרים לא יכולים, וכבר גלה
לנו רבנו ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן קמא), שהרבה צדיקים רצו לעמד על תקון
הפללי תקון הברית, ולא עלתה בינדם, ולי עזר הקדוש-ברוך-הוא להשיג
את כל הענין בשלמות איך לתקן את זה בתכלית התקון, כי יש מעשה הינו
שכל מה שאמר הבעטליר בלא ידים לכל אחד, שהתפאר שיש לו כח בינדו,
שאתה לא יכול להוציא את הבת מלכה ולעזר לה, יש בזה מעשה, כי פעם
אחת חשק מלך אחד בבת מלכה, הינו היצר הרע שנגקרא (קהלת ד, יג): "מלך
זקן וכסיל", רוצה להכשיל את הבת מלכה, שהיא נשמות ישראל, וחושב
להכשילה, והשתדל בתחבולות לתפסה, כי היצר הרע עושה כל מיני
תחבולות לתפס את נשמות ישראל במצודתו, עד אשר עלתה בידו ותפסה,
כי אם אדם אינו נזהר מהיצר הרע, לבסוף נופל בינדו. פעם אחת חלם לו

עָלִיו וְהִרְגָה אוֹתוֹ, וְהִקְיִין וְנִכְנַם הַחֲלוּם בְּלִבּוֹ, וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי-הַחֲלוּמוֹת, וּפְתָרוּ לוֹ כַּפְּשׁוּטוֹ; שְׂיִתְקַיֵּם הַחֲלוּם כַּפְּשׁוּטוֹ, שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ. וְלֹא יִכַּל הַמֶּלֶךְ לָתֵת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ מִה לַעֲשׂוֹת לָהּ: יִהְרַג אוֹתָהּ – צָר לוֹ. יִשְׁלַחָה מֵעַל פָּנָיו, זֶה חָרָה לוֹ, כִּי אִישׁ אַחַר יִקְחָנָה, וְזֶה חָרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הוּא הַשְׂתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ כָּל-כֶּף, וְעַתָּה תִּבּוֹא לִיד אַחַר. וְגַם אִם יִשְׁלַחָה וְתִבּוֹא לִיד אַחַר, עַתָּה בּוֹדְאֵי יִכּוֹל

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עֲמֵדָה עָלָיו וְהִרְגָה אוֹתוֹ, כִּי בְּאֵמֶת נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל הֵן חֵלֶק אֱלֹהִים מִמֶּעַל, וְאֶפְלוּ שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע תּוֹפֵס אוֹתָן בְּמִצּוֹדְתוֹ, הַנִּשְׁמָה נִמְשַׁכֶּת תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלִכֵּן הֵיִצֵּר הָרַע שֶׁהוּא מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, חוֹלֵם שְׁלִבְסוּף הִיא תַעֲמֹד עָלָיו וְתִהְרַג אוֹתוֹ, כִּי נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׁתוֹקְקִים תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֶפְלוּ שְׁנִלְפָדִים בְּמִצְדַת הֵיִצֵּר הָרַע, עִם כָּל זֹאת לְבִסוּף יִהְרַגוּ אוֹתוֹ. וְהִקְיִין וְנִכְנַם הַחֲלוּם בְּלִבּוֹ, הֵינּוּ שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע נִתְעוֹרֵר, וְנִכְנַם בְּלִבּוֹ, שֶׁפַּעַם תִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַנִּשְׁמָה, וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי חֲלוּמוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הַקְּלֹפּוֹת שֶׁבָּרָא הָאָדָם מִחַמַּת עֲוֹנוֹתָיו, וּפְתָרוּ לוֹ כַּפְּשׁוּטוֹ, שְׂיִתְקַיֵּם הַחֲלוּם כַּפְּשׁוּטוֹ, שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹרֵג אֶת הֵיִצֵּר הָרַע, וְלֹא יִכּוֹל הַמֶּלֶךְ לָתֵת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ מִה לַעֲשׂוֹת לָהּ, הֵינּוּ אֵף שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, וְתַפֵּס אֶת הַנִּשְׁמָה בְּמִצּוֹדְתוֹ, עִם כָּל זֹאת הוּא מְאֹד מִפְחָד, שְׂיִוֵּם אֶחָד הַנִּשְׁמָה תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה וְתִהְרַג אוֹתוֹ, כִּי בְּזֶה שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, בְּזֶה הוּא הוֹרֵג אֶת יֵצֵרוֹ הָרַע, וְלִכֵּן אֵינּוּ יוֹדֵעַ מִה לַעֲשׂוֹת לְהַנִּשְׁמָה, יִהְרַג אוֹתָהּ – צָר לוֹ, כִּי כָּל-כֶּף יִגַע וְטָרַח עַד שֶׁתִּפְסָה בְּמִצּוֹדְתוֹ, וְלִכֵּן קָשָׁה לוֹ לְהִרְגָה אוֹתָהּ. יִשְׁלַחָה מֵעַל פָּנָיו, זֶה חָרָה לוֹ, כִּי אִישׁ אַחַר יִקְחָנָה, וְזֶה חָרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הוּא הַשְׂתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ כָּל-כֶּף, וְעַתָּה תִּבּוֹא לִיד אַחַר, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הַאֲמִת שְׂמוּסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, וְחוֹרֶה לוֹ מְאֹד לְמַה שֶׁתִּפַּל בְּיַד הַצַּדִּיק הַאֲמִת, כִּי הֵיִצֵּר

לְהִתְקַיֵּם הַחֲלוּם שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִיא אֲצִל
 אַחֵר. יַחֲזִיקָה אֲצִלוֹ – הוּא מִתְיָרָא מִחֲמַת הַחֲלוּם כַּנִּל.
 וְלֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ. בֵּין כֶּךָ נִתְקַלְקַל הָאֲהָבָה
 שָׁלָה אֲצִלוֹ קִצְת־קִצְת מִחֲמַת הַחֲלוּם וּבְכָל פַּעַם נִתְקַלְקַל
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְכֵן הִיא, גַּם הִיא נִתְקַלְקַל גַּם־כֵּן הָאֲהָבָה
 אֲצִלָּה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֲצִלָּה שְׁנֵאָה
 עָלָיו, וּבְרַחַח מִפְּנֵיו.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָרַע מְאֹד שׁוֹנֵא אֶת הַצְּדִיק, שֶׁהוּא זֶה לַעֲמַת זֶה, כִּי הַצְּדִיק מְכַנִּיעַ אֶת הַיֵּצֵר
 הָרַע, וְעוֹקֵר אוֹתוֹ מִלֵּב הָאָדָם, וְלִכֵּן הַצְּדִיק לְהַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תִּפְּל בְּיַד
 הַצְּדִיק, וְגַם אִם יִשְׁלַחַה וְתִבּוֹא לֵיד אַחֵר, עֵתָה בּוֹדָאֵי יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם הַחֲלוּם,
 שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִיא אֲצִל אַחֵר, כִּי בּוֹדָאֵי אִם הַנְּשֻׁמָּה זוֹכָה
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אֲזַי הוּא נוֹתֵן בּוֹ כּוֹחוֹת לְהַרְג אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, כִּי
 הַצְּדִיק הָאֵמֶת מְעוֹדֵד וּמְחַזֵּק וּמְשַׁמֵּחַ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מוֹרָה לָהֶם
 עֲצוֹת אֵיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרַע וְלְהַרְג אוֹתוֹ, וְלִכֵּן תִּכְרֶה וּמְיָד כִּשְׁהַנְּשֻׁמָּה
 מִתְקַרֶּבֶת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, הַיֵּצֵר הָרַע מְאֹד מְפַחֵד, שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תִּהְרַג
 אוֹתוֹ וְתִבְטְלוּ מִן הָעוֹלָם, וְלִכֵּן הַיֵּצֵר הָרַע חוֹשֵׁב: הֵאֵם יַחֲזִיקָה אֲצִלוֹ, הֵינּוּ
 שִׁיחֲזִק אֶת הַנְּשֻׁמָּה עִם כָּל הַכּוֹחוֹת אֲצִלוֹ, עַל זֶה הוּא מִתְיָרָא מִחֲמַת הַחֲלוּם
 כַּנִּל, שֶׁלְּבִסּוֹף הַנְּשֻׁמָּה שֶׁתִּדְבִיק אֶת עֲצָמָה בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, תִּהְרַג
 וְתִבְטַל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם, וְלֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע מְלֶךְ זָקֵן
 וְכִסִּיל, מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ, כִּי כִשְׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הוּא מְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי
 אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁכֹּל־כֶּף טוֹרֵחַ וּמִתְיַגֵּעַ לְהַכְשִׁילוֹ וְלְהַזִּיקוֹ, וְלִכֵּן בֵּין
 כֶּךָ נִתְקַלְקַל הָאֲהָבָה שָׁלָה אֲצִלוֹ קִצְת־קִצְת, מִחֲמַת הַחֲלוּם, כִּי קִדְּם נִדְמָה
 לְהַיֵּצֵר הָרַע שֶׁיֵּשׁ אֲהָבָה בֵּינוֹ לְבֵין הַנְּשֻׁמָּה, מֵאַחַר שֶׁהַכְשִׁילָה בְּעִבְרוֹת
 תּמוּרוֹת, אֲבָל כִּשְׁרוּאָה שֶׁהַנְּשֻׁמָּה חוֹזֵרֶת בְּתִשׁוּבָה, וְחוֹזֵרֶת וּמִדְבַקֶת עֲצָמָה
 בַּצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ עֲצוֹת אֵיךְ לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְלְהִתְחַזֵּק
 מְעַמֵּד בְּהָעוֹלָם הָעוֹבֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקַלְת הָאֲהָבָה שֶׁבִּינֵיהֶם, וּבְכָל פַּעַם
 נִתְקַלְקַל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן הִיא, גַּם הִיא נִתְקַלְקַל גַּם־כֵּן הָאֲהָבָה אֲצִלָּה בְּכָל

וְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ, וּבָאוּ וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁהִיא
נִמְצְאָת אֲצֵל הַמְּבַצֵּר שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ מְבַצֵּר שֶׁל
מַיִם, וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חֳמוֹת, זֹו לְפָנִים מִזֹּו, וְכֹלֵן שֶׁל מַיִם,
וְגַם הִקְרַקַע שֶׁהוֹלְכִין עָלֶיהָ שֵׁם בְּתוֹךְ הַמְּבַצֵּר הִיא

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֲצֵלָה שְׁנָאָה עָלָיו, כִּי כָּל שֶׁהִנְשָׂמָה חוֹזֶרֶת
יוֹתֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שְׁמַאִיר בָּהּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת
וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרְרַת שְׁנָאָה בֵּין הַנְּשָׂמָה וּבֵין הַיֵּצֵר
הָרַע, עַד שֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁהַצַּדִּיק הָאֲמֵת הַחַדִּיר בְּהִנְשָׂמָה כָּל-כָּף הַרְבֵּה
הַתְּחַזְּקוֹת וְעֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק מֵעַמֵּד, עַד שֶׁנִּסְכַּם אֲצֵלָה
לְבָרַח מִמֶּנּוּ, וּבְרַחַת מִפְּנֵיו, כִּי עַל-יְדֵי שְׁחֻזְרִים בְּתִשׁוּבָה וְנִכְנָסִים בְּתוֹךְ
הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה בּוֹרְחִים מֵהַיֵּצֵר הָרַע. וְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ, כִּי
הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁהוּא מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, אֵינּוּ עוֹזֵב אֶת הָאֵדָם, וְאֶפְלוּ כִּשְׁהוּא בּוֹרַח
מִמֶּנּוּ, וְרוֹצֵה לְהִבְרִיחַ נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, הוּא שׁוֹלַח אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ פֶּן וְאוּלֵי
יִוּכַל לְתַפְסָהּ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ יב, יג): "וַיִּבְרַח יַעֲקֹב", שֶׁבְּרַח מִלָּבָן, וְכֵן
כְּתִיב (שְׁמוֹת יד, ה): "כִּי בָּרַח הָעָם", שֶׁבְּרַחוּ מִפְּנֵי פְרַעֲהַ, וְזֶה עֵקֶר הָעֲצָה
לְבַר יִשְׂרָאֵל לְבָרַח מֵהַיֵּצֵר הָרַע, מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, אִךְ צָרִיכִין לִידַע שֶׁהַיֵּצֵר
הָרַע לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אֲלֹא יְרוּץ אַחֲרָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲצֵל לָבָן (בְּרֵאשִׁית לא,
כג): "וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו", וְכֵן כְּתוּב אֲצֵל פְּרַעֲהַ (שְׁמוֹת יד, ח): "וַיִּרְדֹּף אַחֲרָי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל", וּבָאוּ וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁהִיא נִמְצְאָת אֲצֵל הַמְּבַצֵּר שֶׁל מַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה,
כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּבֵרָה קמ"א פ"ב): אֵין מַיִם אֲלֹא תּוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (ישעיה נה, א): "הוִי
כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם", וְכֵן הָאֲמוּנָה גְלוּי אֱלֻקוֹת נִקְרָאת מַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה יא, ט): "כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת הַיָּיִ"ה כְּמַיִם לַיָּם מְכֻסִּים", כִּי יֵשׁ
מְבַצֵּר שֶׁל מַיִם, וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חֳמוֹת זֹו לְפָנִים מִזֹּו, וְכֹלֵן שֶׁל מַיִם, וְגַם
הַקְּרַקַע שֶׁהוֹלְכִין עָלֶיהָ שֵׁם בְּתוֹךְ הַמְּבַצֵּר, הִיא גַם-כֵּן שֶׁל מַיִם, כִּי בְּאֲמֵת
הַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, שְׁנֵדְמָה לַמַּיִם, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרֵאשִׁית רבָּה, פָּרָשָׁה
ה', סִימָן ב'): כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ מַיִם בְּמַיִם; וְכִשְׁאָדָם מִתְּבוּנָן הֵיטֵב, רוֹאֵה וּמְבִין
אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה: דוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה עֲצָם עֲצָמוֹת אֱלֻקוֹתוֹ

גם-כן של מים. וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים. ויפי המבצר וגדל החדיש של זה המבצר אין צריך לספר, כי בודאי הוא חדיש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים. ולכנס בתוך זה המבצר אי אפשר, כי יהיה נטבע במים מי שיכנס בו, מאחר שהוא כלו של מים.

נחרי אפרסמון

יתברר בלבוש הזה שלמראה עינינו, אבל באמת הכל מים במים, והם עשר חומות זו לפנים מזו, שזה העשר ספירות, שכנגדם הם עשרת הדברות, שבהם כלולים כל התורה, כי יש תרי"ג אותיות בעשרת הדברות כנגד תרי"ג מצוות שבתורה, כמאמרם ו"ל (במדבר רבה, פרשה יג, סימן טז): את מוצא תרי"ג אותיות יש מן 'אנכי' עד 'אשר לרעה' כנגד תרי"ג מצוות וזו יתרות כנגד ז' ימי בראשית, ללמדך, שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה; והתורה מגלית את אמתת מציאותו יתברר, ולכן כל הבריאה כלה היא כמו מבצר של מים, ומי שזוכה להתבונן בפנימיות הבריאה, מתפאר מהיפי של הבריאה, איך יכולה להתקיים בריאה גשמית, שהיא רק החיצוניות, בחינת כלים, לגבי הפנימיות, שהיא בחינת אורות, וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים, כי כל מה שלמראה עיני האדם בעיניו הגשמיות, צריך להתבונן היטב איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, ואפלו שרואה אילנות ופרות, הפנימיות שלהם היא מים במים, שהיא אלקותו יתברר, המחיה ומנהיג ומקים אותם. ויפי המבצר וגדל החדיש של זה המבצר, אין צריך לספר, כי בודאי הוא חדיש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים, כי מי שזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, הוא רואה שהכל לכל אלקות גמור הוא, מים במים, ואיך שכל הבריאה כלה, היא עצם עצמיות אלקותו יתברר, אבל מלבש בלבוש הזה, שרואים למראה עינינו גשמיות הבריאה, אבל בפנימיות הכל לכל אלקות גמור הוא, שהוא סוד המים. ולכן הבת מלך, שהיא הנשמה שברחה מהמלך האכזר, שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, היא ברתה אל התורה ואל האמונה גלוי אלקותו יתברר, ולכנס

**וְהִבֵּת־מִלְכָּה הַנְּ"ל, כְּשִׁבְרָחָה, בְּאַתָּה עַד אוֹתוֹ הַמְּבַצֵּר,
וְהִיְתָה הוֹלֶכֶת שָׁם סָבִיב אוֹתוֹ הַמְּבַצֵּר
שֶׁל מַיִם, וְהִגִּידוּ לְמֶלֶךְ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת שָׁם סָבִיב אוֹתוֹ**

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בתוך זה המבצר אי אפשר, פי יהיה נטבע במים, מי שיכנס בו, מאחר שהוא פלו של מים; כי באמת כמו שבמים גשמיים אי אפשר להכנס אלא באגנה, כי אם לא — יטבע בתוך המים, כמו־כן במים הרוחניים, מים שאין להם סוף, אי אפשר להכנס, אלא על־ידי בטול, שזה סוד אגני"ה — אותיות האי"ן, שאדם צריך לבטל את עצמו מכל וכן מהבלי עולם הזה, ויתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, כי על־ידי אמונה אמר רבנו ו"ל (לקוטי־מורה"ן, חלק א', סימן סד) יכולים לעבר מעבר אל עבר, ולא יזיק לו החלל הפנוי; כי האמונה הפשוטה בו יתברך שומרת את האדם מפל מיני חכמות של הבל הנמשכים מחלל הפנוי, שיכולים להטבע בכפירות ואפיקורסות, ואם יש לאדם אמונה פשוטה, אז הוא יכול לשוטט במים שאין להם סוף, בחקמה העליונה, ולא יטבע, כי האמונה פשוטה בו יתברך, זו השמירה הכי גדולה, שלא יטבע בחכמות חיצוניות, והבת מלכה הנ"ל כשברחה, באתה עד אותו המבצר, והיתה הולכת שם סביב אותו המבצר של מים; כי נשמת ישראל שבורחת מהמלך זקן וכסיל שהוא היצר הרע, בהתחלה היא מגיעה כבר עד המבצר של מים, שהיא גלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, בסוד (ישעיה יא, ט): "כמים לים מכסים", כי ברגע שמנתקים את עצמם מהיצר הרע, כבר נדבקים באין סוף ברוך הוא, ולכן כשברחה מהמלך שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, היא כבר הגיעה עד המבצר של מים, שהוא אורו יתברך, והלכה סביב, כי עדין לא למדה איך להכנס בתוך המבצר, [וזה למוד עמק עמק מי ימצאנו, אשר תכף־ומיד כשאדם בורח מהמלך זקן וכסיל, שהוא היצר הרע, הוא כבר מגיע אל המבצר של מים, שהוא גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה, אבל עדין הוא אינו יכול להכנס לתוך המבצר, כי עדין אינו מלמד איך להכנס בתוך האור אין סוף ברוך הוא]. והגידו למלך שהיא הולכת שם סביב אותו המבצר פנ"ל, הינו שנמצאת

המבצר פנ"ל, והלך המלך וחילו לתפסה. כשראתה זאת
הבת-מלכה, ישבה עצמה שרתוין לתוך המבצר, כי היא
רוצה יותר לטבע במים משיתפס אותה המלך ותהיה
אצלו, וגם אולי אף-על-פי-כן תנצל ותוכל לכנס לתוך
המבצר של מים הנ"ל. כשראה המלך כן, שהיא בורחת

גהרי אפרסמון

אצל התורה ואצל האמונה, שנקראים סביב, כמו שכתוב (תהלים פט, ט):
"ואמונתך סביבותך", וכן אמרו (תנחומא וקהל): "ויצעש לו זר זהב סביב",
מכאן שיהא תלמיד חכם תוכו כברו, שנאמר: "מבית ומחוץ תצפנו"; והלך
המלך וחילו לתפסה; כי הוא לא נח אפלו שאומרים לו שהבת מלך, נשמות
ישראל, מסתובבים סביב התורה והאמונה, הוא עדין רוצה לתפסם, כי
המלך היצר הרע, מלך זקן וכסיל, אינו נח פרגע, ורוצה רק לתפס את
נשמות ישראל במצודתו. כשראתה זאת הבת מלכה, ישבה עצמה, שרתוין
לתוך המבצר, כי היא רוצה יותר לטבע במים, משיתפס אותה המלך ותהיה
אצלו, וגם אולי אף-על-פי-כן תנצל, ותוכל לכנס לתוך המבצר של מים
הנ"ל; כי דיקא כשהמלך זקן וכסיל היצר הרע, רץ לתפס את הנשמה, שהיא
הבת מלכה, דיקא אז כשהיא רואה שאין לה כבר שום תחבולה להנצל
ממנו, עקר העצה — לברח לתוך האור האין סוף ברוך הוא, למסור את
נפשו, פשוטו כמשמעו, אליו יתברך, שהוא סוד מים במים, וכן התורה
הקדושה שנקראת מים, כי כן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג:): מנין
שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר (במדבר
יט, יד): "זאת התורה אדם כי ימות באהל", כי כשאדם רואה שהיצר הרע
מתגבר עליו ורוצה לתפסו, אין עצה אחרת, אלא להמית את עצמו, הינו
שיזרק את עצמו בתוך האור אין סוף ברוך הוא, ויציר בדעתו איה שהכל
לכל אלקות גמור הוא, והוא נמצא בתוך האור, והאור מסבבו, שזה שנקנסה
בתוך המים, ולכן אין עצה אחרת איה להנצל מהיצר הרע, אלא לברח לתוך
התורה, כמאמרם ו"ל (בראשית וכה, פנשה כב, סימן ו): אם בא יצרך להשחיקך,
דחהו בדברי תורה; כשראה המלך כן שהיא בורחת אל המים, שהיא

אֶל הַמַּיִם, אָמַר: מֵאַחַר שֶׁהוּא בֶן, עַל-כֵּן צָוָה לִירוֹת אוֹתָהּ, וְאֵם תָּמוּת (תָּמוּת. וְהָיוּ מוֹרִים אוֹתָהּ) וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ כָּל הָעֲשָׂרָה מִיַּי חֲצִים שְׁמֹשׁוּחִים בְּעֲשָׂרָה מִיַּי סָמִים כַּנֶּ"ל, וְהָיָא בְּרַחַה לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַנֶּ"ל, וְנִכְנְסָה לְתוֹכוֹ, וְעָבְרָה דְרָךְ הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁעָרִים בְּאֵלוֹ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנֶּ"ל, וְהָיָא עָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, עַד שֶׁבָּאתָה

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, אָמַר: מֵאַחַר שֶׁהוּא בֶן, עַל-כֵּן צָוָה לִירוֹת אוֹתָהּ, וְאֵם תָּמוּת — (תָּמוּת); כִּי הֵיכָר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, אֶפְלוּ אִם אָדָם בּוֹרַח אֶל הַתּוֹרָה וְאֵל הָאֱמוּנָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יוֹרֵה בּוֹ חֲצִים, (וְהָיוּ מוֹרִים אוֹתָהּ), וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ כָּל הָעֲשָׂרָה מִיַּי חֲצִים שְׁמֹשׁוּחִים בְּעֲשָׂרָה מִיַּי סָמִים כַּנֶּ"ל, וְהָיָא בְּרַחַה לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַנֶּ"ל, וְנִכְנְסָה לְתוֹכוֹ, וְעָבְרָה דְרָךְ הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁעָרִים בְּאֵלוֹ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנֶּ"ל, וְהָיָא עָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, עַד שֶׁבָּאתָה לַפְּנִים [עֵיִן לְקוּטִי-הֶלְכוֹת, תּוֹלְעִים, הֶלְכָה ד', אוֹת ב'): מַיִם זֶה בְּחִינַת הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאִין מַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה י"א, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת הַיָּם" כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁם נ"ה, א): "הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם", וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם. וְזֶה בְּחִינַת כָּלֵל הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵן עֶשֶׂר מְדֻרְגוֹת שֶׁל גְּבוּאָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִס בְּמִימֵי הַדַּעַת לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה שֶׁהָיָא בְּחִינַת חוֹמוֹת וּמְחִיצוֹת בְּתוֹךְ מִימֵי הַדַּעַת הַשׁוֹטְפִים בָּיָם, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְנַס בָּהֶם נִטְבַּע בָּהֶם, כִּי מִחֲמַת רְבוּי הַדַּעַת אִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִס לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מִחֲמַת רְבוּי אוֹר, כִּי רְבוּי הַשְּׁמֵן גּוֹרֵם כְּבוּי הַנֵּר, כִּי אִם עַל-יַדֵּי כַח הַתּוֹרָה שֶׁיְסוּדָהּ אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי"ט, פו): "כָּל מְצוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וְאֱמוּנָה נִקְרָאת חוֹמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, י): "אֲנִי חוֹמָה", וּפְרָשׁ רש"י: חֲזָקָה בְּאֱמוּנָתָה כְּחוֹמָה, וּמִי שֶׁהוּא בְּכָלֵל קְבֵלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ

לפנים, ונפלה שם ונשארה חלשות. ואני רופא אותה

(הינו זה שהוא בלא ידים הנ"ל).

גהרי אפרסמון

מעצמו או קבל מרבותיו דרכי השערים של אלו החומות של מים, שהם דרכי התורה, הוא יכול לכנס בהם לכל העשר חומות עד לפני ולפנים, אבל מי שאינו יודע דרכי התורה, ונכנס לתוך ים התכמה והדעת בלא התורה, הוא נטבע ונשקע שם עדי אובד, שהם כלל המחקרים חכמי הטבע, מלכות הרשעה, שנכנסו לתוך ים הדעת בלא התורה, ונטבעו בתוך הכפירות, ונאבדו משני העולמות על-ידי-זה, אבל נפש בר ישראל ברחקה לתוך כל העשר חומות, עד שנכנסו לפני ולפנים, והינו שבורחין מהיצר הרע לתוך התורה, כמאמרם ו"ל (קדושין ל): אם פגע בך מנגל זה, משכהו לבית-המדרש; והיצר הרע צנה לירות אותה בכל העשרה מיני חצים, שזה עצם ההתגברות וההתגרות שהוא מתגרה ביותר בתלמידי חכמים העוסקים בתורה, שעליהם מתגברים המצולות ים ביותר, וכמאמרם ו"ל (ספ"ה נב), שהוא מניח כל העולם ואינו מתגרה אלא בישראל, ולא עוד אלא שמניח כל ישראל, ואינו מתגרה אלא בתלמידי חכמים, כמו שכתוב (יואל ב, כא): "כי הגדיל לעשות", שפשט ידו בגדולים, והוא זורק אחריהם עשרה מיני חצים, שהם משוכים בעשרה מיני ארסיים, על-ידי שמכניס בהם מחשבות של כפירות ואפיקורסות, כי היצר הרע אינו עוזב את האדם, ובכל פעם בא אליו בתחבולות אחרות, עד שרוצה להכניס בו כפירות ואפיקורסות, ושיהרהר אחרי מדותיו יתברך, כי אפלו שאדם לומד תורה ומתחזק באמונה, היצר הרע אינו מקרר את עצמו, אלא הוא יורה חצים המלאים ארסיים, להכניס באדם ספקות בו יתברך. ונפלה שם ונשארה חלשות; כי לא ימלט אדם, שהסמ"ך-מ"ם שהוא היצר הרע, יורה אחרי חצים מלאים ארס של כפירות ואפיקורסות, שלא יכנסו בו אילו טענות או ספקות אחרי יתברך, כי על-ידי-זה לבסוף נשאר חלשות. ודבר זה עובר על כל אחד ואחד, עד שאין אחד שיהיה נקי מאינו קשיה וספקא אחרי יתברך. ואני רופא אותה (הינו זה שהוא בלא ידים הנ"ל); שזה גדל מעלת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, ראש כל הצדיקים, שהוא יכול להוציא את

כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל אינו יכול לבנם לתוך כל העשרה חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים, והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים, ואני יכול לבנם לתוך כל העשרה חומות של מים הנ"ל. ואלו החומות של מים הם גלי-הים, שעמדו

גהרי אפרסמון

החצים שהם הפפירות ואפיקורסות שיגה בהם המלך האכזר, שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, ולכן נראה מרב גדלתו שאין לו ידים, כי כל מה שהצדיק גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, לא רואים אצלו שום דבר, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמג), שכל מה שהצדיק גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, לא רואים אצלו שום קדשה, כי אין העולם יכול לסבל קדשותו, על-כן הוא מתעלם מאד, ואין רואים ממנו שום קדשה ופרישות יתרה, וכמו-כן הבעטליר בלא הידים, הוא כל-כף גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, עד שיכול להוציא את כל החצים מהבת מלכה, שהם כלל הספקות והפפירות ואפיקורסות שנגנסו באדם, ועל-כן יש עליו מחלקת גדולה מאד, עד שנדמה שאינו יכול כלום, ומדברים עליו כל דבר אסור, ונדמה כאלו אין לו ידים כלל, ואינו יכול לעזר לאף אחד. כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל, אינו יכול לבנם לתוך כל העשר חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים; כי הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, מפזר את כל ממונו, כדי להציל את נשמות ישראל, ולהוציא אותן מהבץ שגפלו לשם. ולכן הוא מפזר את כל מה שיש לו, שזה כלל העשרה מיני צדקות, ועל-כן יכול להכניס אל הבת מלכה שיגה בה המלך האכזר העשרה מיני חצים המשוכים בעשרה מיני רעל וארסיים, שהם כלל כפירות ואפיקורסות, ולהוציא ממנה את החצים. והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים, שזה מה שנאמר אצל פרעה (שמות יד, כג): "וירדפו מצרים ויבאו אחריהם וגו', וישבו המים וכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים, לא נשאר בהם עד אחד". ואני יכול לבנם לתוך כל העשר חומות של מים הנ"ל, ואלו החומות של מים, הם גלי הים

בְּחֹמֶה, וְהַרוּחֹת הֵם מַעֲמִידִים גְּלִי-הֵיָם וּמִנְשָׂאֵין אוֹתָם. וְאֵלוֹ הַגְּלִים, שֶׁהֵם הָעֲשָׂרָה חֹמֹת הַנִּל, הֵם עֹמְדִים תָּמִיד שָׁם, אֲךָ הַרוּחֹת הֵם הַמַּעֲמִידִין וּמִנְשָׂאֵין אֶת הַגְּלִים, וְאֲנִי יָכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חֹמֹת כַּנִּל, וְאֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְמַשֵּׁךְ מִמֶּנָּה, הֵינּוּ מִן הַבַּת-מַלְכָּה הַנִּל, כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי דְפִקִּין עַל-יְדֵי הָעֲשָׂרָה אֶצְבָּעוֹת, כִּי בְּכָל אֶצְבָּע וְאֶצְבָּע

נַחֲרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁעָמְדוֹ בְּחֹמֶה, וְהַרוּחֹת הֵם מַעֲמִידִים גְּלִי הֵיָם וּמִנְשָׂאֵין אוֹתָם, שְׁזָה מַה שְּׁכָתוּב (שְׁמוֹת יד, כט): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִיבֹשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם, וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמֶה מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם". וְאֵלוֹ הַגְּלִים, שֶׁהֵם הָעֲשָׂרָה חֹמֹת הַנִּל, הֵם עֹמְדִים תָּמִיד שָׁם; כִּי בְּאֵמֶת אֵלוֹ הַנְּסִים נַעֲשִׂים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שֶׁהֵיִצֵּר הִרְעֵ רוּחָהּ רַק לְהַטְבִּיעַם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָצִים אֶל תוֹךְ הַיָּם, שֶׁהֵם הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְחַזְּקִים בָּהֶם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁר שֶׁל מִצְרַיִם יוֹרָה אַחֲרֵיהֶם חֲצִים, שֶׁהֵם דְּעוֹת זְרוֹת וְנִפְסְדוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, שְׁזָה מַה שְּׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים קו, ז): "וַיִּמְרוּ עַל יָם בַּיָּם סוּף", שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַנְּסִיוֹנוֹת לְאָדָם, עִם כָּל זֹאת בְּכַח הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, הֵם יְכוּלִים לְעַבֵּר אֶת הַיָּם בִּיבֹשָׁה, וְזֶה מַה שְּׁשָׂרִים בְּכָל יוֹם שִׁירָה, כִּי בְּכָל יוֹם נִיּוֹם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם הַנְּסִיוֹנוֹת שְׁעֵבְרוּ עִם יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְלִכֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים קטז:): בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יִצְאָ מִמִּצְרַיִם, כִּי בְּכָל יוֹם נִיּוֹם עוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, שֶׁפָּרְעָה, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר, הֵיִצֵּר הִרְעֵ, פְּהִרְעֵ, רִץ אַחַר נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְתַפְסֵם, וְהֵם נִכְנָסִים בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמֶה מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם, וְלְבַסוּף פָּרְעָה וְכָל חִילָיו נִטְבָּעִים בְּתוֹךְ הַיָּם עַל-יְדֵי גְדֹל כַּח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁיֵּשׁ בְּכַח יְדִיו לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אֲךָ הַרוּחֹת הֵם הַמַּעֲמִידִין וּמִנְשָׂאֵין אֶת הַגְּלִים, וְאֲנִי יָכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חֹמֹת כַּנִּל, וְאֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְמַשֵּׁךְ מִמֶּנָּה, הֵינּוּ מִן הַבַּת מַלְכָּה הַנִּל כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי חֲצִים, וְאֲנִי יוֹדֵעַ כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי דְפִקִּין עַל-יְדֵי הָעֲשָׂרָה אֶצְבָּעוֹת, כִּי

מַעֲשֶׂרָה אֶצְבָּעוֹת יוֹדְעִין דִּפְק מִיַּחַד מֵהַעֲשָׂרָה מִיַּי דִּפְקִין, וְאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל־יַדִּי כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ. נִמְצָא שֵׁישׁ לִי כַּח כְּזָה בְּיַדִּי כִּנ"ל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה גְדוֹלָה וְחַדְוָה רַבָּה מְאֹד:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּכָל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע מַעֲשֶׂר אֶצְבָּעוֹת, יוֹדְעִין דִּפְק מִיַּחַד מֵהַעֲשָׂרָה מִיַּי דִּפְקִין, וְאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל־יַדִּי כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ; כִּי הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, נִקְרָא בְּחִינַת רוּחַ, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), כִּי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַרוּחַ חַיִּים, שְׁזָה סוּד (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ־אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, וְהַצְדִּיקִים דְּבָקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הַרוּחַ חַיִּים הִיא אֶצְלָם, וְלִכֵּן אֵף שֶׁהַרוּחוֹת הֵם הַמַּעֲמִידִין וּמְנַשְׂאִין אֶת הַגְּלִים, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ כַּח בְּיַד הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, לְהַחֲזִיק אֶת הַרוּחוֹת וּלְהַכְנִס לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְלְהוֹצִיא אֶת הַעֲשָׂרָה חֲצִים שֶׁיֵּרָה הַמְּלֶךְ הָאֲכֹזֵר בְּתוֹךְ הַבַּת מֶלֶכָה, כִּי הוּא יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי דִּפְקִין שֵׁישׁ בְּכָל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע, וְהוּא מְרַפָּא אוֹתָהּ עַל־יַדִּי הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה שֶׁמִּנְגֵן לְפָנֶיהָ [מְכַל זֶה תְּבִין וְתִשְׁכִּיל אֶת נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת גְּדֻלַּת רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁגִּלָּה אֶת הַעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' שֶׁבְּזֶה מְרַפָּא אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמוֹצִיאָם מֵהַשָּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמַתְחַתִּיו שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם, וּמוֹצִיא אֶת הַחֲצִים שֶׁיֵּרָה בֵּהֶם הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, שֶׁהֵם כָּלֵל הַדְּעוֹת נִפְסְדוֹת, דְּעוֹת פְּגוּמוֹת הַמְּלָאוֹת כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, וְהוּא מְרַפָּא אוֹתָם]. נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי כַּח כְּזָה בְּיַדִּי כִּנ"ל, לְהַצִּיל אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה גְדוֹלָה וְחַדְוָה רַבָּה מְאֹד; כִּי אֵין עוֹד שְׂמֻחָה כְּשְׂמֻחָה זוֹ, שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַחֲצִים הָאֲרִיסִיִּים שֶׁהַכְּנִיס הַסֵּמ"ךְ־מ"ם בְּתוֹךְ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַחֲזִירָם בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יְתִבְרַךְ.

זאת המעשה קשה לי מאד לספר, אך מאחר שהתחלתי
 לספרה אני מכרח לגמרה. בזאת המעשה אין שום
 תבה שלא יהיה בה פונה, ומי שבקי בספרים יוכל
 להבין קצת רמזים. והנה ענין החצים הנ"ל, שיש לו כח
 בהידים להחזיר החצים פנ"ל, זה בחינת ותאחז במשפט
 ידי (דברים לב, מא), וכמו שפרש רש"י: בשר-ודם זורק חץ
 ואינו יכול להחזירה, והקדוש-ברוך-הוא זורק חץ
 ומחזירה.

גחרי אפרסמון

כשסים רבנו ז"ל את הספור הזה, ענה ואמר בזו הלשון: זאת המעשה
 קשה לי מאד לספר, אך מאחר שהתחלתי לספרה, אני מכרח לגמרה, כי
 כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יג:): אין המצוה נקראת אלא על שם
 גומרה. (והמשיך רבנו ז"ל לומר): בזאת המעשה אין שום תבה, שלא יהיה
 בה פונה, כי היא מלאה סודות נוראים ונפלאים עד מאד, וכמו שהתפאר
 רבנו ז"ל ואמר (חיי-מוהר"ן, סימן סג): אלמלא לא באתי לזה העולם אלא
 בשביל מעשה זו, כבר היה כדאי, והיו רשאים ליסע לעיר בראד, ולהכניס
 לבית-הכנסת, ולומר להשמש שיקבץ את העולם לדרשה, ולהכות על
 השלחן, ולספר להם זאת המעשה, עין שם. ומי שבקי בספרים יוכל להבין
 קצת רמזים, כי דברי רבנו ז"ל הם פלילות גדולה מאד, ולכן מי שבקי היטב
 בהרבה ספרים, הוא יכול למצא רמזים נוראים ונפלאים בפשט, רמז, דרש,
 סוד, כל אחד כפי בחינתו והשגתו וידיעתו בתוך המעשה הזה. והנה ענין
 החצים הנ"ל, שיש לו כח בהידים להחזיר החצים פנ"ל, זה בחינת (דברים
 לב, מא): "ותאחז במשפט ידי", וכמו שפרש רש"י: "בשר ודם זורק חץ,
 ואינו יכול להחזירה, והקדוש-ברוך-הוא זורק חץ ומחזירה"; וזה גדל כח
 של הצדיק, הנכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, והוא בטל ומבטל לעצם
 עצמיות אלקותו יתברך, גם הוא יכול להוציא את החץ לאתר שיצא, שזה

וּבְחִינַת הַצְּדָקָה הַנִּלְוֵה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד הַחֹמֹת שֶׁל מַיִם,
שֶׁהֵם גְּלִיּוֹתֵיהֶם, זֶה בְּחִינַת וְצִדְקָתְךָ כְּגִלְיָהִים
(ישעיה מה, יח).

וְהַרוּחַ הַנִּלְוֵה, שֶׁיָּכוֹל לְאַחֵז בְּיָדָיו, זֶה בְּחִינַת מִי אֶסָּף

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

סוד מה שרַבְנוּ ז"ל קבל על עצמו לתקן את נשמות ישראל, ובפרט שהוא עוסק עם נשמות הערטילאין, נשמות שנאבדו, ומסתובבות בלי גופים, שעליהן הרחמנות גדולה מאד, שזה בחינת יורה כחץ, הינו אלו שהוציאו זרע לבטלה, ומכל טפה היתה יכולה להולד נשמה, אך מאחר שיצאה לבטלה, אין לה לבוש גוף, ועליהן הרחמנות גדולה מאד, כי אין מי שידאג בעבורן, ורַבְנוּ ז"ל לקח על עצמו לתקן את הנשמות האלו, כמובא בדבריו ז"ל (תיימורה"ן, סימן קי, וסימן קנא; ובשיחות הר"ן, סימן קצה), כי הרחמנות על אלו הנשמות שמשוטטות בלי גוף גשמי — אין לתאר ואין לשער כלל. ורַבְנוּ ז"ל עוסק בתקונם, שזה מה שגלה את העשרה מזמורי תהלים, הנקראין 'תקון הכללי', שעל ידם הוא מרפא את הבת מלכה נשמות ישראל. ובחינת הצדקה הנ"ל, שהיא כנגד החומות של מים, שהם גלי הים, זה בחינת (ישעיה מה, יח): "וצדקתך כגלי הים"; כי הצדקה אשר האדם עושה, נעשית כגלים בתוף הים, ומגנים עליו מגלי הים שרוצים להטביעו, ומכל שכן הצדקה שהצדיק האמת הבעטליר בלא ידים עושה, היא מחזיקה את החומות של מים, שלא ישטפו את הנשמות שנפלו, כי הצדקה שעושה הבעטליר בלא ידים, זה סוד הלבוש שהוא מלבוש להנשמות שהולכות ערטילאין, שעליהן נאמר (איוב כט, יד): "צדק לבשתי וילבשני כמעיל וצניף משפטי", וכמובא בדברי רַבְנוּ ז"ל (לקוטי תימורה"ן, חלק א', סימן סד), אשר צדקה זה השכל של חלל הפנוי שיתגלה לעתיד, שהיא בסוד פה הוא קמצא דלבושה מיניה וביה, כי הנשמות שהולכות בלי לבושים משוטטות כמו בהחלל הפנוי, אשר מי שנופל לשם, אינו יכול לצאת משם, רק הצדיק האמת הוא יכול להפנס לתוף החלל הפנוי, ולהוציא משם כל הנשמות שנפלו לשם. והרוח הנ"ל שיוכל לאחוז ביָדָיו, זה בחינת (משלי ל, ד): "מי

רוח בְּחַפְנֵינוּ (משלי ל, ד) (שָׁזָה בְּחִינַת נְגִינָה בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר
 וְלִקְוֵטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד)).

וְעִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה וְעִשְׂרָה מִיָּנִי דְּפִיקִין זֶה מְבֹאֵר כְּבָר.
 (ועי' בְּלִקְוֵטֵי תַנְיִנָא בְּדָף לב (סִימָן כד)). כֹּל זֶה שָׁמְעֵנוּ
 בְּפִרוּשׁ, אֲךָ מִי וּמָה וְאֵימָתֵי; זֶה עֲמֹק עֲמֹק, הֵינּוּ שְׂגוּף
 עֲנִין הַמַּעֲשֶׂה, מִי הֵם כֹּל הַנְּ"ל וּמָה הוּא וְאֵימָתֵי הִיָּה כֹּל
 הַנְּ"ל, זֶה עֲמֹק מְלֵה־שִׁיג.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אַסֵּף רוח בְּחַפְנֵינוּ, (שָׁזָה בְּחִינַת נְגִינָה בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר [עי' לִקְוֵטֵי־מוֹהַר"ן,
 סִימָן נד]); וְזֶהוּ (תְּהֵלִים קמז, יח): "יֹשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם", עַל־יְדֵי "יֹשֵׁב רוּחוֹ",
 שְׁמֵלֶקֶט וּמֵאֵסֵף הַרוּחַ בְּיָדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה "יִזְלוּ מַיִם", הֵינּוּ כִּי הַנְּגִינָה הוּא
 דִּיקָא רַק עַל־יְדֵי הַרוּחַ שְׁמֵכְנִיס רוּחַ בְּכָלֵי הַזְּמַר, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְנַגֵּן הַנְּגוּן,
 כִּידוּעַ.

וְעִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה, וְעִשְׂרָה מִיָּנִי דְּפִיקִין, זֶה מְבֹאֵר כְּבָר שֶׁהֵם קְשׁוּרִים
 זֶה בְּזֶה; כִּי יֵשׁ עִשְׂרָה דְּפִיקִין בְּאֶדָם כְּנֻגַד עִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה, וְעִין
 בְּלִקְוֵטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׁמֵבֹאֵר שֵׁם: כְּפִישׁ קְלָקוּל וּפְגָם
 בְּהַשְׁמָחָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת י' מִיָּנִי נְגִינָה, עַל־יְדֵי־זֶה בְּאֵין חוֹלְאַת מִן הִי' מִיָּנִי
 דְּפִיקִין, שְׁנֵתְקַלְקְלִין עַל־יְדֵי קְלָקוּל הַיּוֹ"ד מִיָּנִי נְגִינָה שֶׁהֵם הַשְׁמָחָה, כִּי כֹּל
 מִיָּנִי חוֹלְאַת כְּלוּלִים בְּיּוֹ"ד מִיָּנִי דְּפִיקִין, וְכֵן כֹּל מִיָּנִי נְגוּנִין כְּלוּלִים בִּי' מִיָּנִי
 נְגִינָה, וְכִפִּי קְלָקוּל הַשְׁמָחָה וְהַנְּגִינָה, כֵּן בָּא הַחוֹלְאַת, עֵינן שֵׁם. (זו לְשׁוֹנוֹ
 שֶׁל מוֹהַר"ן ת"ו"ל): כֹּל זֶה שָׁמְעֵנוּ בְּפִרוּשׁ, אֲךָ מִי וּמָה וְאֵימָת, זֶה עֲמֹק עֲמֹק,
 הֵינּוּ שְׂגוּף עֲנִין הַמַּעֲשֶׂה, מִי הֵם כֹּל הַנְּ"ל, וּמָה הוּא וְאֵימָת הִיָּה כֹּל הַנְּ"ל,
 זֶה עֲמֹק מְלֵה־שִׁיג; כִּי בְּמַעֲשֶׂה זֶה יֵשׁ סַחְרֵי נְסֻתוֹת, וְכֹל אֶחָד אֲשֶׁר עֵינֵי
 שְׁכָל לוֹ, רוֹאֶה שֶׁהוּא סְפוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְכֹל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ בּוֹ סְפוּר
 אַחֵר לְגַמְרֵי, בְּדֶרֶךְ פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, אֲשֶׁר גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הַסְּפוּר הוּא נִפְלָא מְאֹד,

גַּמַר הַמַּעֲשָׂה, הֵינּוּ מֵה שְׁהִיָּה בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינּוּ עֲנִין
הַבַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה בְּלֹא רַגְלִים, וְגַם סִיּוֹם הַתְּחִלַּת
הַמַּעֲשָׂה מֵעֲנִין הַמְּלֶךְ הַנַּ"ל, לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעָה. וְאָמַר
שְׁלֹא יִסְפְּרָה עוֹד, וְהוּא הֶפְסֵד גְּדוֹל, כִּי לֹא נִזְכָּה לְשִׁמְעָה
עוֹד עַד שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

 גַּמַר אֶפְרַסְמוֹן

מִכָּל שָׁפֵן הַסּוּדוֹת וְהַרְזִין דְּרִזִין שֵׁישׁ בְּכָל סְפוּר, זֶה אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
כָּלֵל.

גַּמַר הַמַּעֲשָׂה, הֵינּוּ מֵה שְׁהִיָּה בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינּוּ עֲנִין הַבַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה
בְּלֹא רַגְלִים, וְגַם סִיּוֹם הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשָׂה מֵעֲנִין הַמְּלֶךְ הַנַּ"ל לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעָה,
וְאָמַר שְׁלֹא יִסְפְּרָה עוֹד, וְהוּא הֶפְסֵד גְּדוֹל, כִּי לֹא נִזְכָּה לְשִׁמְעָה עוֹד עַד
שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. [מִקְשׁוֹר הַסּוּדוֹת שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְהַתְּחִלַּת
הַמַּעֲשָׂה וְכו', רֹאִים מִזֶּה, שֵׁישׁ בְּזֶה קָשֶׁר, וַיֵּשׁ לוֹמַר כִּי עֲנִין הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא
רַגְלִים, זֶה סוֹבֵב עַל מַעֲלַת הַרְקוּדִין, שְׁאָדָם צָרִיף לְרֹאוֹת שְׁהַשְׁמָחָה תַּתְּפַשֵּׁט
אֶצְלוֹ עַד הַרְגְּלִין, שְׁזֶה עִקַּר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁיִהְיֶה כָּל־כָּף שְׁמַח עַד שֶׁתְּפַשֵּׁט
הַשְּׁמָחָה לְתוֹךְ הַרְגְּלִין, וְעֲנִין זֶה תְּלוּי בְּהֶאֱמוּנָה, כִּי הַמֶּאֱמִין הָאֱמִתִּי שְׁמַאֲמִין
בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְשְׁמַח בְּמַצּוֹתָיו עַד שְׁרוּקֵד מֵרַב שְׁמָחָה בְּשַׁעַה שְׁמַקִּים אֶת
מַצּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה סִימָן שְׁלֵבּוֹ שְׁלֵם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁמָחָה, סִימָן א'): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשְׁמָחָה, זֶה סִימָן שְׁלֵבּוֹ
שְׁלֵם לְאֵלֶקְיוֹ, וְהֵנָּה כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל נִקְרָא בֶּן מֶלֶךְ, כְּמֶאֱמָרָם ז"ל (שְׁבַת טו):
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם; וְהַמֶּלֶךְ אוֹמַר לְבָנוּ: אֲנִי רֹאֶה שְׁאֲתָה עֲתִיד לִירֵד
מֵהַמְּלוּכָה, וּבָכֵן תִּשְׁתַּדַּל לְהִיּוֹת בְּשְׁמָחָה אֹז, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבֵר
בְּזֶה הָעוֹלָם מֵה שְׁעוֹבֵר, וְצָרִיף לִפְלֵל לְמִקּוֹם שְׁנוּפֵל וְכו', וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן עָלְיוֹ
לְהַתְּחִיב, וְלֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דְּבָר, וְאִם אוֹחַז בְּזֶה, אֹז רֹאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ,
אֲבָל אִם לֹא תוֹכֵל לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ, בְּעַת שְׁאֲתָה נוּפֵל, אֹז אֲנִי
אֶהְיֶה שְׁמַח שְׁאֵינְךָ רֹאוּי לְמְלוּכָה וְכו', וְעִקַּר הַשְּׁמָחָה צָרִיף לְהַגִּיעַ עַד
הַרְגְּלִין, וְזֶה יְכִנִּיס מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם, שְׁתַּמִּיד יִרְקְדוּ מֵרַב שְׁמָחָה אֶפְלוּ בְּעַת

גם אמר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר פֿי־אם זאת
המעשה, היה גם־כן חרוש גדול מאד. כֿף אמר
בפרוש.

כי זאת המעשה היא חרוש נפלא מאד, ויש בה מוסר
הרבה מאד ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות.
גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים, מדוד המלך עליו
השלום, כי דוד המלך עליו השלום עמד בקצה הארץ
וצעק אל המעין היוצא מן האבן שעל ההר כנ"ל, כמו

גחרי אפרסמון

שנחשף מהאדם האור, אף־על־פי־כן עליו לשמח, וזה שנאמר בעת הגאולה
(זכריה יד, ד): "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני
ירושלים" וגו', כי זה יהיה כל הענין של משיח [אותיות ישמ"ח], שיכניס
שמחה בבני אדם, עד שתמיד יקדו מרב שמחה, וזה בא מרב אמונה,
כשאדם מרגיש שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אז
הוא תמיד בשמחה, כי יודע ועד, אשר הוא יתברך מנהיג את עולמו
בהשגחה פרטי פרטית, ובכל דבר הוא יודע שפך הוא רצונו יתברך. ואמר
רבנו י"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ד'): כשאדם יודע שכל מארעותיו הם
לטובתו, זאת הפחינה היא מעין עולם הפא; ואת הנעם והזיו והחיות הזה
יכניס משיח אצל כל בר ישראל. (ובזה מוכן הקשר בין סוף המעשה
לתחילת המעשה, בין הבעטליר ללא הרגלים לבין המלך שנפל לכפירות
ואפיקורסות). גם אמר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר, כי אם זאת המעשה,
היה גם־כן חרוש גדול מאד, כֿף אמר בפרוש, כי זאת המעשה היא חרוש
נפלא מאד, ויש בה מוסר הרבה מאד, ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות,
גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים: מדוד המלך, עליו השלום, כי דוד
המלך, עליו השלום, עמד בקצה הארץ, וצעק אל המעין היוצא מן האבן

שפתוב (תהלים סא, ג): **מקצה הארץ אליה אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני.**

(כל זה שמענו מפיו בפרוש, והמוכן מדבריו, כי דוד המלך עליו השלום הוא בחינת לב כמובא (זהר שמות קח), ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם, שעומד בקצה הארץ כנגד המעין וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו'. ועדין הדברים סתומים, אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה).

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל **מקצה הארץ, שמרמז בהמעשה, זה שיה ליום שלישי, כי שם מדבר מענין הלב והמעין. עין שם ותראה נפלאות, איך בכל ענין מרמז דברים נפלאים. ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם, אשרי אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת קצת. ומי שיש לו מח בקדקדו, תסמר שערות בשרו ויבין**

נחרי אפרסמון

שעל החר כנ"ל, כמו שפתוב (תהלים סא, ג): **"מקצה הארץ אליה אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני."**

(כל זה שמענו מפיו בפרוש, והמוכן מדבריו, כי דוד המלך, עליו השלום, הוא בחינת לב, כמובא (עין זהר שמות קח) ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם, שעומד בקצה הארץ כנגד המעין, וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו', ועדין הדברים סתומים, אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה).

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל **"מקצה הארץ", שמרמז בהמעשה, זה שיה ליום שלישי, כי שם מדבר מענין הלב והמעין, עין שם ותראה נפלאות, איך בכל ענין מרמזים דברים נפלאים ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם, אשרי אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת דקצת, ומי שיש לו מח בקדקדו תסמרנה שערות בשרו, ויבין**

קצת גדלת הבורא יתברך וגדלת הצדיקים האמתיים, פשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, אשר לא ישמע בזאת.

ענין פסוק מקצה הארץ הנ"ל, השיף להמעשה של יום שלישי כנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא זכרונו לברכה. עוד ראה זה מצאתי אחר-כך שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבות של המעשה של יום שלישי הנ"ל. ימים על ימי-מלך תוסיף וכו', כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכנ"ל. חסד ואמת מן ינצרוהו — זהו איש-חסד האמת וכו') דער גרויסר מאן; דער אמתיר

נחרי אפרסמון

קצת גדלת הבורא יתברך וגדלת הצדיקים האמתיים פשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, אשר לא ישמע בזאת. כי אפלו המוסר השכל היוצא מפשוטן של דברים, מושף את לב האדם מאד אליו יתברך, כי אפלו פשוטן של דברים הם חדושים נוראים ונפלאים מכל בעטליר ובעטליר, ואת כל ספורו שספר כל בעטליר ובעטליר, זה חדוש בפני עצמו, פידוע למי שמתעמק בהספורים, ומלבד גדל הסודות הנוראים והנפלאים שיש בו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל עמק החכמה, והרזי דרזין שמנח בהם.

ענין פסוק "מקצה הארץ" הנ"ל ששיף להמעשה של יום שלישי כנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא, זכרונו לברכה, עוד ראה זה מצאתי אחר-כך שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבים של המעשה של יום שלישי הנ"ל. "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכנ"ל, "חסד ואמת מן ינצרוהו" זהו איש חסד האמת וכו', דער גרויסר מאן, דער אמתיר איש חסד, כי כל הזמן והימים נעשה

איש-חסד, כי כל הזמן והימים נעשה על-ידי האיש גדול, שהוא איש-חסד-האמת כנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם ימים על ימי-מלך, שהוא הלב הנ"ל, שהוא בחינת דוד המלך עליו השלום כנ"ל. וזהו "ינצרוהו", כי הוא שומר ונוצר, שתכף כשמגיע סמוך מאוד שישתלק היום, ואז היה מסתלק המעין והלב וכל העולם כלו חס ושלום, אזי איש-חסד-האמת נוצר ושומר זאת ובא ונותן יום להלב וכו'. וזהו: כן אומרה שמך לעד, לשלמי נדרי יום יום, כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו' כנ"ל. אהסה בסתר כנפיה סלה כי כשהלב הנ"ל צריך לנוח בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו', וזהו: אהסה בסתר כנפיה וכו'.

שיך ליום ראשון ענין הזקנים, שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר, שזה זוכר אפלו כשחתכו לו את הטבור

גחרי אפרסמון

על-ידי האיש גדול, שהוא איש חסד האמת וכו' כנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם "ימים על ימי מלך", שהוא הלב הנ"ל שהוא בחינת דוד המלך, עליו השלום כנ"ל, וזהו "ינצרוהו", כי הוא שומר ונוצר, שתכף כשמגיע סמוך מאוד שישתלק היום, ואז היה מסתלק המעין והלב, וכל העולם כלו, חס ושלום, אזי איש חסד האמת נוצר ושומר זאת, ובא ונותן יום להלב וכו', וזהו "כן אומרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום", כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו' כנ"ל. "אהסה בסתר כנפיה סלה", כי כשהלב הנ"ל צריך לנוח, בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו', וזהו "אהסה בסתר כנפיה" וכו'.

(שיך ליום ראשון) ענין הזקנים, שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר, שזה זוכר אפלו כשחתכו לו את הטבור וכו', וזה היה הזקן הקטן

וכו', וזה ה'ה הזקן הקטן שבכלם וכו', אמר רבנו זכרוננו
 לברכה, שבגמרא (ירושלמי) איתא מעין זה, ששמואל התפאר
 בעצמו, שהוא זוכר את פאב המילה וכו', עין שם.

מי יפאר, מי יספר, מי יוכל להעריך, מי יוכל לשער אפס
 קצה אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת
 רמזי פלאי פלאות מסודות נוראות ונשגבות מאד מאד של
 המעשה הנוראה הזאת, אשר היא מלאה סודי סודות מתחלה
 ועד סוף, ומשכיל על דבר ימצא טוב; התנוצצות איזה
 רמזים לפי ערכו:

נחרי אפרסמון

שבכלם וכו'. אמר רבנו ז"ל שבגמרא (ירושלמי): איתא מעין זה, ששמואל
 התפאר בעצמו שהוא זוכר את פאב המילה וכו', עין שם [עין ירושלמי
 כתבות, פרק ה', הלכה ו', שמואל אמר: חכים אנא לחייתא דילדין לי
 (שמואל אמר: חכם אני, שהבנתני בהילדת שלי מרגע שנולדתי), רבי
 יהושע בן לוי אמר: חכים אנא לגזורה דגזרין לי (חכם אני, שזכור לי
 המוהל שפל אותי), רבי יוחנן אמר: חכים אנא לנשיא דצבתין עם אימא
 (חכם אני, שזכור לי הנשים שבאו להיות עם אמי בעת הלידה); כי הם
 זכרו את עצמם כל-פה, עד שיש להם זכרון שזוכרים מה קרה אפס בעת
 לידתם וכו'].

מי יפאר, מי יספר, מי יוכל להעריך, מי יוכל לשער אפס קצה אחד
 מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת רמזי פלאי פלאות מסודות
 נוראות ונשגבות מאד מאד של המעשה הנוראה הזאת, אשר היא מלאה
 סודי סודות מתחלה ועד סוף, ומשכיל על דבר ימצא טוב, התנוצצות איזה
 רמזים לפי ערכו, ויוציא לעצמו מוסר השכל איך לעבר את זה העולם

העובר, כי על כל אָחד וְאָחד עוֹבֵר כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים, מְרִירוֹת
 וּמְכַאוּבִים וְכוּ', וְצָרִיכִים יַעֲזוֹת תְּדַשׁוֹת בְּכָל פֶּעַם אִיךָ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא
 לְהִשָּׁבֵר, אֲלֵא לְהִשָּׂאֵר תְּזַק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּסְלַק שְׂכָלוֹ וְדַעְתּוֹ
 וְחִכְמָתוֹ וּבִינְתּוֹ הַמְדַמָּה, וַיִּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא
 נִמְצָא וְאִין בִּלְעַדֵּיו נִמְצָא, וְאִף שֵׁשׁ דְּבָרִים שֶׁעוֹבֵר עָלָיו שְׂאִינּוּ מִבֵּין —
 מַה בְּכֹף? ! לֹא כָּל דְּבַר הָאָדָם שֶׁהוּא מְצַמְצֵם בְּגוּף גִּשְׁמִי יָכוֹל לְהִבִּין, וְלִכְּן
 הָעֶקֶר לְזֶרֶק אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִזְ יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּטוֹב
 וּבְנֹעִימִים.

